

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräiden luotonantajien rekisteröinnistä sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi kulutusluottoja koskeva kuluttajansuojalain 7 luku. Lisäksi ehdotetaan eräitä muutoksia osamaksukaupasta annettuun lakiin ja luottotietolakiin. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kulutusluotoista.

Kulutusluottodirektiivi sisältää lukuisia soveltamisalapoikkeuksia, kun taas nykyistä kuluttajansuojalain 7 lukua sovelletaan lähikohtaisesti kaikkiin elinkeinonharjoittajan kuluttajille tarjootiin luottoihin. Ehdotuksen mukaan luvun soveltamisala säilyisi jatkossakin laajana ja siten direktiivin soveltamisalaa laajempana. Lukua sovellettaisiin direktiivistä poiketen myös esimerkiksi asunto-
luottoihin ja alle 200 euron luottoihin. Luvussa nykyisin käytetty käsite ”kulutusluotto” korvattaisiin käsitteellä ”kuluttajaluotto”.

Luotonantajan olisi vertailun helpottamiseksi annettava kuluttajalle ennen luottosopimuksen tekemistä keskeiset luottoa koskevat tiedot vakionuotoisella lomakkeella, lukuun ottamatta muun muassa asuntoluottoja, joissa luotonantaja voisi valintansa mukaan antaa tiedot myös muulla pysyvällä tavalla. Muutoksia ehdotetaan myös luoton todellisen vuosikoron laskentatapaan sekä luottosopimuksen peruuttamista ja luoton ennen aikaista takaisinmaksua koskeviin säännöksiin. Lisäksi lukuun lisättäisiin säännökset hyvästä luotonantotavasta, luotonantajan velvollisuudesta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus sekä velvollisuudesta antaa tietoja luottosopimuksen kuluessa.

Kansallisten luottomarkkinoiden kehittämisen johdosta ehdotetaan säädettäväksi myös laki eräiden luotonantajien rekisteröin-

nistä, jonka mukaan kuluttajaluottoja saisi tarjota vain luotonantajarekisteriin merkitty luotonantaja. Rekisteri- ja valvontaviranomaisena toimisi ehdotuksen mukaan Etelä-Suomen aluehallintovirasto. Tältä osin esitys ei liity direktiiviin, vaan kyse olisi puhtaasti kansallisesta sääntelystä. Uutta lakia sovellettaisiin tietyin poikkeuksin sellaisiin kuluttajaluottoja tarjoaviin luotonantajiin, jotka eivät kuulu Finanssivalvonnan valvonnan piiriin, kuten pikaluottoyrityksiin ja rahoitusyhtiöihin. Rekisteröinnin edellytyksenä olisi muun muassa, että ilmoituksen tekijä on luotettava ja että tällä on riittävä luottotoiminnan tuntemus.

Myös panttilainauslaitoksista annettuun lakiin sekä luoton eräännyttämistä koskevaan kuluttajansuojalain ja pantin myyntiä koskevaan kauppakaaren säännökseen ehdotetaan eräitä muutoksia, minkä lisäksi ehdotetaan kuluttajansuojalain rangaistussäännösten kumoamista. Myöskään näiltä osin esitys ei perustu direktiiviin, vaan sääntely olisi kansallista.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua niiden hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Muutokset sopimusoikeudellisissa säännöksissä vaikuttaisivat pääsääntöisesti vain lakien voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin. Elinkeinoharjoittajat, jotka harjoittavat eräiden luotonantajien rekisteröinnistä annettavan lain mukaan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa lain voimaan tullessa, saisivat jatkaa toimintaansa, kunnes päätös rekisteriin merkitsemisestä on tehty edellyttäen, että rekisteri-ilmoitus tehdään kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	5
1 JOHDANTO.....	5
2 DIREKTIIVI KULUTUSLUOTTOSOPIMUKSISTA.....	5
2.1 Yleistä.....	5
2.2 Direktiivin sisältö.....	5
Soveltamisala.....	5
Mainonnassa ilmoitettavat vakiotiedot.....	6
Ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot.....	6
Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus.....	6
Luottosopimuksissa mainittavat tiedot ja tiedonantovelvoitteet luottosopimuksen voimassaoloaikana.....	7
Sopimuksen päättäminen.....	7
Liitännäiset luottosopimukset.....	8
Oikeuksien siirto.....	8
Todellisen vuosikoron laskeminen.....	8
Luotonantaja ja luotonvälittäjiä koskeva sääntely.....	8
3 NYKYTILA.....	8
3.1 Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö.....	8
Kuluttajansuojalain 7 luku (Kulutusluotot).....	8
Muu kulutusluottoja koskeva lainsäädäntö.....	10
Kauppakaaren säännökset pantista.....	10
3.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden lainsäädäntö.....	11
3.3 Viranomaisohjeet ja itsesääntely.....	11
3.4 Nykytilan arviointi.....	11
4 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	12
4.1 Yleistä.....	12
4.2 Direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset.....	12
Kansallisen harkintavallan käyttö.....	12
Soveltamisala.....	12
Kuluttajaluoton mainonnassa annettavat tiedot.....	13
Ennen luottosopimuksen tekoa annettavat tiedot.....	13
Todellisen vuosikoron laskeminen.....	14
Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus.....	15
Hyvä luotonantotapa.....	15
Luottosopimuksen peruuttaminen.....	16
Tiedonantovelvollisuus luottosopimuksen kuluessa.....	16
Luoton ennaikainen takaisinmaksu.....	16
Luotonantajan oikeus lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa.....	17
4.3 Luotonantajien rekisteröinti.....	18
4.4 Muut ehdotukset.....	18
Osamaksukauppa.....	18
Luoton eräännyttäminen.....	18
Pantin omistajan edun huomioiminen panttia myytäessä.....	19

	Kuluttajansuojalain rangaistussäännökset	19
4.5	Direktiivin säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön.....	19
5	ESITYKSEN VAIKUTUKSET	21
5.1	Valtiontaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan	21
5.2	Vaikutukset kuluttajien ja luotonantajien asemaan	21
6	ASIAN VALMISTELU	22
6.1	Valmistelu	22
6.2	Lausunnot ja jatkovalmistelu	23
7	RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	23
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	25
1	LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	25
1.1	Kuluttajansuojalaki	25
	6 a luku Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyynti.....	25
	7 luku Kuluttajaluotot	25
	Yleiset säännökset	25
	Tiedonantovelvollisuudet	30
	Luotonantajan velvollisuus menetellä vastuullisesti	33
	Luottosopimuksen tekeminen ja varojen luovuttaminen.....	36
	Luottosopimuksen peruuttaminen	37
	Kuluttajan oikeus saada tietoja luottosopimuksen kuluessa.....	38
	Luoton takaisinmaksu ja luottosopimuksen päätyminen.....	40
	Vastuusäännökset	43
	Erityisiä luottotyyppisiä koskevia säännöksiä.....	44
	Eräitä luotonvälittäjän velvollisuuksia	45
	Valvonta	46
1.2	Laki eräiden luotonantajien rekisteröinnistä	46
1.3	Laki panttilainauslaitoksista.....	53
	1 luku Yleiset säännökset.....	53
1.4	Laki osamaksukaupasta.....	54
1.5	Rikoslaki	55
	30 luku Elinkeinorikoksista.....	55
1.6	Luottotietolaki.....	55
1.7	Kauppakaari	56
	10 luku Pantista.....	56
1.8	Laki rajat ylittävästä kieltomenettelystä.....	59
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	59
3	VOIMAANTULO.....	59
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	60
	LAKIEHDOTUKSET	62
	1. Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta	62
	2. Laki eräiden luotonantajien rekisteröinnistä.....	76
	3. Laki panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta	80
	4. Laki osamaksukaupasta annetun lain muuttamisesta	81
	5. Laki rikoslain 30 luvun 3 §:n muuttamisesta	83
	6. Laki luottotietolain 29 §:n muuttamisesta	84
	7. Laki kauppakaaren 10 luvun 2 §:n muuttamisesta	85
	8. Laki rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta ..	86
	LIITE	88
	RINNAKKAISTEKSTIT	88

3. Laki panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta	88
4. Laki osamaksukaupasta annetun lain muuttamisesta	91
5. Laki rikoslain 30 luvun 3 §:n muuttamisesta	96
6. Laki luottotietolain 29 §:n muuttamisesta	97
7. Laki kauppakaaren 10 luvun 2 §:n muuttamisesta	98
8. Laki rajat ylittävistä kieltomenettelyistä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta ..	99
ASETUSLUONNOS	102
Valtioneuvoston asetus kuluttajalle luottosopimuksesta annettavista tiedoista.....	102
ASETUSLUONNOS	114
Valtioneuvoston asetus osamaksusopimuksessa annettavista tiedoista.....	114
ASETUSLUONNOS	115
Oikeusministeriön asetus todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä oletuksista.....	115

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Luotonotto on merkittävästi yleistynyt viimeisten vuosikymmenien aikana, ja kasvua on ollut havaittavissa myös aivan viime vuosina. Tilastokeskuksen luottokantatilaston mukaan vuoden 2004 ensimmäisellä vuosineljänneksellä kotitalouksien luottokanta oli alle 55 miljardia euroa, joista asuntoluottojen ja vapaa-ajan asuntoja varten myönnettyjen luottojen osuus oli hieman yli 38 miljardia euroa ja kulutusluottojen ja opintolainojen osuus oli hieman yli 8 miljardia euroa. Syyskuun lopussa 2009 kotitalouksilla oli luottoja jo 97 miljardia euroa, joista asuntoluottojen ja vapaa-ajan asuntoja varten myönnettyjen luottojen osuus oli vajaat 73 miljardia euroa ja kulutusluottojen ja opintolainojen osuus puolestaan vajaat 15 miljardia euroa.

Myös luottojen tarjonta on monipuolistunut, ja luottoja myöntäviä tahoja tulee markkinoille jatkuvasti lisää. Pankkien ohella kuluttajille suunnattuja luottoja eli kuluttajaluottoja myöntävät myös esimerkiksi rahoitusyhtiöt, luottokorttiyhtiöt ja pikaluottoyritykset. Myös luotonhakemistavat ovat monipuolistuneet, sillä nykyään luottoa voi hakea luotonantajan konторissa asioinnin ohella esimerkiksi internetistä ja tekstiviestillä. Tämä on omiaan helpottamaan luoton hakemista myös ulkomailla sijaitsevista yrityksistä.

Kulutusluotot ovat aiheuttaneet enenevässä määrin myös velkaantumisongelmia. Suomen Asiakastieto Oy:n luottotietorekisterin tietojen mukaan yksityishenkilöihin kohdistuneet tili- ja kertaluottojen sekä rahoitusyhtiösaatavien ryhmän velkomustuomiot lisääntyivät vuosina 2005—2008 runsaasta 20 000 tuomiosta vajaaseen 80 000:een. Suomen Asiakastieto Oy:n tuoreimpien tilastojen mukaan yksin tammi-kesäkuussa 2009 yksityishenkilöille annettiin yli 58 000 tili- ja kertaluottojen ryhmän velkomustuomiota, kun vuotta aiemmin vastaava luku oli yli 34 000 kappaletta. Tammi-kesäkuussa 2009 annetuista tuomioista noin 26 700 kappaletta koski alle 300 euron saatavia eli lähinnä pikaluottoja, kun vuotta aiemmin eli tammi-kesäkuussa

2008 vastaava luku oli noin 15 500 kappaletta.

2 Direktiivi kulutusluottosopimuksista

2.1 Yleistä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta (kulutusluottodirektiivi) annettiin 23 päivänä huhtikuuta 2008.

Direktiivin tavoitteena on mahdollistaa avoimempien ja tehokkaampien kulutusluottomarkkinoiden luominen sekä taata sellainen kuluttajansuojan taso, jolla luottojen vapaa liikkuvuus voidaan toteuttaa luotonantajien ja kuluttajien kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Direktiivillä korvataan nykyinen, kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä vuonna 1986 annettu neuvoston direktiivi 87/102/ETY.

Kuluttajaluottoja koskevien toimivien sisämarkkinoiden syntymistä on pidetty tärkeänä Euroopan unionissa, minkä vuoksi on katsottu tarpeelliseksi yhdenmukaistaa kuluttajaluottoja koskevaa lainsäädäntöä. Direktiivi onkin aiemmasta kulutusluottodirektiivistä poiketen pääosin täysharmonisointisäädös, eli jäsenvaltiot eivät saa antaa tai pitää voimassa direktiivistä poikkeavia säännöksiä seikoista, jotka direktiivillä on yhdenmukaistettu. Direktiivin useista soveltamisala- ja muista poikkeuksista johtuen jäsenvaltioilla on kuitenkin myös jatkossa kansallista harjantavaltaa luottojen sääntelyssä.

Jäsenvaltioiden on pantava direktiivi täytäntöön ennen 11 päivää kesäkuuta 2010 sekä sovellettava säännöksiä 11 päivästä kesäkuuta 2010.

2.2 Direktiivin sisältö

Soveltamisala

Uusi kulutusluottodirektiivi koskee lähtökohtaisesti kaikkia luottosopimuksia, joilla

luotonantaja ammatti- tai elinkeinotoiminnassaan myöntää luottoa kuluttajalle. Direktiivin 2 artiklan 2 kohta sisältää kuitenkin suuren joukon soveltamisalapoikkeuksia, joista tärkeimpiä ovat seuraavat:

- luotot, joiden tarkoituksena on maa-alueen tai olemassa olevan tai suunnitellun rakennuksen omistusoikeuden hankkiminen tai säilyttäminen;
- luotot, joiden vakuutena on kiinteistö, asunto-osake tai vuokraoikeus;
- luotot, joiden kokonaismäärä on alle 200 euroa tai yli 75 000 euroa;
- luotot, jotka myönnetään korotta ja ilman muita maksuja;
- luotot, jotka on maksettava takaisin kolmen kuukauden kuluessa ja joista peritään vain vähäisiä maksuja;
- panttilainauslaitosten myöntämät luotot.

Vain osaa direktiivin säännöksistä sovelletaan luottosopimuksiin, jotka myönnetään tilitylitysmahdollisuutena ja joiden mukaan luotto on maksettava takaisin pyynnöstä tai kolmen kuukauden kuluessa sekä luottosopimuksiin, joissa on kyse tili- tai luottorajan ylityksestä (2 artiklan 3 ja 4 kohta). Halutessaan jäsenvaltioilla on mahdollisuus soveltaa direktiivin säännöksiä rajoitetusti myös luotto-osuuskuntien tarjoamiin luottoihin ja säädetty edellytykset täyttäviin maksujärjestelysopimuksiin (2 artiklan 5 ja 6 kohta).

Mainonnassa ilmoitettavat vakiotiedot

Direktiivin 4 artiklassa säädetään luottosopimuksia koskevassa mainonnassa annettavista vakiotiedoista silloin, kun mainonnassa ilmoitetaan luoton korko tai mikä hyvänsä muu luoton kustannuksia koskeva luku. Vakiotiedoista on tällöin käytävä ilmi selkeästi, näkyvästi ja edustavan esimerkin avulla luoton korko ja kokonaismäärä, luoton todellinen vuosikorko, luottosopimuksen kesto, hyödykkeen käteishinta ja mahdollisten ennakkomaksujen määrä, jos kyse on tietyn hyödykkeen maksun lykkäyksenä myönnettävästä luotosta, sekä kuluttajan maksettava kokonaismäärä ja maksuerien määrä. Lisäksi jos luottosopimukseen liittyvää lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on pakollinen edellytys luoton saamiseksi joko yleensä tai markkinoiduin ehdoin eikä tämän palve-

lun kustannuksia voida määrittää enakkoon, velvollisuus tehdä tällainen sopimus on mainittava selkeästi, tiiviisti ja näkyvästi yhdessä todellisen vuosikoron kanssa.

Ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot

Direktiivin 5 artiklassa säädetään tiedoista, jotka luotonantajan ja -välittäjän on annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen kuin luottosopimus tai tarjous sitoo kuluttajaa. Tiedot on annettava kirjallisesti tai muulla pysyvällä välineellä direktiivin liitteessä II olevan lomakkeen avulla. Näitä ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja ovat esimerkiksi luotonantajan henkilöllisyys ja yhteystiedot, luottotuotteen pääominaisuudet, luoton kustannukset sekä tiedot eräistä kuluttajan oikeuksista. Jos kyseessä on rahoituspalvelujen etämyynti, kuluttajalle on annettava myös rahoituspalvelujen etämyyntisäännösten mukaiset, liitteen 5 kohdassa mainitut lisätiedot. Poikkeustapauksissa tiedot voidaan antaa vasta luottosopimuksen tekemisen jälkeen.

Lomakkeen lisäksi kuluttajalle on tämän pyynnöstä toimitettava maksutta luottosopimusluonnos. Lisäksi luotonantajan ja mahdollisen luotonvälittäjän on annettava kuluttajalle riittävät selvitykset, jotta kuluttaja kykenee arvioimaan, soveltuuko tarjottu luottosopimus hänen tarpeisiinsa ja taloudelliseen tilanteeseensa.

Direktiivin 7 artiklan mukaan 5 artiklaa ei sovelleta tavaroiden toimittajiin tai palveluiden suorittajiin, jotka toimivat luotonvälittäjinä vain sivutoimisesti. Luotonantajalla on kuitenkin myös tällöin velvollisuus varmistaa, että kuluttaja saa 5 artiklassa tarkoitetut tiedot ennen sopimuksen tekoa.

Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus

Direktiivin 8 artiklassa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus varmistaa, että luotonantaja arvioi ennen luottosopimuksen tekemistä kuluttajan luottokelpoisuuden riittävien tietojen perusteella. Jos osapuolet sopivat luoton kokonaismäärän muuttamisesta sopimuksen tekemisen jälkeen, luotonantajan on päivitettävä käytettävissään olevat kuluttajaa koskevat tiedot ja arvioitava kuluttajan luottokel-

poisuus uudelleen ennen luoton kokonaismäärän merkittävää lisäämistä.

Jos luottihakemus hylätään tietokantaan tehdyn haun perusteella, luotonantajan on ilmoitettava kuluttajalle välittömästi ja makсутta tällaisen haun tuloksesta ja tarkemmat tiedot käytetystä tietokannasta (9 artikla).

Luottosopimuksissa mainittavat tiedot ja tiedonantovelvoitteet luottosopimuksen voimassaoloaikana

Direktiivin 10 artiklan 1 kohta sisältää 22-kohtaisen luettelon luottosopimuksessa mainittavista tiedoista. Vaaditut tiedot koskevat suurelta osin samoja seikkoja, joista kuluttajalle on annettava tietoja jo ennen luottosopimuksen tekemistä. Artiklan 2 kohdan mukaan luottosopimukset on laadittava kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, ja kunkin sopimusosapuolen on saatava kappale luottosopimuksesta.

Lisäksi luotonantajalla on 11 artiklan mukaan velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle mahdollisesta lainakoron muutoksesta ja sen vaikutuksista kuluttajan suorituksiin.

Sopimuksen päättäminen

Direktiivin 13 artiklan mukaan kuluttaja voi irtisanoa toistaiseksi voimassa olevan luottosopimuksen maksutta päättymään milloin tahansa, jos osapuolet eivät ole sopineet irtisanomisaikaa. Irtisanomisaikaa ei saa sopia yhtä kuukautta pidemmäksi. Jos luottosopimuksessa niin sovitaan, luotonantaja voi puolestaan irtisanoa toistaiseksi tehdyn luottosopimuksen antamalla siitä kuluttajalle vähintään kaksi kuukautta etukäteen ilmoituksen kirjallisesti tai muulla pysyvällä välineellä. Luottosopimuksessa voidaan myös sopia, että luotonantaja voi objektiivisesti perustelluista syistä lakkauttaa kuluttajan oikeuden nostaa luottoa.

Direktiivin 14 artiklan mukaan kuluttajalla on neljätoista kalenteripäivää aikaa peruuttaa luottosopimus perustelua esittämättä. Peruuttamistilanteessa kuluttajan on maksettava luotonantajalle pääoma ja sille kertynyt korko luoton nostopäivästä päivään, jona pääoma maksetaan takaisin, tarpeettomasti vii-

vyttelemättä ja viimeistään 30 kalenteripäivän kuluttua peruuttamisilmoituksen lähettämisestä luotonantajalle. Artiklaa sovelletaan myös etä- ja kotimyynnissä siltä osin kuin on kyse kulutusluottodirektiivin soveltamisalaan kuuluvasta luotosta.

Ennenaikaista takaisinmaksua koskevan 16 artiklan mukaan kuluttajalla on milloin tahansa oikeus täyttää luottosopimuksen mukaiset velvollisuutensa kokonaan tai osittain. Jos kuluttaja maksaa luoton ennenaikaisesti, hänellä on oikeus kohtuulliseen vähennykseen luoton kokonaiskustannuksista. Tämä vähennys koostuu koroista ja kustannuksista sopimuksen jäljellä olevana voimassaoloaikana. (artiklan 1 kohta)

Luotonantajalla on oikeus korvaukseen luoton ennenaikaiseen takaisinmaksuun liittyvistä kustannuksista vain, jos takaisinmaksu tapahtuu jaksolla, jonka osalta on sovittu kiinteästä lainakorosta. Korvaus ei saa olla enempää kuin yksi prosentti ennenaikaisesti maksetun luoton määrästä, jos ennenaikaisen takaisinmaksun ja luottosopimuksen sovitun päättymisajankohdan välinen ajanjakso on yli vuoden pituinen. Jos ennenaikaisen suorituksen ja alun perin sovitun takaisinmaksuajan välinen aika ei sen sijaan ylitä yhtä vuotta, korvaus voi olla korkeintaan puoli prosenttia ennenaikaisesti takaisinmaksetun luoton määrästä. (artiklan 2 kohta)

Kansallisesti on lisäksi mahdollisuus säätää, että luotonantaja voi vaatia korvausta ennenaikaisesta takaisinmaksusta vain, jos ennenaikaisesti takaisinmaksettu määrä ylittää tietyn kynnyksarvon. Kynnyksarvo ei saa olla millään 12 kuukauden jaksolla suurempi kuin 10 000 euroa. Lisäksi kansallisesti on mahdollisuus säätää, että luotonantaja voi poikkeuksellisesti vaatia suurempaa korvausta, jos hän voi osoittaa, että ennenaikaisesta takaisinmaksusta aiheutunut tappio ylittää edellä kuvatulla tavalla laskettavan määrän. Tällöin kuluttaja voi vaatia vastaavasti korvauksen alentamista, jos luotonantajan vaatima korvaus ylittää todellisen tappion. (artiklan 4 kohta)

Direktiivi ei sisällä säännöksiä luottosopimuksen purkamisesta sopimusrikkomuksen perusteella. Tältä osin sääntely jää kansallisen lain varaan (johdanto-osan 33 kappale).

Liitännäiset luottosopimukset

Direktiivin 15 artiklassa säädetään liitännäisistä luottosopimuksista. Jos kuluttaja on käyttänyt yhteisön oikeuteen perustuvaa oikeuttaan peruuttaa tavaran toimittamista tai palvelun suorittamista koskeva sopimus, liitännäinen luottosopimus ei enää sido häntä.

Jos liitännäisen luottosopimuksen tarkoitamaa tavaraa ei toimiteta tai palvelua suoriteta taikka jos se toimitetaan tai suoritetaan vain osittain tai se ei ole sopimuksen mukainen, kuluttajalla on artiklan 2 kohdan mukaan oikeus vaatia oikeuksiensa täyttämistä luotonantajalta, mikäli kuluttaja on vaatinut oikeuksiensa täyttämistä tavaran myyjältä tai palvelun suorittajalta mutta ei ole saanut tältä lain taikka tavaran toimitusta tai palvelujen suorittamista koskevan sopimuksen mukaista suoritusta. Jäsenvaltioiden tulee määrittellä, missä laajuudessa ja millä edellytyksillä näitä oikeuskeinoja voi käyttää.

Artiklalla ei sen 3 kohdan mukaan rajoiteta kansallisten säännösten soveltamista, joiden mukaan luotonantaja on yhteisvastuussa kuluttajan tavaran myyjälle tai palvelun suorittajalle mahdollisesti esittämistä vaatimuksista, kun tavaran tai palvelun hankinta on rahoitettu luottosopimuksella.

Oikeuksien siirto

Direktiivin 17 artiklassa säädetään oikeuksien siirrosta. Jos luottosopimuksen mukaiset luotonantajan oikeudet tai itse luottosopimus siirretään kolmannelle osapuolelle, kyseisen artiklan mukaan kuluttajalla on oikeus esittää siirronsaajaa kohtaan kaikki ne väitteet, jotka hän olisi voinut esittää alkuperäistä luotonantajaa kohtaan, esimerkiksi vaatia kuittausta, jos se sallitaan kyseisessä jäsenvaltiossa.

Jos luottosopimus siirretään, tästä on ilmoitettava kuluttajalle lukuun ottamatta tapauksia, joissa alkuperäinen luotonantaja toimii edelleen luottosopimuksen uuden haltijan suostumuksella luotonantajana suhteessa kuluttajaan.

Todellisen vuosikoron laskeminen

Direktiivin 19 artiklassa säädetään todellisen vuosikoron laskemisesta, luoton koko-

naiskustannuksia määriteltäessä huomioon otettavista seikoista sekä todellista vuosikorkoa laskettaessa käytettävistä oletuksista. Todellinen vuosikorko lasketaan direktiivin liitteen I osassa I esitetyn matemaattisen kaavan mukaisesti.

On huomattava, että todellisen vuosikoron laskemista varten määritettäviin kuluttajalle aiheutuviin luoton kokonaiskustannuksiin luetaan 3 artiklan g kohdan mukaisesti myös luottosopimukseen liittyvien lisäpalveluiden kustannukset, kuten vakuutusmaksut, jos palvelusopimuksen tekeminen on pakollista luoton saamiseksi joko yleensä tai markkinoituin ehdoin.

Luotonantajia ja luotonvälittäjiä koskeva sääntely

Direktiivin 20 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että luotonantajia valvoo jokin rahoituslaitoksista riippumaton laitos tai viranomainen tai että luotonantajien toimintaa säännellään.

Direktiivin 21 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että luotonvälittäjä ilmoittaa mainoksissa ja kuluttajille tarkoitetuissa asiakirjoissa valtuuksiensa laajuuden, erityisesti sen, työskenteleekö välittäjä ainoastaan yhden vai useamman luotonantajan kanssa vai riippumattomana luotonvälittäjänä. Jäsenvaltioiden on myös varmistettava, että jos kuluttajan on maksettava luotonvälittäjälle tämän palveluista, maksun suuruus ilmoitetaan kuluttajalle ja siitä sovitaan kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla kuluttajan kanssa. Luotonvälittäjän tulee myös ilmoittaa maksun suuruus luotonantajalle todellisen vuosikoron laskentaa varten.

3 Nykytila

3.1 Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö

Kuluttajansuojalain 7 luku (Kulutusluotot)

Kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luku koskee kulutusluottoja eli luottoja, joita elinkeinonharjoittaja sopimuksen mukaan myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana järjestelyinä. Mainitun luvun soveltamisalaan kuu-

luvuna luottona ei kuitenkaan pidetä sellaiseen sopimukseen perustuvaa luottoa, jonka mukaan kuluttajalla on oikeus maksaa jatkuvasti toimitettavan hyödykkeen hinta makserissä sopimuksen voimassaoloaikana. Asumuksen hankkimiseksi tai opintojen rahoittamiseksi myönnettävään luottoon 7 lukua sovelletaan siltä osin kuin erityissäännöksissä ei toisin säädetä. (1 §)

Kaikki luvun säännökset eivät koske luottoja, joissa luottoaika on enintään kolme kuukautta. Lyhytaikaisiin luottoihin ei sovelleta säännöksiä ennen luottosopimuksen tekemistä annettavista tiedoista eikä säännöksiä luottosopimuksen sisällöstä ja muodosta paitsi jos luottoa voidaan käyttää luotokortin tai muun vastaavan tunnusteen avulla eikä myöskään säännöstä kuluttajan oikeudesta maksaa kulutusluotto ennen sen erääntymistä (4 §).

Luvun 5—9 § koskee kulutusluottojen markkinointia. Kulutusluoton myöntämistä ei 5 §:n mukaan saa käyttää pääasiallisena markkinointikeinona markkinoitaessa muita kulutushyödykkeitä. Kulutusluottoa markkinoitaessa on 6 ja 7 §:n mukaan ilmoitettava luoton todellinen vuosikorko tavanomaisia luottoehtoja tai tililuoton tyypillistä käyttöä kuvaavana esimerkkinä. Todellisen vuosikoron laskentakaavasta sekä sen laskemisesta käytettävistä oletuksista säädetään tarkemmin kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksellä kuluttajansuojalain 7 luvun eräiden säännösten soveltamisesta (874/1986). Jos kertaluoton markkinoinnissa ilmoitetaan hyödykkeen käteishinta, on 6 §:n mukaan samalla ilmoitettava sen luottohintana. Jos luoton myöntämisen edellytyksenä on hyödykkeen vakuuttaminen, on myös vakuutuksesta ja sen maksuista ilmoitettava. Ennen luottosopimuksen tekemistä kuluttajalle on 9 §:n mukaan ilmoitettava sopimusehdot ja muut määrättyt tiedot, minkä lisäksi hänelle on annettava tilaisuus tutustua niihin kirjallisina.

Luvun 10 ja 11 §:ssä säädetään kulutusluottosopimuksen laatimistavasta sekä kulutusluottosopimuksessa mainittavista tiedoista. Kulutusluottosopimus on tehtävä kirjallisesti, ja kuluttajalle on annettava oma sopimuskappale. Sopimuksessa on mainittava määrätty luottosuhdetta koskevat tiedot ja kaikki sopimusehdot. Kuluttajalta ei saa periä

minkäänlaista maksua, korkoa, hyvitystä tai korvausta, josta ei ole sovittu luottosopimuksessa.

Kun kulutusluottoa tarjotaan etämyynnissä eli elinkeinonharjoittajan järjestämän sellaisen etätarjontamenetelmän avulla, jossa luoton markkinointiin ja sopimuksen tekemiseen käytetään yksinomaan yhtä tai useampaa etäviestintä, kuluttajalla on 11 b §:n mukaan oikeus peruuttaa luottosopimus 14 päivän määräajassa. Jos kuluttaja peruuttaa luottosopimuksen, häneltä saa vaatia korvauksena todellisen vuosikoron ajalta, jonka luotto on ollut hänen käytettävissään. Korvausta ei kuitenkaan voi vaatia, jos luotonantaja ei ole ilmoittanut kuluttajalle ennakoita todellisen vuosikoron perimisestä tai jos luotonantaja on aloittanut sopimuksen täyttämisen ilman kuluttajan nimenomaista pyyntöä. Luvun 11 c §:ssä säädetään varojen palauttamisesta peruuttamistilanteessa.

Luvun 12 §:n mukaan kuluttajalla on oikeus maksaa kulutusluotto ennenaikaisesti, jolloin hän saa hyvityksen niistä luottokustannuksista, jotka kohdistuvat käyttämättä jäävään luottoaikaan. Luotonantaja saa periä korvauksen luoton ennenaikaisesta takaisinmaksusta, jos luottoa on myönnetty yli 100 000 markkaa ja luoton korko on kiinteä tai viitekoron määräytymisjakso vähintään kolme vuotta. Lisäksi edellytetään, että kyseisen luotonantajan maksuajankohtana tarjoaman vastaavan uuden luoton korkotaso on alempi kuin sovittu korko. Korvauksena saa periä enintään sopimuksen mukaisen koron ja vastaavan uuden luoton koron erotuksen jäljellä olevalta kiinteäkorkoiselta luottoajalta tai viitekoron määräytymisjaksolta.

Luvun 13 §:ssä säädetään, että jos kuluttajalla on oikeus tehdä väitteitä myyjää tai palveluksen suorittajaa vastaan tämän sopimusrikkomuksen perusteella, hänellä on tämä oikeus myös sitä luotonantajaa kohtaan, joka on rahoittanut kaupan tai palveluksen. Luvun 14 §:n mukaan kulutusluottoon perustuvasta saatavasta ei saa ottaa kuluttajan eikä hänen kanssaan yhteisessä taloudessa elävän henkilön vekselisitoumusta tai muuta juoksevaa sitoumusta. Säännös ei koske pankin asettamaa omaa vekseliä. Edellä kuvattuja 13 ja 14 §:ää sovelletaan ainoastaan hyödykesidonnaisiin luottoihin eli kulutushyödykkeen hankkimis-

ta varten myönnettäviin kulutusluottoihin, joiden antajana on myyjä tai palveluksen suorittaja itse taikka muu elinkeinonharjoittaja myyjän tai palveluksen suorittajan kanssa tekemänsä sopimuksen tai muun kuluttajien luotottamista koskevan järjestelyn perusteella. Hyödykesidonnaisia luottoja ovat paitsi tietyn hyödykkeen, kuten ajoneuvon tai huonekalujen, hankkimiseksi myönnettyt kertaluotot myös yleisluottokortit (KKO:2007:6).

Luvun 15 §:n mukaan kuluttajalla on oikeus määrätä, mitä saman luotonantajan useammasta saatavasta hänen suorituksellaan lyhennetään.

Kuluttajan maksuviivästyksen tai muun sopimusrikkomuksen varalta säädetään 16 §:ssä edellytyksistä, joiden täyttyessä luotonantaja voi eräännyttää luoton, ottaa tavaran takaisin tai saattaa voimaan muun erityisen seuraamuksen. Luotonantaja ei pääsääntöisesti voi kuitenkaan ryhtyä näihin toimenpiteisiin, jos kyse on maksuviivästyksestä ja viivästyksen on johtunut kuluttajan sairaudesta, työttömyydestä tai muusta näihin rinnastettavasta seikasta. Mikäli luotonantaja on oikeutettu ottamaan tavaran takaisin, hänen ja kuluttajan välillä on toimitettava 17 §:n mukainen tilitys.

Luvussa on lisäksi säännöksiä tilinhaltijan vastuusta, kun luottokorttia käytetään oikeudettomasti, määräystenantovaltuuksista sekä luvun säännösten noudattamisen valvonnasta ja säännösten rikkomisen seuraamuksista. Säännösten noudattamista valvovat kuluttajiasiamies, Kuluttajavirasto ja sen alaisina piirihallintoviranomaisina aluehallintovirastot sekä Finanssivalvonta silloin, kun luotonanto liittyy Finanssivalvonnan valvomaan toimintaan.

Lisäksi lukuun on 1 päivänä helmikuuta 2010 voimaan tulleella lailla 844/2009 lisätty säännös, jossa asetetaan luotonantajalle velvollisuus todentaa lainanhakijan henkilöllisyys huolellisesti (9 a §). Lukuun lisättiin myös säännös, jonka mukaan luottosopimuksen nojalla maksettavat varat saa luovuttaa kuluttajalle vasta aamulla, jos lainaa haetaan ja se myönnetään myöhään illalla tai yöllä (9 c §). Uudet säännökset liittyvät pikaluottojen tarjonnassa esiintyneisiin ongelmiin.

Luvun säännökset ovat kuluttajan hyväksi pakottavia (20 §).

Muu kulutusluottoja koskeva lainsäädäntö

Kuluttajansuojalain 7 luvun lisäksi kulutusluottoja koskevia sopimus oikeudellisia säännöksiä sisältyy rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyyntiä koskevaan kuluttajansuojalain 6 a lukuun, lakiin tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta (458/2002), lakiin osamaksukaupasta (91/1966) sekä ehdotettuun maksupalvelulakiin (HE 169/2009 vp). Kulutusluottojen tarjoamista koskevaa elinkeino-oikeudellista sääntelyä sisältyy puolestaan lakeihin luottolaitostoinnasta (121/2007), panttilainauslaitoksista (1353/1992) ja sijoituspalveluyrityksistä (922/2007) sekä ehdotettuun maksulaitoslakiin (HE 172/2009 vp). Lisäksi kulutusluotto- ja muiden kuluttajaoikeudellisten säännösten rikkomista koskevia rangaistussäännöksiä sisältyy kuluttajansuojalain 11 lukuun ja rikoslain (39/1889) 30 lukuun.

Edellä mainitun lainsäädännön sisältöä on selostettu tarkemmin kulutusluottotyöryhmän mietinnössä (työryhmämietintö 2009:15), yleisperustelujen 3.1 jaksossa.

Kauppakaaren säännökset pantista

Kauppakaaren (3/1734) 10 luvussa säädetään irtaimen pantista. Luku sisältää säännöksiä muun muassa pantin antamisesta ja säilyttämisestä, pantin myynnin edellytyksistä, edelleen panttaamisesta ja pantinhaltijan vahingonkorvausvastuusta pantin myymistä koskevien säännösten noudattamisen laiminlyönnin johdosta. Lukua sovelletaan esimerkiksi asuntoluoton vakuutena olevien asunto-osakkeiden panttaukseen.

Pantin myymisestä ei ole säännöksiä kauppakaareissa, vaan siinä noudatetaan soveltuvin osin, mitä elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jätetty esine annetun lain (688/1988; jäljempänä *myyntilaki*) 4 ja 8–10 §:ssä säädetään. Näiden säännösten mukaan esinettä myytäessä on otettava huomioon myös pantin omistajan etu sekä sellaisten muiden tahojen etu, joilla on panttiomaisuuteen kohdistuvia oikeuksia. Jos pantin omistaja on asetettu konkurssiin, sovelletaan konkurssilain (120/2004) 17 luvun säännöksiä.

Edellä mainittuja säännöksiä on selostettu tarkemmin kulutusluottotyöryhmän mietinnössä, yleisperustelujen 3.1 jaksossa.

3.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden lainsäädäntö

Luotonantajilta edellytettävää toimilupaa tai rekisteröitymistä, luoton eräännyttämistä ja hyvää luotonantotapaa koskevaa lainsäädäntöä Pohjoismaissa on selvitetty kulutusluottotyöryhmän mietinnössä, yleisperustelujen 3.2 jaksossa. Lisäksi mainitussa jaksossa on selvitetty kulutusluottodirektiivin täytäntöön panemiseksi valmisteilla olevia tai jo hyväksytyjä lakimuutoksia Ruotsissa, Saksassa ja Ranskassa.

Ruotsissa on sittemmin valmistunut direktiivin täytäntöönpanoa koskeva mietintö (Ds 2009:67). Aikaisemmista suunnitelmista poiketen mietinnössä ehdotetaan muun muassa, että luotonantajalla ei olisi velvollisuutta käyttää direktiivissä tarkoitettua vakiotietolomaketta antaessaan ennakkotietoja asuntoluotosta.

3.3 Viranomaisohjeet ja itsesääntely

Kuluttaja-asiamies on antanut seuraavat kuluttajaluottoja koskevat linjaukset: Kulutusluotto tavaroiden ja palveluiden markkinoinnissa (vuonna 2008), Maksaminen ja laskutus (vuonna 2008) ja Tekstiviestilainojen perussäännöt (vuonna 2007). Myös Finanssivalvonta on antanut kulutusluottojen tarjoamiseen liittyviä suosituksia tai määräyksiä useassa eri standardissa, joista tärkeimpiä ovat seuraavat: Luottoriskien hallinta (standardi 4.4a), Rahoituspalvelujen tarjoamisessa noudatettavat menettelytavat (standardi 2.1) ja Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden markkinointi (standardi 2.2). Kuluttaja-asiamiehen antamien linjausten ja Finanssivalvonnan standardien sisältöä selvittää kulutusluottotyöryhmän mietinnössä, yleisperustelujen 3.3 jaksossa.

Luotonantoon liittyvän itsesääntelyn kanalta keskeisiä ovat Finanssialan Keskusliitto ry:n (jäljempänä *FK*) antamat hyvän pankkitavan säännöt. Ohjeita on annettu myös muun muassa pankkisalaisuudesta, tietosuojasta sekä luottotiedoista. Lisäksi *FK*:n jä-

senpankit ovat ottaneet yhteisesti käyttöön vakiomuotoisen ”Tietoja asuntolainasta” -lomakkeen (The European Standardised Information Sheet eli ESIS-lomake), joka perustuu eurooppalaisten pankkialan järjestöjen ja Euroopan yhteisöjen komission hyväksymiin menettelysääntöihin ennen asuntolainasopimuksen tekemistä annettavista tiedoista. *FK*:n jäsenpankit ovat myös valmistelleet malliehtoja ja -lomakkeita velan, luotollisten tilien ja opintolainojen yleisistä ehdoista sekä yksityishenkilön takaus- ja panttausehdoista. Pikaluottotoimialan osalta merkityksellisiä ovat puolestaan Suomen Pienlainayhdistys ry:n laatimat pienlainatoiminnan eettiset säännöt. Annettujen sääntöjen ja ohjeiden sisältöä on selvitetty kulutusluottotyöryhmän mietinnössä, yleisperustelujen 3.4 jaksossa.

3.4 Nykytilan arviointi

Kulutusluottoja koskevia säännöksiä on tarpeen uudistaa sekä kulutusluottodirektiivin säännösten täytäntöön panemiseksi että kansallisten luottomarkkinoiden kehittymisen johdosta.

Kulutusluottodirektiivin johdosta keskeisin muutostarve liittyy ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeen käyttöönottoon, jolla pyritään helpottamaan kuluttajan mahdollisuutta verrata eri luotonantajien tarjoamia luottoja. Uudistustarpeita liittyy myös muun muassa luotonantajan velvollisuuteen arvioida kuluttajan luotokelpoisuus ennen luottosopimuksen tekemistä sekä antaa tietoja sopimussuhteen kuluessa ja kuluttajan oikeuteen peruuttaa tehty luottosopimus sekä maksaa luotto ennen sovitua eräpäivää.

Kuten 1 jaksossa todetaan, luotonotto on merkittävästi yleistynyt viime vuosikymmeninä, ja kasvua on ollut havaittavissa myös aivan viime vuosina. Markkinoille on tullut myös lisää luottojen tarjoajia, ja tarjottujen luottojen valikoima on monipuolistunut. Nämä eri tekijät ovat osaltaan johtaneet siihen, että osa kuluttajista kärsii velkaongelmista. Tämän johdosta on tarpeen kehittää säännöksiä, joilla edistetään vastuullisia menettelytapoja sekä luottosopimusta tehtäessä että sen aikana ja siten ennaltaehkäistään velkaongelmien syntymistä ja pahentumista.

Tarpeen on myös turvata se, että ammattimaisesti luottoja tarjoavat tahot ovat luotettavia ja että heillä on luottotoiminnan harjoittamisen edellyttämä ammattitaito. Edelleen on tarpeen turvata se, että kuluttaja- ja muut luottotoimintaa valvovat viranomaiset saavat vaivatta tiedon luottotoiminnan harjoittajista ja heidän yhteystiedoistaan. Koska kulutusluottojen tarjoaminen ei voimassa olevan lain mukaan edellytä toimilupaa tai rekisteröintiä, on valvontaviranomaisilla ollut vaikeuksia saada tarkat tiedot toiminnanharjoittajista ja heidän yhteystiedoistaan.

Kulutusluottojen tarjoamista koskevaa lainsäädäntöä on tarpeen myös teknisesti uudistaa. Kulutusluottoja koskevat kuluttajansuojalain 7 luvun säännökset ovat peräisin vuodelta 1986, minkä jälkeen luvun soveltamisalaa on laajennettu ja lukuisia yksittäisiä säännöksiä uudistettu ilman, että säännöksiä olisi kattavasti käyty läpi. Lisäksi sääntely on osittain vaikeasti avautuvaa: elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan väliseen osamaksukauppaan on sovellettu sekä kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksiä että osamaksukaupasta annetun lain säännöksiä. Sama tilanne on myös panttilainauslaitosten myöntämässä lainoissa, joihin sovelletaan siis paitsi mainittuja 7 luvun säännöksiä myös panttilainauslaitoksista annetun lain säännöksiä.

4 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

4.1 Yleistä

Esityksen pääasiallisena tarkoituksena on panna kansallisesti täytäntöön uusi kulutusluottodirektiivi. Direktiivin säännökset vastaavat pääpiirteissään sisällöltään voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksiä, mutta ovat huomattavasti yksityiskohtaisempia. Tarkoituksena on myös ottaa luvussa käyttöön käsite ”kuluttajaluotto”, sillä nykyisin käytetty käsite ”kulutusluotto” on omiaan antamaan harhaanjohtavan kuvan siitä, että luvun säännökset eivät koskisi esimerkiksi asuntoluottoja. Tarkistusten runsaslukuisuuden vuoksi koko kuluttajansuojalain 7 luku ehdotetaan teknisesti uudistettavaksi.

Direktiivin liite I (todellisen vuosikoron laskentakaava), liite II (vakiomuotoiset eu-

rooppalaiset kuluttajaluottotiedot), liite III (tilinylityksiä, tiettyjen luotto-organisaatioiden myöntämiä kuluttajaluottoja ja velan muuntamista koskevat eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot) sekä luottosopimuksessa mainittavia tietoja koskeva yksityiskohtainen sääntely on tarkoitus panna täytäntöön alemmanasteisilla säädöksillä, joista laaditut luonnokset ovat esityksen liitteinä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan eräitä direktiivin täytäntöönpanoon liittymättömiä uudistuksia. Merkittävin näistä uudistuksista on se, että kuluttajaluottojen tarjoaminen säädettäisiin rekisteröintiä edellyttäväksi elinkeinoksi. Rekisteröinnistä säädettäisiin erillinen laki. Ehdotettu uudistus johtuu erityisesti pikaluottojen tarjonnassa esiintyneistä ongelmista. Lisäksi tarkistuksia ehdotetaan muun muassa panttilainauslaitosten myöntämiä luottoja, osamaksukauppaa sekä pantin realisointia koskeviin säännöksiin.

4.2 Direktiivin täytäntöönpanoon liittyvät ehdotukset

Kansallisen harkintavallan käyttö

Edellä 2.1 jaksossa todetun mukaisesti jäsenvaltioilla on harkintavaltaa myös jatkossa kuluttajaluottoja säänneltäessä. Näin on erityisesti säännösten soveltamisalaa, mainonnassa annettaviin tietoihin, vastuulliseen luotonantoon, luoton ennaikaiseen takaisinmaksuoikeuteen sekä liitännäisiin luottosopimuksiin liittyvissä kysymyksissä. Kansallisen harkintavallan käytöstä päätettäessä keskeisenä seikkana on ollut se, että direktiivin täytäntöönpanon ei tule johtaa kuluttajansuojantason alenemiseen Suomessa. Kansallisen liikkumavaran käyttöä selvitetään tarkemmin jäljempänä kunkin asiakysymyksen yhteydessä.

Soveltamisala

Uusi kulutusluottodirektiivi sisältää suuren joukon soveltamisalapoikkeuksia, kun taas voimassa olevaa, kulutusluottoja koskevaa kuluttajansuojalain 7 lukua sovelletaan lähikohtaisesti kaikkiin luottoihin, joita elinkeinonharjoittaja sopimuksen mukaan myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana,

maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelyinä. Ehdotuksen mukaan luvun soveltamisala säilyisi jatkossakin laajana ja siten direktiivin soveltamisalaa laajempina. Luvun soveltamisalaan kuuluisivat siten esimerkiksi direktiivin soveltamisalasta poissuljetut asuntoluotot, luotot, joiden vakuutena on kiinteistö, asunto-osake tai vuokraoikeus rakennuksineen, sekä määrältään pienet tai suuret luotot. Tarkoituksenmukaisista on niin kuluttajien kuin luotonantajienkin kannalta, että samat säännökset koskevat lähikohtaisesti kaikkia kuluttajille tarjottavia luottoja niiden käyttötarkoituksesta ja suuruudesta riippumatta.

Direktiiviin perustuvan sääntelyn soveltamista asuntoluottoihin pidetään perusteltuna paitsi edellä mainituista tarkoituksenmukaisuussyistä myös siksi, että asuntoluotot ovat usein muita luottoja monimutkaisempia tuotteita, joilla on huomattava merkitys kuluttajan taloudelle. Tämä huomioon ottaen johdonmukaisena ei voida pitää sitä, että asuntoluotoista olisi esimerkiksi annettava kuluttajalle vähemmän tietoa kuin muista luotoista. Asuntoluottoihin liittyvien erityispiirteiden vuoksi niiden osalta säädettäisiin kuitenkin eräistä jäljempänä selvitettävistä poikkeuksista.

Ottaen huomioon pikaluottojen tarjonnasta viime vuosina aiheutuneet ongelmat pidetään perusteltuna myös sitä, että direktiivin säännöksiä sovelletaan pääsääntöisesti myös pieniin luottoihin. Pikaluottoihin liittyviä ongelmia on selvitetty 1.1 jaksossa sekä aiemmin annetussa pikaluottotyöryhmän mietinnössä (Pikaluottoihin liittyvän lainsäädännön uudistaminen; työryhmämietintö 2008:7).

Panttilainauslaitosten myöntämät luotot sen sijaan jäisivät ehdotuksen mukaan kokonaan luvun soveltamisalan ulkopuolelle, ja siltä osin kuin sopimusoikeudellinen sääntely on näissä luotoissa tarpeen, sääntely sisällytettäisiin selvyyden vuoksi kokonaisuudessaan panttilainauslaitoksista annettuun lakiin. Direktiiviin perustuvaa sääntelyä ei ehdoteta sovellettavaksi panttilainauslaitosten myöntämiin luottoihin kuin tietyiltä osin muun muassa siitä syystä, että näihin luottoihin ei liity henkilökohtaista velkavastuuta eikä siten myöskään samanlaista ylivelkaantumisen riskiä kuin muihin luottoihin.

Kuluttajaluoton mainonnassa annettavat tiedot

Ehdotuksen mukaan tiedonantovelvollisuutta kuluttajaluoton mainonnassa laajennettaisiin siten, että mainonnassa ilmoitettavia vakiotietoja olisi nykyistä enemmän. Näin kuluttaja saisi hyvän kokonaiskuvan mainostetusta luotosta ja voisi myös vertailla erilaisia luottoja nykyistä paremmin keskenään.

Direktiivin mukaan mainonnassa ilmoitettavat vakiotiedot tulee antaa silloin, kun mainonnassa ilmoitetaan luoton korko tai muu luotosta perittäviä kustannuksia kuvaava luku. Jäsenvaltion harkintaan jää, edellyttäkö se direktiivissä mainittujen tietojen antamista myös muissa tapauksissa. Ehdotuksen mukaan tiedot tulisi antaa myös silloin, kun mainonnasta ilmenee muu luottosopimuksen ehtoja koskeva tieto, kuten luottoaika. Viimeksi mainituilta osin sääntely ei siis perustuisi direktiiviin, vaan se vastaisi asiallisesti voimassa olevaa lakia. Direktiiviä kattavampaa sääntelyä pidetään edelleen perusteltuna, jotta kuluttaja saisi kokonaiskäsityksen markkinoidusta luotosta sekä mahdollisuuden vertailla erilaisia tarjouksia keskenään siitä riippumatta, onko yksittäinen tieto, jolla luottoa markkinoidaan, luoton kustannuksia kuvaava luku vai esimerkiksi tieto luoton takaisinmaksuajasta.

Ennen luottosopimuksen tekoa annettavat tiedot

Ehdotuksen mukaan kuluttajansuojalain 7 lukuun ja sen nojalla säädettävään valtioneuvoston asetukseen otetaan yksityiskohtaisemmat säännökset tiedoista, jotka luotonantajan on annettava kuluttajalle ennen luottosopimuksen tekemistä. Vertailtavuuden parantamiseksi ehdotetaan myös, että tiedot olisi annettava ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeen avulla. Vertailun helpottaminen on erityisen tärkeää ottaen huomioon, että direktiivin tavoitteena on lisätä rajat ylittävien luottojen tarjontaa. Sääntely perustuu direktiiviin, ja se on täysharmonisoivaa. Sääntely olisi kuitenkin puhtaasti kansallista siltä osin kuin sitä ehdotetaan sovellettavaksi muihin luottoihin kuin

direktiivin soveltamisalaan kuuluviin luottoihin.

Kuten edellä jaksossa 3.4 selvitettiin, Euroopan yhteisöjen komissio on laatinut suosituksen asuntolainoja koskevasta vakiomuotoisesta tietolomakkeesta. Komissio on teettänyt vuoden 2009 aikana taustaselvityksiä tämän lomakkeen uudistamisesta, minkä lisäksi vireillä on laajempi hanke sen arvioimiseksi, tulisiko asuntoluotoista ja muista kiinnitysluotoista säätää EU-tasolla. Tässä vaiheessa, kun päätöksiä uudistuksista EU-tasolla ei ole vielä tehty, mutta erityisesti tiedonantovelvoitteiden uudistamisen osalta niitä on lähiaikoina odotettavissa, ei pidetä tarkoituksenmukaisena, että vakiotietolomakkeen käyttämistä edellytettäisiin myös asuntoluotoissa. Koska vakiotietolomake kuitenkin parantaa kuluttajan mahdollisuuksia verrata eri luotonantajien tarjouksia, on vakiotietolomakkeen käyttöönottamista myös asuntoluotoissa syytä harkita, kun tilanne EU-tasolla selkiytyy.

Ennakkotietojen antaminen vakiotietolomakkeella ei olisi välttämätöntä myöskään alle 100 euron hyödykesidonnaisissa kertaluotoissa eli käytännössä esimerkiksi postija muussa etämyynissä tavarantoimittamiseksi myönnettävissä luotoissa. Poikkeusta pidetään perusteltuna, koska tällaisissa luotoissa vakiotietolomakkeen käyttämisestä aiheutuisi luotonantajalle enemmän kustannuksia kuin siitä arvioidaan olevan kuluttajalle hyötyä. Erityisesti näin olisi silloin, kun kuluttaja tekee useita pienehköjä ostoksia samalla kertaa, jolloin vakiotietolomake tulisi antaa jokaisen luototettavan hyödykkeen osalta erikseen.

Eräiden erityisten luottojen, kuten tilinyhtymismahdollisuutena myönnettävien luottojen osalta ehdotetaan kevennettyä tiedonantovelvollisuutta. Kuten asuntoluotoissa ja alle 100 euron hyödykesidonnaisissa kertaluotoissa, myöskään näissä luotoissa ennakkotietolomakkeen (Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot -lomake) käyttäminen ei olisi luotonantajille pakollista, vaan ennakkotiedot voisi antaa kuluttajalle myös muulla tavoin. Sääntely perustuu direktiivin säännöksiin.

Voimassa olevan 7 luvun 4 §:n mukaan luvun säännöksiä ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista ei sovelleta luottoon, jos-

sa luottoaika on enintään kolme kuukautta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että rajauksen soveltuminen edellyttäisi lisäksi, ettei tällaisesta lyhytaikaisesta luotosta peritä korkoa ja että luotosta perittävät muut maksut eivät ylitä todelliseksi vuosikoroksi muunnettuna korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun koron määrää. Uudistus merkitsee muun muassa sitä, että pikaluotot tulevat täysimääräisesti kuluttajan suojalain 7 luvun soveltamisalan piiriin.

Todellisen vuosikoron laskeminen

Luoton todellisen vuosikoron laskentakaava säilyisi ennallaan, mutta luoton todellisen vuosikoron laskentatapaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuosikoron laskemisessa huomioon otettaviin luoton kokonaiskustannuksiin luettaisiin myös luottosopimuksiin liittyvien vakuutusten ja muiden lisäpalveluiden kustannukset, jos lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on luoton saamisen edellytyksenä. Nykyisin edellytetään ainoastaan, että kertaluoton markkinoinnissa ilmoitetaan vakuutuksesta ja sen maksuista, jos hyödykkeen vakuuttaminen on luoton myöntämisen edellytys, mutta maksuja ei tarvitse ottaa huomioon luoton todellista vuosikorkoa laskettaessa.

Ehdotuksen mukaan uutta luoton todellisen vuosikoron laskentatapaa sovellettaisiin myös asuntoluottoihin sillä erotuksella, että asuntoluotoissa luoton todellista vuosikorkoa laskettaessa ei otettaisi huomioon vakuuden arvon turvaamiseksi vaaditun vakuutuksen kustannuksia, kuten asunnon palovakuutusta. Tavanomaista on, että kuluttaja joka tapauksessa ottaisi tällaisen vakuutuksen, eikä sen kustannuksia sen vuoksi olekaan tarkoituksenmukaista ottaa huomioon laskettaessa asuntoluoton todellista vuosikorkoa. Asuntoluottojen ja muiden luottojen erilaisesta sääntelystä ei myöskään arvioida olevan haittaa, koska asunnon rahoittamiseen ei yleensä käytetä muita luottoja kuin asuntoluottoja, jolloin mahdollisuus vertailla asuntoluottojen hintaa muiden luottojen hintaan ei ole kuluttajalle erityisen tarpeellinen. Olennaista on, että erilaisten asuntoluottojen hinnat ovat helposti vertailtavissa keskenään.

Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus

Kuluttajansuojalain 7 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännös, jolla asetettaisiin luotonantajalle velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus ennen luottosopimuksen tekemistä. Sama koskisi luoton määrän tai luottorajan merkittävää korottamista.

Luottokelpoisuuden arvioimiseksi tarpeellisten toimenpiteiden laajuus riippuu luoton määrästä ja muista olosuhteista. Luoton määrästä riippumatta luotonantajan tulisi kuitenkin yleensä tarkistaa vähintään se, onko luotonhakijalla maksuhäiriömerkintöjä luottotietorekisterissä. Sääntely perustuu direktiiviin, ja sillä pyritään edistämään vastuullista menettelyä luotonannossa ja ehkäisemään yli-velkaantumista.

On syytä todeta, että luotonhakijalla oleva maksuhäiriömerkintä ei esityksen mukaan merkitsisi ehdotonta estettä myöntää tälle luottoa. Eräissä tapauksissa luottosopimuksen tekemistä tällaisen luotonhakijan kanssa voitaisiin kuitenkin pitää ehdotettavan hyvää luotonantotapaa koskevan säännöksen vastaisena.

Luotonantajalle ei ehdoteta lakisäateistä velvollisuutta tarkistaa kuluttajan luottokelpoisuutta kertaluottosopimuksissa, joissa luottoaika on enintään kolme kuukautta ja joista ei peritä korkoa vaan ainoastaan vähäisiä maksuja, sillä tällaiset luotot ovat omiaan lisäämään kuluttajan ylivelkaumisriskiä vähemmän kuin kalliimmat ja pidempiaikaiset luotot.

Hyvä luotonantotapa

Direktiivin johdanto-osan 26 kappaleen mukaan jäsenvaltioiden tulisi toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet vastuullisten käytäntöjen edistämiseksi kaikissa luottosuhteiden vaiheissa ottaen huomioon luottomarkkinoidensa erityispiirteet. Ehdotuksen mukaan suositus toteutettaisiin kansallisesti siten, että kuluttajansuojalain 7 lukuun otettaisiin nimenomainen säännös hyvästä luotonantotavasta. Sääntelyn tavoitteena on ehkäistä epäasianmukaista menettelyä luotonannossa ja luottosuhteen kuluessa. Tarkoituksena on lisäksi korostaa luotonantajan velvollisuutta

toimia luotonannossa avoimesti ja myös kuluttajan etu huomioon ottaen. Jo nykyisin valvontaviranomaiset ovat voineet puuttua luotonantajien epäasianmukaiseen toimintaan lain 2 luvun 1 §:n markkinointia ja menettelyä asiakassuhteessa koskevan yleislausekkeen sekä 3 luvun kohtuuttomia sopimusehtoja koskevien säännösten nojalla, mutta nimenomaista säännöstä hyvästä luotonantotavasta pidetään tarpeellisena selkeyssyistä.

Ehdotuksen mukaan hyvää luotonantotapaa koskeva säännös olisi luonteeltaan joustava normi. Tämänäyttöinen sääntely mahdollistaa puuttumisen asiattomaan toimintaan sitä mukaa kuin uusia, ennen tuntemattomia menettelytapoja otetaan käyttöön. Yhteiskunnassa vallitsevien arvostusten muuttuminen voidaan myös ottaa soveltamiskäytännössä huomioon ilman, että perussääntelyä tarvitsisi muuttaa.

Yleislausekkeen lisäksi säännöksessä mainittaisiin menettelytapoja, joiden noudattamista luotonantajalta erityisesti edellytetään, jotta toimintaa voidaan pitää hyvän luotonantotavan mukaisena. Hyvän luotonantotavan vastaista olisi muun muassa markkinoida luottoa siten, että markkinointi olisi omiaan selvästi heikentämään kuluttajan kykyä harkita luoton ottamista huolellisesti. Samoin kiellettyä olisi käyttää luoton myöntämistä pääasiallisena markkinointikeinona markkinoissa muita kulutushyödykkeitä. Hyvän luotonantotapa edellyttäisi myös, että luotonantaja antaa kuluttajalle sellaiset selvitykset ennen luottosopimuksen tekemistä, joiden perusteella kuluttaja voi arvioida, sopiiko luotto hänen tarpeisiinsa ja taloudelliseen tilanteeseensa. Lisäksi luotonantajan olisi maksuviivästystilanteessa annettava kuluttajalle tietoa ja neuvoja maksuvaikkeuksien syntymisen tai syvenemisen estämiseksi ja maksukyvyttömyystilanteiden hoitamiseksi sekä suhtauduttava vastuullisesti maksujärjestelyihin.

Ehdotettu säännös koskisi luotonantajaa ja osin myös luotonvälittäjää. On kuitenkin tärkeää, että myös kuluttaja harkitsee luoton ottamista huolellisesti.

Kuten muidenkin kuluttajansuojalain 7 luvun säännösten rikkomiseen, hyvän luotonantotavan vastaiseen menettelyyn voitaisiin puuttua luvussa säädetyin hallinnollisin sank-

tiön. Tämän lisäksi velkajärjestelylainsäädännön uudistustyössä on erikseen harkittavana hyvän luotonantotavan vastaisen menettelyn vaikutus harkittaessa velkajärjestelyn myöntämisen edellytyksiä.

Luottosopimuksen peruuttaminen

Kuluttajan oikeutta peruuttaa luottosopimus ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös muita kuin koti- tai etämyyntinä tarjottavia luottoja. Peruuttamisoikeus koskisi siis myös sellaisia luottosopimuksia, jotka tehdään luotonantajan toimitiloissa.

Nykyisin luotonantaja voi etämyynnissä kuluttajan peruuttaessa luottosopimuksen vaatia korvauksena luoton todellisen vuosikoron, mutta jatkossa kulutusluottodirektiivin soveltamisalaan kuuluvissa luotoissa luotonantajalla olisi oikeus vaatia kuluttajalta korvauksena ainoastaan luoton korko ajalta, jonka luotto on ollut kuluttajan käytettävissä. Lisäksi luotonantajalla on oikeus saada kuluttajalta korvaus viranomaisille luottosopimuksen tekemisen johdosta maksetuista maksuista, joita ei peruuttamistapauksessa palauteta.

Korvauksen määräytymisen perusteen muutos luoton todellisesta vuosikorosta luoton korkoksi parantaa vähäisesti kuluttajan asemaa. Muutoksella on suuri merkitys sellaisten luottojen tarjonnalle, joissa luoton hinta peritään kokonaisuudessaan muuna kuin korkona, esimerkiksi toimitus- ja käsittelykustannuksina.

Säännökset pysyisivät sisällöltään ennallaan kulutusluottodirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävissä luotoissa, kuten alle 200 euron tai yli 75 000 euron suuruisissa luotoissa. Myös jatkossa näiden luottojen etämyynnissä luotonantajalla olisi oikeus saada korvauksena luoton todellinen vuosikorko ajalta, jolloin luotto on ollut kuluttajan käytettävissä.

Asuntoluotot ehdotetaan rajattavaksi kokonaan peruuttamisoikeuden ulkopuolelle silloin, kun kyse ei ole koti- tai etämyynnistä. Asuntoluottojen myöntämisen yhteydessä luotonantajalle aiheutuu tyypillisesti myös muille kuin viranomaisille maksettavia kertaluonteisia kuluja, kuten korkokattopalkkioita. Jos asuntoluottoihin sovellettaisiin direktiivin

sääntelyä, luotonantaja ei saisi periä tällaisia muita kuin viranomaisille maksettuja kuluja kuluttajalta takaisin. Koska tällaiset kulut voivat olla asuntoluotoissa merkittäviä, direktiiviin perustuvan sääntelyn soveltaminen asuntoluottoihin voisi johtaa luotonantajan kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen. Vaihtoehtona olisi, että korvauksista peruuttamistilanteessa säädettäisiin asuntoluottojen osalta erikseen, mutta tällöin vaarana on, että sääntely muodostuu tarpeettoman monimutkaiseksi ilman, että erityissääntelystä olisi kuluttajille sanottavaa hyötyä. Peruuttamisoikeus ei liene asuntoluotoissa kuluttajien kannalta erityisen tarpeellinen, koska asuntoluottoja ei tyypillisesti oteta hetken mielijohteesta, ja lisäksi on huomattava, että kuluttajalla olisi jatkossakin oikeus maksaa asuntoluotto enneaikaisesti takaisin.

Tiedonantovelvollisuus luottosopimuksen kuluessa

Ehdotuksen mukaan luotonantajille asetettiin velvollisuus antaa kuluttajalle milloin tahansa sopimussuhteen kuluessa tämän pyynnöstä maksutta lyhennystaulukko, jos luottosopimus on tehty määräajaksi ja jos velka lyhennetään erissä. Asuntoluotoissa oikeutta kuitenkin rajoitettaisiin siten, että taulukon saisi maksutta vain kerran vuodessa.

Koron muutosten ohella luotonantajalle asetettaisiin velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle maksujen muutoksista. Ilmoitus olisi tehtävä pysyvällä tavalla, ja se tulisi pääsääntöisesti antaa kuluttajalle ennen muutoksen voimaantuloa.

Luoton enneaikainen takaisinmaksu

Esityksessä ehdotetaan, että kuluttajalla on oikeus maksaa luotto enneaikaisesti takaisin paitsi kokonaan myös osittain. Voimassa olevan säännöksen nojalla on ollut epäselvää, koskeeko kuluttajan oikeus maksaa luotto enneaikaisesti takaisin myös osittaista enneaikaista takaisinmaksua.

Jos kuluttaja maksaa luoton tai sen osan enneaikaisesti, on ehdotuksen mukaan jäljellä olevasta luotonantajan saatavasta vähennettävä se osa luottokustannuksista, joka kohdistuu käyttämättä jäävään luottoaikaan.

Luotonantaja saisi periä kuitenkin kokonaisuudessaan luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet todelliset kulut, jos ne on luottosopimuksessa yksilöity.

Luotonantajalla olisi oikeus muissa kuin asuntoluotoissa vaatia kuluttajalta korvausta luoton ennaikaisesta takaisinmaksusta vain, jos luoton korkoa ei ole sidottu viitekorkoon eli jos korko on kiinteä. Voimassa olevan säännöksen mukaan luotonantajalla on oikeus saada korvausta kuluttajalta myös silloin, kun luoton viitekoron määräytymisjakso on vähintään kolme vuotta. Käytännössä muutos ei ole kuitenkaan merkittävä, sillä muissa kuin asuntoluotoissa käytetään harvoin näin pitkiä koronmääräytymisjaksoja.

Lisäksi ehdotuksen mukaan hyödynnettäisiin jäsenvaltioille annettua mahdollisuutta säätää, ettei oikeutta korvaukseen ole silloin, kun luottoa on maksettu takaisin ennaikaisesti viimeksi kuluneen vuoden aikana enintään 10 000 euroa. Tätä mahdollisuutta ehdotetaan käytettäväksi, koska nykyisin kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa korvausta ennaikaisesta takaisinmaksusta lainkaan, jos luottoa on myönnetty korkeintaan 100 000 markkaa, eikä kuluttajansuojaa ole perusteltua tältä osin heikentää. Kuluttajan kannalta edulliset ennaikaista takaisinmaksua koskevat säännökset ovat omiaan myös edistämään kilpailua luottomarkkinoilla.

Koron ollessa kiinteä luotonantajalla olisi oikeus laissa tarkemmin säädettyyn vakiorvaukseen. Vakiorvauksen saadakseen luotonantajalla ei olisi siis velvollisuutta näyttää, että hänelle on tosiasiallisesti syntynyt vahinkoa velan ennaikaisesta takaisinmaksusta. Direktiivin mukaan jäsenvaltioilla on lisäksi mahdollisuus säätää, että luotonantaja voi poikkeuksellisesti vaatia suuremman korvauksen kuin säädetyn vakiorvauksen, jos hän voi osoittaa, että ennaikaisesta takaisinmaksusta aiheutuu hänelle vakiorvaukseen suurempi tappio. Tätä mahdollisuutta ei pidetä perusteltuna hyödyntää, koska ehdotetun vakiorvaussäännöksen nojalla luotonantaja saa osassa tapauksista korvauksen myös silloin, kun hän ei tosiasiallisesti ole kärsinyt mitään vahinkoa. Luotonantaja saa siten ehdotetun säännöksen nojalla kaiken kaikkiaan kohtuullisena pidettävän korvauksen niistä vahingoista, jotka hän kärsii kuluttajien

käyttäessä oikeuttaan maksaa luotto ennaikaisesti takaisin.

Direktiivin mukaista korvaussäännöstä ei sovellettaisi kuitenkaan asuntoluottoihin, vaan niissä sovellettaisiin myös vastaisuudessa nykyllä vastaavia säännöksiä, joiden mukaan luotonantajalla on oikeus saada korvausta paitsi kiinteäkorkoisissa luotoissa myös silloin, kun koronmääräytymisjakso on vähintään kolme vuotta. Tarvetta muuttaa voimassa olevia säännöksiä perusteiltaan ei ole asuntoluotoissa ilmennyt. Säännösten säilyttämistä ennallaan puoltaa myös se, että direktiivin säännösten laajentaminen asuntoluottoihin saattaisi heikentää luotonantajien edellytyksiä tarjota kiinteäkorkoisia asuntoluottoja ja sellaisia asuntoluottoja, joissa koronmääräytymisjakso on pidempi, mikä olisi kuluttajienkin kannalta epäedullista, koska tällaiset luotot tarjoavat kuluttajalle mahdollisuuden ennakoita omaa taloudenpitoa pidemmäksi aikaa.

Tulkintaeroavaisuuksia on kuitenkin voimassa olevaa säännöstä sovellettaessa ilmennyt sen suhteen, minkä suuruiseen korvaukseen luotonantajalla on oikeus. Tämän johdosta ehdotetaan laissa säädettäväksi, että luotonantajalla olisi oikeus saada korvauksena korkotason alenemisesta johtuva tappio jäljellä olevalta kiinteäkorkoiselta luottojaksolta tai viitekoron määräytymisjaksolta, minkä lisäksi Finanssivalvonnalla olisi oikeus antaa tarkempia määräyksiä tappion laskentamenetelmästä. Tarkoituksena on näin saada yhtenäistettyä korvauskäytäntöä.

Luotonantajan oikeus lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa

Kuluttajansuojalain 7 lukuun ehdotetaan liittäväksi säännös luotonantajan oikeudesta lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa. Oikeudesta ja sen käyttämisen perusteista on sovittava luottosopimuksessa. Direktiivin mukaan lakkauttaminen on mahdollista objektiivisesti perustelluista syistä, mutta kansallisesti ilmaisua ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että lakkauttamissyyn on oltava hyvän luotonantotavan mukainen. Pääsäännön mukaan lakkauttamisesta olisi ilmoitettava kuluttajalle pysyvällä tavalla etukäteen, mutta tietyin edellytyksin ilmoitus voi-

taisiin tehdä myös välittömästi lakkauttamisen jälkeen.

4.3 Luotonantajien rekisteröinti

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eräiden luotonantajien rekisteröinnistä. Laisa asetettaisiin rekisteröitymisvelvollisuus sellaisille kuluttajansuojalain 7 luvussa tarkoitettuja luottoja tarjoaville luotonantajille, jotka eivät nykyisin kuulu Finanssivalvonnan valvonnan piiriin. Luotonantajien rekisteröinnin tavoitteena on varmistaa luotonantajien luotettavuus ja ammattipätevyys. Samalla pyritään helpottamaan luotonantajiin kohdistuvaa valvontaa ja yhteydenpitoa sekä ehkäisemään luottotoiminnan käyttämistä rikollisiin tarkoituksiin, kuten rahanpesuun.

Luotonantajien luotettavuuden ja ammattipätevyyden varmistamiseksi rekisteröinnille asetettaisiin määrätty edellytykset. On tarpeen korostaa, että rekisteröintimenettelyyn ei liity tarkoituksenmukaisuusharkintaa, vaan jokainen rekisteröinnin edellytykset täyttävä elinkeinonharjoittaja olisi merkittävä luotonantajarekisteriin.

Rekisteröintivaatimus koskisi käytännössä esimerkiksi pikaluottoyrityksiä, rahoitusyhtiöitä sekä etämyyntiyritysten yhteydessä toimivia luotonantajia. Ehdotuksen mukaan rekisteröitymisvaatimuksen ulkopuolelle rajattaisiin sellaiset elinkeinonharjoittajat, jotka tarjoavat kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Tällaisten luottojen myöntämisessä ei ole ilmennyt sen tyyppisiä ongelmia, joiden vuoksi nyt ehdotettava elinkeino-oikeudellinen sääntely olisi tarpeen. Rajausta puoltaa myös se, että ilman sitä rekisteristä tulisi hyvin laaja vaatien rekisteriviranomaiselta suuria resursseja.

Rekisteri- ja valvontaviranomaisina voivat tulla kyseeseen lähinnä Finanssivalvonta, Kuluttajavirasto ja aluehallintovirastot. Esitystä valmisteltaessa on päädytty siihen, että sopivimpia viranomaisia luotonantajien elinkeino-oikeudelliseen valvontaan ovat aluehallintovirastot ja että mahdollisimman yhdenmukaisen rekisteröintikäytännön takaamiseksi pidetään parhaana vaihtoehtona sitä, että rekisteröintiasioiden käsittely keskitetään ainoastaan yhdelle aluehallintovirastolle.

Luontevimmin tehtävä sopii tällöin Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, koska se valvoo jo nykyisin ainoana aluehallintovirastona vastaavantyyppisten alojen toimijoita, kuten panttilainauslaitoksia ja perintätoimistoja. Valvontaviranomaisia koskevia eri sääntelyvaihtoehtoja on selvitetty tarkemmin työryhmämietinnössä, yleisperustelujen 4.3 jaksossa.

4.4 Muut ehdotukset

Osamaksukauppa

Kuluttajansuojalain 7 luvun säätämisen myötä laki osamaksukaupasta on menettänyt suurelta osin merkityksensä elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä osamaksukaupassa. Osamaksukauppalaki sisältää useita viittauksia kuluttajansuojalakiin siten, että joissakin tapauksissa kuluttajansuojalaki on rinnakkainen ja joissakin tapauksissa ensisijainen suhteessa osamaksukauppalakiin. Selkeyssyistä pidetään aiheellisenä, että kaikki elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välistä osamaksukauppaa koskevat säännökset ovat samassa paikassa eli kuluttajansuojalain 7 luvussa ja että samalla rajataan kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välinen osamaksukauppa kokonaan osamaksukauppalain soveltamisalan ulkopuolelle.

Kulutusluottodirektiivin lyhyt täytäntöönpano-aika huomioon ottaen sisällöllisiä uudistuksia osamaksukauppalakiin ei ole ollut mahdollista valmistella tämän esityksen yhteydessä, vaan sääntely jäisi asiallisesti ennalleen. Uudistustarpeet osamaksukauppalakiin olisi kuitenkin syytä selvittää eri yhteydessä. Tarpeen olisi selvittää muun muassa, olisivatko eräät kuluttajaosamaksukauppaan ehdotetut muutokset, kuten luopuminen sopimuksen allekirjoitusvaatimuksesta, syytä ulottaa myös elinkeinonharjoittajien väliseen osamaksukauppaan ja muuhun osamaksukauppaan, jotka nyt ehdotettavan uudistuksen jälkeen jäävät lain soveltamisalaan.

Luoton eräännyttäminen

Voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun mukaan luotonantaja voi käyttää luottosopimuksessa sovittua oikeutta eräännyttää

koko luotto maksettavaksi, ottaa myyty tavara takaisin tai saattaa voimaan muu erityinen seuraamus kuluttajan maksuviivästyksen johdosta vain tietyin edellytyksin. Ensinnäkin maksun on oltava viivästynyt vähintään kuukauden, ja sen on oltava edelleen suoritamatta. Lisäksi kertaluotossa viivästyneen määrän on oltava vähintään 10 prosenttia, tai, jos viivästyneeseen määrään sisältyy useampi kuin yksi maksuerä, viivästyneen määrän on oltava vähintään viisi prosenttia alkuperäisestä luottomäärästä tai hyödykesidonnaisessa luotossa luottohinnasta taikka kyse on luotonantajan koko jäännössaataavasta.

Ehdotuksen mukaan sääntelyä luoton eräännyttämisestä maksuviivästystilanteissa täydennettäisiin siten, että luotonantajalla olisi edellä mainittujen prosenttirajojen estämättä oikeus eräännyttää luotto tai saattaa muu sovittu seuraamus voimaan, jos maksu on viivästynyt vähintään kuusi kuukautta ja se on olennaisissa määrin edelleen suoritamatta. Uudistus on tarpeellinen, koska voimassa olevan säännöksen prosenttirajat johtavat nykyisenkaltaisissa suurissa ja pitkäaikaisissa asuntoluotoissa luotonantajan kannalta kohtuuttomaan pitkään odotusaikaan ja myös kuluttajan sekä takauksen tai vierasvelkapantintantajan kannalta epäedulliseen perinnän hidastumiseen.

Pantin omistajan edun huomioiminen panttia myydessä

Kauppakaaren panttia koskevaan 10 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan panttia myydessä on otettava huomioon myös pantin omistajan etu. Säännös vastaisi asiallisesti nykyistä oikeustilaa, koska velvollisuus pantin omistajan edun huomioon ottamiseen seuraa jo nykyisin myyntilaista (laki elinkeinonharjoittajan oikeudesta myydä noutamatta jäänyt esine). Asian tärkeyden vuoksi on kuitenkin perusteltua säätää asiasta nimenomaisesti kauppakaarella.

Kuluttajansuojalain rangaistussäännökset

Kuluttajansuojalain 11 luvun rangaistussäännökset ehdotetaan kumottaviksi, koska

niiden käyttö on jäänyt hyvin vähäiseksi. Käytännössä lainvastaisuuksiin puututaan kielloin, joita tehostetaan uhkasakoilla, mikä onkin paljon tehokkaampi keino puuttua epäasianmukaiseen toimintaan kuin pieniin sakkorangaistuksiin johtavat rangaistussäännökset. Lisäksi rikoslain 30 luvun säännökset elinkeinorikoksista säilyisivät asiallisesti ennallaan, eli lainvastaiseen toimintaan voidaan myös jatkossa puuttua markkinointi- ja kuluttajaluottorikoksia koskevien rikoslain säännösten nojalla.

4.5 Direktiivin säännökset, jotka eivät edellytä muutoksia lainsäädäntöön

Direktiivin 2 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat tietyin edellytyksin säätää, että direktiivin säännöksiä ei sovelleta ollenkaan tai vain osaa sen säännöksistä sovelletaan luotto-osuuskuntien (credit union) tarjoamiin luottoihin. Suomessa tällaisia organisaatioita muistuttavia organisaatioita ovat lähinnä yritysten ja muiden yhteisöjen huoltokonttorit tai henkilöstökassat. Koska näiden harjoittamassa luottotoiminnassa on pikemminkin kyse työnantajan henkilöstölleen tarjoamasta sosiaalisesta edusta kuin varsinaisesta elinkeinotoiminnasta, organisaatiot rajautuvat ilman eri toimenpiteitä kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalan ulkopuolelle, eikä erillisiä säännöksiä kohdan täytäntöönpanemiseksi näin ollen tarvita.

Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle on 2 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaan rajattu luottosopimukset, jotka myönnetään tilinylitysmahdollisuutena ja joiden mukainen luotto on maksettava takaisin kuukauden kuluessa. Kuitenkin 6 artiklan 5 kohdan mukaan näissäkin luottosopimuksissa on sovellettava vähintään 6 artiklan 4 kohdan ensimmäisen virkkeen vaatimuksia puhelinviestinnässä annettavista tiedoista. Koska Suomi ehdotuksen mukaan soveltaa direktiiviin perustuvia säännöksiä myös tällaisiin luottoihin, 6 artiklan 5 kohdan täytäntöönpano ei edellytä erityisiä toimenpiteitä.

Direktiivin 9 artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että muiden jäsenvaltioiden luotonantajilla on rajat ylittävien luottojen yhteydessä pääsy kyseisessä jä-

senvaltiossa käytettyihin tietokantoihin kuluttajien luottokelpoisuuden arvioimiseksi. Pääsyn edellytysten on oltava syrjimättömiä. Artiklaa ei ole tarpeen erikseen panna täytäntöön Suomessa, sillä luottotietolain (527/2007) 10 §:n 1 momentin mukaan luottotietotoiminnan harjoittaja ei saa kieltäytyä antamasta yleiseen käyttöön perustuvasta luottotietorekisteristä luottotietoja sille, jonka on lain mukaan käytettävä luottotietoja rekisteröityä koskevaa päätöstä tehdessään. Koska 1. lakiehdotuksen 7 luvun 14 §:n mukaan luotonantajalla on tällainen velvollisuus luottopäätöstä tehdessään, luotonantajalla on siis mainitun luottotietolain pykälän mukaan oikeus saada lainaa hakevan kuluttajan tiedot luottotietorekisteristä eikä luottotietotoiminnan harjoittaja saa asettaa luovuttamisen edellytykseksi syrjiviä ehtoja.

Direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos kuluttaja on käyttänyt yhteisön oikeuteen perustuvaa oikeuttaan peruuttaa tavaroiden toimittamista tai palveluiden suorittamista koskeva sopimus, liitännäinen luottosopimus ei enää sido häntä. Kuluttajansuojalain koti- ja etämyyntiä koskevan 6 luvun 24 §:ssä säädetään jo nykyisin, että jos kuluttajalle on koti- tai etämyynnissä tehtävää sopimusta varten myönnetty luottoa, jonka antajana on myyjä tai palveluksen suorittaja taikka muu luotonantaja myyjän tai palveluksen suorittajan kanssa tekemänsä sopimuksen tai muun kuluttajien luottotamasta koskevan järjestelyn perusteella, luottosopimus peruuntuu kuluttajan peruuttaessa koti- tai etämyynnissä tehdyn sopimuksen. Luottosopimus peruuntuu vastaavasti, jos sopimus raukeaa tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnin johdosta. Vastaavankaltainen säännös sisältyy myös aikaosuuksasuntoja koskevaan kuluttajansuojalain 10 luvun 12 §:ään. Tämän vuoksi kohdan täytäntöön panemiseksi ei tarvita uusia säännöksiä.

Direktiivin 20 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että luotonantajia valvoo jokin rahoituslaitoksista riippumaton laitos tai viranomainen tai että luotonantajien toimintaa säännellään. Jo nykyisin luotonantajia valvovat kuluttaja-asiamies, Kuluttajavirasto sekä piirihallintoviranomaisina aluehallintoviranomaiset. Myös Finanssivalvonta valvoo luotonantajia silloin, kun kyse on

luottolaitoksesta tai muusta sen valvottavaksi säädetystä tahosta. Suomen järjestelmä täyttää siten artiklassa edellytetyt vaatimukset, eikä lainsäädäntöä olisi direktiivin asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi välttämätöntä muuttaa. Kansallisten luottomarkkinoiden kehittymisen johdosta esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että eräille luotonantajille asetettaisiin velvollisuus rekisteröityä.

Direktiivin 22 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden kulutusluottodirektiivin täytäntöön panemiseksi antamia säännöksiä ei voida kiertää siten, että sopimukselle annetaan erityinen muoto, erityisesti yhdistämällä kulutusluottodirektiivin soveltamisalaan kuuluvia luoton nostoja tai luottosopimuksia luottosopimuksiin, joiden luonne tai tarkoitus tekisi mahdolliseksi välttää kulutusluottodirektiivin soveltaminen. Koska ehdotuksen mukaan direktiivin säännöksiä sovellettaisiin lähtökohteisesti myös muihin kuluttajaluottoihin kuin direktiivin soveltamisalaan kuuluviin luottoihin, eli kuluttajaluottoja koskevan 7 luvun soveltamisala olisi hyvin laaja, varsinaisia säännöksiä kohdan täytäntöön panemiseksi ei tarvita.

Direktiivin 22 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet varmistaakseen, että kuluttajat eivät jää ilman kulutusluottodirektiivin mukaista suojaa siitä syystä, että luottosopimukseen sovellettavaksi laiksi valitaan kolmannen maan lainsäädäntö, jos luottosopimuksella on läheinen yhteys yhden tai useamman jäsenvaltion alueeseen. Kulutusluottodirektiivin antamisen jälkeen voimaan tulleen, sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 593/2008 (niin sanottu Rooma I -asetus) johdosta kohta ei edellytä täytäntöönpanotoimia. Kyseisen asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa säädetään, että jos kaikki muut lakiviittauksen ajankohtana tilanteeseen liittyvät seikat liittyvät yhteen tai useampaan jäsenvaltioon, se, että osapuolet valitsevat sovellettavaksi laiksi muun kuin jonkin jäsenvaltion lain, ei rajoita yhteisön oikeuden sellaisien säännösten, joista ei voida sopimuksin poiketa, soveltamista soveltuviissa tapauksissa sellaisina kuin ne on pantu täytäntöön tuomioistuinjäsenvaltiossa.

5 Esityksen vaikutukset

5.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset ja vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä on vähäisiä vaikutuksia valtiontalouteen, sillä Etelä-Suomen aluehallintovirastoon tulisi perustaa luotonantajarekisteri. Laki tulee lisäämään jossain määrin myös muulla tavoin Etelä-Suomen aluehallintoviraston tehtäviä, sillä sen valvontaan tulee arvion mukaan hieman yli sata luotonantajaa. Uusien valvontatehtävien arvioidaan edellyttävän noin yhden henkilötyövuoden panosta. Aluehallintoviraston on myös koulutettava henkilöstönsä uusien tehtävien hoitamiseen. Luotonantajien rekisteröinti-ilmoitusten käsittelystä ei sen sijaan aiheudu Etelä-Suomen aluehallintovirastolle lisäkustannuksia, koska niistä aiheutuvat kustannukset perittäisiin toimenpidemaksuina rekisteröintiä hakevilta luotonantajilta.

Toisaalta luotonantajien rekisteröitymisvaatimus tulee osaltaan helpottamaan Kuluttajaviraston, aluehallintovirastojen ja muiden kuluttajaluottojen tarjontaa valvovien viranomaisten valvontatyötä, sillä jatkossa niiden saatavissa olisi luotettavat ja kattavat tiedot toimintaa harjoittavista yrityksistä ja niiden yhteystiedoista.

Ehdotetut uudistukset kuluttajansuojalain 7 lukuun ja siihen liittyviin lakeihin tulevat aluksi aiheuttamaan valvontaviranomaisille lisätehtäviä, sillä valvontaviranomaisten on muun muassa päivitettävä kuluttajaluottoja koskevat ohjeet sekä neuvottava luotonantajia ja kuluttajia uusien säännösten sisällöstä. Markkinoinnin, ennakkotietojen ja sopimusehtojen lainmukaisuuden valvonta ei lisää valvontaviranomaisten tehtäviä, mutta aiheuttaa tarpeen kohdentaa valvontatoimia muutosten voimaan tullessa luotonantajien käytäntöihin. Koska luotot ovat olleet viranomaisten, erityisesti kuluttaja-asiamiehen erityisen huomion kohteena jo nykyisin, luotonantoon kohdistuvien valvontatoimien lisääminen entisestään saattaa johtaa siihen, että mahdollisuudet valvoa muita sektoreita ovat entistä rajallisemmat. Toisaalta esimerkiksi hyvää luotonantotapaa koskevan nimenomaisen säännöksen myötä puuttumisen

luottomarkkinoilla havaittuihin epäkohtiin arvioidaan helpottuvan.

5.2 Vaikutukset kuluttajien ja luotonantajien asemaan

Nykyistä yhtenäisemmät kuluttajaluottoja koskevat säännökset Euroopan talousalueella ovat omiaan helpottamaan luotonantajien mahdollisuuksia tarjota luottoja rajan yli ja vastaavasti parantamaan kuluttajien mahdollisuuksia hakea luottoa muusta kuin kotimaastaan.

Nykyistä laajemmat tiedonantovelvoitteet aiheuttavat luotonantajille kustannuksia, koska niiden on koulutettava henkilökuntaansa, päivitettävä markkinointiaineistonsa ja sopimuslomakkeensa sekä otettava käyttöön ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomake. Lisäksi uudet tiedonantovelvoitteet sekä muutokset todellisen vuosikoron laskemisessa edellyttävät luotonantajilta myös järjestelmäteknisiä muutoksia. FK:n arvion mukaan ensiksi mainituista toimista aiheutuu sen jäsenille yhteensä noin kahden miljoonan euron kustannukset, minkä lisäksi järjestelmämuutoksista aiheutuu suunnilleen samansuuruinen kustannus. Etämyyntiyrityksiä edustavan Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry:n arvion mukaan suurelle etämyyntiyritykselle aiheutuu lomakkeen käytöstä yli 100 euron suuruisissa luotoissa vuosittain 0,1—0,65 miljoonan euron kustannukset, minkä lisäksi järjestelmämuutoksista aiheutuu 0,1—0,2 miljoonan euron kertaluonteiset kustannukset.

”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeen käyttöönotto helpottaa kuluttajien mahdollisuuksia vertailla erilaisia luottoja keskenään. Myös hyvää luotonantotapaa koskeva säännös parantaa kuluttajien asemaa, sillä hyvään luotonantotapaan kuuluvan selittämisvelvollisuuden ansiosta kuluttajilla on paremmat mahdollisuudet arvioida luottoon liittyviä taloudellisia riskejä sekä valita itselleen sopivin luotto. Luotonantajan velvollisuus antaa maksuviivästystilanteissa tietoa ja neuvoja maksuvaikeuksien syntymisen tai syvenemisen estämiseksi ja maksukyvyttömyystilanteiden hoitamiseksi madaltanee kuluttajien kynnystä ottaa maksuvaikeustilanteessa yhteyttä luotonantajaan

ja sopia maksujärjestelyistä, mikä voi ehkäistä maksuvaikeuksien pahenemista.

Luottokelpoisuuden arvioimista koskevan velvollisuuden oletetaan aiheuttavan kustannuksia niille luotonantajille, jotka eivät jo nykyisin tarkista lainaa hakevan kuluttajan luottotietoja sekä muulla tavoin selvitä hänen kykyään täyttää luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa. Sen sijaan luottolaitosten kannalta uudistus ei ole kovin merkittävä, sillä Finanssivalvonta edellyttää luottoriskien hallintaan liittyvistä syistä jo nykyisin, että luottolaitokset selvittävät seikkaperäisesti luotonhakijan kyvyn vastata sitoumuksistaan.

Peruuttamisoikeuden laajentuminen muissa kuin asuntoluotoissa tilanteisiin, joissa luottosopimus on tehty luotonantajan konttorissa, parantaa kuluttajansuojaa. Luotonantajiin laajennuksen arvioidaan vaikuttavan vain vähän, koska oletettavaa on, ettei peruuttamisoikeuden käyttö tule olemaan kovin yleistä, ja lisäksi on huomattava, että kuluttajalla on jo nykyisin oikeus maksaa luotto ennaikaisesti takaisin. Sen sijaan peruuttamistilanteissa perittävän korvauksen määrääytymistä koskevan muutoksen arvioidaan vaikuttavan sellaisten kulutusluottodirektiivin soveltamisalaan kuuluvien luottojen hinnoittelurakenteeseen, joista ei nykyisin peritä nimenomaisesti korkoa, vaan esimerkiksi toimitus- ja käsittelykuluja.

Ennenaikaista takaisinmaksuoikeutta koskevan säännöksen muuttaminen selkiyttää oikeustilaa, sillä aiemmin on ollut epäselvää, koskeeko kuluttajan oikeus maksaa luotto ennaikaisesti takaisin myös luoton osittaisesta ennenaikaista takaisinmaksua. Vaikka luotonantajan oikeutta saada korvausta luoton ennenaikaisesta takaisinmaksusta ehdotetaan perinteisten kulutusluottojen osalta rajoitettavaksi, muutoksella ei arvioida olevan suurta käytännön merkitystä, sillä näissä luotoissa käytetään harvoin pitkiä koronmääräytymisjaksoja.

Luoton eräännyttämistä koskevan säännöksen muuttaminen saattaa joissakin tapauksissa nopeuttaa luottojen eräännyttämistä kokonaisuudessaan ja siten nopeuttaa luoton etenemistä perintään. Käytännössä kyse olisi näissä tapauksissa muutamasta kuukaudesta.

Laki eräiden luotonantajien rekisteröinnistä edellyttäisi lain soveltamisalan piiriin kuulu-

vilta luotonantajilta rekisteröitymistä Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Näille luotonantajille aiheutuisi kustannuksia muun muassa rekisteröinti-ilmoituksen tekemisestä. Rekisteröintivaatimus voi vaikeuttaa luottomarkkinoille pääsyä, sillä jos luotonantaja ei täytä rekisteröinnin edellytyksiä, tällä ei ole oikeutta tarjota kuluttajansuojalain 7 luvussa tarkoitettuja kuluttajaluottoja. Koska rekisteröitymisvaatimus koskisi myös jo alalla toimivia luotonantajia, on mahdollista, että jotkut alalla nykyisin toimivat luotonantajat joutuisivat lopettamaan toimintansa. Toisaalta luotonantajien rekisteröitymisvaatimuksen oletetaan lisäävän luottamusta luottomarkkinoihin ja samalla parantavan kuluttajien asemaa, kun vilpillisten toimijoiden pääsyä luottomarkkinoille vaikeutetaan. Rekisteröintiä koskevalla uudistuksella arvioidaan olevan suotuisia vaikutuksia myös rikoksentorjuntaan.

Panttilainauslaitoksista annettuun lakiin tehtävillä tarkistuksilla on vain vähäisiä vaikutuksia panttilainauslaitoksiin, sillä tarkistukset ovat luonteeltaan joko teknisiä tai ne vastaavat käytäntöjä, joita valtaosa panttilainauslaitoksista jo nykyisin noudattaa.

6 Asian valmistelu

6.1 Valmistelu

Oikeusministeriö asetti 2 päivänä lokakuuta 2008 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus kulutusluottodirektiivin täytäntöön panemiseksi tarvittavasta lainsäädännöstä. Työryhmän tehtävänä oli myös selvittää ja tarvittaessa valmistella säännösehdotukset siitä, miten voidaan tarkoituksenmukaisimmin edistää vastuullisia menettelytapoja luotonannossa ja luottosuhteen kuluessa, sekä olisiko ja missä laajuudessa kulutusluottojen tarjoaminen perusteltua säätää rekisteröintiä edellyttäväksi elinkeinoksi. Lisäksi työryhmän tuli selvittää luoton eräännyttämistä koskevien säännösten toimivuus muutuneilla luottomarkkinoilla. Työryhmässä olivat edustettuina oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Kuluttajavirasto/kuluttaja-asiamies, Finanssivalvonta, FK, Suomen Asiakkuusmarkki-

nointiliitto ry, Suomen Kaupan Liitto ry ja Suomen Kuluttajaliitto ry.

Työnsä aikana työryhmä kuuli Etelä-Suomen lääninhallitusta, Katakombista Elämään Kansanliike ry:tä, Suomen Panttilainauslaitosten Yhdistys ry:tä, Suomen Pienlainayhdistys ry:tä, Takuu-Säätiötä ja Velkaneuvonta ry:tä. Työryhmän mietintö valmistui 19 päivänä marraskuuta 2009.

6.2 Lausunnot ja jatkovalmistelu

Oikeusministeriö pyysi mietinnöstä lausuntoa 30 viranomaiselta ja yhteisöltä, ja sen antoi 23 tahoja. Lausunnoista on laadittu oikeusministeriössä tiivistelmä (Oikeusministeriön julkaisuja 19/2010).

Useat lausunnonantajat suhtautuivat myönteisesti työryhmän ehdotuksiin. Erityisesti kannatettiin ehdotusta, jonka mukaan kuluttajaluottojen tarjoaminen säädettäisiin rekisteröintiä edellyttäväksi elinkeinoksi.

Elinkeinoelämää edustavat tahot suhtautuivat kriittisesti siihen, että kulutusluottodirektiiviin perustuvia säännöksiä sovellettaisiin laajasti myös muihin kuin direktiivin soveltamisalaan kuuluviin luottoihin. Nämä lausunnonantajat suhtautuivat kielteisesti tai epäilevästi myös kuluttajaluoton mainonnassa annettavia tietoja koskevaan säännökseen siltä osin kuin se sisältää direktiivin vähimmäisvaatimukset ylittävää kansallista sääntelyä sekä siihen, että luotonantaja ei olisi ehdotuksen mukaan oikeutta periä luoton perustamisesta aiheutuvia kuluja kokonaisuudessaan kuluttajan maksaessa luoton ennakkoerä takaisin. Soveltamisalaan ja mainontaan liittyviä säännöksiä ei ole pidetty perusteltuna jatkovalmistelussa muuttava. Syitä sääntelyyn selvitetään edellä 4.2 jaksossa. Asuntoluottojen ja pienten, alle 100 euron hyödykesidonnaisten kertaluottojen osalta esitystä on jatkovalmistelussa kuitenkin muutettu siten, että näissä luotoissa direktiiviin pohjautuvaa vakiotietolomaketta ei olisi pakko käyttää. Myös säännöksiä luotonantajan oikeudesta periä kuluttajalta luoton perustamisesta aiheutuvia kuluja on jatkovalmistelussa muutettu.

Kuluttajavirasto katsoi lausunnoissaan muun muassa, että lisätujen tarjoaminen luoton markkinoinnin yhteydessä pitäisi kiel-

tää kokonaan, kun ehdotetun hyvää luotonantotapaa koskevan säännöksen nojalla kiellettyä olisi markkinoida luottoa siten, että markkinointi on omiaan selvästi heikentämään kuluttajan kykyä harkita luoton ottamista huolellisesti. Kuluttajaviraston ehdotama täyskielto estäisi esimerkiksi luottokorttien yhteydessä yleisesti käytössä olevien bonusjärjestelmien säilyttämisen. Bonusjärjestelmistä ja muista lisätujärjestelmistä ei ole osoitettu olevan sellaista vaaraa kuluttajien kyvyille harkita luoton ottamista, että ne pitäisi kokonaan kieltää, eikä ehdotusta ole pidetty sen johdosta perusteltuna toteuttaa.

Luotonantajan ja myyjän tai palveluksen suorittajan yhteisvastuuta koskevan sääntelyn säilyttämistä nykyisellään kuluttajansuojalaissa on lausunnoissa sekä kannatettu (Kuluttajavirasto) että vastustettu (FK ja Elinkeinoelämän Keskusliitto). Vuodesta 1987 voimassa ollut sääntelyä ei ole pidetty esityksen jatkovalmistelussa perusteltuna muuttava, koska tämä merkitsisi kuluttajansuojan tason heikentymistä Suomessa. Jos tavaraa ei ole toimitettu tai toimitettu tavara on osoittautunut virheelliseksi, oikeus pidäytyä maksusta tai vaatia hinnanalennusta taikka vahingonkorvausta paitsi tavarantoimittajalta myös esimerkiksi luottokorttiyhtiöltä on kuluttajalle erityisen tärkeä rajat ylittävässä verkkokaupassa, jossa myyjään kohdistettavien vaatimusten toteuttaminen riitatapauksissa on usein hankalaa ja kallista.

7 Riippuvuus muista esityksistä

Kuten 3.1 jaksossa todetaan, eduskunnan käsiteltäväksi on annettu hallituksen esitys maksupalvelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 169/2009 vp). Maksupalvelulakiesityksen 2. lakiehdotuksella ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalain 7 luvun säännöstä, joka koskee kuluttajan vastuuta luottokortin tai muun jatkuvan luoton käyttöön oikeuttavan tunnisteiden oikeudettomasta käytöstä. Lisäksi tämän esityksen 1. lakiehdotuksen 7 luvun 4 § sisältää säännöksiä maksupalvelulain säännösten ensisijaisuudesta suhteessa ehdotetun 7 luvun eräisiin säännöksiin. Jos maksupalvelulakiesitykseen tehdään eduskuntakäsittelyssä näiden säännös-

ehdotusten kannalta merkityksellisiä muutoksia, ne on huomioitava tämän esityksen käsittelyssä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

Yleiset säännökset

1.1 Kuluttajansuojalaki

6 a luku **Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyynti**

12 §. Peruuttamisoikeus. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momentti vastaa muutoin asiasällöltään voimassa olevaa lakia, mutta momenttiin lisättäisiin maininta siitä, ettei kuluttajaluottoihin sovelleta myöskään luvun 13 §:n 1 momenttia. Tämä johtuu siitä, että liitännäissopimusten sitomattomuudesta säädetäisiin luottojen osalta erikseen ehdotetun 7 luvun 21 §:ssä.

Pykälän 3 momentti on uusi. Toisin kuin muihin kuluttajaluottoihin, momentin mukaan luvun säännöksiä peruuttamisoikeudesta sovellettaisiin kuitenkin panttilainauslaitoksen myöntämiin luottoihin. Lisäys on tarpeen, koska nämä luotot ehdotetaan rajattavaksi kokonaan kuluttajansuojalain 7 luvun ulkopuolelle, jolloin myöskään 7 luvun säännökset peruuttamisoikeudesta eivät niitä enää koske. Vaikka panttilainauslaitokset eivät käytännössä tarjoa luottoja etämyyntinä, rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevan direktiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta; jäljempänä *rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivi*) johdosta peruuttamisoikeudesta on säädettävä myös niiden osalta.

7 luku **Kuluttajaluotot**

Luvun otsikkoa on muutettu kuvaamaan paremmin sitä, että luvun säännökset koskevat lähtökohtaisesti kaikkia kuluttajille tarjottavia luottoja. Voimassa olevan 7 luvun otsikko ”kulutusluotot” on omiaan antamaan harhaanjohtavan kuvan siitä, että luvun säännökset eivät koskisi esimerkiksi asuntoluottoja.

1 §. Soveltamisala. Pykälän 1 momentti sisältää kuluttajaluoton määritelmän, joka vastaa voimassa olevan 7 luvun 1 §:n 1 momenttia. Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 3 artiklan b ja c kohta.

Kuten nykyisin, maksunlykkäyksellä tarkoitetaan kuluttajalle sopimuksen mukaan annettua oikeutta maksaa hyödykkeen hinta joko osittain tai kokonaan sen jälkeen, kun tavara on luovutettu tai palvelus suoritettu. Maksunlykkäys ei kuitenkaan aina merkitse luoton antamista. Sekä kulutustavaran kaupassa että varsinkin kuluttajapalveluksissa kuluttajalla on usein mahdollisuus maksaa hinta lyhyehkön määräajan kuluessa laskua vastaan. Tällaista laskutusikäytäntöä ei pidetä momentissa tarkoitettuna kuluttajaluottona, jos laskutus- ja maksuaika on alalla tavanomainen. Korkolain 6 §:n mukaan kuluttajalla on yleensä kuukauden pituinen maksuaika laskun lähettämisestä, jos eräpäivästä ei ole sovittu.

Pykälän 2 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan 7 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohtaa, mutta säännökseen on tehty lain-säädännön muuttumisesta johtuvia teknisiä tarkistuksia. Ehdotuksen mukaan kuluttajaluottoja koskevia säännöksiä sovellettaisiin vuokra- tai leasingsopimuksiin, joiden ehtojen mukaan tavaran käteishinta ja luottokustannukset tulevat suoritetuiksi vuokratuella tai joiden ehtojen mukaan kuluttaja voi muutoin tulla tavaran omistajaksi sopimuksen päättyessä. Luvun säännöksiä siis sovellettaisiin viimeksi mainitun nojalla silloin, kun kuluttajalla on suoraan sopimusehtojen nojalla velvollisuus lunastaa tavara omakseen sopimuskauden päättyessä tai kun luotonantajalla on sopimusehtojen mukaan oikeus yksipuolisesti päättää kuluttajan tällaisesta velvollisuudesta. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 2 kohdan d alakohdasta.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan 7 luvun 3 §:n 2 momenttia, mutta tili-luoton sijasta käytetään termiä jatkuva luotto.

Pykälän 4 momentissa säädetään soveltamisalaa koskevista poikkeuksista. Direktiivi ei estä säätämästä kansallisten säännösten soveltamisalaa laajemmaksi kuin direktiivin soveltamisala on, ja ehdotuksen mukaan luvun soveltamisala olisikin direktiivin soveltamisalaa laajempi. Direktiivin soveltamisalaan eivät kuulu esimerkiksi luottosopimukset, joiden vakuutena on kiinnitys kiinteään omaisuuteen, asuntoluotot, alle 200 euron tai yli 75 000 euron luotot, koroltaan tai muilta ehdoiltaan edulliset opintolainat, mutta ehdotuksen mukaan luvun säännöksiä sovellettaisiin myös näihin luottoihin eräin jäljempänä selvitettävien poikkeuksin. Syitä direktiiviä laajempaan soveltamisalaan selvitetään yleisperustelujen 4.2 jaksossa.

Momentin 1 kohdan mukaan kuluttajaluottoja koskevia säännöksiä ei sovelleta kuluttajaluottoon, josta ei peritä korkoa tai muita maksuja. Edellytyksenä on siis, että luotto on täysin maksuton kuluttajalle. Rajausta perustuu direktiivin 2 artiklan 2 kohdan f alakohtaan. Käytännössä säännöksessä tarkoitettuja luottoja ovat esimerkiksi elintarvikkeiden ostaminen tiliin, jonka koko saldo maksetaan kerran tai kaksi kertaa kuukaudessa ja josta ei peritä maksuja kuluttajalta.

Momentin 2 kohdan mukaan säännösten soveltamisalan ulkopuolelle rajataan myös sellaiseen sopimukseen perustuvat luotot, jonka mukaan kuluttajalla on oikeus maksaa jatkuvasti toimitettavan hyödykkeen hinta maksuerissä sopimuksen voimassaoloaikana. Kohta vastaa voimassa olevan 7 luvun 1 §:n 2 momenttia ja direktiivin 3 artiklan c kohtaa, ja siinä tarkoitettuja sopimuksia ovat esimerkiksi veden ja sähkön jatkuvaa toimitamista koskevat sopimukset.

Momentin 3 kohdan mukaan luvun soveltamisalan ulkopuolelle rajataan panttilainauslaitosten myöntämät luotot. Rajausta perustuu direktiivin 2 artiklan 2 kohdan k alakohtaan. Siltä osin kuin kuluttajasopimusoikeudellista sääntelyä pidetään panttilainoissa tarpeellisenä, sääntely sisällytetään 3. lakiehdotuksen mukaisesti kokonaisuudessaan panttilainauslaitoksista annettuun lakiin.

Momentin 4 kohdan mukaan luvun säännösten soveltamisalan ulkopuolelle rajataan myös sosiaalisesta luototuksesta annetun lain (1133/2002) nojalla myönnettävät luotot,

koska näistä luotoista on erityissäännöksiä sosiaalisesta luototuksesta annetussa laissa. Soveltamisalarajausta perustuu direktiivin 2 artiklan 2 kohdan l alakohtaan. Sen sijaan esimerkiksi opintolainoihin sovellettaisiin ehdotuksen mukaan 7 luvun säännöksiä, jollei opintotukilaista (65/1994) erityislainsäädäntönä muuta johdu. Erityislainsäädännön säilyttäminen on mahdollista, koska opintolainat eivät kuulu edellä todetuina tavoin direktiivin soveltamisalaan.

2 §. *Säännösten soveltamisen rajoitukset käyttelytiliäihin liittyvissä luotoissa sekä maksujärjestelysopimuksissa.* Pykälän 1 momentissa säädetään soveltamisrajoituksista silloin, kun kyse on käyttelytiliin liittyvästä kuluttajaluotosta, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa eli ilman irtisanomisaikaa. Momentissa mainittuja luottoja ei ainakaan nykyisin ole tarjolla Suomessa, mutta säännöksen ottaminen lakiin on tarpeen direktiivin 2 artiklan 3 kohdan täytäntöön panemiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään soveltamisrajoituksista sellaisten kuluttajaluottojen osalta, jotka luotonantaja myöntää sallimalla käyttelytilin saldon tai luottorajan ylityksen ilman, että siitä on nimenomaisesti sovittu osapuolten välillä. Kyse on siis tilanteista, joissa kuluttaja on rikkonut käyttelytilisopimusta, mutta kuluttaja tästä huolimatta saa käyttelytilin saldon tai luottorajan ylittävän summan käyttöönsä. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 4 kohta.

Pykälän 3 momentissa säädetään soveltamisalarajoituksista eräissä maksujärjestelysopimuksissa. Näihin luottoihin sovelletaan 9—12 §:ssä säädettyjen tiedonantovelvoitteiden sijasta erityisiä luottotyyppejä koskevia kevennettyjä tiedonantovelvoitteita eli ehdotuksen 41—44 §:ää. Viimeksi mainittujen pykälien soveltamisesta maksujärjestelysopimuksiin mainitaan kyseisissä pykälissä erikseen.

Momentissa tarkoitetuista maksujärjestelysopimuksista voidaan mainita esimerkkinä sellainen usean vanhan luoton järjestelmiseksi tehty uusi luottosopimus, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin aiemmat luottosopimukset ja jonka tarkoituksena on todennäköisesti välttää so-

pimuksen noudattamatta jättämistä koskeva tuomioistuinmenettely. Selvyyden vuoksi on syytä mainita, että momentti ei koske tapauksia, joissa sovitaan esimerkiksi ainoastaan luoton maksamisen lykkäyksestä ilman, että kuluttajan kanssa tehdään uutta luottosopimusta, koska luvun tiedonantovelvoitteet eivät ylipäättään koske tällaisia tapauksia. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 2 artiklan 6 kohta.

3 §. Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä muissa tapauksissa. Pykälässä säädetään eräiden kuluttajaluottosäännösten soveltamisalan rajoituksista. Ehdotetun 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukainen soveltamisalarajaus koskee kuluttajaluottoja, joissa luottoaika on enintään kolme kuukautta. Toisin kuin nykyisin, rajauksen soveltamisen edellytyksenä on lisäksi, että luotosta ei peritä korkoa ja että siitä perittävät luottokustannukset eivät ylitä todelliseksi vuosikoroksi muunnettuna korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua koron määrää. Rajaus perustuu direktiivin 2 artiklan 2 kohdan f alakohtaan, jonka mukaan direktiiviä ei sovelleta sellaisiin luottosopimuksiin, joiden nojalla luotto on maksettava takaisin kolmen kuukauden kuluessa ja joissa edellytetään vain vähäisten maksujen suorittamista. Koska on tärkeää, että luotonantaja tietää etukäteen varmuudella, sovelletaanko luvun säännöksiä hänen tarjoamiinsa lyhytaikaisiin luottoihin, pidetään aiheellisena täsmentää kansallisessa säännöksessä edellä esitetyin tavoin se, missä tapauksissa perittäviä kustannuksia pidetään vähäisinä.

Rajaus koskisi kertaluotoissa tiedonantovelvoitteita, hyvään luotonantotapaan kuuluvaa selityselvöllisyyttä, velvollisuutta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus sekä sopimuksen tekemistä koskevia säännöksiä, ja jatkuvissa luotoissa vain tiedonanto- ja selityselvöllisyyttä.

Pykälän 2 momentin ensimmäinen virke vastaa lain 7 luvun 4 §:n 1 momentin viimeistä virkettä.

Momentin toisessa virkkeessä säädetään asuntoluottoja koskevista poikkeuksista. Kuluttajalla ei olisi oikeutta peruuttaa tällaista luottoa koskevaa sopimusta. Poikkeuksen muodostaisivat tapaukset, joissa luottoa tarjotaan koti- tai etämyyntinä, jolloin kulutta-

jalla siis olisi oikeus peruuttaa myös asunto- luottoa koskeva sopimus. Kotimyyntiä koskeva poikkeus perustuu kotimyyntidirektiivin (neuvoston direktiivi 85/577/ETY muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltuja sopimuksia koskevasta kuluttajansuojasta) 5 artiklan 1 kohtaan, ja etämyyntiä koskeva poikkeus rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivin 6 artiklan 1 kohtaan, jota direktiiviä täytäntöön pantaessa (laki kuluttajansuojalain muuttamisesta; 29/2005) päätettiin soveltaa myös asuntoluottoihin. Lain voimaantulon jälkeen ei ole tullut ilmi seikkoja, joiden vuoksi peruuttamisoikeus olisi tarpeen poistaa, minkä vuoksi se ehdotetaan säilytettäväksi myös asuntoluottojen etämyynnissä.

Myös luotonantajan oikeus periä korvausta luoton ennenaikaisesta takaisinmaksusta määräytyisi asuntoluotoissa eri tavoin kuin muissa luotoissa, joten asuntoluottoihin sovellettaisiin 28 §:n sijasta 29 §:ää.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan 7 luvun 4 §:n 2 momenttia.

4 §. Suhde maksupalvelulakiin. Kuluttajaluottosopimuksiin sovelletaan kuluttajansuojalain 7 luvun säännösten lisäksi maksupalvelulakia, jos kyse on luotollisesta tilistä, jota voidaan käyttää tilisiirtojen ja muiden maksutapahtumien toteuttamiseen. Maksupalvelulakia sovelletaan myös silloin, kun luottoa voi käyttää maksukortilla tai muulla maksuvälineellä, lukuun ottamatta sellaisiin välineisiin perustuvia luottoja, joita voidaan käyttää tavaran, palvelun tai muun hyödykkeen hankkimiseksi ainoastaan välineen liikkeeseenlaskijan käyttämissä tiloissa taikka liikkeeseenlaskijan kanssa solmitun sopimuksen nojalla joko hyödykkeen tarjoajien rajatussa verkossa tai joidenkin hyödykkeiden hankkimiseksi. Esimerkkinä tällaisesta maksupalvelulain soveltamisalaan kuulumattomasta luotosta voidaan mainita myymäläketjun liikkeeseen laskema luottokortti, jota voidaan käyttää maksuvälineenä vain kyseisen myymäläketjun myymälöissä.

Tarkoituksenmukaista ei ole kuitenkaan, että molempien lakien säännöksiä sovelletaan päällekkäin kaikissa tapauksissa. Tämän johdosta pykälän 1 momentissa säädetään, että maksupalvelulain soveltamisalaan kuuluviin luottosopimuksiin sovelletaan kuluttajansuo-

jalain 7 luvun 24 §:n sijasta maksupalvelulain säännöksiä puitesopimuksen muuttamisesta eli lain 30—33 §:ää. Maksupalvelulain ensisijaisuus perustuu 7 luvun 24 §:n 1 momentin osalta siihen, että kuluttajansuojalain sääntely on tältä osin kansallista, kun taas maksupalvelulain sääntely perustuu maksupalveludirektiiviin, ja 24 §:n 2—4 momentin osalta siihen, että maksupalvelulain mukaiset vaatimukset ovat tältä osin täsmällisempiä. Kuluttajansuojalain 7 luvun 30 ja 31 §:n sijasta sovellettaisiin puolestaan maksupalvelulain 34—36 §:ää ja ehdotetun 7 luvun 40 §:n sijasta maksupalvelulain 62 §:ää. Näiltä osin maksupalvelulain ensisijaisuus johtuu siitä, että mainitut maksupalvelulain pykälät perustuvat maksupalveludirektiiviin, kun taas kuluttajansuojalain vastaava sääntely on kansallista.

Pykälän 2 momentissa säädetään maksupalvelulain ensisijaisuudesta silloin, kun kyse on maksupalvelulaisissa tarkoitetun maksuvälineen käytön estämisestä.

5 §. Pakottavuus. Pykälän mukaan sopimusehto, joka poikkeaa 7 luvun säännöksistä kuluttajan vahingoksi, on mitätön. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 22 artiklan 2 kohta.

6 §. Luottokustannukset ja todellinen vuosikorko. Pykälän 1 momentin sisältämä luottokustannusten määritelmä on voimassa olevaa määritelmää laajempi. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 3 artiklan g kohta.

Ehdotuksen mukaan luottokustannuksiin luetaan kaikki luotonantajan tiedossa olevat, luottosuhteen johdosta kuluttajan maksettavaksi tulevat kustannukset. Näitä ovat korko, kulut ja muut maksut eli esimerkiksi luoton hakemisesta ja luottosopimuksen perustamisesta perittävät kulut ja palkkiot, maksuvälineen käytöstä perittävät maksut sekä maksut luotonvälittäjille.

Uutta on, että luottokustannuksiin luetaan ehdotuksen mukaan myös luottosopimukseen liittyvien vakuutusten ja muiden lisäpalveluiden kustannukset, jos lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin. Kyse voi olla siis joko siitä, että luoton saisi vain epäedullisemmin ehdoin ilman lisäpalvelua, tai siitä, että sitä ei ylipäätään saisi ilman tarjottua lisäpalvelua. Ajoneuvon hankkimiseksi

myönnettävissä luotoissa säännöksessä tarkoitettuja lisäpalveluja voivat olla esimerkiksi autovakuutukset, joiden kustannukset olisi siis vastaisuudessa pääsääntöisesti otettava huomioon laskettaessa luoton todellinen vuosikorko. Tästä pääsäännöstä muodostaa poikkeuksen luottojen mainontaa koskeva 8 §:n 3 momentti, jonka mukaan lisäpalveluista aiheutuvia kustannuksia ei kuitenkaan tarvitse ottaa huomioon todellista vuosikorkoa laskettaessa, jos kustannuksia ei voida ennakolta määrittää, vaan tällöin riittää edellytyksestä mainitseminen mainoksessa yhdessä luoton todellisen vuosikoron kanssa. Selvytyden vuoksi voidaan lisäksi todeta, että liikennevakuutukset eivät ole säännöksessä tarkoitettuja pakollisia lisäpalveluja, koska liikennevakuutuksen ottaminen on lakisääteinen velvollisuus eikä sidoksissa siihen, onko ajoneuvo maksettu luotolla vai ei.

Yleisenä edellytyksenä kustannusten huomioimiselle on, että kustannukset ovat luotonantajan tiedossa. Sitä, milloin luottokustannukset ovat olleet luotonantajan tiedossa, arvioidaan sen mukaan, mitä huolelliselta luotonantajalta voidaan perustellusti edellyttää (direktiivin johdanto-osan 20 kappale). Jos esimerkiksi luottoa hakeva kuluttaja on toisesta maasta kuin luotonantaja ja hän on kääntynyt luotonantajan puoleen oma-aloitteisesti, ilman luotonantajan erityisiä markkinointitoimia kuluttajan kotivaltiossa, ei luotonantajalta voida edellyttää toisen maan lainsäädännön mukaisesti kuluttajalta mahdollisesti perittävien kustannusten, kuten verojen, tuntemusta.

Koska luottokustannuksiin luetaan nimenomaan kuluttajan maksettavaksi tulevat kustannukset, luottokustannuksiin ei esimerkiksi korkotukilainoissa lueta sitä osuutta koroista, jonka suorittaa jokin muu taho kuin kuluttaja. Vastaavasti, koska kuluttajan maksettavaksi tulevien kustannusten on johduttava luottosuhteesta, selvää on, että luottokustannuksiin ei lueta maksuja, jotka kuluttajan on tavaroiden tai palvelujen hankkimisen yhteydessä maksettava hankintahinnan lisäksi, jos nämä maksut on suoritettava siitä riippumatta, maksetaanko hankinta käteisellä vai luotolla.

Pykälän 2 momentissa säädetään luottokustannuksia koskevista poikkeuksista. Momen-

tin 1 kohdan mukaan kustannuksiin ei lueta asuntoluotoissa vakuuden arvon turvaamiseksi vaadittujen vakuutusten kustannuksia, kuten palovakuutusmaksuja. Asuntoluottoja koskeva poikkeus on kansallista sääntelyä, jonka syitä selvitetään yleisperustelujen 4.2 jaksossa.

Momentin 2 kohdan mukaan luottokustannuksiin ei lueta myöskään luoton hoitamiseen käytettävästä tilistä perittäviä kustannuksia edellyttäen, että tilin avaaminen on vapaaehtoista ja että tilin kustannukset on sopimuksessa, esimerkiksi luotto- tai tilisopimuksessa, eritelty. Luoton hoitamiseen käytettävällä tilillä tarkoitetaan tiliä, jolle kirjataan esimerkiksi maksu- ja luotonnostotahtumat sekä kustannukset maksuvälineen käytöstä. Kohdalla pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 19 artiklan 2 kohta.

Momentin 3 kohdan mukaan luottokustannusten määritelmän ulkopuolelle jäävät myös mahdolliset maksut, jotka kuluttajan on suoritettava, jos hän ei ole noudattanut luottosopimuksen ehtoja. Kohdalla pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 19 artiklan 2 kohta.

Momentin 4 kohdan mukaan luottokustannuksiin ei lueta myöskään notaarikuluja. Suomessa ei käytetä notaaria luottosopimuksen tekemiseen, eikä kohdalla näin ollen ole käytännön merkitystä, mutta maininta on tarpeen direktiivin 3 artiklan g kohdan täytäntöön panemiseksi.

Pykälän 3 momentti sisältää todellisen vuosikoron määritelmän, ja se vastaa voimassa olevan 7 luvun 2 §:n 7 kohtaa. Määritelmä perustuu myös direktiivin 3 artiklan i kohtaan.

Todellisen vuosikoron laskemistavasta ja sen laskemisesta käytettävistä oletuksista säädettäisiin oikeusministeriön asetuksella, ja momentti sisältäisikin tätä koskevan valtueden.

7 §. Muut määritelmät. Pykälän 1 kohta sisältää jatkuvan luoton määritelmän, jolla korvattaisiin voimassa olevan 7 luvun 2 §:n 1 kohdan mukainen tililuoton määritelmä. Muutosta pidetään perusteltuna, koska nykyinen tililuoton käsite on ollut omiaan antamaan virheellisen kuvan siitä, että luottoon liittyisi aina varsinainen tili. Uusi termi kuvaisikin voimassa olevaa määritelmää paremmin luoton todellista käyttötapaa.

Jatkuvan luoton määritelmän piiriin kuulisivat kaikki ne luotot, jotka nykyisin kuuluvat tililuoton määritelmän piiriin. Jatkuvia luottoja olisivat esimerkiksi yleis- ja erityisluottokorttiluotot, luotolliset tilit sekä muut luotot, joita kuluttaja voi luottorajan puitteissa käyttää jatkuvasti ilman luotonantajan erillistä luottopäätöstä. Direktiivi ei sisällä vastaavaa määritelmää.

Pykälän 2 kohta puolestaan sisältää kerta- luoton määritelmän, joka vastaa asiallisesti voimassa olevan 7 luvun 2 §:n 2 kohtaa. Kertaluottoja olisivat kaikki muut luotot kuin jatkuvat luotot. Direktiivi ei sisällä vastaavaa määritelmää.

Pykälän 3 kohta sisältää hyödykesidonnaisen luoton määritelmän. Määritelmä vastaa voimassa olevan 7 luvun 2 §:n 3 kohdan määritelmää. Se on laajempi kuin direktiivin 3 artiklan n kohdan sisältämä liitännäisen luottosopimuksen määritelmä kattaen paitsi tietyn hyödykkeen oston rahoittamiseksi myönnetyn luoton myös muun luoton, jonka antajana on myyjä tai palveluksen suorittaja itse taikka muu elinkeinonharjoittaja myyjän tai palveluksen suorittajan kanssa tekemänsä sopimuksen tai muun kuluttajien luottotamasta koskevan järjestelyn perusteella. Hyödykesidonnaisia luottoja ovat siten myös erityisluottokortit (tietyn liikkeen omat kortit) sekä niin sanotut yleisluottokortit (Visa, MasterCard), kuten korkein oikeus on jo voimassa olevan säännöksen nojalla katsonut ratkaisussaan KKO:2007:6.

Pykälän 4 kohta sisältää asuntoluoton määritelmän. Määritelmä ei perustu direktiiviin, vaan kyse olisi puhtaasti kansallisesta sääntelystä. Olennaista on, että luoton tietyn käyttötarkoituksen lisäksi määritelmässä edellytetään, että luoton vakuudeksi annetaan hankittava asuinkiinteistö tai asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat yhteisöosuudet. Merkitystä ei ole sillä, hankitaanko kiinteistö tai huoneisto vakituiseen käyttöön vai vapaa-ajan asunnoksi, vaan määritelmä kattaa käyttötarkoituksesta riippumatta asuinkiinteistön ja asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavien yhteisöosuuksien hankkimiseksi myönnettävät luotot. Lisäksi määritelmä kattaa asuinkiinteistön tai asuinhuoneiston peruskorjauksen tekemiseksi myönnettävät luotot edellyttäen siis, että luoton vakuudeksi annetaan edellä

mainittu vakuus. Mitä edellä todetaan asuin-kiinteistöistä tai asuinhuoneistoista, koskee myös vuokraoikeutta rakennuksineen. Sitä vastoin perinteiset kuluttajaluotot, kuten ajoneuvon hankkimiseksi myönnettävät luotot, eivät kuulu asuntoluoton määritelmän piiriin, vaikka luoton vakuutena olisikin esimerkiksi asuin-kiinteistö.

Pykälän 5 kohta sisältää osamaksukaupan määritelmän. Myöskään tämä määritelmä ei perustu direktiiviin, vaan se vastaisi asiallisesti osamaksukaupasta annetun lain 1 §:n 1 momenttia.

Pykälän 6 kohta on uusi, ja se sisältää luotonvälittäjän määritelmän. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 3 artiklan f kohta. Luotonvälittäjällä tarkoitetaan muuta elinkeinonharjoittajaa kuin luotonantajaa, joka esittelee tai tarjoaa kuluttajaluottosopimuksia, joka muutoin avustaa kuluttajaluottosopimusten tekemisessä taikka joka tekee kuluttajaluottosopimuksia luotonantajan puolesta.

Luotonvälittäjän määritelmä on laaja kattava myös sivutoimiset luotonvälittäjät, kuten rahoitusyhtiön lukuun toimivat huonekalu- ja autokauppiat. Viimeksi mainittujen luotonvälittäjien osalta on tosin huomattava, että ne jäävät sivutoimisina luotonvälittäjinä tietyn tiedonantovelvollisuutta koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle.

Luotonvälittäjinä ei pidettäisi asianajajia ja muita tahoja, jotka avustavat luottosopimuksen tekemisessä ainoastaan antamansa oikeudellisen neuvonnan puitteissa. Luotonvälittäjän määritelmää tulkittaessa on otettava huomioon myös direktiivin johdanto-osan 16 kappale, jonka mukaan luotonvälittäjinä ei ole pidettävä organisaatioita, jotka sallivat nimensä käytön luottotuotteiden, kuten luottokorttien, myynnin edistämiseksi ja jotka voivat myös suosittelaa kyseisiä tuotteita jäsenilleen. Tämän mukaisesti luotonvälittäjänä ei pidetä esimerkiksi ammattiliittoa, joka suosittelee jäsenilleen tietyn luottokorttiyhtiön kortin hankkimista.

Pykälän 7 kohta on uusi, ja siinä määritellään tietojen antaminen pysyvällä tavalla. Kohdalla pannaan täytäntöön direktiivin 3 artiklan m kohta. Tarkoituksena on turvata se, että kuluttaja saa annettavat tiedot siten, että hän voi säilyttää tiedot ja tarvittaessa vedota niihin.

Jos tiedot toimitetaan sähköisesti, olennaista on, että kuluttaja saa ne henkilökohtaisesti ja että hänellä on tosiasiallinen mahdollisuus tallentaa ja toisintaa ne. Esimerkiksi henkilökohtaisessa verkkopankkipalvelussa tietojen-antovelvollisuus voidaan täyttää siten, että ohjelma ohjaa kuluttajan tallentamaan ja tulostamaan tiedot. Tiedot voidaan myös lähettää kuluttajalle sähköpostitse. Tiedonantovelvollisuutta täytettäessä on otettava kuitenkin huomioon se, että annettavat tiedot voivat sisältää salassapitovelvollisuuden alaisia tietoja. Tietoturvasuoritusvaatimukset saattavatkin asettaa lisärajoituksia sille, miten tiedonantovelvollisuus voidaan toteuttaa.

Tiedonantovelvollisuudet

8 §. *Kuluttajaluoton mainonnassa annettavat tiedot.* Pykälässä säädetään tiedonantovelvollisuuksista kuluttajaluoton mainonnassa.

Voimassa olevassa laissa käytetään käsitettä markkinointi, joka on mainonnan käsitettä laajempi kattava mainonnan lisäksi myös muunlaisen kaupallisen viestinnän, kuten kaupanteon yhteydessä annetut tiedot. Voimassa olevan lain esitöissä HE 88/1985 vp sivulla 25 on kuitenkin todettu nimenomaisesti, että markkinointia koskevat 7 luvun pykälät koskevat yleismarkkinointivaihetta, eli käytännössä lähinnä mainontaa. Asiantilaa selventämiseksi pykälässä käytettäisiin jatkossa käsitettä mainonta. Koska asiallista muutosta ei ehdoteta, kuluttajaluoton mainonnalla tarkoitetaan samaa kuin yleismarkkinoinnilla eli esimerkiksi joukkotiedotusvälineiden avulla tai niihin rinnastettavalla tavalla tapahtuvaa markkinointia sekä muuta yleisölle suunnattua markkinointia, kuten jaettavia mainoslehtiä, verkossa tapahtuvaa markkinointia tai liikkeen ikkunoihin kiinnitettäviä mainoksia.

Pykälän 1 momentissa säädetään mainonnassa annettavista tiedoista silloin, kun mainonnasta ilmenee luoton korko, muu luotosta perittäviä kustannuksia kuvaava luku, esimerkiksi luoton käsittelykulut tai toimituskulut, taikka muu luottosopimuksen ehtoja koskeva tieto, esimerkiksi luottoaika. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohta. Momentin mukainen tiedonan-

tovelvollisuus olisi kuitenkin laajempi kuin mitä direktiivissä edellytetään: tiedonantovelvollisuus koskee direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan vain sellaista mainontaa, josta ilmenee luoton korko tai muu luotosta perittäviä kustannuksia kuvaava luku, kun taas ehdotetun momentin mukaan tiedonantovelvollisuus koskee myös mainontaa, josta ilmenee luottosopimuksen ehtoja koskeva muu tieto.

Jos mainonnasta ilmenee jokin edellä mainituista seikoista, mainonnassa on myös ilmoitettava luoton todellinen vuosikorko. Lisäksi mainonnasta on käytävä ilmi luoton korko ja muut luottokustannukset sekä luoton määrä tai luottoraja. Mainittava on myös luottosopimuksen kesto eli se, onko kyse määräaikaisesta vai toistaiseksi voimassa olevasta luottosopimuksesta sekä mikä on mahdollisen määräajan pituus. Lisäksi on ilmoitettava hyödykkeen käteishinta ja mahdollinen käsiraha, jos kyse on tietyn hyödykkeen, kuten ajoneuvon tai huonekalun, oston rahoittamiseksi mainostetusta luotosta, sekä luoton ja luottokustannusten yhteismäärä ja maksuerien määrä.

Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että koska säännöksessä tarkoitettu tiedonantovelvollisuus koskee vain tilanteita, joissa kuluttajaluoton mainonnasta ilmenee jokin luottosopimuksen ehto koskeva tieto, pelkän kuluttajaluottomahdollisuuden mainitseminen ei johda siihen, että kaikki säännöksessä mainittavat tiedot olisi samalla annettava. Sama koskee pelkkää mainintaa luoton tai siihen liittyvien maksujen edullisuudesta. Lisäksi on syytä todeta, että luottosopimuksen ehtoja koskevat tiedot ei pidetä seikkoja, jotka koskevat yleisesti luoton saamisen edellytyksiä, esimerkiksi vaatimusta luotonhakijan täysi-ikäisyydestä tai siitä, että tällä on säännölliset tulot.

Pykälän 2 momentin mukaan todellisen vuosikoron ja muiden 1 momentissa mainittujen tietojen on vastattava luotonantajan tavanomaisesti tarjoamia luottoehtoja. Momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan 7 luvun 6 §:n 2 momenttia ja 7 §:ää. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 4 artiklan 2 kohdan vaatimus siitä, että tiedot on annettava edustavan esimerkin avulla.

Pykälän 3 momentin mukaan mainonnassa on yhdessä luoton todellisen vuosikoron kanssa ilmoitettava kuluttajalle velvollisuudesta tehdä vakuutusta tai muuta lisäpalvelua koskeva sopimus, jos tällaisen sopimuksen tekeminen mainostetuina ehdoin on luoton saamisen edellytyksenä, mutta lisäpalvelun kustannukset eivät ole ennakolta määriteltävissä, jolloin niitä ei siis voi ottaa huomioon todellista vuosikorkoa laskettaessa. Näin on usein esimerkiksi autovakuutuksessa, jonka hintaan saattaa vaikuttaa esimerkiksi vakuutusnottajan vahinkohistoria. Tällainen ilmoitusvelvollisuus luotonantajalla on jo voimassa olevan 7 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan silloin, kun kertaluottojen myöntämisen edellytyksenä on hyödykkeen vakuuttaminen, mutta nyt velvollisuus laajenisi koskemaan myös jatkuvia luottoja sekä muita lisäpalveluja kuin vakuutuksia. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 4 artiklan 3 kohta.

On syytä huomata, että ehdotetun pykälän tiedonantovelvoitteiden ohella sovellettavaksi voivat tulla myös 2 luvun säännökset markkinoinnissa annettavista tiedoista. Kun kuluttajaluottoa markkinoidaan tiettyyn hintaan, mainonnassa on mainittava kyseisen luvun 8 §:n nojalla myös esimerkiksi tieto luotonantajan nimestä ja maantieteellisestä osoitteesta.

9 §. Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot. Pykälän 1 momentissa säädetään tiedoista, jotka elinkeinonharjoittajan on annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä. Tiedonantovelvoitteet ovat pääpiirteissään sisällöltään samoja kuin voimassa olevan lain 11 §:ssä, mutta ne ovat huomattavasti yksityiskohtaisempia. Uutta on myös, että ennakkotiedot on 2 momentin mukaisia poikkeuksia lukuun ottamatta annettava ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomaketta käyttäen. Pykälällä ja siihen liittyvällä asetuksella pannaan täytäntöön direktiivin 5 artiklan 1 ja 5 kohta.

Pykälän 1 momentissa todetaan selvyyden vuoksi, että jos muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, luotonantajan on annettava myös näissä muissa laeissa edellytetyt tiedot kuluttajalle. Tapauksesta riippuen sovellettavaksi voivat tulla esimerkiksi 6 a lu-

vun säännökset rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden etämyynnistä, tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain sekä maksupalvelulain säännökset.

Pykälän 2 momentin mukaan asuntoluotoissa eikä alle 100 euron hyödykesidonnaisissa kertaluotoissa ennakkotietoja ei tarvitsisi antaa vakiomuotoisella lomakkeella, vaan luotonantaja voisi antaa ennakkotiedot myös muulla pysyvällä tavalla. Vastaavaa ratkaisua on asuntoluottojen osalta ehdotettu myös Ruotsissa (Ds 2009:67). Ennakkotiedoista ja vakiomuotoisesta lomakkeesta on tarkoitus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, ja momentti sisältäisikin lisäksi tätä koskevan valtuuden.

10 §. Ennakkotiedot puhelinmyynnissä. Pykälässä säädetään vähimmäistiedoista, jotka kuluttajalle on annettava puhelinmyynnissä. Puhelinmyynnillä tarkoitetaan perinteistä puhelinmyyntiä, jossa luotonantaja tarjoaa luottoa suullisesti, eikä siis asiointia esimerkiksi tekstiviestillä. Säännöstä sovelletaan siitä riippumatta, tapahtuuko yhteydenotto kuluttajan vai luotonantajan aloitteesta, ja sitä sovelletaan paitsi etämyyntitilanteissa myös silloin, kun luotosta keskustellaan puhelimesta, vaikka itse sopimus tehtäisiinkin lopulta esimerkiksi elinkeinonharjoittajan toimitiloissa. Jos kyse on etämyynnistä, sovellettavaksi tulevat myös kuluttajansuojalain 6 a luvun säännökset etämyynnissä annettavista ennakkotiedoista.

Tiedonantovelvoitteet puhelinmyynnissä ovat suppeammat kuin muissa tapauksissa. Ehdotuksen mukaan puhelinmyynnissä luotonantajan tai luotonvälittäjän on annettava kuluttajalle tiedot tarjottavasta luotosta, luotokustannuksista ja luoton takaisinmaksusta sekä luototettavasta hyödykkeestä. Annettavista tiedoista on tarkoitus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 5 artiklan 2 kohta.

11 §. Eräitä ennakkotiedonantovelvollisuutta koskevia muita säännöksiä. Pykälän 1 momentissa säädetään ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” –lomakkeen toimittamisesta silloin, kun sopimus tehdään kuluttajan pyynnöstä puhelimitse tai muuta sellaista etäviestintä käyttäen, että lomaketta ei voida antaa pysyvällä tavalla en-

nen sopimuksen tekemistä. Tällaisissa tilanteissa lomake on toimitettava kuluttajalle pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Asuntoluotoissa ja alle 100 euron hyödykesidonnaisissa kertaluotoissa ennakkotiedot voitaisiin toimittaa jälkikäteen myös muulla pysyvällä tavalla kuin vakiomuotoisella lomakkeella, koska 9 §:n mukaan ennakkotietojen antaminen vakiomuotoisella lomakkeella ei ole näissä luotoissa muutoinkaan välttämätöntä.

Vakiintuneen tulkinnan mukaan ”kuluttajan pyynnöstä” viittaa kuluttajan yksilölliseen tarpeeseen, jonka perusteella hän omaloitteisesti pyytää saada sopimuksen voimaan vain puhelimitse saatujen tietojen perusteella. Säännös ei siis ole tulkittavissa niin, että luotonantaja voisi välttää ennakkotietojen antamisen lomakkeella tai muulla pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä ottamalla kuluttajaan yhteyttä puhelimitse ja ehdottamalla, että kuluttaja pyytää sopimuksen tekemistä näkemättä sopimusehtoja. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 5 artiklan 3 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kuluttajalle on annettava pyynnöstä ja maksutta luottosopimusluonnos. Luotonantajalla ei luonnollisesti ole tätä velvollisuutta kuitenkaan silloin, kun on ilmeistä, että luotonantaja ei tulisi tekemään luottosopimusta kuluttajan kanssa. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 5 artiklan 4 kohta. Momentti sisältää lisäksi selvyuden vuoksi viittauksen sopimusehtojen toimittamista koskeviin säännöksiin 6 a luvussa, joiden mukaisesti etämyynnissä sopimusehdot on toimitettava kuluttajalle automaattisesti, ilman eri pyyntöä. Mainittuja säännöksiä sovelletaan myös vastaisuudessa luottojen etämyynnissä.

12 §. Sivutoimisia luotonvälittäjiä koskeva poikkeus. Pykälän mukaan sivutoimisilla luotonvälittäjillä eli ainoastaan päätoimensa ohella luotonvälittäjinä toimivilla myyjillä tai palvelujen suorittajilla ei ole 9—11 §:ssä tarkoitettuja tiedonantovelvollisuuksia, eli niiden ei esimerkiksi tarvitse antaa kuluttajalle vakiomuotoisia eurooppalaisia kuluttajaluottotietoja. Säännöksessä tarkoitettuja sivutoimisia luotonvälittäjiä ovat esimerkiksi rahoitusyhtiön lukuun toimivat huonekalu- ja au-

tokauppiat. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 7 artikla.

Vaikka sivutoimisella luotonvälittäjällä ei olekaan lakisääteistä tiedonantovelvollisuutta, luotonantaja ja luotonvälittäjä voivat halutessaan sopia, että kuluttaja saa laissa edellytetyt tiedot välittäjältä luotonantajan sijaan. Pykälä ei siis vapauta luotonantajaa luvun mukaisista tiedonantovelvoitteista sinäkään tapauksessa, että kuluttaja asioi pelkästään luotonvälittäjän kanssa.

Luotonantajan velvollisuus menetellä vastuullisesti

13 §. Hyvä luotonantotapa. Pykälä on uusi. Finanssivalvonta on jo nykyisin antanut luottolaitoksia koskevia standardeja hyvästä luotonantotavasta, mutta nyt velvollisuus sisällytettäisiin nimenomaisesti lakiin, ja se ulotettaisiin koskemaan myös muita luotonantajia kuin luottolaitoksia.

Pykälän *1 momentti* sisältää luotonantajan menettelyä koskevan yleislausekkeen, jonka mukaan luotonantajan on luotonannossa menettävä vastuullisesti. Velvollisuus ulottuu luottosuhteen kaikkiin vaiheisiin markkinoinnista luottosopimuksen tekemiseen ja mahdollisten ongelmien selvittämiseen. Hyvästä perintätavasta säädetään kuitenkin erikseen saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999), ja pantin omistajan edun huomioon ottamisesta panttia realisoitaessa 7. lakiehdotuksen (kauppakaaren) 10 luvun 2 §:ssä.

Ehdotettu säännös kattaa kaikki sopimatoman painostuksen muodot ja epäasianmukaiset menettelytavat, ja se täydentää luottojen osalta kuluttajansuojalain 2 luvun säännöksiä markkinoinnista ja menettelystä asiakassuhteessa, kuluttajansuojalain 3 luvun säännöksiä sopimusehdoista sekä kuluttajansuojalain 7 luvun muita säännöksiä, esimerkiksi säännöstä luotonantajan velvollisuudesta todentaa lainanhakijan henkilöllisyys huolellisesti, säännöksiä tiedonantovelvoitteista samoin kuin 14 §:ssä luotonantajalle säädettyä velvollisuutta arvioida kuluttajan luottokelpoisuus.

Kuluttajan luottokelpoisuuden arviointiin liittyen on syytä toistaa yleisperustelujen 4.2 jaksossa todettu seikka, jonka mukaan

kuluttajalla oleva maksuhäiriömerkintä ei merkitsisi ehdotonta kieltoa tehdä luottosopimus tällaisen kuluttajan kanssa, vaan luotonantajan tulisi luottosopimuksen tekemistä harkitessaan ottaa huomioon kuluttajan maksuhäiriömerkintöjen määrä, niihin liittyvien velkojen määrä, merkintöjen tuoreus sekä niihin johtaneet tekijät. Vaikka kuluttajalla olisi maksuhäiriömerkintöjä, luoton myöntäminen kuluttajalle voi olla perusteltua ja hyvän luotonantotavan mukaista esimerkiksi silloin, kun merkintöjen rekisteröinnistä on kulunut kohtuullisen pitkä aika taikka kun ne ovat johtuneet sairauden tai työttömyyden aiheuttamasta velanmaksukyvyyn tilapäisestä heikkenemisestä. Toisin olisi arvioitava tilannetta, jossa kuluttajalle myönnetään luottoa, vaikka tämän maksuhäiriömerkinnät ovat suhteellisen tuoreita ja merkintöjä on useita, eikä kyse ole aikaisemmin otettujen luottojen järjestelemiseksi myönnettävästä luotosta, joka ei ole ehdoiltaan epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus. Tällaiseen luotonantoon voidaan ehdotetun momentin nojalla puuttua.

Hyvää luotonantotapaa koskevan säännöksen pääasiallisena tavoitteena on ehkäistä epäasianmukaista menettelyä luotonannossa, korostaa luotonantajan velvollisuutta toimia luotonannossa avoimesti ja rehellisesti sekä ottaa myös kuluttajan etu ja taloudellinen turvallisuus riittävässä määrin huomioon. Säännös on luonteeltaan joustava normi, jota sovellettaessa tulee tarvittaessa huomioida myös uudet ja muuttuneet menettelytavat. Tämän vuoksi säännöksen sisältöä ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaistakaan määritellä yksityiskohtaisesti. Pykälän 2 momentissa luetellaan kuitenkin menettelytapoja, joiden noudattamista luotonantajalta erityisesti edellytetään, jotta toimintaa voidaan pitää hyvän luotonantotavan mukaisena.

Pykälän *2 momentin* 1 kohdassa asetetaan vaatimuksia luoton markkinoinnille. Koska luotolla on usein pitempiäaikaisia ja taloudellisesti merkittävämpiä seuraamuksia kuluttajan talouteen kuin arkisilla hankinnoilla, on tärkeää, että kuluttaja kykenee harkitsemaan luoton ottamista rauhassa ilman asiatonta painostusta tai houkuttelua. Hyvän luotonantotavan vastaista on esimerkiksi markkinoida luottoa riskittömänä tai huolettomana ratkai-

suna kuluttajan taloudellisiin ongelmiin taikka korostaa markkinoinnissa luoton saamisen nopeutta siten, että samalla yllätetään kuluttajaa velkaantumaaan harkitsemattomasti.

Kuluttajan harkintakykyä olennaisesti heikentävänä ja siten kiellettyinä markkinointikeinona on pidettävä myös erilaisten lisäetujen käyttämistä luottojen markkinoinnissa siten, että lisäedut, kuten arpajaiset, palkinnot ja kylkiäiset, ovat hallitsevassa asemassa. Markkinoinnin pääsanoman tulee olla tarjottu tuote, eli tässä tapauksessa luotto, ja sen esittely.

Kuluttajan harkintakykyä olennaisesti heikentävää ja siten kiellettyä on myös alennuksen tai muun erityisen edun tarjoaminen kuluttajalle välittömästi hyödykkeen maksamisen yhteydessä, jos etu annetaan vain luotolla maksaville. Samoin on arvioitava tilannetta, jossa välittömän alennuksen tai muun erityisen edun saaminen hyödykkeestä edellyttää luottosopimuksen tekemistä. Tällaisena välittömänä etuna ei ole pidettävä kuluttajalle luoton ohessa tarjottavaa vakuutusta, kuten matka- ja ostoturvavakuutusta. On kuitenkin syytä huomata, että myös vakuutusta lisäetuna tarjottaessa on noudatettava vakuutusso-
pimuslain (543/1994) mukaisia säännöksiä muun muassa vakuutuksenantajan velvollisuudesta antaa tietoja vakuutuksenhakijalle ennen sopimuksen tekemistä. Tärkeää on, että kuluttajalle annetaan selkeä kuva vakuutuksen kattavuudesta. On syytä huomata myös, että harhaanjohtavana ja siten sopimattomana pidetään kuluttajalle lain mukaan kuuluvien oikeuksien esittämistä osana elinkeinonharjoittajan tarjousta (kuluttajien kannalta sopimattomasta menettelystä markkinoinnissa ja asiakassuhteissa annetun valtioneuvoston asetuksen 601/2008 1 §:n 9 kohta). Näin ollen kuluttajalle ei siis saa tarjota lisäetuna sellaista vakuutusta, jonka antamaan turvaan hänellä on oikeus suoraan lain nojalla.

Jos alennus tai muu erityinen etu on saatavissa ainoastaan kanta-asiakasjärjestelmien kautta myönnettävillä pisteillä tai muulla vastaavalla tavalla, eikä etua siten tarjota kuluttajalle välittömästi, ei tällaisia järjestelmiä sinänsä pidetä hyvän luotonantotavan vastaisena. On kuitenkin syytä korostaa, että järjestelmien markkinoinnin ja ehtojen erityispiir-

teet voivat tulla arvioitaviksi hyvää luotonantotapaa, markkinointia ja menettelyä asiakassuhteessa sekä kohtuuttomia sopimusehtoja koskevien säännösten nojalla.

Myös momentin 2 kohta koskee luoton markkinointia. Kohdan mukaan hyvän luotonantotavan vastaista on käyttää luoton myöntämistä pääasiallisena markkinointikeinona markkinoitaessa muita kulutushyödykkeitä. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan 7 luvun 5 §:ää.

Momentin 3 kohta täydentää kuluttajan-suojalaissa luotonantajalle asetettuja tiedonantovelvoitteita. Kohdan tarkoituksena on korostaa luotonantajan vastuuta siitä, että kuluttaja saa päätöksentekonsa tueksi riittävästi tietoa selkeällä tavalla. Monesti luotto on monimutkainen tuote, jonka ehtoja kuluttajan saattaa olla vaikea ymmärtää, ja tämän vuoksi luotonantajan tulee kiinnittää erityistä huomiota antamiensa tietojen selkeyteen ja riittävyys.

Luotonantajan tulee antaa riittävät ja selkeät selvitykset paitsi sen arvioimiseksi, mikä luotonantajan tarjoamista luottovaihtoehdoista sopii kuluttajalle parhaiten, myös sen arvioimiseksi, onko kuluttajalla mahdollisuus ylipäänsä selviytyä luoton takaisinmaksusta asianmukaisesti. Jos luotonantaja ei tarjoa kuin yhtä luottotuotetta, tietoja ei luonnollisesti tarvitse antaa kuin tästä luotosta. Muiden luotonantajien tarjoamista luottotuotteista ei tietoja tarvitse antaa, mutta jos vertailevia tietoja kuitenkin annetaan, kuluttajalle ei saa syntyä harhaanjohtavaa kuvaa luottojen keskinäisestä edullisuudesta. Vertailun on oltava kattavaa ja sen tulee koskea luottojen olennaista, merkityksellistä ja edustavaa ominaisuutta. Lisäksi luottojen tulee olla keskenään vertailukelpoisia.

Eräissä tapauksissa pelkkien vakimuotoisten tietojen luovuttamista kuluttajalle ei voida pitää riittävänä, vaan luotonantajan tulee keskeisessä ehdot ja ominaisuudet, luoton mahdolliset erityiset vaikutukset kuluttajaan sekä kuluttajan suoritettavaksi tulevien maksujen laiminlyönnin seuraamukset. Selittäminen on erityisesti tarpeen pitkäaikaisissa ja suurissa luotoissa, mutta myös pienemmissä ja lyhytaikaisissa luotoissa silloin, kun kuluttaja tätä pyytää tai kun elinkeinonharjoittaja itse ha-

vaitsee, ettei kuluttaja ole ilmeisesti ymmärtänyt luottosopimuksen ehtoja tai niiden merkitystä. Selittäminen on tarpeen myös silloin, kun kuluttajalle tarjotaan uudehkoa, monimutkaista luottotuotetta, kuten käänteistä asuntolainaa, tai kun luottotuote sisältää kuluttajan kannalta yllättäviä ominaisuuksia, esimerkiksi että luoton pääoma maksetaan yhdessä erässä takaisin (niin sanotut bulletluotot). Säännöksellä pannaan täytäntöön direktiivin 5 artiklan 6 kohta.

Säännöksessä ei oteta tarkasti kantaa ajan-kohtaan, jolloin selvitykset on annettava, vaan ne voidaan antaa luoton luonne huomioiden ottaen tarkoituksenmukaisimmassa luotonhakuprosessin vaiheessa. Koska selvitys voidaan tyypillisesti toteuttaa selittämällä kuluttajalle vakiomuotoisten tietojen sisältö, ei sitä yleensä voida tehdä ennen kuin kuluttaja on saanut nämä tiedot luotonantajalta.

Lisäselvityksen antamisen ei välttämättä tarvitse tapahtua myöskään henkilökohtaisesti suullisesti, vaan se voi myyntitilanteesta riippuen tapahtua myös kirjallisesti tai sähköisesti. Kuluttajan hakiessa luottoa esimerkiksi verkkopankissa edellytetään, että ohjelma tarjoaa tarkemmat selvitykset ehtojen sisällöstä ja merkityksestä kuluttajan niin halutessa sekä ohjaa kuluttajan tarvittaessa ottamaan henkilökohtaisesti yhteyttä luotonantajaan.

Momentin 4 kohdassa edellytetään, että luotonantaja antaa kuluttajalle maksuviivästytilanteessa tietoa ja neuvoja siitä, miten kuluttaja voi menetellä estääkseen maksuvaikeuksien syntyminen tai syvenemisen sekä hoitaakseen maksukyvyttömyystilanteet. Luotonantajan tulee kehottaa kuluttajaa tarvittaessa ottamaan tähän yhteyttä tilanteen selvittämiseksi ja mahdollisten maksujärjestelyjen sopimiseksi sekä kertoa viranomaisista, joiden puoleen kuluttaja voi kääntyä saadakseen apua. Lisäksi luotonantajan tulee antaa tarkempaa tietoa maksujärjestelyistä sekä tietoa mahdollisesta luoton eräännyttämisestä, viivästyskorosta ja sen määräytymisestä, perinnästä sekä siitä, että maksulaiminlyönnit voivat johtaa maksuhäiriömerkintään. Käytännössä luotonantaja voi toimittaa tiedot ja neuvot kuluttajalle esimerkiksi maksumuistutuksen yhteydessä.

Lisäksi 4 kohdassa edellytetään, että luotonantaja suhtautuu vastuullisesti maksujärjestelyihin. Näitä ovat muun muassa uuden eräpäivän sopiminen, luoton kuukausierien pienentäminen ja laina-ajan pidentäminen, luottojen yhdistäminen, sopiminen lyhennysvapaista jaksoista sekä viitekoron muuttaminen koron alentamiseksi. Vastuullisen suhtautumisen vaatimus ulottuu myös ulosotomenettelyyn ja muihin maksukyvyttömyysmenettelyihin sisältyviin sovinto- ja myönnytysmahdollisuuksiin. Ulosotossa tällaisia myönnytysmahdollisuuksia liittyy ulosottokaaren (705/2007) mukaan muun muassa maksuajan ja vapaakuukausien myöntämiseen sekä maksusopimuksen tekemiseen.

Luotonantajilla ei luonnollisestikaan ole velvollisuutta suostua ehdotettuihin maksujärjestelyihin, eikä suostumuksen antaminen aina ole edes luotonantajan yksinomaisessa päätösvallassa, mutta toisaalta myöskään järjestelmällistä kieltäytymistä erilaisista vapaaehtoisista järjestelyistä ei voida pitää velallisen kannalta asianmukaisena. Luotonantajan tulee aina tapauskohtaisesti arvioida, voidaanko maksujärjestelyä pitää olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisena, sekä pyrkiä mahdollisuuksien mukaan sovinnolliseen ratkaisuun. Luotonantajan suojeleminen suhtautuminen erilaisiin maksujärjestelyihin on erityisen tärkeää silloin, kun kyse on luotosta, jonka vakuutena on velallinen asunto.

Pykälän 3 momentissa säädetään hyvää luotonantotapaa koskevan säännöksen soveltumisesta luotonvälittäjiin. Näihin sovelletaan säännöksiä luoton ja kulutushyödykkeen markkinoinnista sekä selvitysten antamisesta. Selvitysvelvollisuutta ei ole kuitenkaan päätoimensa ohella luotonvälittäjinä toimivilla myyjillä eikä palvelun suorittajilla. Sivutoimia luotonvälittäjiä koskeva rajausta perustuu direktiivin 7 artiklaan.

14 §. Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus. Pykälä on uusi ja se perustuu direktiivin 8 artiklaan. Pykälän 1 momentin mukaan luotonantajalle asetetaan velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus eli kyky suoriutua luottosopimuksen mukaisista velvoitteistaan. Luottokelpoisuuden arvioimiseksi tarpeellisten toimenpiteiden laajuus riippuu luoton määrästä ja muista olosuhteista. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että luo-

tonantaja tarkistaa kuluttajan luottotiedot. Ne voisi kuitenkin jättää tarkistamatta esimerkiksi silloin, kun luotonantaja tuntee entuudestaan kuluttajan taloudellisen tilanteen pidemmältä ajalta ja sillä on tämän johdosta perusteltu syy olettaa, että kuluttajalla on taloudelliset edellytykset täyttää sitoumuksensa. Luottotietoja ei tarvitsisi tarkistaa myöskään silloin, kun kyse on hyödykesidonnaisesta, rahamäärältään pienehköstä kertaluotosta. Sama koskee tapauksia, joissa luotonhakija on maasta, josta luottotietoja ei ole saatavissa. Viimeksi mainituissa tilanteissa luottokelpoisuuden arviointi olisi suoritettava muiden tietojen perusteella. Koska pykälän mukainen velvollisuus koskee vain tapauksia, joissa luotonantajan on tarkoitus tehdä luottosopimus kuluttajan kanssa, luottotietoja ei tarvitsisi tarkistaa luottotietorekisteristä myöskään silloin, kun luotonantaja tietää, että kuluttaja on maksukyvytön ja on ilmeistä, että kuluttajalle ei tämän vuoksi tulisi myöntämään luottoa.

Vaikka luottotietoja tarkistettaessa olisikin ilmennyt, että kuluttajalla on maksuhäiriömerkintöjä, tämä ei merkitsisi ehdotonta kieltä myöntää luottoa tällaiselle kuluttajalle. Asiaa selvitetään tarkemmin hyvää luotonantotapaa koskevan 13 §:n perusteluissa.

Jatkuviissa luotoissa sekä suuremmissa kertaluotoissa, esimerkiksi asunto- ja autoluottoja myönnettäessä, pelkkien luottotietojen tarkistamista ei voida pitää riittävänä kuluttajan luottokelpoisuuden arvioimiseksi, vaan tällöin luotonantajan tulisi hankkia myös muita tietoja kuluttajan taloudellisesta asemasta kuluttajalta itseltään tai mahdollisista muista käytettävissä olevista lähteistä. Tarpeellisia tietoja kuluttajan maksuvaran ja siten luoton takaisinmaksukyvyyn arvioimiseksi ovat esimerkiksi kuluttajan tulot, varallisuus, menot, velat ja mahdolliset takausvastuut. Maksuvaran selvittämisessä tulisi ottaa huomioon myös mahdollinen luoton korkomenojen nouseminen. Samoin tulisi ottaa huomioon tulojen jatkuvuuteen vaikuttavat seikat, kuten työ- tai virkasuhteen laatu. Mitä suuremmasta lainasta on kyse, sitä seikkaperäisemmät selvitykset ovat tarpeen.

Pykälän 2 momentti koskee tilanteita, joissa luoton määrää tai luottorajaa myöhemmin korotetaan. Ehdotuksen mukaan luotonanta-

jalla on velvollisuus varmistaa kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuus, jos luoton määrää tai luottorajaa myöhemmin korotetaan. Luotonantajan on siis yleensä varmistettava vähintään se, onko kuluttajalle tullut maksuhäiriömerkintöjä ja pitävätkö myös muut aiemmin selvitettyt tiedot edelleen paikkansa.

Jos luoton määrää tai luottorajaa korotetaan merkittävästi, luottokelpoisuus on arvioitava uudelleen ennen korotuksesta sopimista. Luoton määrästä riippuen tällöin saattaa olla tarpeen hankkia enemmän tietoja kuluttajan taloudellisesta tilanteesta kuin luottoa ensimmäistä kertaa myönnettäessä. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa luottoa ensimmäistä kertaa haettaessa riittävää on ollut pelkkien luottotietojen tarkistaminen. Kun luoton määrää tai luottorajaa korotetaan merkittävästi, tällöin voi olla tarpeellista selvittää myös kuluttajan tulo- ja menotiedot.

15 §. *Luotonhakijan henkilöllisyyden todentaminen.* Pykälä vastaa voimassa olevan 7 luvun 9 a §:ää.

16 §. *Velvollisuus säilyttää todentamista koskevat tiedot.* Pykälä vastaa voimassa olevan 7 luvun 9 b §:ää.

Luottosopimuksen tekeminen ja varojen luovuttaminen

17 §. *Luottosopimuksen tekeminen.* Pykälän 1 momentin mukaan kuluttajaluottosopimus on tehtävä kirjallisesti ja kuluttajalle on annettava kappale sopimusta. Selvyyden vuoksi momentissa mainitaan erikseen, että sopimus voidaan tehdä myös sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa sopimuksen muuttumattomana. Momentti vastaa asiallisesti nykyisen lain 7 luvun 10 §:n 1 momenttia. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 10 artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentissa säädetään kuluttajaluottosopimuksessa mainittavista tiedoista, joita ovat ennen sopimuksen tekemistä annettavien tietojen lisäksi muun muassa tiedot luottosopimuksen osapuolista, peruuttamisoikeuden käyttämisen edellytyksistä sekä luottosopimuksen irtisanomisesta tai muusta päättämisestä.

Pykälän 3 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan sopimuksessa mainittavista tiedoista

on tarkoitus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 10 artiklan 2 kohta. Pykälän 3 momentin toisen virkkeen mukaan kuluttajalta ei saa luottosuhteen perusteella periä korkoa tai maksuja, joista ei ole sovittu luottosopimuksessa. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan 7 luvun 10 §:n 2 momenttia, mutta muotoilua ehdotetaan yksinkertaistettavaksi. Momentilla pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 23 artikla.

18 §. *Kielto ottaa kuluttajalta juokseva sitoumus.* Pykälä vastaa voimassa olevan 7 luvun 14 §:ää. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 17 artiklan 1 kohta.

19 §. *Varojen luovuttamisaikaa koskeva rajoitus.* Pykälä vastaa voimassa olevan 7 luvun 9 c §:ää. Tililuoton sijasta käytetään kuitenkin termiä jatkuva luotto.

Luottosopimuksen peruuttaminen

20 §. *Peruuttamisoikeus.* Pykälässä säädetään kuluttajan oikeudesta peruuttaa luottosopimus. Jo nykyisin kuluttajalla on oikeus peruuttaa luottosopimus etämyynnissä, mutta nyt peruuttamisoikeus laajennettaisiin koskemaan myös muita kuin etäviestimellä tehtyjä luottosopimuksia eli esimerkiksi luotonantajan konttorissa tehtyjä sopimuksia. Peruuttamisoikeutta ei ehdotetun 3 §:n mukaan ole asuntoluotoissa lukuun ottamatta tapauksia, joissa asuntoluottoa tarjotaan kotitai etämyynnissä.

Peruuttamisoikeuden osalta on syytä huomata, että se koskee vain luottosopimusta, eikä peruuttamisoikeuden käyttäminen siten vaikuta luottosopimuksella rahoitetun kauppasopimuksen mukaisiin velvoitteisiin.

Kuluttajalla on *1 momentin* mukaan oikeus peruuttaa kuluttajaluottosopimus 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhäisemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut laissa edellytetyt tiedot sisältävän kappaleen luottosopimuksesta. Voimassa olevassa laissa peruuttamiselle ei ole asetettu mitään muotovaatimuksia eli peruuttamisen on voinut tehdä esimerkiksi puhelimella, mutta jatkossa peruuttamisesta olisi ilmoitettava luotonantajalle pysyvällä tavalla eli esimerkiksi kirjeellä tai sähköpostilla. Jatkossa-kaan kuluttajan ei sen sijaan tarvitsisi perus-

tella peruuttamisoikeuden käyttämistä. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 1 kohta ja 3 kohdan a alakohta.

Pykälän *2 momentissa* säädetään luotonantajan oikeudesta vaatia kuluttajalta korvausta peruuttamisesta. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 3 kohdan b alakohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan luotonantajalla on oikeus vaatia luoton korko ajalta, jonka luotto on ollut kuluttajan käytettävissä. Lisäksi luotonantajalla olisi oikeus saada kuluttajalta korvaus viranomaisille maksetuista kuluista, jos niitä ei peruuttamistapauksessa palauteta. Viimeksi mainitun kaltaisia kuluja ei Suomessa ole, mutta maininta on tarpeen direktiivin asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi. Muita kuluja, esimerkiksi luottotietojen tarkistamisesta aiheutuneita kuluja, ei saisi kuluttajalta peruuttamistilanteessa periä.

Jos kuluttajalle ei ole ilmoitettu ennakolta maksuvelvollisuudesta tai koron ja maksujen määrästä taikka, jos koron määrää ei ole mahdollista antaa, sen määräytymisen perusteista, edes korkoa tai viranomaisille maksettuja kuluja ei saisi periä kuluttajalta. Vaatimus siitä, että luotonantajan on tullut ilmoittaa maksuvelvollisuudesta ja muista pykälässä mainituista seikoista ennakolta, perustuu 10 artiklan 2 kohdan p alakohtaan.

Pykälän *3 momentin* mukaan kuluttajan on palautettava varat ja suoritettava mahdolliset 2 momentissa tarkoitetut korvaukset viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen lähettämisestä, mikä perustuu direktiivin 14 artiklan 3 artiklan b alakohtaan.

Jos kuluttaja laiminlyö palautusvelvollisuutensa, peruuttaminen raukeaa ja luottosopimus jää siis voimaan. Maksuvelvollisuuden täyttämistä saa kuitenkin pidättäytyä niin kauan kunnes luotonantaja täyttää oman vastaavan velvollisuutensa. Jos peruutettavalle luotolle on annettu vakuus, se on palautettava kuluttajan palauttaessa luottosopimuksen nojalla saamansa varat luotonantajalle. Näiltä osin momentti ei perustu direktiiviin, vaan kansalliseen sopimusoikeuteen. Etämyynnin osalta säännökset vastaavat voimassa olevaa lakia (kuluttajansuojalain 7 luvun 11 c §).

21 §. Liitännäissopimuksen sitomattomuus. Useimmiten kuluttajaluottosopimukseen liittyvä muu sopimus, esimerkiksi lainaturvavakuutus, on niin vahvasti sidoksissa itse luottoon, ettei sen voimassa pitäminen olisi mielekästä luottosopimuksen peruuntuessa. Ehdotetun *1 momentin* mukaan liitännäissopimus ei peruuttamistilanteissa sido kuluttajaa silloin, kun liitännäispalvelun tarjoaja luotonantaja tai kolmas tämän ja luotonantajan välisen sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 14 artiklan 4 kohta.

Vaikka liitännäissopimus ei sidokaan kuluttajaa, on kuitenkin mahdollista, että kuluttajan edun mukaista olisi pitää kuluttajaluottosopimukseen liittyvä muu sopimus voimassa luottosopimuksen peruuttamisesta huolimatta. Tämän vuoksi *2 momentissa* säädetään liitännäissopimus voimassa luottosopimuksen peruuttamisesta huolimatta. Oikeusvarmuussyistä edellytetään, että kuluttaja ilmoittaa tästä luotonantajalle 30 päivän kuluessa peruuttamisilmoituksen lähettämisestä. Kuluttajan oikeus pitää liitännäissopimus voimassa perustuu direktiivin 14 artiklan 4 kohtaan. Sen sijaan ilmoittamista koskeva vaatimus ei perustu direktiiviin, vaan se olisi kansallista sääntelyä.

On huomattava, että pykälä ei koti- ja etämyyntitilanteita lukuun ottamatta koske asuntoluottoja, koska ne on rajattu peruuttamisoikeuden ulkopuolelle.

22 §. Etämyyntiä ja kotimyyntiä koskevia erityissäännöksiä. Luottojen etämyyntiä koskee rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivi ja kotimyyntiä puolestaan kotimyyntidirektiivi. Myös näissä direktiiveissä on säännöksiä sopimuksen peruuttamisesta, ja niiden luottojen osalta, jotka eivät kuulu kulutusluottodirektiivin soveltamisalan piiriin, onkin kulutusluottodirektiivin 14 artiklan 5 kohdan mukaan sovellettava tapauksesta riippuen joko rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivin taikka kotimyyntidirektiivin säännöksiä sopimuksen peruuttamisesta.

Pykälän *1 momentin* mukaan luotonantajalla on oikeus vaatia korvauksena luoton todellinen vuosikorko ajalta, jonka luotto on ollut kuluttajan käytävissä, jos kuluttaja etämyynnissä peruuttaa säännöksessä tarkoite-

tun luottosopimuksen. Momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan 7 luvun 11 b §:n 3 momenttia.

Luotonantajan ja kuluttajan palauttamisvelvollisuutta koskevat *2 ja 3 momentti* vastaavat voimassa olevan 7 luvun 11 c §:ää. Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että jos peruutettavalle luotolle on annettu vakuus, se on palautettava kuluttajan palauttaessa kaikki luottosopimuksen perusteella maksetut varat luotonantajalle.

Pykälän *4 momentissa* viitataan kotimyyntin osalta kotimyyntiä koskevaan kuluttajansuojalain 6 lukuun. Kulutusluottodirektiivin soveltamisalaan kuulumattomien, esimerkiksi alle 200 euron suuruisen luottojen kotimyyntissä sovellettavaksi tulevat 6 luvun säännökset peruuttamisoikeudesta.

Kuluttajan oikeus saada tietoja luottosopimuksen kuluessa

23 §. Kuluttajan oikeus saada pyynnöstä lyhennystaulukko. Pykälä on uusi, ja siinä säädetään lyhennystaulukosta. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 10 artiklan 2 kohdan i alakohdan toinen kappale ja saman artiklan 3 kohta.

Pykälän *1 momentin* mukaan määräaikaissa, erissä maksettavissa luotoissa kuluttajalla on oikeus milloin tahansa sopimussuhteen kuluessa saada luotonantajalta lyhennystaulukko pyynnöstä ja maksutta. Asuntoluottoissa tämä kuluttajan oikeus taulukon saamiseen maksutta ei kuitenkaan olisi rajaton, vaan luotonantajalla olisi oikeus kohtuulliseen korvaukseen lyhennystaulukon antamisesta aiheutuvista kustannuksista, jos lyhennystaulukkoa pyydetään useammin kuin kerran vuodessa. Poikkeusta pidetään perusteltuna, koska asuntoluotoissa maksueriä on paljon, ja lyhennystaulukon toimittaminen toistuvasti aiheuttaisi luotonantajalle kustannuksia ilman että kuluttajan asema paranisi vastaavassa suhteessa. Asuntoluottoja koskeva poikkeus on mahdollinen, koska ne eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan.

Selvää on, että luotonantajan velvollisuus antaa lyhennystaulukko edellyttää, että sen laatimiseksi tarpeelliset tiedot ovat luotonantajan tiedossa. Esimerkiksi opintolainoissa takaisinmaksuaika ja korkojen pääomitus

riippuvat opintojen kestosta, joten lyhennys-taulukko on mahdollista antaa vasta kuluttajan opintojen päättymisajankohdan selvittyä.

Pykälän 2 momentissa säädetään lyhennys-taulukossa ilmoitettavista tiedoista.

24 §. Koron ja maksujen muutokset. Pykälässä säädetään mahdollisuudesta sopia tiettyin edellytyksin luotosta maksettavan koron muuttumisesta viitekoron muutosten mukaisesti sekä luotonantajan velvollisuudesta ilmoittaa kuluttajalle koron ja maksujen muutoksista.

Pääosin pykälän 1 momentti perustuu voimassa olevan 7 luvun 11 §:n 3 momenttiin, mutta uutta on, että pykälässä asetetaan luotonantajalle velvollisuus toteuttaa koron muutokset tasapuolisesti ja kuluttajia syrjimättömällä tavalla. Vastaava maininta on maksupalvelulain koron ja vaihtokurssin muutoksia koskevassa 33 §:ssä, ja yhdenmukaisuussyistä vastaavaa vaatimusta ehdotetaan nyt siis myös kuluttajansuojalakiin. Kuten maksupalvelulaissa, tasapuolisuusvaatimus edellyttää, että luotonantaja ei toteuta koron muutoksia sellaisella tavalla, että tämä saa perusteetonta etua kuluttajan kustannuksella. Koronmuutokset on esimerkiksi toteutettava vastaavalla tavalla sekä alas- että ylöspäin. Syrjimättömyysvaatimus edellyttää puolestaan sitä, että luotonantaja ei saa ilman hyväksyttävää perustetta toteuttaa koron muutoksia kuluttajien osalta eri tavoin esimerkiksi heidän ikänsä tai sukupuolensa perusteella. Momentti ei perustu direktiiviin, vaan se on kansallista sääntelyä.

Pykälän 2 momentissa säädetään luotonantajan velvollisuudesta ilmoittaa koron muutoksista ja eräistä muista tiedoista kuluttajalle pysyvällä tavalla. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 11 artiklan 1 kohta. Lisäksi momentti sisältää vailla direktiivipohjaa olevan kansallisen säännöksen, jonka mukaan asuntoluotoissa kuluttajalle tulee antaa maksuerien lukumäärää koskevan tiedon sijasta tieto viimeisestä maksupäivästä. Syyinä poikkeussäännökseen on se, että asuntoluotoissa eriä on perinteisesti paljon, eikä tieto niiden lukumäärästä ole kuluttajalle yleensä yhtä informatiivinen kuin tieto viimeisestä maksupäivästä.

Selvää on, että luotonantajan ilmoitusvelvollisuus koskee vain saatavilla olevia tieto-

ja. Esimerkiksi opintolainoissa maksuerien lukumäärä on mahdollista ilmoittaa vasta opintojen päättymisajankohdan selvittyä.

Pykälän 3 momentissa säädetään 2 momentissa tarkoitettujen tietojen antamisajasta. Lähtökohtaisesti tiedot on annettava ennen muutoksen voimaantuloa. Jos uutta viitekorkea koskevat tiedot julkistetaan asianmukaisesti ja ne ovat saatavilla myös luotonantajan toimitiloissa, tiedot voidaan kuitenkin antaa tämän sijasta sopimuksessa sovituin määräajoin. Määräajan pituutta ei ole mahdollista tarkkaan määrittellä, joskin käytännön syistä ilmoitusväli voi olla tarpeen sopia lyhyeksi, jotta kuluttaja tietää, kuinka paljon hänen tulee luotonantajalle kulloinkin maksaa. Tältä osin säännös perustuu direktiivin 11 artiklan 2 kohtaan. Lisäksi oikeusvarmuussyistä ehdotetaan kansallisella tasolla tarkennettavaksi, että tiedot tulee antaa kuluttajalle kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Pykälän 4 momentin mukaan luottosopimuksen johdosta perittäviä maksuja voidaan muuttaa vain sopimuksessa yksilöidyn perusteella. Maksuilla tarkoitetaan esimerkiksi tilinhoitomaksuja ja luottokorttien vuosimaksuja. Maksujen muutoksista on ilmoitettava samalla tavoin kuin koron muutoksista. Velvollisuutta ilmoittaa maksujen muutoksista ei edellytetä direktiivissä, vaan sääntely olisi puhtaasti kansallista.

25 §. Tiedonantovelvollisuus luottosopimuksen siirtymisestä. Pykälän 1 momentti on uusi, ja siinä säädetään velvollisuudesta ilmoittaa kuluttajalle luottosopimuksen mukaisten luotonantajan oikeuksien tai itse luottosopimuksen siirtymisestä kolmannelle osapuolelle. Jos alkuperäinen luotonantaja siirron jälkeen toimii kuitenkin uuden luotonantajan edustajana suhteessa kuluttajaan, ilmoitusvelvollisuutta ei ehdotuksen mukaan ole. Tämän direktiivin 17 artiklan 2 kohtaan perustuvan rajoituksen taustalla ovat anglosaksisissa maissa käytetyt niin sanotut arvopaperistamisjärjestelyt. Suomessa ilmoitusvelvollisuuden rajoituksella lienee merkitystä lähinnä tilanteissa, joissa luottolaitos siirtää luoton samaan ryhmään kuuluvaan toiseen luottolaitokseen, kuten asuntoluottopankkiin, säilyen itse edelleen luoton hallinnoijana.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan 7 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

Luoton takaisinmaksu ja luottosopimuksen päättymisen

26 §. Suorituksen kohdentaminen. Pykälä vastaa voimassa olevan 7 luvun 15 §:ää. Säännös ei perustu direktiiviin.

27 §. Kuluttajan oikeus maksaa kuluttajaluotto ennen sen erääntymistä. Pykälän 1 momentti vastaa muilta osin voimassa olevan 7 luvun 12 §:n 1 momenttia, mutta uutta on maininta kuluttajan oikeudesta maksaa koko luoton sijasta myös vain osa luotosta ennen sen erääntymistä. Momentti perustuu direktiivin 16 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 2 momentti perustuu direktiivin 16 artiklan 1 kohtaan. Momentin ensimmäinen virke vastaa muilta osin voimassa olevan 12 §:n 2 momentin ensimmäistä virkettä, mutta kuten ehdotetun pykälän 1 momentissa, säännöksessä mainittaisiin nyt myös tilanne, jossa kuluttaja maksaa ennakkoisesti vain osan luotosta.

Voimassa olevan 12 §:n 2 momentin toisen virkkeen nojalla luotonantajalla on oikeus periä luottosuhteen perustamisesta aiheutuneet kulut, jos ne on erikseen mainittu luottosopimuksessa eivätkä ne ole kohtuuttomat. Nyt ehdotetaan, että luotonantaja saisi periä luottosopimuksen perustamiskulut kokonaisuudessaan edellyttäen, että kulut on yksilöity luottosopimuksessa, ne ovat aiheutuneet kyseisen luoton perustamiseen liittyvistä toimista ja että kulut ovat todellisia.

Luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuvat kustannukset voivat olla esimerkiksi osoite- ja luottotietojen tarkistamisesta, lainanhakijan henkilöllisyyden todentamisesta sekä mahdollisten vakuuksien arvioimisesta aiheutuneita kuluja. Koska lisäksi edellytetään, että kulut ovat aiheutuneet kyseisestä luotosta eli luotosta, jonka kuluttaja maksaa ennakkoisesti takaisin, luotonantaja ei saisi periä kuluttajalta kuluja, jotka luotonantajalle olisivat syntyneet siitä riippumatta, olisiko kyseinen luotto myönnetty vai ei. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi henkilökunnan palkat, markkinointikustannukset ja tilavuokrat.

Sitä vastoin kuluttajan maksassa luoton vain osittain ennakkoisesti takaisin luotonantajalla ei olisi velvollisuutta hyvittää kuluttajalle perustamiskustannuksia miltaan osin. Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että

luotonantajalla ei ole myöskään velvollisuutta hyvittää kuluttajalle vakuusjärjestelyistä perittyjä kuluja, kuten asuntoluottoon liittyviä valtiontakauspalkkioita, kuluttajan maksassa luoton ennakkoisesti joko kokonaan tai osittain takaisin.

28 §. Luotonantajan oikeus saada korvaus ennakkoisestä takaisinmaksusta. Pykälässä säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä luotonantajalla on oikeus saada korvausta kuluttajan maksassa luoton ennakkoisesti takaisin. Lisäksi pykälässä säädetään mahdollisen korvauksen enimmäismäärästä. Pykälää sovelletaan kaikkiin muihin kuluttajaluottoihin paitsi asuntoluottoihin, joiden osalta korvauksista säädetään 29 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan luotonantajalla on oikeus saada korvaus luoton ennakkoisesti takaisinmaksusta, jos luoton korkoa ei ole sidottu viitekorkoon. Toisin kuin nykyisessä säännöksessä, ehdotuksen mukaan oikeutta korvaukseen ei siis olisi silloinkaan, kun viitekoron määräytymisjakso on vähintään kolme vuotta. Tällä muutoksella ei ole kuitenkaan suurta käytännön merkitystä, koska näin pitkiä koronmääräytymisjaksoja on ollut käytössä lähinnä asuntoluotoissa, joihin ehdotettua säännöstä ei edellä todetuin tavoin sovelleta. Jos luoton korko on osan aikaa kiinteä ja osan aikaa sidoksissa viitekorkoon, luotonantajalla on oikeus saada korvaus ennakkoisestä takaisinmaksusta vain siinä tapauksessa, että luotto maksetaan ennakkoisesti takaisin jaksolla, jonka osalta on sovittu kiinteästä lainakorosta. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 16 artiklan 2 kohta ja saman artiklan 3 kohdan c alakohta.

Pykälän 2 momentin mukaan luotonantajan korvaus ei saa ylittää määrältään yhtä prosenttia ennakkoisesti takaisinmaksetun luoton määrästä, jos luotto maksetaan takaisin vähintään vuotta ennen luottosopimuksen päättymistä. Jos luottosopimuksen päättymisen sijaan on alle vuosi, korvaus saa olla enintään puoli prosenttia ennakkoisesti takaisinmaksetun luoton määrästä. Korvaus ei saa kuitenkaan ylittää koron määrää ennakkokaisen takaisinmaksun ja luottosopimuksen väliseltä ajanjaksolta. Enimmäisrajat perustuvat direktiivin 16 artiklan 2 ja 5 kohtaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään tilanteista, joissa oikeutta korvaukseen ei ole edes sil-

loin, kun luoton korko on kiinteä. Korvausta ei saa vaatia ensinnäkään silloin, kun takaisinmaksu suoritetaan lainaturvavakuutuksen nojalla. Korvausta ei saa vaatia myöskään silloin, kun takaisinmaksettava luotto perustuu käyttelytiliin liittyvään luottosopimukseen. Näiltä osin 3 momentti perustuu direktiivin 16 artiklan 3 kohdan a ja b alakohtaan.

Lisäksi 3 momentissa käytetään direktiivissä jäsenvaltioille varattua mahdollisuutta säätää, että korvausta ei saa vaatia, jos takaisinmaksettava määrä ei millään 12 kuukauden jaksolla ylitä 10 000 euron kynnyisarvoa. Syitä sääntelyratkaisuun selvitetään yleisperustelujen 4.2 jaksossa. Kynnyсарvon ylittymistä arvioidaan ennenaikaisen suorituksen maksupäivästä vuosi taaksepäin, ja jos ennenaikaiset suoritukset tänä aikana ylittävät 10 000 euroa, luotonantajalla on oikeus periä korvausta kynnyсарvon ylittävältä osalta. Voimassa olevassa 12 §:n 4 momentissa kynnyсарvoksi on asetettu 100 000 markkaa siten, että jos luottoa on myönnetty korkeintaan 100 000 markkaa, luoton ennenaikaisesta takaisinmaksusta ei saa periä korvausta.

29 §. Korvausoikeus asuntoluotoissa. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan 7 luvun 12 §:n 4 momentin ensimmäistä virkettä. Uutta on, että säännös koskee ainoastaan asuntoluottoja. Muiden luottojen osalta korvauksesta säädetään ehdotuksen 28 §:ssä. Selvyyden vuoksi on syytä lisäksi mainita, että kuten voimassa olevan säännöksen nojalla, luotonantajalla ei olisi oikeutta korvaukseen kuluttajan maksaessa luoton takaisin viitekoron määräytymisjakson päättyessä.

Pykälän 2 momentissa säädetään korvauksen enimmäismäärästä. Tarkoituksena on, että Finanssivalvonta antaa tarkempia määräyksiä tappion laskentamenetelmästä, ja momentti sisältäisikin tätä koskevan valtuuden.

30 §. Jatkuva luottoa koskevan sopimuksen irtisanominen. Pykälä on uusi ja se perustuu direktiivin 13 artiklan 1 kohtaan.

Ehdotetussa 1 momentissa säädetään kuluttajan oikeudesta milloin tahansa irtisanoa jatkuvaa luottoa koskeva sopimus heti päättyväksi, jolleivät osapuolet ole sopineet irtisanomisajasta. Kuluttajan noudatettavaa irtisanomisaikaa ei saa ehdotuksen mukaan kui-

tenkaan sopia kuukautta pitemmäksi. Säännös perustuu direktiivin 13 artiklan 1 kohtaan.

Pykälän 2 momentin mukaan luotonantaja saa irtisanoa jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen, jos luottosopimuksessa niin sovitaan. Luotonantajan on ilmoitettava irtisanomisesta kuluttajalle vähintään kaksi kuukautta etukäteen. Irtisanomisilmoitus olisi toimitettava kuluttajalle pysyvällä tavalla. Tietojen antaminen pysyvällä tavalla on määriteltävä ehdotuksen 7 §:n 7 kohdassa.

Luottosopimussuhde päättyy irtisanomisaikana kuluttua. Tämä ei luonnollisestikaan merkitse sitä, että kuluttaja vapautuisi jo nostetun luoton takaisinmaksusta. Toisaalta luottosopimuksen irtisanominen ei myöskään merkitse sitä, että jo nostettu luotto eräännyisi irtisanomishetkellä tai irtisanomisaikana kuluttua, vaan kuluttajalla on oikeus maksaa se takaisin luottosopimuksessa sovituin ehdoin. Luoton eräännyttämisestä säädetään erikseen 33 §:ssä.

31 §. Irtisanomistilanteessa perittävät kulut. Pykälä ei perustu direktiiviin, vaan maksupalvelulain 36 §:ään, jossa säädetään puitesopimuksen irtisanomistilanteessa perittävistä kuluista. Yhdenmukaisuussyistä ehdotetaan, että maksupalvelulain 36 §:ää vastaava säännös sisällytetään kuluttajansuojalakiin, jotta irtisanomistilanteissa maksettavia korvauksia koskevat säännökset olisivat yhteneväiset kaikissa jatkuvissa luotoissa.

Pykälän mukaan luotonantajalla ei ole oikeutta periä kuluttajalta maksua jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanomisesta, ja kuluttajan on maksettava luottosopimuksesta säännöllisesti perittävät kulut vain siltä osin kuin ne kohdistuvat irtisanomisen voimaantuloa edeltävään aikaan. Jos tällaisia maksuja on maksettu ennakolta, maksut on palautettava kuluttajalle siltä osin kuin ne kohdistuvat irtisanomisen voimaantulon jälkeiseen aikaan. Jos jompikumpi osapuoli siis irtisanoo jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen, kuluttajalle on palautettava esimerkiksi mahdollisesta etukäteen maksetusta luottokortin vuosimaksusta se osa, joka kohdistuu irtisanomisen voimaantulon jälkeiseen aikaan.

32 §. Luotonantajan oikeus lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa. Py-

kälä on uusi, ja se koskee luotonantajan oikeutta lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 13 artiklan 2 kohta.

Jotta luoton käytön lakkauttaminen olisi mahdollista, lakkauttamisoikeudesta ja lakkauttamisen edellytyksistä on tullut sopia luottosopimuksessa. Lisäksi direktiivissä edellytetään, että lakkauttaminen perustuu objektiivisesti perusteltuihin syihin. Selkeyden vuoksi pykälän 1 momentissa viitattaisiin objektiivisesti perusteltujen syiden sijasta kuitenkin hyvän luotonantotavan mukaisuuteen.

Hyväksyttäviä lakkauttamisperusteita ovat direktiivin johdanto-osan kappaleen 33 mukaan ensinnäkin epäily luoton luvattomasta tai petollisesta käytöstä. Luvaton käyttö viittaa tilanteisiin, joissa luotonantaja epäilee jonkun muun kuin luoton käyttöön oikeutetun käyttävän luottoa, kun taas vilpillisellä käytöllä tarkoitetaan tilanteita, joissa luotonantaja epäilee luotonottajan itsensä käyttävän luottoa vilpillisellä tavalla.

Hyväksyttävänä lakkauttamisperusteena mainitaan myös huomattavasti kasvanut riski siitä, että kuluttaja ei kykene maksamaan luottoa takaisin. Jos luottosopimuksen ehtojen mukaan useampi kuluttaja on yhteisvastuullisesti vastuussa luoton takaisin maksamisesta, riittävää on, että edellytys täyttyy yhden heistä osalta. Esimerkiksi maksuhäiriömerkintä luottotietorekisterissä tai kuluttajan maksuviivästys saman luotonantajan muun luoton maksamisessa ei sinänsä oikeuta luotonantajaa lakkauttamaan kuluttajan oikeutta käyttää jatkuvaa luottoa, jollei merkinnän voida katsoa osoittavan huomattavasti kohonnutta riskiä maksuvelvoitteiden täyttämättä jäämisestä. Kyse on kokonaisarviointista, jossa on huomioitava esimerkiksi maksuhäiriömerkintöjen lukumäärä ja merkinnän taustalla olevan velan määrä. Näin ollen yksittäinen maksuhäiriömerkintä voisi vain hyvin poikkeuksellisesti oikeuttaa luotonantajan lakkauttamaan kuluttajan oikeuden käyttää jatkuvaa luottoa.

Direktiivin mukaan luotonantajan on ilmoitettava oikeuden lakkauttamisesta ja sen syistä kuluttajalle kirjallisesti tai muulla pysyvällä välineellä mahdollisuuksien mukaan ennen lakkauttamista ja viimeistään välittömästi sen

jälkeen. Oikeusvarmuussyistä ilmaisua ”mahdollisuuksien mukaan” ehdotetaan täsmennettäväksi pykälän 2 momentissa siten, kuluttajalla olisi pääsäännön mukaan oikeus saada etukäteen pysyvällä tavalla luotonantajalta tieto jatkuvan luoton käytön lakkauttamisesta. Jos käyttöoikeuden lakkauttaminen välittömästi on kuitenkin välttämätöntä väärinkäytösten tai vahinkojen estämiseksi taikka rajoittamiseksi, ilmoitus voitaisiin tehdä myös viipymättä lakkauttamisen jälkeen.

Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitusta ei saa kuitenkaan tehdä, jos sen tekeminen on muualla laissa kielletty. Nykylainsäädännössä ei tiettävästi ole tämänkaltaisia kieltoja, mutta säännös on tarpeen direktiivin 13 artiklan 2 kohdan asianmukaiseksi täytäntöön panemiseksi.

Jatkuvan luoton käyttämisen lakkauttaminen ei luonnollisestikaan merkitse sitä, että kuluttaja vapautuisi jo nostetun luoton takaisinmaksusta. Toisaalta lakkauttaminen ei myöskään merkitse sitä, että jo nostettu luotto eräännyisi lakkauttamishetkellä, vaan kuluttajalla on oikeus maksaa se takaisin luottosopimuksessa sovituin ehdoin. Luoton eräännyttämisestä säädetään erikseen 33 §:ssä.

33 §. Kuluttajan sopimusrikkomuksen seuraamukset. Pykälä ei perustu direktiiviin, vaan kyse on kansallisesta sääntelystä. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan 7 luvun 16 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentti on uusi. Ehdotuksen mukaan 1 momentissa mainituista prosenttirajoista riippumatta luotonantajalla on oikeus saattaa sovittu seuraamus voimaan, jos maksu on viivästynyt vähintään kuusi kuukautta ja se on olennaisissa määrin edelleen suorittamatta. Säännöksellä on merkitystä ennen kaikkea asuntoluotoissa, joissa alun pitäen osamaksukauppaa silmällä pitäen asetettujen prosenttirajojen täytyminen ja siten mahdollisuus luoton eräännyttämiseen kestää varsin pitkään ja johtaa myös velallisen, takaajan ja vierasvelkapantin antajan kannalta epäedulliseen perinnän hidastumiseen.

Luotonantajan harkitessa luoton eräännyttämistä tai muita pykälässä tarkoitettuja toimia luotonantajan on hyvää luotonantotapaa koskevan periaatteen mukaisesti suhtauduttava vastuullisesti maksujärjestelyihin.

34 §. Sosiaalinen suorituseste. Pykälä vastaa voimassa olevan 7 luvun 16 §:n 2 momenttia.

35 §. Eräännyttäminen. Pykälä vastaa asiasisällöltään pääosin voimassa olevan 7 luvun 16 §:n 3 momenttia. Ainoastaan pykälän 1 momentin säännöksiä niistä edellytyksistä, joiden täytyessä luotonantaja saa periä luoton perustamiseen liittyneistä toimista aiheutuneet kulut, muutetaan vastaavalla tavalla kuin ehdotetussa 27 §:ssä.

36 §. Tilitys. Luotonantajan ja kuluttajan välillä toimitettavaa tilitystä koskevan pykälän 1—3 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan 7 luvun 17 §:n 1—3 momenttia.

Pykälän 4 momentti vastaa asiallisesti osamaksukaupasta annetun lain 4 §:ää.

Pykälän 5 momentin ensimmäinen virke vastaa voimassa olevan 7 luvun 17 §:n 4 momenttia. Momentin toinen virke vastaa osamaksukaupasta annetun lain 5 §:n 2 momenttia.

37 §. Virka-apu. Pykälän 1 momentissa säädetään luotonantajan oikeudesta hakea osamaksukaupassa virka-apua ulosottomieheltä tavarain takaisin ottamiseksi. Jotta virka-apua olisi mahdollista saada, luottosopimus olisi tehtävä 17 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla eli kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, minkä lisäksi kuluttajalle olisi annettava kappale sopimusta. Virka-avun saaminen edellytyksenä olisi lisäksi, että luottosopimus sisältää tiedot momentissa mainituista seikoista. Osamaksusopimuksessa mainittavista tiedoista on tarkoitus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, ja pykälän 4 momentti sisältäisikin tätä koskevan valtuuden.

Pykälän 2 momentissa säädetään virka-avun hakemista koskevasta menettelystä. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava 36 §:n 3 momentin mukaiset määrät. Hakemukseen on liitettävä osamaksusopimus.

Pykälän 3 momentti vastaa asiallisesti osamaksukaupasta annetun lain 10 §:n 1 ja 2 momenttia.

38 §. Eräät muut osamaksukauppaa koskevat säännökset. Pykälässä viitataan tiettyihin osamaksukaupasta annetun lain säännöksiin, joita siis sovellettaisiin jatkossakin kuluttajan

ja elinkeinonharjoittajan väliseen osamaksukauppaan.

Vastuusäännökset

39 §. Luotonantajan ja myyjän tai palveluksen suorittajan yhteisvastuu. Pykälä vastaa voimassa olevan 7 luvun 13 §:ää, ja se perustuu myös direktiivin 15 artiklan 3 kohtaan.

40 §. Kuluttajan vastuu luottokortin tai muun jatkuvan luoton käyttöön oikeuttavan tunnisteiden oikeudettomasta käytöstä. Voimassa olevan lain 7 luvun 19 §:ää tilinhaltijan vastuusta väärinkäyttötapaüksissa ehdotetaan muutettavaksi maksupalvelulakia koskevaan hallituksen esitykseen (HE 169/2009 vp) sisältyvässä 2. lakiehdotuksessa. Nyt ehdotettu pykälä olisi asiallisesti samansisältöinen kuin maksupalveluesityksessä ehdotettu pykälä, ja siihen tehtäisiin ainoastaan tiettyjä selvennyksiä ja terminologiaa muutoksia.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 kohta, jolloin aiempi 2 kohta siirtyy 3 kohdaksi. Uuden 2 kohdan mukaan kuluttaja ei vastaa tunnisteiden oikeudettomasta käytöstä myöskään silloin, jos luotonantaja on laiminlyönyt huolehtia siitä, että kuluttajalla tai muulla tunnisteiden haltijalla on mahdollisuus ilmoittaa tunnisteiden katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä ilman aiheutonta viivytystä sen havaittuaan. Kuluttajalla ei syntyisi edes ehdotetun 1 momentin 3 kohdan nojalla vastuuta tällaisissa tapauksissa, mutta selvyuden vuoksi pidetään parempana säätää asiasta nimenomaisesti ehdotetussa 3 momentissa.

Säännöksestä ei sinänsä seuraa, että luotonantajan tulisi järjestää mahdollisuus tehdä ilmoitus kaikkina vuoden päivinä ja kaikkina vuorokaudenaikoina, vaan ratkaisevaa olisi, milloin tunnistetta on mahdollista käyttää. Jos tunnisteiden käyttäminen on mahdollista mihin vuorokaudenaikaan hyvänsä, myös tunnisteiden katoamis- tai vastaavan ilmoituksen tekemisen tulisi olla mahdollista milloin tahansa.

Erityisiä luottotyyppäjä koskevia säännöksiä

41 §. Ennakkotiedot. Pykälän 1 momentissa säädetään tiedoista, jotka kuluttajalle on annettava ennen luottosopimuksen tekemistä silloin, kun kuluttajaluotto liittyy käyttelytiliin eli tavanomaiseen talletustiliin, jonka ehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa. Momentin mukaisten tiedonantovelvoitteiden lisäksi luotonantajan ja luotonvälittäjän on luonnollisesti täytettävä myös muualla lainsäädännössä, esimerkiksi tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetussa laissa säädetty tiedonantovelvoitteet.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettut tiedot on annettava myös silloin, kun luotonantaja tekee kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tämän kanssa maksujärjestelysopimuksen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus. Tällaisiin maksujärjestelysopimukseen ei siis sovelleta 2 §:n 3 momentissa todetuin tavoin 9 §:ää, vaan 41 §:ää.

Annettavista tiedoista on tarkoitus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, minäkä vuoksi 3 momentti sisältää tätä koskevan valtuuden.

Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 6 artiklan 1 ja 3 kohta.

42 §. Ennakkotietojen antaminen puhelimessa. Pykälän 1 momentissa säädetään kuluttajalle annettavista ennakkotiedoista silloin, kun kuluttaja on pyytänyt puhelimitse, että hän saisi välittömästi käyttöönsä 41 §:n 1 momentissa tarkoitettun luoton eli käyttelytiliin liittyvän kuluttajaluoton, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa.

Pykälän 2 momentissa säädetään 1 momentin soveltumisesta luotonantajan kuluttajan kanssa tekemään maksujärjestelysopimukseen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus. Tällaisiin maksujärjestelysopimukseen ei siis sovelleta 2 §:n 3 momentissa todetuin tavoin ennakkotietoja puhelinmyynnissä koskevaa 10 §:ää, vaan erityisiä luottotyyppäjä koskevaa 42 §:ää.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 6 artiklan 4 kohta.

43 §. Ennakkotietojen toimittaminen pysyvällä tavalla. Pykälän 1 momentissa asetetaan luotonantajalle ja luotonvälittäjälle velvollisuus toimittaa kuluttajalle 41 §:ssä tarkoitettut ennakkotiedot hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä. Tiedot voidaan toimittaa erityisiä luottotyyppäjä koskevalla ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” –lomakkeella taikka muulla pysyvällä tavalla. Kuten asuntoluotoissa, vakiomuotoisen lomakkeen käyttäminen on siis vapaaehtoista. Lomakkeesta on tarkoitus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, ja momentti sisältäisikin tätä koskevan valtuuden. Momentilla pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 6 artiklan 1 kohta.

Pykälän 2 momentti koskee tapauksia, joissa sopimus tehdään kuluttajan pyynnöstä puhelimitse tai muulla sellaisella etäviestimellä, ettei ennakkotietoja voida toimittaa pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä. Tällöin luotonantajan on toimitettava kuluttajalle sopimusta koskevat eli 45 §:ssä mainittavat tiedot välittömästi luottosopimuksen tekemisen jälkeen. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 6 artiklan 7 kohta.

Pykälän 3 momentin mukaan kuluttajan on pyynnöstä ja maksutta saatava luottosopimusluonnos. Säännöksellä ei ole käytännön merkitystä puhelin- ja muussa etämyynnissä, koska tällöin kuluttaja on saanut tiedot jo 2 momentin nojalla. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 6 artiklan 6 kohta.

44 §. Sivutoimisia luotonvälittäjiä koskeva poikkeus. Pykälässä säädetään sivutoimisia luotonvälittäjiä koskevasta poikkeuksesta, jonka mukaan näillä luotonvälittäjillä ei ole 41–43 §:ssä tarkoitettuja tiedonantovelvollisuuksia. Muiden luottojen osalta vastaavasta poikkeuksesta säädetään ehdotuksen 12 §:ssä, ja perustelujen osalta viitataan edellä 12 §:n kohdalla lausuttuun. Pykälällä pannaan osaltaan täytäntöön direktiivin 7 artikla.

45 §. Käyttelytiliin liittyvät luottosopimukset. Pykälässä säädetään käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen tekemisestä ja siinä mainittavista seikoista silloin, kun sopimuksen ehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava ta-

kaisin vaadittaessa, ja sillä pannaan täytäntöön direktiivin 10 artiklan 1 ja 5 kohta.

Pykälän *1 momentin* mukaan luottosopimus on tehtävä kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, ja kuluttajalle on annettava kappale sopimusta.

Pykälän *2 momentissa* säädetään sopimuksessa mainittavista tiedoista. Tiedoista on tarkoitus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, ja pykälän *3 momentti* sisältääkin tätä koskevan valtuuden.

46 §. Tiedonantovelvollisuus käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen voimassaoloaikana. Pykälä koskee luotonantajan tiedonantovelvollisuuksia luottosopimuksen voimassaoloaikana. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 12 artikla.

Pykälän *1 momentissa* luetellaan tiedot, jotka kuluttajalle on annettava tiliotteen muodossa säännöllisesti ja pysyvällä tavalla. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 12 artiklan 1 kohta.

Pykälän *2 momentissa* säädetään luotonantajan velvollisuudesta ilmoittaa kuluttajalle koron ja muiden maksujen muutoksista ennen muutosten voimaantuloa. Momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 12 artiklan 2 kohta.

47 §. Käyttelytilisopimukseen liittyviä tiedonantovelvoitteita. On mahdollista, että vaikka käyttelytiliin ei liity luottosopimusta, käyttelytilin tarjoaja harkintansa mukaan sallii käyttelytilin saldon ylityksen ja myöntää näin tosiasiaa kuluttajalle luottoa. Tilinylitystapauksia silmällä pitäen käyttelytiliä koskevassa sopimuksessa on *1 momentin* mukaan mainittava ylityksestä perittävä korko, koron määräytymisen perusteet ja korkoa koskevat muut ehdot sekä ylityksestä perittävät muut maksut ja ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa. Nämä tiedot on toimitettava kuluttajalle myös säännöllisesti pysyvällä tavalla.

Pykälän *2 momentissa* säädetään luotonantajan tiedonantovelvollisuuksista silloin, kun kuluttaja on ylittänyt käyttelytilinsä saldon huomattavasti ja ylitys on kestänyt yli kuukauden eli kun kyse on merkittävämmästä ja pitempikestoisesta tilinylityksestä. Tällöin luotonantajan on viipymättä annettava kuluttajalle pysyvällä tavalla muun muassa tiedot

ylityksen määrästä ja sille perittävästä korosta.

Jos kuluttaja ylittää käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen luottorajan, hän saa tästä 46 §:n nojalla tiedon säännöllisesti toimitettavan tiliotteen avulla. Jos luottoraja on ylitynyt huomattavasti ja ylitys on kestänyt yli kuukauden, ehdotetun *3 momentin* mukaan 1 ja 2 momentissa mainitut tiedot on annettava kuluttajalle viipymättä.

Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 18 artiklan 1 ja 2 kohta.

Eräitä luotonvälittäjän velvollisuuksia

48 §. Valtuuksista ilmoittaminen. Pykälässä säädetään luotonvälittäjän velvollisuudesta ilmoittaa markkinoinnissa valtuuksistaan välittää kuluttajaluottoja. Pykälällä pannaan täytäntöön direktiivin 21 artiklan a kohta.

Markkinoinnin käsite on laaja kattaen sekä mainonnan että kuluttajille tarkoitetut asiakirjat. Erityisesti luotonvälittäjän on ilmoitettava, toimiiko hän tietyn tai tiettyjen luotonantajien asiamiehenä vai riippumattomana luotonvälittäjänä. Jos markkinointi koskee vain tietyn luotonantajan luottoa, ei kuitenkaan edellytetä, että luotonvälittäjä ilmoittaisi tässä yhteydessä toimivansa myös muiden luotonantajien asiamiehenä. Riittävää on, että hän ilmoittaa toimivansa kyseisen luotonantajan asiamiehenä. Asiamiehenä toimivalla luotonvälittäjällä tarkoitetaan luotonvälittäjää, joka välittää luottoja tietyn tai tiettyjen luotonantajien lukuun, kun taas riippumaton luotonvälittäjä välittää useiden eri luotonantajien luottoja näihin nähden itsenäisenä.

49 §. Kuluttajalta perittävät maksut. Pykälässä säädetään luotonvälittäjän velvollisuudesta ilmoittaa ennakolta kuluttajalta perittävistä maksuista. Pykälän 1 ja 2 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 21 artiklan b kohta, ja pykälän 3 momentilla pannaan täytäntöön saman artiklan c kohta.

Pykälän *1 momentin* mukaan palvelusta perittävästä maksusta on ilmoitettava kuluttajalle pysyvällä tavalla ennen luotonvälitystä koskevan sopimuksen tekemistä. Tietojen antaminen pysyvällä tavalla on määritelty luvun 7 §:n 7 kohdassa.

Pykälän *2 momentin* mukaan luotonvälittäjällä on oikeus saada maksu kuluttajalta vain,

jos siitä on ilmoitettu 1 momentin mukaisesti. Lisäksi edellytetään, että maksusta on sovittu kuluttajan kanssa kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa sopimuksen muuttumattomana.

Pykälän 3 momentissa edellytetään, että luotonvälittäjä ilmoittaa luotonvälityksestä perittävän maksun suuruudesta luotonantajalle, jotta tämä voi laskea luoton todellisen vuosikoron.

Valvonta

50 §. Seuraamukset. Pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan 7 luvun 23 §:ää, mutta luotonantajan lisäksi pykälässä mainittaisiin myös luotonvälittäjät. Lisäksi pykälään on tehty eräitä teknisluonteisia tarkistuksia.

51 §. Valvontaviranomaiset. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti 7 luvun 24 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentin ensimmäinen virke on uusi, ja siinä säädetään valvontaviranomaisen velvollisuudesta olla tarkoituksenmukaisella tavalla yhteistyössä keskenään. Momentin toinen virke vastaa voimassa olevan 7 luvun 24 §:n 3 momenttia.

Pykälän 3 momentti vastaa muutoin voimassa olevan 7 luvun 24 §:n 2 momenttia, mutta siinä mainittaisiin nimenomaisesti sekä luotonantaja että luotonvälittäjä.

1.2 Laki eräiden luotonantajien rekisteröinnistä

1 §. Soveltamisala. Pykälän 1 momentissa säädetään lain soveltamisalasta. Lakia sovelletaan ehdotuksen mukaan elinkeinonharjoittajiin, jotka myöntävät kuluttajansuojalain 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja. Lain soveltamisalaan kuuluvia luotonantajia ovat esimerkiksi pikaluottoyritykset ja rahoitusyhtiöt. Koska rekisteröitymisvaatimus sidottaisiin tällä tavoin 7 luvun soveltamisalaan, panttilainauslaitoksilta ei edellytettäisi tämän lain mukaista rekisteröitymistä, sillä niiden myöntämät lainat ehdotetaan 1. lakiehdotuksen mukaisesti rajattavaksi 7 luvun soveltamisalan ulkopuolelle. Koska rekisteröitymisvaatimus toisaalta sidottaisiin luottojen myöntämiseen, luotonvälittäjät

rajautuisivat lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Pykälän 2 momentissa säädetään soveltamisalan rajoituksista silloin, kun elinkeinonharjoittaja saattaa tosin tarjota kuluttajansuojalain 7 luvussa tarkoitettuja kuluttajaluottoja, mutta tämän lain soveltamista ei siitä huolimatta pidetä tarpeellisenä. Päällekkäisyyksien välttämiseksi momentin 1 kohdan mukaan lain soveltamisalan ulkopuolelle rajataan ensinnäkin elinkeinonharjoittajat, joita Finanssivalvonta valvoo Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n nojalla. Rajoituksesta seuraa, että lakia ei sovelletaisi esimerkiksi kotimaisiin luottolaitoksiin, ETA-valvottavien luottolaitosten Suomessa oleviin sivuliikkeisiin, ulkomaisten valvottavien palvelujen tarjoamiseen Suomessa sivuliikettä perustamatta, ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetussa laissa (1608/1993) tarkoitettuihin, muussa kuin ETA-valtiossa toimiluvan saaneisiin ulkomaisen luottolaitoksen sivuliikkeisiin eikä sijoituspalveluyrityksiin. Lisäksi HE:ssä 172/2009 vp ehdotetaan, että Finanssivalvonnan valvottaviksi tulevat myös maksulaitokset, jotka siis myös jäisivät tämän lain soveltamisen ulkopuolelle.

Momentin 2 kohdan mukaan lain soveltamisalaan eivät ehdotuksen mukaan kuulu myöskään elinkeinonharjoittajat, jotka myöntävät kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi. Ratkaisevaa on, voiko kuluttaja käyttää elinkeinonharjoittajan myöntämää luottoa ainoastaan kyseisen elinkeinonharjoittajan myymien kulutushyödykkeiden ostoon vai myös muuhun tarkoitukseen. Tyypillinen esimerkki kohdassa tarkoitettusta ja siten lain soveltamisalaan kuulumattomasta luotonannosta on osamaksukauppa.

Momentin 3 kohdassa säädetään selvyuden vuoksi, ettei lakia sovelleta myöskään valtion, kuntaan eikä muihin julkisyhteisöihin.

Momentin 4 kohdan mukaan laki ei koske toiseen ETA-valtioon sijoittautuneita elinkeinonharjoittajia, jotka tarjoavat tilapäisesti kuluttajaluottoja Suomessa. Tilapäisellä kuluttajaluottojen tarjoamisella tarkoitetaan palvelujen tarjoamista ilman, että sijoittautumista koskevat kriteerit täyttyvät. EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännön mukaan kyse

on sijoittautumisesta, jos taloudellista toimintaa harjoitetaan tosiasiallisesti kiinteästä toimipaikasta määräämättömän ajan. Toiminnan tilapäisyyttä arvioitaessa otetaan EU-tuomioistuimen ratkaisukäytännön mukaan huomioon palveluntarjoajan keston lisäksi myös sen määrä, toistuvuus ja jatkuvuus. Kriteerien täyttymistä tulee arvioida tapauskohtaisesti. Palveluntarjoajan kestolle ei ole asetettu tiettyä ylärajaa, vaan se voi vaihdella tapauksesta riippuen paljonkin. Toiminnan tilapäisyys ei sulje myöskään pois palvelun tarjoajan mahdollisuutta luoda itselleen tiettyjä toimintaedellytyksiä, esimerkiksi hankkimalla käyttöönsä työhuone, vastaanottoaika tai liikehuoneisto, jos ne ovat tarpeellisia kyseisen palvelun tarjoamiseksi. (muun muassa asia C—215/01, Bruno Schnitzer, Kok. 2003, s. I—14847)

On kuitenkin syytä huomata, että EU-tuomioistuimen vakiintuneen ratkaisukäytännön mukaan (muun muassa asia 33/74, Van Binsbergen, ECR 1974, s. 1299) jäsenvaltio säilyttää oikeuden toteuttaa toimenpiteitä sellaista palvelun tarjoajaa vastaan, jonka toiminta kohdistuu joko kokonaisuudessaan tai suurimmaksi osaksi kyseiseen jäsenvaltioon, mutta joka on jäsenvaltion lainsäädännön kiertämiseksi sijoittautunut toiseen jäsenvaltioon. Tämän ratkaisukäytännön mukaisesti lakia voitaisiin siis tällaisissa tapauksissa 4 kohdan estämättä soveltaa myös toiseen ETA-valtioon sijoittautuneisiin elinkeinonharjoittajiin.

2 §. *Oikeus myöntää kuluttajaluottoja.* Pykälän mukaan muu kuin 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu elinkeinonharjoittaja saa myöntää kuluttajaluottoja vain, jos se on rekisteröity luotonantajaksi tämän lain mukaisesti. Rajoitus koskee luonnollisesti muutoinkin vain niitä elinkeinonharjoittajia, jotka ylipäänsä kuuluvat lain soveltamisalan piiriin.

3 §. *Luotonantajarekisteri ja rekisteri-ilmoitus.* Pykälän 1 momentissa säädetään Etelä-Suomen aluehallintoviraston velvollisuudesta pitää luotonantajista rekisteriä. Rekisteriä kutsuttaisiin luotonantajarekisteriksi.

Pykälän 2 momentissa säädetään kuluttajaluottojen tarjoamista suunnittelevan velvollisuudesta tehdä Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ilmoitus rekisteriin merkitsemistä

varten. Lisäksi momentissa säädetään siitä, mitä rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä.

Momentin 1 kohdan mukaan ilmoituksessa on ensinnäkin mainittava yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus. Jos yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ei ole henkilötunnusta, hänen on ilmoitettava syntymäaikansa. Lisäksi on ilmoitettava toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja jokaisen toimipaikan käyntiosoite, josta luottotoimintaa harjoitetaan. Jos luotonantaja on oikeushenkilö, rekisteri-ilmoituksessa on puolestaan mainittava oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja jokaisen toimipaikan käyntiosoite, josta luottotoimintaa harjoitetaan.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, rekisteri-ilmoituksessa olisi momentin 2 kohdan mukaan annettava myös selvitys niistä 5 §:n 2 momentissa tarkoitetuista henkilöistä, joiden luotettavuus tulee arvioidavaksi. Ilmoituksesta on siis käytävä ilmi esimerkiksi oikeushenkilön toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, hallituksen jäsenet ja varajäsenet samoin kuin tahot, joilla on suoraan tai välillisesti vähintään kymmenesosa osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta muussa yhteisössä.

Momentin 3 kohdan mukaan rekisteri-ilmoituksessa olisi lisäksi annettava selvitys niiden henkilöiden koulutuksesta ja työkokemuksesta, joilta lain 4 §:n 1 momentin 4 kohdan tai 6 §:n mukaan edellytetään luottotoiminnan tuntemusta. Tarpeellisia asiakirjoja voivat olla esimerkiksi ansioluettelo, tutkinto- ja työtodistukset sekä todistukset osallistumisesta merkittäviin koulutusohjelmiin tai ammatillisiin kursseihin.

Pykälän 3 momentissa säädetään aluehallintoviraston oikeudesta saada ilmoituksen tekijältä lisätietoja. Tietojen on oltava tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi. Lisätietojen pyytäminen voi olla tarpeen esimerkiksi silloin, kun aluehallintovirasto ei saa ilmoituksen tekijän rikostaustan selvittämiseksi tarpeellisia tietoja suoraan rikosrekisteristä.

4 §. *Rekisteröinnin edellytykset.* Pykälässä säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä

aluehallintoviraston on merkittävä rekisteri-ilmoituksen tekijä luotonantajarekisteriin. Rekisteröintimenettelyyn ei siis liity tarkoituksenmukaisuusharkintaa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa edellytetään, että ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa. Elinkeinoon harjoittamisen oikeudesta säädetään elinkeinolain (laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta; 122/1919) 1 §:ssä. Kyseisen pykälän mukaan Suomessa elinkeinoa saa harjoittaa luonnollinen henkilö, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella, suomalainen yhteisö ja säätiö, sekä Suomessa sivuliikkeen rekisteröinyt ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka on perustettu jonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka jossakin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Lisäksi oikeus elinkeinon harjoittamiseen Suomessa on niillä, joille Patentti- ja rekisterihallitus on siihen erikseen myöntänyt luvan.

Momentin 2 kohdassa edellytetään, että ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa. Jos ilmoituksen tekijä on luonnollinen henkilö, hänen on lisäksi oltava täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuutensa saa olla rajoitettu.

Momentin 3 kohdassa edellytetään, että ilmoituksen tekijä on luotettava. Lain 5 §:ssä säädetään tarkemmin siitä, mitä luotettavuudella tarkoitetaan.

Momentin 4 kohdassa edellytetään, että ilmoituksen tekijällä on sellainen luottotoiminnan tuntemus kuin harjoitetun luottotoiminnan luonteeseen ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Luottotoiminnan tuntemuksella tarkoitetaan esimerkiksi niiden lainsäädännön alojen tuntemista, jotka tulevat kysymykseen kuluttajaluottojen tarjontaa harjoitettaessa sekä luotonannon edellyttämää teknistä tietoa, taitoa ja muuta vastaavaa valmiutta.

Luottotoiminnan tuntemus voi perustua ensinnäkin usean vuoden käytännön kokemukseen esimerkiksi toimimalla eri tehtävissä toisen luotonantajan palveluksessa. Luottotoiminnan tuntemus voi perustua myös koulutukseen, joka voi olla joko suoritettu tutkinto tai muulla koulutuksella saatu ammatitaito. Koska kuluttajaluottojen tarjoaminen edellyttää hyvää ammattitaitoa ja lain-

säädännön tuntemusta, ilmoituksen tekijällä, jolla ei ole riittävää käytännön kokemusta luottotoiminnasta, on oltava siihen soveltuva koulutus, kuten oikeustieteen tai kauppatieteiden kandidaatin tai maisterin taikka varatai oikeusnotaarin koulutus. Mitä laajamittaisemmasta toiminnasta on kyse, sitä paremmin luotonantajan voidaan edellyttää tuntevan luottotoimintaa. Ehdotetussa 6 §:ssä säädetäisiin siitä, keitä vaatimus luottotoiminnan tuntemuksesta koskee silloin, kun ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö.

Vaikka kaikki edellä mainitut rekisteröinnin edellytykset täytyisivät, pykälän 2 momentin mukaan aluehallintovirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista toisen välikätenä. Säännöksen tarkoituksena on estää pääsy kuluttajaluottomarkkinoille sellaisilta henkilöiltä, jotka esimerkiksi epäilyttävän taustansa takia eivät luultavasti tulisi täyttämään rekisteröimisen edellytyksiä, mutta jotka pyrkivät alalle välikäden avulla.

5 §. Luotettavuus. Pykälän 1 momentissa määritellään, mitä luotettavuudella 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetaan. Ilmoituksen tekijää ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan kuluttajaluottojen tarjoamista, omistamaan kuluttajaluottojen tarjoamista harjoittavaa yhteisöä tai säätiötä taikka toimimaan sen ylimmässä johdossa. Momentissa tarkoitettuna lainvoimaisen tuomion perustana voi olla esimerkiksi 13 §:ssä rangaistavaksi ehdotettu luotonantajarikos, rahanpesu tai kirjanpitorikos, veropetos taikka muu taloudelliseen toimintaan liittyvä rikos.

Vaikka henkilöä ei olisikaan tuomittu edellä tarkoitettuun vankeus- tai sakkorangaistukseen, häntä ei voida pitää luotettavana myöskään silloin, kun hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan edellä kuvatussa tehtävässä. Vastaavanlainen säännös sisältyy luottolaitostoiminnasta annetun lain

40 §:ään ja ehdotetun maksulaitoslain 13 §:ään.

Muuta sopimattomuutta voisi osoittaa esimerkiksi lainvoimaa vailla oleva tuomio momentissa tarkoitettusta rikoksesta. Käytännössä voi kulua useita vuosia, ennen kuin tuomio esimerkiksi rekisteröinnin esteenä olevasta talousrikoksesta on lainvoimainen. Aikaisempaa toimintaa koskevassa luottotavuuksiarvioinnissa voitaisiin ottaa huomioon myös se, että henkilö on lainvoimaisesti tuomittu vankeusrangaistukseen rikoksesta yli viisi vuotta sitten, jos rikos osoittaa henkilön ilmeistä sopimattomuutta harjoittamaan kuluttajaluottojen tarjoamista, omistamaan tällaista toimintaa harjoittavaa yhteisöä tai säätiötä taikka toimimaan sen ylimmässä johdossa.

Aikaisemmalla toiminnalla muutoin osoitettu ilmeinen sopimattomuus ei edellyttäisi, että henkilö on tuomittu rikoksesta rangaistukseen. Hänet on voitu esimerkiksi määrätä liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) mukaiseen liiketoimintakieltoon, mikä ei välttämättä edellytä, että lainlyönnistä on tuomittu rangaistus. Kieltoon ovat saattaneet johtaa esimerkiksi verovelvollisuuteen tai kirjanpitoon liittyvät lainlyönnit. Selvää on, että jos liiketoimintakielto on edelleen voimassa, kuluttajaluottojen tarjoaminen ei tule kyseeseen, mutta myös päättynyt liiketoimintakielto voidaan ottaa huomioon arvioitaessa henkilön luotettavuutta.

Pykälän 2 momentissa selvitetään, keitä 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu vaatimus luotettavuudesta koskee silloin, kun ilmoituksen tekijänä on oikeushenkilö. Jotta luotettavuusvaatimus oikeushenkilön kohdalla täyttyy, kaikkien säännöksessä lueteltujen tahojen on oltava luotettavia.

6 §. Luottotoiminnan tuntemus. Pykälässä säädetään siitä, keitä edellytetään 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua luottotoiminnan tuntemusta silloin, kun ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö. Pykälän ensimmäisen virkkeen mukaan vaatimus koskee oikeushenkilön ylintä johtoa eli toimitusjohtajaa, hallituksen jäseniä ja muita ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä. Henkilöpiiri, jolta edellytetään luottotoiminnan tuntemus-

ta, olisi siis suppeampi kuin se, jolta edellytetään luotettavuutta.

Vaatimus luottotoiminnan tuntemuksesta koskee ylintä johtoa kollektiivina. Kaikilta ylimpään johtoon kuuluvilta ei siis välttämättä edellytetä luottotoiminnan tuntemusta, vaan riittää, että ylimmällä johdolla kokonaisuudessaan on tarvittava koulutus ja kokemus ottaen huomioon luottotoiminnan luonne ja laajuus.

Pykälän toisessa virkkeessä säädetään luottotoiminnan tuntemusta koskevan vaatimuksen ulottuvuudesta sellaisia erityistapauksia silmällä pitäen, joissa ilmoituksen tekijä harjoittaa myös muuta liiketoimintaa kuin kuluttajaluottojen tarjoamista. Tällöin vaatimus luottotoiminnan tuntemuksesta koskee niitä henkilöitä, jotka tosiasiallisesti vastaavat luottotoiminnasta.

7 §. Luotonantajarekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen. Pykälän 1 momentissa säädetään luotonantajarekisteriin merkittävistä tiedoista. Momentin 1 kohdan mukaan luotonantajarekisteriin merkitään yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus. Jos yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ei ole henkilötunnusta, rekisteriin merkitään hänen syntymäaikansa. Lisäksi rekisteriin merkitään toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja jokaisen toimipaikan käyntiosoite, josta luottotoimintaa harjoitetaan rakennusta, huonetta tai muuta tilaa, jota luotonantaja käyttää asiakaspalvelun hoitamiseen.

Jos luotonantaja on oikeushenkilö, momentin 2 kohdan mukaan rekisteriin on merkittävä oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja jokaisen toimipaikan käyntiosoite, josta luottotoimintaa harjoitetaan.

Momentin 3 kohdan mukaan rekisteriin on merkittävä myös niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus, joiden luotettavuus on rekisteri-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty. Jos tällaisella henkilöllä ei ole henkilötunnusta, rekisteriin merkitään hänen syntymäaikansa.

Momentin 4 kohdan mukaan rekisteriin on merkittävä niiden henkilöiden täydellinen

nimi ja henkilötunnus, joiden luottotoiminnan tuntemus on rekisteri-ilmoitusta käsitellessä selvitetty. Jos tällaisella henkilöllä ei ole henkilötunnusta, rekisteriin merkitään hänen syntymäaikansa.

Momentin 5 kohdan mukaan luotonantajarekisteriin merkitään aluehallintoviraston luotonantajalle antama rekisteritunnus sekä päivä, jona luotonantaja on merkitty rekisteriin.

Momentin 6 kohdan mukaan rekisteriin merkitään myös luotonantajalle määrätty varoitukset sekä sellaiset kehotukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko. Varoituksista säädetään ehdotetun lain 11 §:ssä.

Momentin 7 kohdan mukaan rekisteriin merkitään rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta. Rekisteristä poistamisesta säädetään ehdotetun lain 12 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan rekisteriin merkitään myös tiedot niistä, joille on määrätty kielto harjoittaa kuluttajaluottojen tarjontaa ilman rekisteröintiä. Tiedot ovat tarpeen, jotta aluehallintovirasto voi seurata kiellon noudattamista. Tietoja saa säilyttää rekisterissä kuitenkin vain rajoitetun ajan. Tieto kiellosta sekä tieto luotonantajalle määrättyistä varoituksista ja sellaisista kehotuksista ja kielloista, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko, on ehdotuksen mukaan poistettava rekisteristä viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kielto tai muu sanktio on määrätty.

Pykälän 3 momentissa säädetään luotonantajan velvollisuudesta ilmoittaa viipymättä aluehallintovirastolle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Aluehallintovirastolle on ilmoitettava myös toiminnan lopettamisesta. Velvollisuuksien laiminlyönnin seuraamuksista säädetään ehdotetun lain 11 §:ssä.

8 §. Tietojen luovuttaminen. On tärkeää, että luotonantajarekisterin tiedot ovat helposti esimerkiksi kuluttajien saatavilla. Tästä syystä pidetään tarpeellisena, että rekisteritietoja saisi luovuttaa tulosteena taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta tai luovuttaa ne muutoin sähköisessä muodossa.

Rekisteriin talletetaan myös luonnollisia henkilöitä koskevia henkilötietoja, kuten nimi ja henkilötunnus. Luotonantajarekisteri

olisi siis osittain henkilörekisteri. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentin mukaan viranomaisen henkilörekisteristä saa luovuttaa tietoja tulosteena tai sähköisesti vain, jos luovutuksensaajalla on henkilötietolain (523/1999) mukaan oikeus käsitellä pyydettyjä henkilötietoja. Tällaisen ehdon toteuttamista ei voida soveltaa annettaessa tietoja sähköisen tietoverkon kautta. Rajoituksen toteuttaminen ei ole myöskään tarpeen yksityisyyden suojan vuoksi, jos sähköisen tietoverkon kautta ei luovuteta rekisteröityjen henkilötunnuksia.

Ehdotuksen mukaan henkilötietojen luovuttaminen tulosteena taikka saattaminen yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta tai luovuttaminen muutoin sähköisessä muodossa olisi sallittua. Henkilötunnuksen saisi kuitenkin luovuttaa vain annettaessa tietoja tulosteena tai teknisenä tallenteena. Luovuttamisen edellytyksenä olisi tällöin se, että luovutuksensaajalla on henkilötietolain 13 §:n tai muun lain mukaan oikeus käsitellä henkilötunnuksia koskevia tietoja.

9 §. Luotonantajan johdon velvoitteet. Pykälän ensimmäisessä virkkeessä säädetään luotonantajan velvollisuudesta huolehtia siitä, että toiminnassa noudatetaan hyvää luotonantotapaa (1. lakiehdotuksen 13 §) ja että toimintaa muutoinkin harjoitetaan lainmukaisesti. Jos luotonantaja on oikeushenkilö, huolehtimisvelvollisuus koskee sen ylintä johtoa eli esimerkiksi hallitusta ja toimitusjohtajaa.

Kuluttajan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että yrityksen koko henkilökunta harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista laissa edellytetyllä tavalla. Hyvän luotonantotavan mukaisuuden ja toiminnan muun lainmukaisuuden valvonta ei voi olla passiivista, vaan luotonantajan on oltava perillä yrityksen päivittäin tapahtuvien asioiden hoidosta sekä omaloitteisesti ohjeita antamalla huolehdittava siitä, että luotonantotoimintaan osallistuvat henkilöt noudattavat toiminnassaan lain säännöksiä. Jos luotonantoa harjoitetaan useassa eri toimipaikassa, luotonantajan on huolehdittava toiminnan lainmukaisuudesta kunkin toimipaikan osalta.

Pykälän toisessa virkkeessä edellytetään, että luotonantaja huolehtii siitä, että luotto-

vässä tarvittava riittävä ammattitaito. Ammattitaitovaatimus koskee kaikkien toimipaikkojen henkilöstöä, ja se ulottuu myös luotonantajan asiamiehiin. Jos luotonantaja esimerkiksi palkkaa luotonmyöntötehtäviin henkilön, jolla ei ole tehtävässä tarvittavaa luottotoiminnan tuntemusta, luotonantajan on huolehdittava siitä, että henkilö asianmukaisesti perehdytetään tehtäviinsä.

Jos luotonantaja laiminlyö pykälässä sille asetetut velvollisuudet, seurauksena saattaa ehdotetun 11 §:n mukaan olla varoitus tai viime kädessä toiminnan kieltäminen määräajaksi.

10 §. Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus. Pykälän 1 momentissa säädetään valvonnasta. Ehdotuksen mukaan valvonta kuuluisi Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Pykälän 2 momentissa säädetään luotonantajan velvollisuudesta antaa salassapitosäännösten estämättä aluehallintovirastolle sen pyynnöstä valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot. Vaikka asiakirjoihin ja tietoihin siis sisältyisi esimerkiksi liike- tai ammattisalaisuuksia taikka luotonantajan asiakkaan henkilöön liittyviä tietoja, joita luotonantaja ei muuten saisi ilmaista ulkopuoliselle, asiakirjat ja tiedot on annettava aluehallintovirastolle, jos se tarvitsee näitä valvontaa varten. Säännös on tavanomainen elinkeino-oikeudellisessa lainsäädännössä.

Jotta aluehallintovirasto voisi arvioida luotonantajan luotettavuutta, sillä on oltava oikeus saada tätä varten tarpeelliset tiedot sakkon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä. Tästä aluehallintoviraston tiedonsaantioikeudesta säädetään ehdotuksen mukaan pykälän 3 momentissa. Sen sijaan rikosrekisteritiedot luotonantajan luotettavuuden selvittämiseksi aluehallintovirastolle voidaan luovuttaa rikosrekisterilain (770/1993) 4 a §:n nojalla.

11 §. Pakkokeinot. Pykälän 1 momentin mukaan aluehallintoviraston on kiellettävä tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä harjoitettu kuluttajaluottojen tarjoaminen. Yleensä kieltö kohdistetaan luotonantajana toimivaan yhteisöön tai elinkeinonharjoittajaan. Erityisestä syystä aluehallintovirasto voisi kohdistaa kiellon myös kuluttajaluotto-

jen tarjoamista harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii tämän lukuun. Henkilöön kohdistettu kieltö voi olla perusteltu esimerkiksi silloin, kun on ilmeistä, että kuluttajaluottojen tarjoamista harjoittava yhteisö ei tule noudattamaan kieltöä eikä kykene suoriutumaan kieltöpäätökseen liitettävästä uhkasakosta. Samalla tavoin voidaan arvioida tilannetta, jossa on syytä uskoa, että luotonantajalle määrätty kieltöä aiotaan kiertää jatkamalla kiellettyä toimintaa uudessa yrityksessä.

Pykälän 2 momentissa säädetään aluehallintoviraston käytössä olevista pakkokeinoista rekisteriin merkityjä luotonantajia kohtaan. Aluehallintovirasto voi kehottaa luotonantajaa määräajassa täyttämään velvollisuutensa, jos luotonantaja on laiminlyönyt 7 §:n 3 momentissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista taikka 10 §:n 2 momentista johtuvan tiedonantovelvollisuuden aluehallintovirastolle. Lisäksi aluehallintovirasto voi antaa luotonantajalle varoituksen, jos luotonantaja tai, jos luotonantaja on oikeushenkilö, sen ylin johto laiminlyö 9 §:ssä säädetyn velvoitteen huolehtia siitä, että toiminnassa noudatetaan hyvää luotonantotapaa ja että toimintaa harjoitetaan muutoinkin lainmukaisesti. Samoin luotonantajalle voidaan antaa varoitus, jos tämä ei huolehdi siitä, että toimintaan osallistuvilla henkilöillä on tehtävän edellyttämä riittävä ammattitaito.

Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, aluehallintovirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan luotonantajan toiminnan määräajaksi. Vakavissa laiminlyöntitapauksissa aluehallintovirasto voi siis määrätä heti luotonantajan määräaikaiseen toimintakieltoon. Toimintakiellon enimmäiskesto on kuusi kuukautta.

Aluehallintovirasto voi laiminlyöntien laadusta ja laajuudesta riippuen kieltää joko luotonantajan koko toiminnan tai vain sen osan, esimerkiksi määrätyn toimipaikan taikka tietyn kunnan alueella sijaitsevilla toimipaikoissa harjoitetun kuluttajaluottojen tarjoamisen. Mahdollista on myös se, että aluehallintovirasto kohdistaa kieltöpäätöksen vain tiettyihin luottotyyppisiin, esimerkiksi tekstiiviestillä tehtyjen hakemusten johdosta

myönnettäviin luottoihin, jos laiminlyönnit koskevat ainoastaan tätä toimintamuotoa. Koska laki koskee vain kuluttajaluottojen tarjoamista, selvää on, ettei rekisteriviranomainen voi rajoittaa luottojen tarjoamista muille kuin kuluttajille.

Pykälän 3 momentissa toistetaan ensinnäkin selvytyden vuoksi aluehallintovirastolle aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 20 §:n mukaan kuuluva toimivalta asettaa kehotuksen tai kiellon tehosteeksi uhkasakko. Kyseisen pykälän mukaan aluehallintovirastolla on oikeus mutta ei velvollisuutta asettaa uhkasakkoa. Lisäksi 3 momentissa säädetään, että aluehallintovirastolla on velvollisuus asettaa uhkasakko 1 momentissa tarkoitetun kiellon tehosteeksi, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Koska kiellon tarkoituksena on keskeyttää lain säännösten vastaisesti harjoitettu kuluttajaluottojen tarjoaminen, on myös perusteltua, että kiellon noudattamiselle asetetaan mahdollisimman lyhyt määräaika. Yleensä voitaneen lähteä siitä, että luvattomasti kuluttajaluottoja tarjoavan sallitaan tehdä kiellon antamisen jälkeen ainoastaan toiminnan lopettamiseksi välttämättömät toimenpiteet.

Momentin viittaussäännöksen mukaan uhkasakkoon sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolain (1113/1990) säädetään. Viittaus koskee myös uhkasakon määrää. Uhkasakkolain 8 §:n mukaan uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Uhkasakon määrään vaikuttaisivat näin ollen ainakin luotonantotoiminnan laajuus ja liikevaihdon suuruus sekä luotonantajan suhtautuminen valvontaviranomaisen tälle ehdotetun lain nojalla aiemmin antamiin kehotuksiin.

Uhkasakkolain 23 §:ssä säädetään uhkasakolla tehostetun kiellon tiedoksiantamisesta. Tarkoituksenmukaisin tiedoksiantotapa lienee yleensä saantitodistusmenettely. Aluehallintovirasto voi päätöksessään asettaa luotonantajalle määräajan, jonka kuluessa tämän tulee toimeenpanna kieltopäätöksen vaatimat muutokset.

Luotonantajarikoksesta säädetään erikseen ehdotetussa 13 §:ssä.

12 §. Rekisteristä poistaminen. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan aluehallintovi-

raston on poistettava rekisteristä luotonantaja, joka on lopettanut toimintansa. Sama koskee 2 kohdan mukaan luotonantajaa, joka ei enää täytä 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa säädettyjä rekisteröinnin edellytyksiä. Rekisteristä on poistettava esimerkiksi luotonantaja, jonka kotipaikka on siirtynyt Euroopan talousalueen ulkopuolelle, paitsi jos luotonantaja saa Patentti- ja rekisterihallituksen erikseen myöntämän luvan harjoittaa tästä huolimatta elinkeinoa Suomessa. Samoin rekisteristä on poistettava luotonantaja, joka on tuomittu lainvoimaisella tuomiolla vankeusrangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan kuluttajaluottojen tarjoamista.

Luotonantaja on momentin 3 kohdan mukaan poistettava rekisteristä myös, jos luotonantaja harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista toisen välikätenä. Toisen välikätenä toimiminen on 4 §:n 2 momentin mukaan myös rekisteröinnin este.

Momentin 4 kohdan mukaan aluehallintoviraston on poistettava luotonantaja rekisteristä, jos 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytys ei enää täyty eikä luotonantaja ole asetetussa määräajassa ilmoittanut uusia henkilöitä, jotka täyttävät säädetyn vaatimuksen luottotoiminnan tuntemuksesta.

Momentin 5 kohdan mukaan luotonantaja on poistettava rekisteristä myös siinä tapauksessa, että luotonantajalle on jo aiemmin asetettu 11 §:n 2 momentin nojalla määräaikainen toimintakielto, mutta luotonantajan tai sen ylimmän johdon toiminnassa ilmenevät vakavat tai toistuvat laiminlyönnit jatkuvat sen jälkeenkin, kun luotonantaja on voinut jatkaa toimintaansa.

Pykälän 2 momentissa säädetään Etelä-Suomen aluehallintoviraston oikeudesta antaa rekisteristä poistamisen yhteydessä määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua. Määräyksiä voi olla tarpeen antaa esimerkiksi silloin, kun luotonantaja on mennyt konkurssiin tai kun luotonantaja on poistettu rekisteristä lainvastaisuuksien vuoksi. Momentin tavoitteena on lähinnä kuluttajien eli lainansaajien aseman turvaaminen.

13 §. Rangaistussäännökset. Ehdotuksen mukaan luotonantajarikoksesta tuomitaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, pykälän *1 momentin* mukaan se, joka tahallaan harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista ilman rekisteröintiä. Rangaistusuhkana on sakko tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Jos aluehallintovirasto on tehostanut 11 §:n *1 momentin* nojalla määrättyä kieltoa uhkasakolla, päällekkäisyyksien estämiseksi pykälän *2 momentissa* säädetään, ettei rikkojaa tällöin voida tuomita samasta teosta rangaistukseen.

14 §. Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen. Pykälän *1 momentin* viittaus-säännöksen mukaan aluehallintoviraston tekemästä päätöksestä voi valittaa siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Pykälän *2 momentin* mukaan aluehallintoviraston päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaista toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää. Rekisteristä poistaminen perustuu yleensä siihen, ettei luotonantaja enää täytä rekisteröinnin edellytyksiä tai siihen, että luotonantaja on jatkuvasti ja vakavasti menetellyt lainvastaisesti. Myös määräaikaisten toimintakielto perustuu vakaviin laiminlyönteihin. Tämän vuoksi ei olisi asianmukaista, että luotonantaja voisi jatkaa kuluttajaluottojen tarjoamista usein pitkäänkin kestävästä valitusprosessin ajan. Kuluttajien oikeusturvan voidaan katsoa edellyttävän, että rekisteristä poistamista tai määräaikaista toimintakielloa koskeva päätös pannaan viivytyksettä täytäntöön.

15 §. Voimaantulo. Pykälän *1 momentti* sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen.

Pykälän *2 momentin* mukaan Etelä-Suomen aluehallintovirasto voi ottaa rekisteri-ilmoituksen käsiteltäväkseen ennen lain voimaantuloa, ja ilmoituksentekijä voidaan rekisteröidä luotonantajarekisteriin lain tullessa voimaan. Säännöksellä pyritään välttämään rekisteri-ilmoitusten ruuhkautumista lain voimaantuloajankohtaan.

16 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän mukaan se, joka lain voimaan tullessa harjoittaa tämän lain mukaan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa, saa jatkaa toimintaansa siihen

saakka, kunnes päätös rekisteriin merkitsemisestä tai sen epäämisestä on tehty. Edellytyksenä toiminnan jatkamiselle kuitenkin on, että 3 §:n *2 momentin* mukainen rekisteri-ilmoitus on tehty kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Säännöksen tarkoituksena on varata kuluttajaluottojen tarjoajille riittävä aika huolehtia rekisteröinnistä ilman, että toimintaa tarvitsisi keskeyttää.

1.3 Laki panttilainauslaitoksista

1 luku Yleiset säännökset

3 a §. Pykälässä säädetään lain pakottavuudesta. Sopimusehto, jolla poiketaan lain säännöksistä lainanottajan vahingoksi, on mitätön.

14 a §. Pykälässä säädetään tiedonantovelvollisuuksista panttilainan mainonnassa. Nykyisin panttilainojen markkinointiin sovelletaan kuluttajansuojalain 7 luvun 5 §:ää, mutta ehdotuksen mukaan sääntely siirrettäisiin panttilainojen osalta panttilainauslaitoksista annettuun lakiin siten muutettuna, että panttilainojen markkinoinnin sääntely olisi jatkosakin pääosin yhdenmukaista muiden kuluttajaluottojen markkinointia koskevan sääntelyn kanssa.

Kuten 1. lakiehdotuksen 7 luvun 8 §:ssä, lainan mainonnalla tarkoitetaan samaa kuin yleismarkkinoinnilla eli esimerkiksi joukkotiedotusvälineiden avulla tai niihin rinnastettavalla tavalla tapahtuvaa markkinointia sekä muuta yleisölle suunnattua markkinointia, kuten jaettavia mainoslehtiä, verkossa tapahtuvaa markkinointia tai liikkeen ikkunoihin kiinnitettäviä mainoksia.

Pykälän *1 momentissa* säädetään mainonnassa annettavista tiedoista silloin, kun mainonnasta ilmenee lainan korko tai muu lainasta perittäviä kustannuksia kuvaava luku, kuten lainan käsittely- ja hoitokulut taikka muu lainasopimuksen ehtoja koskeva tieto, esimerkiksi laina-aika. Jos mainonnasta ilmenee jokin edellä mainituista seikoista, mainonnassa on myös ilmoitettava lainan todellinen vuosikorko. Lisäksi mainonnasta on käytävä ilmi lainan korko, muut lainanannosta ja panttauksesta perittävät kustannukset, lainan määrä ja lainasopimuksen kesto. Li-

säksi on ilmoitettava lainan ja lainakustannusten yhteismäärä.

Selvyyden vuoksi voidaan todeta, että koska säännöksessä tarkoitettu tiedonantovelvollisuus koskee vain tilanteita, joissa panttilainan mainonnasta ilmenee jokin lainasopimuksen ehtoa koskeva tieto, pelkän panttilainamahdollisuuden mainitseminen ei johda siihen, että kaikki säännöksessä mainittavat tiedot olisi samalla annettava. Sama koskee pelkkää mainintaa panttilainan tai siihen liittyvien maksujen edullisuudesta.

Pykälän 2 momentin mukaan todellisen vuosikoron ja muiden 1 momentissa mainittujen tietojen on vastattava panttilainauslaitoksen tavanomaisesti tarjoamia lainaehjoja. Momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 6 §:n 2 momenttia.

14 b §. Pykälä sisältää panttilainauslaitoksen menettelyä koskevan yleislausekkeen, jonka mukaan panttilainauslaitoksen on lainanannossa meneteltävä vastuullisesti. Velvollisuus ulottuu lainasuhteen kaikkiin vaiheisiin markkinoinnista lainasopimuksen tekemiseen ja mahdollisten ongelmien selvittämiseen.

Ehdotettu säännös kattaa kaikki sopimattoman painostuksen muodot ja epäasianmukaiset menettelytavat, ja se täydentää luottojen osalta kuluttajansuojalain 2 luvun säännöksiä markkinoinnista ja menettelystä asiakassuhteessa, kuluttajansuojalain 3 luvun säännöksiä sopimusehdoista sekä panttilainauslaitoksesta annetun lain muita säännöksiä.

Vastuullista menettelyä lainanannossa koskevan säännöksen pääasiallisena tavoitteena on ehkäistä epäasianmukaista menettelyä lainanannossa, korostaa panttilainauslaitoksen velvollisuutta toimia lainanannossa avoimesti ja rehellisesti sekä ottaa myös lainansaajan etu ja taloudellinen turvallisuus riittävässä määrin huomioon. Säännös on luonteeltaan joustava normi, jota sovellettaessa tulee tarvittaessa huomioida myös uudet ja muuttuneet menettelytavat. Tämän vuoksi säännöksen sisältöä ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaistakaan määrittellä yksityiskohtaisesti, lukuun ottamatta pykälän sisältämää erityissäännöstä lainan markkinoinnista, jonka mukaan panttilainauslaitos ei saa markki-

noida lainaa siten, että markkinointi on omiaan selvästi heikentämään lainanhakijan kykyä harkita lainan ottamista huolellisesti. On tärkeää, että lainanhakija kykenee harkitsemaan lainan ottamista rauhassa ilman asiointia painostusta tai houkuttelua. Vastuullisena menettelynä ei voida pitää esimerkiksi sitä, että lainaa markkinoidaan huolettomana ratkaisuna henkilön taloudellisiin ongelmiin.

15 a §. Pykälän 1 momentissa säädetään tiedoista, jotka lainanhakijalle on annettava ennen lainasopimuksen tekemistä. Säännös vastaa asiallisesti voimassa olevan kuluttajansuojalain 7 luvun 11 §:n 1 momenttia.

Lainanhakijalle on annettava tieto lainan määrästä ja lainan korosta sekä muista lainanannosta ja panttauksesta perittävistä kustannuksista. Tälle on myös annettava tieto lainan erääntymisajankohdasta sekä muista lainaehdoista. Lisäksi lainanhakijalle olisi annettava tieto oikeudesta maksaa laina ennen aikaisesti takaisin sekä siitä mahdollisesti perittävän korvauksen määräytymisestä samoin kuin tieto lainan todellisesta vuosikorosta.

Pykälän 2 momentin mukaan panttilainauslaitoksella on velvollisuus antaa lainanhakijan pyynnöstä 1 momentissa tarkoitettut tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla eli sähköisesti siten, että tiedot voidaan tallentaa ja toisintaa muuttumattomina.

18 §. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan panttilainauslaitoksista annetun lain 14 a §:ää.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan panttilainauslaitoksista annetun lain 18 §:ää.

19 §. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momentti vastaa muutoin asiallisesti voimassa olevaa lakia, mutta viittaus kuluttajansuojalakiin ehdotetaan poistettavaksi.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

1.4 Laki osamaksukaupasta

1 a §. Pykälä on uusi. Voimassa oleva 1 a § siirtyy 1 b §:ksi. Pykälässä rajataan lain soveltamisalan ulkopuolelle osamaksukauppa,

jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja. Jatkossa tällaiseen osamaksukauppaan sovelletaan kuluttajansuojalakia.

1 b §. Pykälä vastaa sisällöltään osamaksukaupan lomakkeista ja hintailmoittelusta annetun kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksen (875/1986) 4 §:n 2 momenttia. Päätös ehdotetaan kokonaisuudessaan kumottavaksi, mutta mainitun momentin sisältämää, markkinoinnissa ilmoitettavia tietoja koskevaa sääntelyä pidetään sisällöltään edelleen tarpeellisena. Luonteensa vuoksi sääntely on tarpeen nostaa lain tasolle.

1 c §. Pykälän 1 momentissa säädetään osamaksusopimuksen muodosta. Momentti vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 1 a §:n 1 momenttia, lukuun ottamatta vaatimusta siitä, että osamaksusopimus olisi tehtävä erityisellä lomakkeella.

Pykälän 2 momentissa säädetään osamaksusopimuksessa mainittavista tiedoista. Tiedot, jotka osamaksusopimuksessa on annettava, ovat pääosin samoja kuin mitä kauppa- ja teollisuusministeriön osamaksukauppaa koskevan päätöksen 1 §:ssä edellytetään.

Sopimuksessa mainittavista tiedoista on tarkoitus säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, ja pykälän 3 momentti sisältäisi-kin tätä koskevan valtuuden. Lisäksi momentissa säädetään, ettei myyjällä ole oikeutta periä ostajalta osamaksukaupan perusteella korkoa tai maksuja, joista ei ole sovittu osamaksusopimuksessa, jollei ostajan maksuvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevasta osamaksukauppalain säännöksistä muuta johdu. Vastaavanlainen säännös sisältyy voimassa olevan osamaksukauppalain 1 a §:n 2 momenttiin.

Osamaksukaupassa saattaa olla useita ostajia. On myös mahdollista, että ostajina ovat yhtäaikaaisesti sekä kuluttaja että elinkeinonharjoittaja. Koska säännökset osamaksusopimuksen tekemisestä ovat erilaiset riippuen siitä, onko kyse elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisestä osamaksukaupasta vai muusta osamaksukaupasta, on ratkaistava, minkä lain säännöksiä on noudatettava silloin, kun ostajia on useita ja ainakin yksi heistä on kuluttaja. Pykälän 4 momentin mukaan osamaksusopimuksen tekemisessä olisi tällöin noudatettava, mitä kuluttajansuojalain 7 luvussa säädetään.

4 §. Pykälän 1 momentti vastaa muilta osin voimassa olevaa 1 momenttia, mutta lain soveltamisalan rajoittamisen johdosta momentista poistettaisiin viittaus kuluttajansuojalain 7 luvun 17 §:ään.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

9 §. Pykälä 1 momentti vastaa muilta osin asiallisesti voimassa olevaa lakia, mutta lain soveltamisalan rajoittamisen johdosta momentista poistettaisiin viittaus kuluttajansuojalain 7 luvun 10 ja 11 §:ään. Selvytyden vuoksi on syytä lisäksi todeta, että ehdotetusta 1 c §:n 4 momentista seuraa, että jos ostajia on useita ja ainakin yksi heistä on kuluttaja, oikeudesta virka-apuun sovelletaan, mitä kuluttajansuojalain 7 luvussa säädetään.

Pykälän 2 momentti vastaa muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta lain soveltamisalan rajoittamisen johdosta momentista poistettaisiin viittaus kuluttajansuojalain 7 luvun 17 §:n 3 momenttiin.

Pykälän 3 momentti vastaa asiallisesti voimassa olevaa lakia, mutta viittaus ulosottolaikiin korvattaisiin viittauksella ulosottokaareen.

10 §. Pykälän 1 momentti vastaa muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta lain soveltamisalan rajoittamisen johdosta momentista poistettaisiin viittaus kuluttajansuojalain 7 luvun 16 §:n 1 ja 2 momenttiin.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 3 momentti ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi.

1.5 Rikoslaki

30 luku Elinkeinorikoksista

3 §. *Kuluttajaluottorikos.* Pykälä vastaa voimassa olevaa lakia, mutta pykäläviittaus kuluttajansuojalain 7 lukuun on päivitetty, ja lisäksi pykälään on tehty terminologiset muutokset sen johdosta, että kulutusluotto ehdotetaan 1. lakiehdotuksen mukaisesti korvattavaksi termillä kuluttajaluotto.

1.6 Luottotietolaki

29 §. *Tiedottaminen rekisteröidylle.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 2 momentissa säädetään luottotietorekisterin tietoja käyttävän tiedottamisvelvollisuudesta rekisteröidylle. Ehdotetuilla muutoksilla muun muassa pannaan täytntöön kulutusluottodirektiivin 9 artiklan 2 kohta.

Tarkoituksenmukainen kansallinen sääntely edellyttää, että momentissa säädetään ennakolta tapahtuvasta tiedottamisesta ja jälkikäteisestä tiedottamisesta erikseen. Vain jälkikäteisistä tiedottamista koskeva sääntely perustuu kulutusluottodirektiivin säännöksiin. Direktiivi ei koske ennakolta tapahtuvaa tiedottamista eikä estettä ole siten säätää siitä kansallisesti.

Ehdotetun momentin mukaan luottotietoja käyttävän tulisi huolehtia siitä, että rekisteröity voi saada ennakolta tiedon henkilöluottotietojensa käytöstä. Muotoilulla on pyritty siihen, että tiedottamisvelvollisuus ei laajenisi siitä, mitä luottotietolakia säädettäessä tarkoitettiin. Tiedottaminen voidaan siis edelleenkin toteuttaa eri tavoin joko suullisesti tai kirjallisesti esimerkiksi markkinoinnissa, työhönottohaastattelussa tai luottihakemuksessa.

Kulutusluottodirektiivin 9 artiklan 2 kohtaa vastaavasti säädettäisiin, että jos luottohakemus on hylätty luottotietorekisteristä saatujen henkilöluottotietojen perusteella, luottotietorekisteristä tietoja hankkineen eli luotonantajan on välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava rekisteröidylle tällaisesta luottotiedon käytöstä. Samalla olisi annettava tieto siitä, mistä luottotietorekisteristä tiedot ovat peräisin. Säännöksen tarkoituksena on, että rekisteröity voi halutessaan kääntyä rekisterinpitäjän puoleen ja tarkistaa omat luottotietonsa.

Direktiivin 9 artiklan 3 kohdan mukaan tietoja ei ole kuitenkaan annettava, jos niiden antaminen on kielletty yhteisön lainsäädännössä tai jos se on vastoin oikeusjärjestyksen perusteita tai yleistä turvallisuutta. Kohdassa viitatuilla yhteisön lainsäädännöllä tarkoitetaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseen liittyvää lainsäädäntöä. Rahanpesuun liittyviä tietoja ei Suomessa talleteta luottotietorekisteriin, minkä vuoksi kohdalla ei ole Suomessa merkitystä.

Tiedottamisvelvoitteita ei nykyiseen tapaan sovellettaisi tietoihin siitä, missä yrityksissä

rekisteröity toimii tai on toiminut yrityksen vastuuhenkilönä (yrityskytkentätiedot).

1.7 Kauppakaari

10 luku Pantista

2 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan panttia myytäessä on otettava huomioon myös pantin omistajan etu. Pykälän nykyinen 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi.

Uusi momentti vastaisi sinänsä nykyistä oikeustilaa, koska jo pykälän nykyisen 4 momentin säännösten mukaan pantin myymisessä noudatetaan soveltuvin osin mitä myyntilain 4 ja 8—10 §:ssä säädetään. Velvollisuus pantin omistajan edun huomioon ottamiseen seuraa myyntilain 8 §:n 1 momentista. Asian tärkeyden vuoksi on kuitenkin perusteltua, että sanotusta velvollisuudesta säädetään nimenomaisesti pantin realisoimista koskevassa kauppakaaren 10 luvun 2 §:ssä sen sijaan, että asia nykyiseen tapaan ilmenee vain myyntilaista, johon kauppakaarella viitataan. Pykälän 5 momentiksi siirtyvät viittaukset myyntilain säännöksiin, jotka koskevat etupäässä omaisuuden myyntimenettelyä, sekä pantin omistajan konkurssissa noudatettaviin konkurssilain säännöksiin säilyisivät sanamuodoltaan ennallaan.

Myös pykälän 1—3 momentit, joissa säädetään panttirealisaation yleisistä edellytyksistä, säilyisivät ennallaan. Pykälän 1 momentin mukaan velkoja, jolla on saatavansa vakuudeksi annettu irtain käteispankki hallussaan, saa myydä pantin ja ottaa saatavansa kauppahinnasta, jos 1) saatava on erääntynyt maksettavaksi, 2) pantin omistajalle on erääntymisen jälkeen ilmoitettu pantin myymisestä tietyn, vähintään kuukauden pituisen ajan kuluessa ilmoituksesta, ja 3) ilmoituksessa mainittu aika on kulunut, eikä saatavaa ole maksettu. Pykälän 2 momentin mukaan pantti voidaan kuitenkin myydä 1 momentin säännösten estämättä, jos 1 momentin säännösten noudattamisesta ilmeisesti aiheutuisi pantin arvon alenemisen takia olennaista vahinkoa. Pykälän 3 momentissa on puolestaan erityissäännöksiä tilanteesta, jossa panttina ovat yksinomaan tai pääasiallisesti pantin omistajan asuntona käytettävän huoneiston

hallintaan oikeuttavat osakkeet. Tällöin saatavan maksamiseen on varattava vähintään kahden kuukauden aika ilmoituksesta. Sopimuksella ei voida lyhentää viimeksi mainittua määräaikaa tai poiketa 1 momentin säännöksistä tällaisten osakkeiden omistajan vahingoksi. Muuten pykälä on tahdonvaltainen, eli muun muassa edellä mainituista pantti-realisaation edellytyksistä voidaan sopia toisin ja esimerkiksi 1 momentin mukaista ilmoitusmenettelyä koskevat säännökset voidaan sopimuksella kokonaankin syrjäyttää.

Edellä esitetyn mukaisten yleisten realisatioedellytysten täytyessä lähtökohtana on, että pantinhaltijalla on oikeus myydä pantti ja ottaa saatavansa kauppahinnasta. Sitä vastoin pantinhaltijalla ei tavallisesti ole velvollisuutta ryhtyä pantin myymiseen, vaan hänellä on tässä suhteessa harkintavalta. Pantinhaltijalla on lähtökohtaisesti harkintavalta myös omaisuuden myyntitavan suhteen: laissa ei säädetä mitään myyntitapaa yksinomaiseksi tai edes ensisijaiseksi. Mahdollista on siten pantin myyminen huutokaupalla (ks. myös myyntilain 8 §:n 2 momentti) mutta muullakin tavoin, esimerkiksi antamalla pantatut asunto-osakkeet kiinteistönvälittäjän myytäväksi. Myyntitavasta voidaan ottaa määräyksiä panttausta koskeviin sopimusehtoihin. Esimerkiksi pankkien käyttämissä vakioehdoissa on tyypillisesti määrätty, että pantti voidaan muuttaa rahaksi pankin tarkoituksen mukaiseksi katsomalla tavalla.

Sanottu ei kuitenkaan tarkoita, että pantinhaltijan harkintavalta panttirealisaatioissa olisi vapaa. Velvollisuus ottaa panttia myytäessä huomioon myös pantin omistajan etu merkitsee, ettei panttivelkoja voi tyytyä panttirealisaatioissa huolehtimaan vain suorituksen saamisesta omalle saatavalleen, vaan hänen tulee kiinnittää erityistä huomiota myyntitulokseen pantin omistajan kannalta. Tavoitteena tulee olla paras mahdollinen myyntitulo, kun huomioon otetaan yhtäältä myyntihinta ja toisaalta myyntikustannukset, jotka otetaan myyntihinnasta (ks. myyntilain 10 §:n 1 momentti). Yksittäistapauksessa paras myyntitapa riippuu olosuhteista, muun muassa panttiomaisuuden lajista ja laadusta, myyntipaikasta sekä myyntiajasta (ks. myös HE 1/1988 vp s. 16).

Pantinhaltijalla pantin omistajaa kohtaan olevia velvoitteita arvioitaessa voidaan huomiota kiinnittää myös kauppakaaren 10 luvun 3 §:n säännökseen pantinhaltijan velvollisuudesta hoitaa panttia hyvin. Samoin on syytä kiinnittää huomiota varallisuusoikeudellisista oikeustoimista annetun lain (228/1929, oikeustoimilaki) 36 §:n säännökseen, jonka mukaan oikeustoimen ehdon soveltamisen johtaessa kohtuuttomuuteen ehtoa voidaan sovitella tai jättää se huomioon ottamatta.

Erityisesti myyntiajankohdan osalta voidaan todeta, että vaikka edellä kuvatut yleiset edellytykset pantin myymiselle täyttyisivätkin, olosuhteet voivat yksittäistapauksessa olla sellaiset, että pantin omistajan kohtuullisten intressien huomioon ottaminen edellyttää panttimyynnin lykkäämistä myöhempään ajankohtaan. Näin voi olla esimerkiksi, jos on ilmeistä, että panttiomaisuuden realisatioarvo tulee olennaisesti nousemaan, eikä saatavalle tulevan suorituksen lykkääntyminen myöskään ole panttivelkojan kannalta kohtuutonta. Pantinhaltijan velvollisuus lykätä myyntiä edellyttää kuitenkin hyvin poikkeuksellista tilannetta. Etukäteen objektiivisesti arvioituna tulee olla todennäköistä, että pantin realisoinnin lykkäämisen seurauksena panttina olevasta kohteesta tullaan saamaan selvästi parempi hinta. Hinnannousun tulee muun muassa kattaa saatavalle odotusaikana kertyvät viivästyskorot ja mahdolliset säilytyskustannukset. Lykkäysaika tällaisissa tilanteissa ei voi myöskään olla kohtuuttoman pitkä.

Toisaalta usein voi olla, että panttimyynnistä pidäytyminen tai myynnin lykkääminen on pikemminkin vastoin pantin omistajan etua. Vaikka pantinhaltijalla ei yleisesti ottaen olekaan velvollisuutta ryhtyä panttirealisaatioon, eräissä tilanteissa tällaisen velvollisuuden on katsottu olevan olemassa. Näin voi olla esimerkiksi, jos on ilmeistä, että panttimyynnin lykkäämisestä aiheutuisi pantin arvon alenemisen takia olennaista vahinkoa. Tällaisessa tilanteessa, jossa pantinhaltijalla on oikeus myydä pantti käsillä olevan pykälän 1 ja 3 momentin säännösten estämättä (ks. pykälän 2 momentti sekä HE 1/1988 vp s. 10), lienee pantinhaltijalla tyypillisesti myös velvollisuus ryhtyä pantti-

myyntiin, jos pantin arvon alenemisesta aiheutuisi vahinkoa — kuten on tavallista — pantin omistajalle. Lähinnä tällainen tilanne voi esiintyä pilaantuvan tai arvoltaan voimakkaasti vaihtelevan panttiomaisuuden ollessa kysymyksessä. Sen sijaan käytännössä tärkeimmän käteispannttiomaisuuden lajin eli asunto-osakkeiden osalta tällaiset tilanteet lienevät poikkeuksellisia. Esimerkkinä poikkeuksellisesta tilanteesta on mainittu tapaus, jossa asuntojen hintataso tietyllä paikkakunnalla laskee huomattavasti paikallisen vaikean taloudellisen tilanteen johdosta (ks. HE 1/1988 vp s. 10). Toisaalta nopealla pantinmyynnillä saatetaan näissä tapauksissa jopa päästä parhaaseen lopputulokseen. Jos hintataso paikkakunnalla on jo romahtanut esimerkiksi alueen keskeisenä työllistäjänä olleen yrityksen lopetettua toimintansa seudulla, pantin realisoinnin lykkääminen tilapäisesti voi olla perusteltua. Kuitenkin on otettava huomioon se, että asuntojen reaali hinnat eivät kaikilla paikkakunnilla välttämättä koskaan tai ainakaan ennakoitavissa olevan tulevaisuuden aikana palaudu aiemmalle tasolle.

Pantinhaltijalla on katsottu voivan olla velvollisuus ryhtyä panttimyyntiin myös, jos panttiomaisuus arvoltaan huomattavasti ylittää pantilla turvatussa saatavan määrän ja pantin omistajalla on tärkeitä päästä hyödyntämään taloudellisesti tällaista panttiomaisuuden yliarvoa. Tukea sille, ettei pantinhaltija tällaisessa tilanteessa saa pidettyä panttireaalisuudesta, on oikeuskirjallisuudessa haettu myös oikeustoimilain 37 §:n menettämisedon kieltoa koskevasta säännöksestä. Vastaavasti jos pantin omistaja pyytää pantin myymistä erääntyneen velkansa suorittamiseksi esimerkiksi välttyäkseen enemmiltä maksuviivästyksen seuraamuksilta, panttireaalisuudesta pidäytyminen tai myynnin lykkääminen voi olla pantin omistajan kannalta kohtuutonta. Näin on ainakin, jos on selvää, että pantinhaltija saisi täyden suorituksen saatavalleen, jos pantti myytäisiin välittömästi.

Rahoitusvakuuslaissa (11/2004) on erityissäännöksiä, jotka ovat yleisiin irtaimen panttausta koskeviin säännöksiin, kuten kauppa-kaaren 10 luvun säännöksiin, nähden ensisijaisia. Näitä ovat säännökset pörssi-arvopapereiden ja eräiden muiden rahoitusvälineiden

sekä tilirahan käytöstä vakuutena, kun vakuudenantajana on keskuspankki, luottolaitos tai muu sanotussa laissa määritelty laitos taikka kun vakuudenantajana on muu oikeushenkilö ja vakuudensaajana edellä mainittu laitos. Käsillä oleva yleinen velvollisuus pantin omistajan edun huomioon ottamiseen koskee sinänsä myös rahoitusvakuuslain soveltamisalaan kuuluvia panttauksia silloin, kun panttioikeuden toteuttaminen tapahtuu myymällä pantti. Rahoitusvakuuslain säännöksistä voi kuitenkin johtua, että velvollisuutta on yksityiskohtien osalta arvioitava edellä selostetuista yleisistä periaatteista poikkeavalla tavalla. Rahoitusvakuuslaissa muun muassa nimenomaisesti oikeutetaan pantinsaaja myymään pantatut arvopaperit viipymättä ja ilman ennakoilmoitusta, jolle osapuolten kesken ole muuta sovittu.

Jos pantinhaltija tahallisesti tai huolimattomuudesta laiminlyö pantin omistajan edun huomioon ottamisen, hän on kauppa-kaaren 10 luvun 7 §:n mukaan velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon. Kysymys on näin ollen viime kädessä huolellisuusvelvoitteesta pantin omistajaa kohtaan. Myös pankkien käyttämissä panttausehdoissa on sangen yleisesti mainittu pankin velvollisuudesta menetellä pantin rahaksi muutossa huolellisesti.

Koska pantinhaltijan vastuu perustuu tuottamukseen, vastuu ei toteudu yksin osoittamalla jälkikäteen, että pantinhaltijan toisenlainen menettely olisi johtanut parempaan myyntitulokseen. Tämän lisäksi on osoitettava, että pantinhaltijan pantin realisointiin liittyvä menettely on menettelyajankohtana käytettävissä olleen tiedon valossa ollut huolimattonta. Tässä suhteessa on huomattava, että esimerkiksi panttiomaisuuden tulevan hintakehityksen ennustaminen on useimmiten hyvin vaikeaa.

Ehdotettava 4 momentti koskee vain pantinhaltijan velvollisuutta pantin omistajan edun huomioon ottamiseen. Myös muilla tahoilla voi kuitenkin olla sellaisia panttiomaisuuteen kohdistuvia oikeuksia, että näiden etu on otettava panttia myytäessä huomioon. Velvollisuus tähän seuraisi jatkossakin myyntilain 4 §:stä ja 8 §:n 1 momentista, joihin käsillä olevan pykälän 5 momentiksi siirtyvässä säännöksessä viitataan. Tyypillinen

esimerkki tällaisesta muusta tahosta, jonka etu panttirealisaatiassa on myös otettava huomioon, on jälkipantin saaja.

1.8 Laki rajat ylittävästä kieltomenettelystä

1 §. *Soveltamisala.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi teknisiä muutoksia sen johdosta, että kieltokannedirektiivin liitteenä olevaa luetteloa on tarkistettu. Oikeutetuilla yksiköillä on oikeus panna vireille kieltomenetely vain liitteessä mainittujen direktiivien tai niiden tiettyjen artiklojen rikkomisen perusteella.

2 §. *Ulkomaisen viranomaisen ja järjestön vireillepano-oikeus Suomessa.* Pykälän 2 momenttiin tehdään tekninen tarkistus sen johdosta, että televisiotoimintaa koskevaa direktiiviä 89/552/ETY on uudistettu.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esityksen liitteenä ovat luonnokset valtioneuvoston asetukseksi luottosopimuksesta annettavista tiedoista ja osamaksukauppasopimuksessa annettavista tiedoista sekä oikeusministeriön asetukseksi todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä oletuksista.

Valtioneuvoston asetuksessa kuluttajalle luottosopimuksesta annettavista tiedoista säädettäisiin kuluttajalle annettavista ennakotiedoista sekä tiedoista, jotka kuluttajaluottosopimuksessa tulee mainita. Asetuksessa säädettäisiin myös tiedoista, jotka elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä osamaksusopimuksessa olisi mainittava, jotta sen nojalla voisi tarvittaessa hakea virka-apua. Lisäksi asetuksen liitteillä pantaisiin täytäntöön kulutusluottodirektiivin liite II, joka sisältää ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeen (asetuksen liite 1), sekä liite III, joka sisältää ”Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomakkeen (asetuksen liite 2).

Valtioneuvoston asetuksessa osamaksusopimuksessa annettavista tiedoista säädettäisiin siitä, mitä tietoja muissa kuin elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä osamaksusopimuksissa olisi mainittava. Säänte-

ly olisi puhtaasti kansallista, ja se vastaisi pääosin asiasisällöltään sitä, mitä osamaksusopimuksessa annettavista tiedoista säädetään osamaksukaupan lomakkeita ja hintailmoittelua koskevassa kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä.

Oikeusministeriön asetuksella todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä oletuksista pantaisiin täytäntöön kulutusluottodirektiivin 19 artiklan 1 ja 3—5 kohta. Asetuksen liitteellä pantaisiin puolestaan täytäntöön direktiivin liite I, joka sisältää todellisen vuosikoron laskentakaavan sekä todellisen vuosikoron laskemisessa käytettävät lisäoletukset. Lisäoletuksia täydennettäisiin kansallisesti asuntoluottoja ja opintolainoja koskevilla oletuksilla. Oletusten täydentäminen näiltä osin on mahdollista, koska asunto- ja opintolainat eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan.

Lisäksi Finanssivalvonta voisi 1. lakiehdotuksen 29 §:n 2 momentin nojalla antaa tarkempia määräyksiä siitä, kuinka lasketaan asuntoluoton ennaikaisesta takaisinmaksusta aiheutuva, korkotason mahdollisesta alenemisesta johtuva tappio luotonantajalle. Mahdollisista määräyksenantajista luontevimpana pidetään juuri Finanssivalvontaa, koska käytännössä asuntoluottoja eivät myönnä muut kuin Finanssivalvonnan valvonnassa olevat luottolaitokset. Finanssivalvonnan määräykset sisältäisivät hyvin teknisiä luonteisia yksityiskohtia tappion laskemisesta, jotta luotonantajien korvauskäytännöt muodostuisivat mahdollisimman yhdenmukaisiksi.

3 Voimaantulo

Jäsenvaltioiden on sovellettava direktiivin täytäntöön panemiseksi annettuja säännöksiä 11 päivästä kesäkuuta 2010 lukien. Tämän vuoksi ehdotettujen lakien olisi tarpeen tulla voimaan mahdollisimman pian niiden hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Koska luotonantajien ja viranomaisten on kuitenkin ehdittävä sopeuttaa toimintansa vastaamaan uuden lainsäädännön vaatimuksia, lakien vahvistamisen ja voimaantulon välille ehdotetaan jätettäväksi noin kolmen kuukauden siirtymäaika.

Muutokset sopimusoikeudellisissa säännöksissä vaikuttaisivat pääsääntöisesti vain lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin. Direktiivin 30 artiklan 2 kohdan täytäntöön panemiseksi on kuitenkin tarpeen, että tiettyjä säännöksiä sovelletaan myös ennen kuluttajansuojalain muuttamista koskevan lain voimaantuloa tehtyihin jatkuviin luottosopimuksiin. Näitä ovat säännökset luotonantajan velvollisuudesta ilmoittaa koron muutoksista ja luottosopimuksen siirtymisestä, kuluttajan ja luotonantajan oikeudesta irtisanoa jatkuvaa luottoa koskeva sopimus, luotonantajan oikeudesta lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa samoin kuin säännökset tietyistä käyttötileihin liittyvistä tiedonantovelvollisuuksista. Säännöksiä velvollisuudesta ilmoittaa luottosopimuksen siirtymisestä sovellettaisiin ehdotuksen mukaan myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin kertaluottosopimuksiin, vaikka direktiivissä ei sitä edellytetäkään.

Lisäksi pidetään perusteltuna, että ennen kuluttajansuojalain muuttamista koskevan lain voimaantuloa tehtyihin luottosopimuksiin sovelletaan hyvää luotonantotapaa koskevaa pykälää siltä osin kuin pykälä koskee menettelyä luottosuhteen kuluessa ja sen jälkeen. Ehdotuksen mukaan näihin sopimuksiin sovelletaan myös säännöstä luotonantajan velvollisuudesta arvioida kuluttajan tötökeloisuus luoton määrää tai luottorajaa myöhemmin korotettaessa. Jos kyse on kertaluottosopimuksesta, sovellettaisiin myös säännöstä kuluttajan oikeudesta saada pyynnöstä lyhennystaulukko. Edellä mainituilta osin sääntely olisi puhtaasti kansallista.

Yksityiskohtaisten perustelujen 4 jaksossa tarkastellaan taannehtivaksi ehdotetun sääntelyn merkitystä perusoikeuksien kannalta.

Eräiden luotonantajien rekisteröintiä koskevan lain voimaantuloa ja siirtymäsäännöksiä selostetaan 2. lakiehdotuksen yksityiskohteisissa perusteluissa.

4 Suhde perustuslakiin ja sääntämisenjärjestys

Esityksen 2. lakiehdotuksen mukaan kuluttajaluottojen tarjoaminen säädettäisiin rekisteröintiä edellyttäväksi elinkeinoksi. Elinkeinoiminnan harjoittamisen edellytyksenä

oleva rekisteröinti merkitsee puuttumista perustuslain 18 §:n 1 momentissa säädettyyn elinkeinovapauteen, minkä vuoksi ehdotusta on arvioitava tältä kannalta.

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään käsitellyt toimiluvan ja elinkeinovapauden suhdetta muun muassa lausunnoissa PeVL 33/2005 vp, PeVL 16/2003 vp ja PeVL 67/2002 vp. Valiokunta on pitänyt elinkeinovapautta pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraistamisen olevan poikkeuksellisesti mahdollista. Ehdotetun kaltainen rekisteröitymisvelvollisuus on valtiösääntöoikeudellisesti rinnastettu luvanvaraistukseen (PeVL 15/2008 vp, PeVL 45/2001 vp ja PeVL 24/2000 vp). Rekisteröinnistä on aina säädettävä lailla, jonka tulee täyttää perusoikeuden rajoittamiselta vaadittavat yleiset edellytykset. Sääntelyn sisällön kannalta valiokunta on pitänyt tärkeänä, että säännökset rekisteröinnin edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomaistoiminnasta. Merkitystä on myös sillä, missä määrin viranomaisen toimivaltuudet määräytyvät niin sanotun sidotun harkinnan ja missä määrin tarkoitusharkinnan mukaisesti (PeVL 15/2008 vp ja PeVL 33/2005 vp).

Kuluttajaluottoja tarjoavien luotonantajien rekisteröintiä pidetään tarpeellisena näiden ammattipätevyyden ja luotettavuuden turvaamiseksi, valvontaviranomaisten valvontatyön helpottamiseksi sekä sen ehkäisemiseksi, ettei luottotoimintaa käytetä rikollisiin tarkoituksiin, kuten rahanpesuun. Näistä syistä kuluttajaluottojen tarjoamisen edellytyksenä olevaa rekisteröintiä voidaan pitää painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimana. Ehdotetut rekisteröinnin edellytykset ovat täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Rekisteröintiin ei liittyisi tarkoituksenmukaisuusharkintaa, vaan jokainen rekisteri-ilmoituksen tekijä on merkittävä rekisteriin, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Rekisteröinnin epäämistä koskevaan aluehallintoviraston päätökseen voisi myös hakea muutosta.

Lakiehdotuksen 12 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi rekisteristä poistamisen edellytyksistä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt rekis-

teristä poistamista yksilön oikeusasemaan puuttuvana viranomaistoimena vaikutuksiltaan jyrkempänä kuin rekisteröinnin epäämistä. Sen vuoksi valiokunta on katsonut sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta välttämättömäksi sitoa rekisteristä poistaminen vakaviin ja olennaisiin rikkomuksiin ja laininlyönteihin sekä siihen, että rekisteriin merkitylle mahdollisesti annetut huomautukset ja varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen. Nämä vaatimukset on otettu huomioon lakiehdotuksessa.

Esityksen 1. lakiehdotuksen siirtymäsääntöksen mukaan osaa kuluttajaluottoja koskevista säännöksistä sovellettaisiin myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin luottosopimuksiin, eli ehdotetulla lailla olisi joiltakin osin taannehtiva vaikutus voimassa oleviin sopimussuhteisiin. Tämän vuoksi ehdotusta on arvioitava perustuslain omaisuudensuojaa koskevan 15 §:n kannalta.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että lailla voidaan selventää ja täydentää oikeussuhteita, kunhan aineelliseen

oikeuteen ei tuoda olennaisesti uutta sisältöä (PeVL 5/2002 vp ja PeVL 28/1994 vp). Säännökset, joita sovellettaisiin myös ennen lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin, koskevat lähinnä luotonantajan tiedonantovelvoitteita sopimussuhteen aikana sekä sopimuksen päättämistä. Näiden säännösten soveltamista myös ennen lainvoimaantuloa tehtyihin sopimuksiin pidetään tarpeellisena kuluttajien yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi ja oikeusvarmuuden lisäämiseksi. Perusoikeutta rajoittava tai siihen puuttuva sääntely on siis perusteiltaan hyväksyttävää ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimaa. Sääntely on myös oikeasuhtaista, sillä se ei tuo aineelliseen oikeuteen mitään olennaista uutta.

Edellä esitetyistä syistä lakiehdotukset täyttävät perustuslain asettamat vaatimukset, ja lait voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kuluttajansuojalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun kuluttajansuojalain (38/1978) 11 luku, sellaisena kuin se on siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, sekä
muutetaan 6 a luvun 12 § sekä 7 luku, sellaisina kuin ne ovat, 6 a luvun 12 § laissa 29/2005 ja 7 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, seuraavasti:

6 a luku

**Rahoituspalvelujen ja rahoitusvälineiden
etämyynti**

12 §

Peruuttamisoikeus

Kuluttajalla on oikeus peruuttaa sopimus ilmoittamalla siitä elinkeinonharjoittajalle 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut ennakkotiedot ja sopimusehdot pysyvällä tavalla.

Mitä 1 momentissa ja 14—16 §:ssä säädetään sopimuksen peruuttamisesta, ei sovelleta kuluttajaluottoihin eikä vakuutuksiin. Kuluttajaluottoihin ei sovelleta myöskään, mitä 13 §:n 1 momentissa säädetään. Kuluttajan oikeudesta peruuttaa kuluttajaluottosopimus ja maksaa kuluttajaluotto ennenaikaisesti säädetään 7 luvussa. Vakuutuksenottajan oikeudesta peruuttaa ja irtisanoa vakuutus sopimus säädetään vakuutus sopimus laissa (543/1994).

Sen estämättä mitä 2 momentissa säädetään, 1 momenttia, 14—16 §:ää ja 13 §:n 1 momenttia sovelletaan panttilainauslaitoksen myöntämiin luottoihin.

7 luku

Kuluttajaluotot*Yleiset säännökset*

1 §

Soveltamisala

Tässä luvussa säädetään kuluttajaluotoista. *Kuluttajaluotolla* tarkoitetaan luottoa, jonka elinkeinonharjoittaja (*luotonantaja*) sopimuksen mukaan myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena järjestelyinä.

Tämän luvun säännöksiä sovellettaessa kuluttajaluottoon rinnastetaan vuokra- tai muu sellainen sopimus, jonka nojalla tavara luovutetaan kuluttajan hallintaan ja jonka ehtojen mukaan tavaran käteishinta ja luottokustannukset tulevat suoritetuiksi vuokrakaudella tai jonka ehtojen mukaan kuluttaja voi muutoin tulla tavaran omistajaksi sopimuksen päättyessä.

Jatkuvan luoton käyttöön oikeuttavaan tunnisteeseen rinnastetaan 40 §:n säännöksiä sovellettaessa tunniste, joka oikeuttaa tilin taikka muun rahoituspalvelun tai rahoitusvälineen käyttöön. Luotonantajaa koskevia sään-

nöksiä sovelletaan tällöin elinkeinonharjoittajaan, joka on tehnyt kuluttajan kanssa tunnistetta koskevan sopimuksen.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta:

- 1) kuluttajaluottoon, josta ei peritä korkoa tai muita maksuja;
- 2) sellaiseen sopimukseen perustuvaan luottoon, jonka mukaan kuluttajalla on oikeus maksaa jatkuvasti toimitettavan hyödykkeen hinta maksuerissä sopimuksen voimassaoloaikana;
- 3) panttilainauslaitoksen myöntämään luottoon;
- 4) sosiaalisesta luototuksesta annetun lain (1133/2002) nojalla myönnettävään luottoon.

2 §

Säännösten soveltamisen rajoitukset käyttelytileihin liittyvissä luotoissa sekä maksujärjestelysopimuksissa

Sellaiseen käyttelytiliin liittyvään kuluttajaluottoon, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa, ei sovelleta 3 §:ää, 8 §:n 1 momentin 3—5 kohtaa eikä 3 momenttia, 9—12 §:ää, 13 §:n 2 momentin 2 kohtaa, 17, 18, 20—23 §:ää, 24 §:n 2—4 momenttia, 25, 27—32, 36—39 eikä 47 §:ää.

Vain 5—7, 47, 50 ja 51 §:ää sovelletaan kuluttajaluottoon, jonka luotonantaja myöntää sallimalla käyttelytilin saldon tai luottorajan ylityksen ilman, että siitä on nimenomaisesti sovittu osapuolten välillä.

Kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tehtävään maksujärjestelysopimukseen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus, ei sovelleta 9—12 §:ää.

3 §

Säännösten soveltamisen rajoitukset eräissä muissa tapauksissa

Tämän luvun 9—11 §:ää, 13 §:n 2 momentin 3 kohtaa sekä 14 ja 17 §:ää ei sovelleta kuluttajaluottoon, jossa luottoaika on enintään kolme kuukautta, josta ei peritä korkoa ja josta perittävät muut luottokustannukset

todelliseksi vuosikoroksi muunnettuina eivät ylitä korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun koron määrää. Jatkuvaan luottoon sovelletaan kuitenkin 14 ja 17 §:ää.

Tämän luvun 15 ja 16 §:ää ei sovelleta hyödykesidonnaiseen kertaluottoon. Tämän luvun 20, 21 ja 28 §:ää ei sovelleta asunto- luottoon, paitsi tarjottaessa tällaista luottoa etämyynissä tai kotimyynissä.

Tämän luvun 18 ja 39 §:ää sovelletaan ainoastaan hyödykesidonnaiseen luottoon ja 36—38 §:ää ainoastaan tavaran hankkimiseksi myönnettävään hyödykesidonnaiseen luottoon.

4 §

Suhde maksupalvelulakiin

Maksupalvelulain (/20) soveltamisalaan kuuluviin luottosopimuksiin ei sovelleta 24, 30, 31 eikä 40 §:ää.

Maksupalvelulaissa tarkoitetun maksuväliläisen käytön estämiseen sovelletaan 32 §:n sijasta maksupalvelulain 57 §:ää.

5 §

Pakottavuus

Sopimusehto, joka poikkeaa tämän luvun säännöksistä kuluttajan vahingoksi, on mitätön.

6 §

Luottokustannukset ja todellinen vuosikorko

Luottokustannuksilla tarkoitetaan tässä luvussa luotonantajan tiedossa olevien, kuluttajaluottosuhteen johdosta kuluttajan maksettavaksi tulevien korkojen, kulujen ja muiden maksujen yhteismäärää; luottokustannuksiin luetaan myös luottosopimukseen liittyvien vakuutusten ja muiden lisäpalveluiden kustannukset, jos lisäpalvelua koskevan sopimuksen tekeminen on edellytyksenä luoton saamiseksi markkinoiduin ehdoin.

Luottokustannuksiin ei lueta:

- 1) asuntoluotoissa vakuuden arvon turvaamiseksi vaaditun vakuutuksen kustannuksia;

2) luoton hoitamiseen käytettävästä tilistä perittäviä kustannuksia, jos tilin avaaminen on vapaaehtoista ja kustannukset on sopimuksessa eritelty;

3) kuluttajan mahdollisen sopimusrikkomuksen johdosta maksettavaksi tulevia maksuja;

4) notaarikuluja.

Todellisella vuosikorolla tarkoitetaan tässä luvussa korkoprosenttia, joka saadaan laskeamalla luottokustannukset vuosikorkona luoton määrälle lyhennykset huomioon ottaen. Todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä oletuksista säädetään oikeusministeriön asetuksella.

7 §

Muut määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *jatkuvalle luotolla* kuluttajaluottoa, joka on ennalta sovittuun luottorajaan asti jatkuvasti kuluttajan käytettävissä ilman luotonantajan erillistä luottopäätöstä;

2) *kertaluotolla* muuta kuluttajaluottoa kuin jatkuvaa luottoa;

3) *hyödykesidonnaisella luotolla* kulutus- hyödykkeen hankkimista varten myönnettävää kuluttajaluottoa, jonka antajana on myyjä tai palveluksen suorittaja itse taikka muu elinkeinonharjoittaja myyjän tai palveluksen suorittajan kanssa tekemänsä sopimuksen tai muun kuluttajien luottotamista koskevan järjestelyn perusteella;

4) *asuntoluotolla* kuluttajaluottoa, joka myönnetään asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavien yhteisösuuksien tai asuinkiinteistön hankkimiseksi tai sellaisen asuinrakennuksen hankkimiseksi, joka sijaitsee kiinteistöä koskevan käyttöoikeuden nojalla hallitulla alueella, taikka asuinhuoneiston, asuinkiinteistön tai asuinrakennuksen peruskorjauksen tekemiseksi ja jonka vakuudeksi yhteisöosuudet, asuinkiinteistö tai kiinteistöä koskeva käyttöoikeus annetaan;

5) *osamaksukaupalla* sellaista tavaran kauppaa, jota koskevan sopimuksen mukaan hinta suoritetaan maksuerissä, joista yksi tai useampi erääntyy sen jälkeen, kun tavara on luovutettu kuluttajalle (*ostaja*), ja jossa elinkeinonharjoittaja (*myyjä*) on pidättänyt itsel-

leen joko oikeuden tavaran takaisin ottamiseen, jos ostaja laiminlyö hänelle sopimuksesta johtuvan velvollisuuden täyttämisen, taikka omistusoikeuden tavarahan siihen asti, kun joko koko hinta tai ainakin määrätty osa niistäkin maksueristä, jotka erääntyvät tavaran luovuttamisen jälkeen, on suoritettu;

6) *luotonvälittäjällä* muuta elinkeinonharjoittajaa kuin luotonantajaa, joka esittelee tai tarjoaa kuluttajille luottosopimuksia taikka muutoin avustaa kuluttajia luottosopimuksen tekemisessä tai tekee luotonantajan puolesta luottosopimuksia kuluttajan kanssa;

7) *tietojen antamisella pysyvällä tavalla* tietojen antamista kuluttajalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa ne muuttumattomina.

Tiedonantovelvollisuudet

8 §

Kuluttajaluoton mainonnassa annettavat tiedot

Kuluttajaluoton mainonnassa on ilmoitettava luoton todellinen vuosikorko, jos mainonnasta ilmenee luoton korko tai muu luotosta perittäviä kustannuksia kuvaava luku taikka muu luottosopimuksen ehtoja koskeva tieto. Lisäksi mainonnasta on tällöin käytävä ilmi seuraavat tiedot:

1) luoton korko ja muut luottokustannukset;

2) luoton määrä tai luottoraja;

3) luottosopimuksen kesto;

4) hyödykkeen käteishinta ja mahdollinen käsiraha, jos kyse on tietyn hyödykkeen oston rahoittamiseksi mainostetusta luotosta;

5) luoton ja luottokustannusten yhteismäärä ja maksuerien määrä.

Todellisen vuosikoron ja muiden 1 momentissa mainittujen tietojen on vastattava luotonantajan tavanomaisesti tarjoamia luottoehtoja.

Jos luoton saamisen edellytyksenä mainostetuina ehdoin on, että kuluttaja tekee vakuutusta tai muuta lisäpalvelua koskevan sopimuksen, eikä tällaisesta lisäpalvelusta aiheutuvia kustannuksia voida ennakolta määrittää, mainonnassa on ilmoitettava tällaisesta

edellytyksestä yhdessä luoton todellisen vuosikoron kanssa.

9 §

Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, luotonantajan ja luotonvälittäjän on hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle pysyvällä tavalla ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot” -lomaketta käyttäen tiedot seuraavista seikoista:

- 1) luotonantaja;
- 2) tarjottava luotto, luottokustannukset ja luoton takaisinmaksu;
- 3) luototettava hyödyke;
- 4) sopimusrikkomuksen seuraamukset;
- 5) kuluttajalle lain nojalla kuuluvat oikeudet.

Asuntoluotoissa ja alle 100 euron hyödykesidonnaisissa kertaluotoissa ennakkotiedot voidaan lomakkeen sijasta antaa myös muulla pysyvällä tavalla. Ennakkotiedoista ja lomakkeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 §

Ennakkotiedot puhelinmyynnissä

Sen lisäksi, mitä 6 a luvun 10 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 ja 3—6 kohdassa säädetään etämyynnissä annettavista ennakkotiedoista, luotonantajan ja luotonvälittäjän on annettava kuluttajalle puhelinmyynnissä tiedot tarjottavasta luotosta, luottokustannuksista ja luoton takaisinmaksusta sekä luototettavasta hyödykkeestä. Annettavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Eräitä ennakkotiedonantovelvollisuutta koskevia muita säännöksiä

Jos sopimus tehdään kuluttajan pyynnöstä puhelimitse tai muuta sellaista etäviestintä käyttäen, että ”Vakiomuotoiset eurooppalai-

set kuluttajaluottotiedot” -lomaketta ei voida antaa pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä, se on annettava kuluttajalle pysyvällä tavalla viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen. Vastaavasti asuntoluotoissa ja alle 100 euron hyödykesidonnaisissa kertaluotoissa ennakkotiedot on annettava kuluttajalle viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen lomakkeella tai muulla pysyvällä tavalla, jos sopimus tehdään kuluttajan pyynnöstä puhelimitse tai muuta sellaista etäviestintä käyttäen, että ennakkotietoja ei voida antaa pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä.

Kuluttajalle on lisäksi pyynnöstä ja maksettua annettava luottosopimusluonnos. Sopimusehtojen toimittamisesta etämyynnissä säädetään 6 a luvussa.

12 §

Sivutoimisia luotonvälittäjiä koskeva poikkeus

Mitä 9—11 §:ssä säädetään luotonvälittäjän velvollisuudesta antaa kuluttajalle tietoja, ei koske päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivaa myyjää eikä palveluksen suorittajaa.

Luotonantajan velvollisuus menetellä vastuullisesti

13 §

Hyvä luotonantotapa

Luotonantajan on luotonannossa meneteltävä vastuullisesti.

Erityisesti edellytetään, että luotonantaja:

- 1) ei markkinoi luottoa siten, että markkinointi on omiaan selvästi heikentämään kuluttajan kykyä harkita luoton ottamista huolellisesti;
- 2) ei käytä luoton myöntämistä pääasiallisena markkinointikeinona markkinoidessaan muita kulutushyödykkeitä;
- 3) antaa kuluttajalle ennen luottosopimuksen tekemistä riittävät ja selkeät selvitykset sen arvioimiseksi, soveltuuko luotto kuluttajan tarpeisiin ja hänen taloudelliseen tilanteeseensa;

4) antaa kuluttajalle maksuviivästystilanteissa tietoa ja neuvoja maksuvaikeuksien syntymisen tai syvenemisen estämiseksi ja maksukyvyttömyystilanteiden hoitamiseksi sekä suhtautuu vastuullisesti maksujärjestelyihin.

Mitä 1 momentissa ja 2 momentin 1—3 kohdassa säädetään, sovelletaan myös luotonvälittäjään. Mitä 2 momentin 3 kohdassa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivaan myyjään eikä palveluksen suorittajaan.

14 §

Velvollisuus arvioida kuluttajan luottokelpoisuus

Luotonantajan on ennen luottosopimuksen tekemistä arvioitava, kykeneekö kuluttaja täyttämään luottosopimuksen mukaiset velvoitteensa (*kuluttajan luottokelpoisuus*). Arviointi on tehtävä riittävien tietojen perusteella ottaen huomioon luoton määrä ja muut olosuhteet.

Jos osapuolet sopivat myöhemmin luoton määrän tai luottorajan korottamisesta, luotonantajan on varmistettava kuluttajaa koskevien tietojen ajantasaisuus ja, jos luoton määrää tai luottorajaa merkittävästi korotetaan, arvioitava kuluttajan luottokelpoisuus uudelleen ennen korotuksesta sopimista.

15 §

Luotonhakijan henkilöllisyyden todentaminen

Luotonantajan on ennen kuluttajaluottosopimuksen päättämistä todennettava luottoa hakevan henkilöllisyys huolellisesti. Jos henkilöllisyys todennetaan sähköisesti, luotonantajan on käytettävä tunnistusmenetelmää, joka täyttää vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain (617/2009) 8 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Jos luotonantaja on jo aiemmin todentanut kuluttajan henkilöllisyyden 1 momentissa tarkoitetulla tavalla, kuluttajan henkilöllisyys voidaan todentaa myös hänelle ensitunnistamisen jälkeen luovutetun henkilökohtaisen tunnisteiden avulla.

Asiakkaan tuntemisesta on lisäksi voimassa, mitä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (503/2008) säädetään.

16 §

Velvollisuus säilyttää todentamista koskevat tiedot

Jos rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetusta laista ei muuta johdu, luotonantajan on säilytettävä tiedot, joiden perusteella luottoa hakeneen kuluttajan henkilöllisyys on todennettu, viiden vuoden ajan siitä, kun luotto on kokonaisuudessaan eräännytynyt maksettavaksi. Luottosopimusta koskevan erimielisyyden synnyttä todentamista koskevat tiedot on kuitenkin säilytettävä siihen saakka, kunnes asia on sovittu tai ratkaistu.

Luottosopimuksen tekeminen ja varojen luovuttaminen

17 §

Luottosopimuksen tekeminen

Kuluttajaluottosopimus on tehtävä kirjallisesti ja kuluttajalle on annettava kappale sopimusta. Sopimus voidaan tehdä myös sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa sopimuksen muuttumattomana.

Kuluttajaluottosopimuksessa on mainittava:

- 1) tiedot luottosopimuksen osapuolista;
- 2) tiedot 9 §:ssä tarkoitetuista seikoista;
- 3) sopimuksen muut ehdot;
- 4) tiedot peruuttamisoikeuden käyttämisen edellytyksistä;
- 5) tiedot luottosopimuksen irtisanomisesta ja muusta päättämisestä;
- 6) tiedot oikeussuojakeinoista ja valvontaviranomaisesta.

Sopimuksessa mainittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kuluttajalta ei saa luottosuhteen perusteella periä korkoa tai maksuja, josta ei ole sovittu 1 momentissa tarkoitetussa sopimuksessa.

18 §

Kielto ottaa kuluttajalta juokseva sitoumus

Kuluttajaluottoon perustuvasta saatavasta ei saa ottaa kuluttajan vekselisitoumusta eikä muuta sitoumusta, jonka luovutus tai panttaus rajoittaa kuluttajan oikeutta tehdä kaupan tai palvelussopimuksen johdosta väitteitä sitoumuksen vilpittömässä mielessä haltuunsa saanutta kohtaan. Tällaista sitoumusta ei myöskään saa ottaa henkilöltä, joka elää kuluttajan kanssa yhteisessä taloudessa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske pankin asettamaa omaa vekseliä.

Joka 1 momentin vastaisesti ottaa vekselin tai juoksevan sitoumuksen, ei saa vedota siihen. Velallisen oikeudesta esittää väitteitä siirronsajaa kohtaan säädetään erikseen.

19 §

Varojen luovuttamisaikaa koskeva rajoitus

Jos kuluttajaluottoa haetaan ja se myönnetään kello 23:n ja 7:n välisenä aikana, luottosopimuksen nojalla myönnettävät varat saa suorittaa kuluttajalle vasta kello 7:n jälkeen. Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta jatkuvan luoton luottorajan nostamiseen.

Luottosopimuksen peruuttaminen

20 §

Peruuttamisoikeus

Kuluttajalla on oikeus peruuttaa kuluttajaluottosopimus ilmoittamalla siitä luotonantajalle pysyvällä tavalla 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä tai siitä myöhemmästä ajankohdasta, jona kuluttaja on saanut 17 tai 45 §:n mukaiset tiedot sisältävän kappaleen luottosopimuksesta kirjallisesti tai sähköisesti.

Jos kuluttaja peruuttaa sopimuksen, häneltä saa vaatia korvauksena luoton koron ajalta, jonka luotto on ollut hänen käytettävissään.

Jos luotonantaja on maksanut viranomaisille luottosopimuksen tekemisen johdosta maksuja eikä tällaisia maksuja peruuttamistapauksessa palauteta, luotonantajalla on oikeus saada korvaus kuluttajalta myös tällaisista maksuista. Korkoa tai maksuja ei saa kuitenkaan vaatia, jos maksuvelvollisuudesta tai koron ja maksujen määrästä taikka, jos koron määrää ei voida ennakolta ilmoittaa, sen määräytymisen perusteista ei ole ilmoitettu kuluttajalle ennakolta.

Kuluttajan on viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen lähettämisestä palautettava luotonantajalle luottosopimuksen nojalla saamansa varat sekä suoritettava 2 momentin mukaiset korvaukset uhalla, että peruuttaminen muutoin raukeaa. Kuluttaja saa kuitenkin pidättäytyä täyttämästä omaa maksuvelvollisuuttaan, kunnes luotonantaja täyttää oman vastaavan velvollisuutensa.

21 §

Liitännäissopimuksen sitomattomuus

Kuluttajaluottosopimukseen liittyvä muu sopimus ei sido kuluttajaa tämän peruuttaessa luottosopimuksen, jos luotonantaja tarjoaa myös liitännäispalvelun. Liitännäissopimus ei sido kuluttajaa myöskään silloin, jos kolmas tarjoaa liitännäispalvelun luotonantajan ja kolmannen välisen sopimuksen tai muun järjestelyn perusteella.

Jos kuluttaja haluaa pitää liitännäissopimuksen voimassa luottosopimuksen peruuttamisesta huolimatta, hänen on ilmoitettava tästä luotonantajalle 30 päivän kuluessa peruuttamisilmoituksen lähettämisestä.

22 §

Etämyyntiä ja kotimyyntiä koskevia erityissäännöksiä

Sen sijaan mitä 20 §:n 2 momentissa säädetään korvauksesta, luotonantajalla on oikeus

vaatia korvauksena luoton todellinen vuosikorko ajalta, jonka luotto on ollut kuluttajan käytettävissä, jos kuluttaja etämyynnissä peruuttaa:

1) asuntoluottosopimuksen tai luottosopimuksen, jonka vakuutena on asuinkiinteistöön vahvistettu kiinnitys tai asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 2 §:ssä tarkoitettu asunto-osakeyhtiön tai muun yhtiön osakkeet tai niihin rinnastettavat yhteisöosuudet tai asumisoikeus taikka edellä lueteltuihin rinnastettava Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa sijaitseva vastaava vakuus;

2) luottosopimuksen, joka on määrältään alle 200 euroa tai yli 75 000 euroa;

3) luottosopimuksen, joka liittyy käyttelytiliin ja jonka ehtojen mukaan luottoaika on enintään yksi kuukausi;

4) luottosopimuksen, jonka ehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta, josta ei peritä korkoa ja josta perittävät muut luottokustannukset todelliseksi vuosikoroksi muunnettuna eivät ylitä korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua koron määrää;

5) luottosopimuksen, jolla työnantaja myöntää työntekijälleen sivutoimisesti luottoa korotta tai todellisella vuosikorolla, joka alittaa markkinoilla vallitsevan korkotason;

6) luottosopimuksen, jolla sijoituspalveluyritys tai luottolaitos myöntää asiakkaalleen luottoa sijoituspalvelun toteuttamiseksi.

Luotonantajan on 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen saatuaan palautettava kuluttajalle kaikki sopimuksen perusteella saamansa suoritukset. Palautettavista suorituksista voidaan kuitenkin vähentää luoton todellisen vuosikoron määrän.

Kuluttajan on viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluttua peruuttamisilmoituksen lähettämisestä palautettava luotonantajalle luottosopimuksen nojalla saamansa varat uhalla, että peruuttaminen muutoin raukeaa. Kuluttaja saa kuitenkin pidättäytyä täyttämästä omaa palauttamisvelvollisuuttaan, kunnes luotonantaja täyttää oman vastaavan velvollisuutensa.

Kuluttajan oikeudesta peruuttaa 1 momentissa tarkoitettu luottosopimus kotimyyynnissä säädetään 6 luvussa.

Kuluttajan oikeus saada tietoja luottosopimuksen kuluessa

23 §

Kuluttajan oikeus saada pyynnöstä lyhennystaulukko

Jos kuluttajaluottosopimus on tehty määrääjäksi ja sen ehtojen mukaan velkaa lyhennetään erissä, luotonantajan on sopimussuhteen kuluessa annettava kuluttajalle maksutta lyhennystaulukko aina, kun tämä sitä pyytää. Luotonantajalla on kuitenkin oikeus saada kohtuullinen korvaus lyhennystaulukon antamisesta aiheutuvista kustannuksista, jos kyse on asuntoluotosta ja kuluttaja pyytää lyhennystaulukkoa useammin kuin kerran vuodessa.

Lyhennystaulukosta on käytävä ilmi suoritettavat maksut sekä maksukaudet ja -ehdot. Kukin maksuerä on eriteltävä siten, että siitä käy ilmi erikseen pääoman lyhennys, suoritettava korko ja muut maksut. Jos koron määrä tai muut maksut voivat luottosopimuksen ehtojen mukaan muuttua, taulukossa on mainittava lisäksi, että sen sisältämät tiedot ovat voimassa vain siihen asti, kun tällaisia muutoksia luottosopimuksen mukaisesti tehdään.

24 §

Koron ja maksujen muutokset

Kuluttajaluottosopimuksen ehdoissa voidaan sopia, että luotosta maksettava korko muuttuu sopimuksessa yksilöidyn viitekoron muutosten mukaisesti. Sovellettavan viitekoron on oltava julkisesti saatavilla ja perustuttava luotonantajan yksipuolisesta määräysvallasta riippumattomiin tekijöihin. Koron muutokset on toteutettava tasapuolisesti ja kuluttajia syrjimättömällä tavalla.

Kuluttajalle on ilmoitettava koron muutoksista pysyvällä tavalla. Muutoksesta ilmoitettaessa on mainittava myös maksuerän suuruus koron muuttumisen jälkeen ja, jos erien lukumäärä tai maksuvälit muuttuvat, niitä koskevat ajantasaiset tiedot. Asuntoluotoissa kuluttajalle on erien lukumäärän sijaan annettava viimeistä maksupäivää koskeva ajantasainen tieto.

Edellä 2 momentissa tarkoitettut tiedot on annettava kuluttajalle ennen muutoksen voimaantuloa. Jos uutta viitekorkoa koskevat tiedot julkistetaan asianmukaisesti ja ne ovat saatavilla myös luotonantajan toimitiloissa, tiedot voidaan kuitenkin antaa kuluttajalle sopimuksessa sovituin määräajoin, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Luottosopimuksen johdosta perittäviä maksuja voidaan muuttaa vain sopimuksessa yksilöidyin perustein. Maksujen muutoksista ilmoittamiseen sovelletaan, mitä 2 ja 3 momentissa säädetään koron muutoksista.

25 §

Tiedonantovelvollisuus luottosopimuksen siirtymisestä

Jos luottosopimuksen mukaiset luotonantajan oikeudet tai itse luottosopimus siirretään kolmannelle osapuolelle, siirrosta on ilmoitettava kuluttajalle. Ilmoitusvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos alkuperäinen luotonantaja siirron jälkeen toimii uuden luotonantajan edustajana suhteessa kuluttajaan.

Se, jolle kuluttajaluottosopimuksesta johduvat luotonantajan oikeudet ovat siirtyneet, rinnastetaan tämän luvun säännöksiä sovellettaessa luotonantajaan.

Luoton takaisinmaksu ja luottosopimuksen päättyminen

26 §

Suorituksen kohdentaminen

Kuluttajalla on oikeus määrätä, mitä useammista saman luotonantajan saatavista hänen suorituksellaan lyhennetään.

27 §

Kuluttajan oikeus maksaa kuluttajaluotto ennen sen erääntymistä

Kuluttajalla on oikeus maksaa kuluttajaluotto tai sen osa ennen luoton erääntymistä.

Jos kuluttaja maksaa luoton tai sen osan ennakkoisesti, on jäljellä olevasta luotonantajan saatavasta vähennettävä se osa luotto-

kustannuksista, joka kohdistuu käyttämättä jäävään luottoaikaan. Luotonantaja saa kuitenkin periä kokonaisuudessaan luottosopimuksessa yksilöidyt, kyseisen luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet todelliset kulut.

28 §

Luotonantajan oikeus saada korvaus ennakko-aikaisesta takaisinmaksusta

Luotonantajalla on oikeus saada korvaus kuluttajalta tämän maksaessa luoton tai sen osan ennakkoisesti, jos luoton korkoa ei ole sidottu viitekorkoon (*kiinteä korko*).

Korvaus ei saa määrältään ylittää yhtä prosenttia takaisinmaksun luoton määrästä tai, jos ennakkoisen takaisinmaksun hetkellä luottosopimuksen päättymiseen on vähemmän kuin yksi vuosi, puolta prosenttia takaisinmaksun luoton määrästä. Korvauksena saa kuitenkin enintään periä koron määrän ennakkoisen takaisinmaksun ja luottosopimuksen päättymisen väliseltä ajanjaksolta.

Oikeutta saada korvausta ei kuitenkaan ole, jos:

1) luottoa on maksettu takaisin ennakkoisesti viimeksi kuluneen vuoden aikana enintään 10 000 euroa;

2) takaisinmaksu suoritetaan lainaturvavaikutuksen nojalla; tai

3) takaisinmaksettava luotto perustuu käytelytiliin liittyvään luottosopimukseen.

29 §

Korvausoikeus asuntoluotoissa

Luotonantaja saa periä korvauksen asunto-luoton ennakkoisestä maksamisesta, jos luottoa on myönnetty yli 20 000 euroa ja luoton korko on kiinteä tai viitekoron määräytymisjakso on vähintään kolme vuotta.

Korvauksena luotonantaja saa periä enintään korkotason alenemisesta johtuvan tappion jäljellä olevalta kiinteäkorkoiselta luottokajaksolta tai viitekoron määräytymisjaksoilta. Finanssivalvonta antaa tarkempia määräyksiä tappion laskentamenetelmästä.

30 §

Jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanominen

Kuluttaja saa milloin tahansa sopimussuhteen aikana irtisanoa jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen heti päättyväksi, jolleivät osapuolet ole sopineet irtisanomisajasta. Kuluttajan noudatettavaa irtisanomisaikaa ei saa sopia kuukautta pitemmäksi.

Luotonantaja saa irtisanoa jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen luottosopimuksessa sovituin ehdoin. Luotonantajan noudatettavaa irtisanomisaikaa ei saa sopia kahta kuukautta lyhyemmäksi. Irtisanomisilmoitus on toimitettava kuluttajalle pysyvällä tavalla.

31 §

Irtisanomistilanteessa perittävät kulut

Luotonantaja ei saa periä kuluttajalta maksua jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen irtisanomisesta. Kuluttajan on maksettava luottosopimuksesta säännöllisesti perittävät kulut vain siltä osin kuin ne kohdistuvat irtisanomisen voimaantuloa edeltävään aikaan. Jos kuluttaja on maksanut tällaisia kuluja ennakolta, luotonantajan on palautettava ne siltä osin kuin ne kohdistuvat irtisanomisen voimaantulon jälkeiseen aikaan.

32 §

Luotonantajan oikeus lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa

Luottosopimuksen ehdoissa voidaan määrätä, että luotonantajalla on sopimuksessa mainitulla perusteella oikeus lakkauttaa kuluttajan oikeus käyttää jatkuvaa luottoa. Perusteen on oltava hyvän luotonantotavan mukainen.

Luotonantajan on ilmoitettava käyttöoikeuden lakkaamisesta ja sen syistä kuluttajalle pysyvällä tavalla etukäteen. Jos käyttöoikeuden lakkauttaminen välittömästi on välttämätöntä väärinkäytösten tai vahinkojen estämiseksi taikka rajoittamiseksi, ilmoitus voi-

daan tehdä viipymättä lakkauttamisen jälkeen.

Ilmoitusta ei saa tehdä, jos sen tekeminen on muualla laissa kielletty.

33 §

Kuluttajan sopimusrikkomuksen seuraamukset

Jos luotonantajalla on sopimuksen mukaan oikeus kuluttajan maksuviivästyksen tai muun sopimusrikkomuksen johdosta vaatia maksuerää, joka muuten ei ole erääntynyt, ottaa myyty tavara takaisin tai saattaa voimaan muu erityinen seuraamus, luotonantaja saa vedota sanottuun oikeuteen, jos maksu on viivästynyt vähintään kuukauden ja on edelleen suorittamatta. Jos kyseessä on kertaluotto, edellytyksenä on lisäksi, että viivästynyt määrä on vähintään kymmenen prosenttia tai, jos siihen sisältyy useampi kuin yksi maksuerä, vähintään viisi prosenttia luoton alkuperäisestä määrästä taikka käsittää luotonantajan koko jäännössaatavan. Jos kyseessä on tietyn hyödykkeen oston rahoittamiseksi myönnetty luotto, edellä tarkoitetut prosenttimäärät lasketaan luottohinnasta. Luotonantaja saa vedota edellä tarkoitettuun oikeuteen myös, jos kuluttajan muu sopimusrikkomus on olennainen.

Sen estämättä mitä 1 momentissa säädetään viivästyneen maksun määrästä, luotonantajalla on oikeus saattaa sovittu seuraamus voimaan, jos maksu on viivästynyt vähintään kuusi kuukautta ja se on olennaisissa määrin edelleen suorittamatta.

34 §

Sosiaalinen suorituseste

Luotonantajalla ei ole oikeutta saattaa voimaan 33 §:ssä tarkoitettua seuraamusta, jos kysymys on maksun viivästyisestä ja viivästyminen johtuu kuluttajan sairaudesta, työttömyydestä tai muusta siihen verrattavasta hänestä riippumattomasta seikasta, paitsi jos tämä viivästyksen kesto ja muut olosuhteet huomioon ottaen olisi luotonantajalle ilmeisen kohtuutonta.

35 §

Eräännyttäminen

Jos luotonantaja vaatii maksueriä, jotka muuten eivät ole eräänntyneet, luotonantajan saatavaa laskettaessa näistä maksueristä on vähennettävä se osa luottokustannuksista, joka kohdistuu käyttämättä jäävään luottoaikaan. Luotonantaja saa kuitenkin periä kokonaisuudessaan luottosopimuksessa yksilöidyt, kyseisen luoton perustamiseen liittyvistä toimista aiheutuneet todelliset kulut. Käyttämättä jäävä luottoaika luetaan alkavaksi eräänntymisen voimaantulosta.

Luoton eräänntyminen saa tulla voimaan aikaisintaan neljän viikon tai, jos kuluttajalle on aiemmin huomautettu viivästyksestä tai muusta sopimusrikkomuksesta, aikaisintaan kahden viikon kuluttua siitä, kun eräänntymistä koskeva ilmoitus on jätetty tai lähetetty kuluttajalle. Jos kuluttaja tämän ajan kuluessa maksaa viivästyneen määrän tai oikaisee muun sopimusrikkomuksen, eräänntyminen raukeaa.

36 §

Tilitys

Jos luotonantaja ottaa tavaran takaisin, hänen ja kuluttajan välillä on toimitettava tilitys.

Tilityksessä on kuluttajan hyväksi luettava tavaran arvo sitä takaisin otettaessa. Arvo määrätään sen mukaan, mitä myyjälle voidaan olettaa jäävän, kun tavara myydään tarkoituksenmukaisella tavalla ja tarvittaessa kohtuullisesti kunnostettuna. Arvoa määrätessä on otettava huomioon sopimuksessa mainittu käteishinta sekä se, kuinka kauan tavara on ollut kuluttajan hallinnassa ja miten siitä on pidetty huolta.

Luotonantajan hyväksi on luettava:

- 1) maksamatta oleva osa luotosta 35 §:n 1 momentin mukaisesti vähennettynä;
- 2) eräänntyneiden erien korot;
- 3) tavaran takaisin ottamisesta luotonantajalle aiheutuvat välttämättömät kulut ja maksut, jotka luotonantajan on suoritettava saadakseen tavaran haltuunsa;

4) luotonantajan saatava tavaran kunnostamisesta tai huollosta, jos luotonantajalla on sen johdosta pidätysoikeus tavaraan.

Jos tavaran arvo tilityksessä on havaittu suuremmaksi kuin se määrä, joka on luettava luotonantajan hyväksi, luotonantajalla ei ole oikeutta saada tavaraa takaisin, ellei hän suorita kuluttajalle erotusta tai, jos ulosottomies on toimittanut tavaran arvioinnin, talleta tämän haltuun sanottua erotusta. Jos tavaran arvo on pienempi kuin se määrä, joka on luettava luotonantajan hyväksi, luotonantajalla ei ole tavaran lisäksi oikeutta vaatia enempää kuin niiden välinen erotus.

Jos kuluttaja suorittaa yhdellä kertaa sen määrän, joka 3 momentin mukaan on luettava luotonantajan hyväksi, hän saa pitää tavaran. Jos kuluttaja ei ole käyttänyt tätä oikeuttaan ja luotonantaja on ottanut tavaran takaisin, ostajalla on oikeus vielä 14 päivän kuluessa lunastaa tavara suorittamalla luotonantajalle se määrä, johon tavara on arvioitu sitä takaisin otettaessa, sekä mahdollinen erotus, joka luotonantajalla on 4 momentin mukaan oikeus vaatia.

37 §

Virka-apu

Luotonantajalla on oikeus hakea virka-apua ulosottomieheltä tavaran takaisin ottamiseksi, jos osamaksusopimus on tehty 17 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ja siinä on mainittu:

- 1) tiedot luottosopimuksen osapuolista;
- 2) tiedot luototettavasta tavarasta ja sen toimittamisesta;
- 3) tiedot tarjottavasta luotosta, luottokustannuksista ja luoton takaisinmaksusta;
- 4) sopimuksen muut ehdot;
- 5) tiedot peruuttamisoikeuden käyttämisen edellytyksistä;
- 6) tiedot luottosopimuksen irtisanomisesta ja muusta päättämisestä;
- 7) tiedot sopimusrikkomuksen seuraamuksista;
- 8) tiedot kuluttajalle lain nojalla kuuluvista oikeuksista;
- 9) tiedot osamaksutilityksissä toimivaltaisesta viranomaisesta;

10) tiedot oikeussuojakeinoista ja valvontaviranomaisesta.

Virka-apua on haettava tavaran sijaintipaikkakunnan taikka kuluttajan asuin- tai kotipaikan ulosottomieheltä. Hakemus on tehtävä kirjallisesti ja siinä on ilmoitettava luotonantajan vaatimat 36 §:n 3 momentin mukaiset määrät. Hakemukseen on liitettävä osamaksusopimus.

Virka-apua on annettava vain, jos on ilmeistä, että luotonantajalla on 33 ja 34 §:n mukaan oikeus ottaa tavara takaisin. Virka-apua ei saa antaa, jos kuluttaja saattaa todennäköiseksi, että hänellä on tavaran myyjän sopimusrikkomuksen vuoksi oikeus pidätyä maksamasta kauppahintaa.

Osamaksusopimuksessa mainittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

38 §

Eräät muut osamaksukauppaa koskevat säännökset

Tilitykseen, virka-avun antamiseen ja tavaran ulosmittaukseen muusta kuin osamaksukauppaan perustuvasta saatavasta sovelletaan lisäksi, mitä osamaksukaupasta annetun lain (91/1966) 9 §:n 3 momentissa ja 11—19 §:ssä säädetään.

Vastuusäännökset

39 §

Luotonantajan ja myyjän tai palveluksen suorittajan yhteisvastuu

Kuluttajalla, jolla on oikeus pidätyä maksusta taikka saada hinnan palautusta, vahingonkorvausta tai muu rahasuoritus myyjältä tai palveluksen suorittajalta tämän sopimusrikkomuksen johdosta, on tämä oikeus myös sitä luotonantajaa kohtaan, joka on rahoittanut kaupan tai palveluksen. Luotonantaja ei ole kuitenkaan velvollinen maksamaan kuluttajalle enempää kuin on tältä saanut maksuina.

Jos myyjä ottaa tavaran takaisin tai jos kauppa muutoin puretaan myyjän ja kuluttajan välisin sopimuksin, kuluttaja voi vedota

takaisinotosta toimitettuun tilitykseen tai kaupan purkuun myös kaupan rahoittanutta luotonantajaa kohtaan. Kuluttajalla ei kuitenkaan ole tällaista oikeutta, jos:

1) luotonantaja on ajoissa selkeällä tavalla ilmoittanut kuluttajalle, ettei myyjällä ole takaisinotto-oikeutta tai muuta oikeutta määrätä sopimuksesta ja, jos kaupan kohteena on lain mukaan rekisteröitävä tavara, rekisteriin on merkitty omistajaksi luotonantaja; tai

2) luotonantaja voi muutoin osoittaa kuluttajan tienneen myyjän oikeuksien rajoittamisesta.

40 §

Kuluttajan vastuu luottokortin tai muun jatkuvan luoton käyttöön oikeuttavan tunnisteiden oikeudettomasta käytöstä

Kuluttaja, joka on tehnyt jatkuvaa luottoa koskevan sopimuksen luotonantajan kanssa, vastaa luottokortin tai luoton käyttöön oikeuttavan muun tunnisteiden oikeudettomasta käytöstä vain, jos:

1) hän tai muu tunnisteiden haltija on luovuttanut tunnisteiden sen käyttöön oikeudettomalle;

2) tunnisteiden katoaminen, joutuminen oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudeton käyttö johtuu hänen tai muun tunnisteiden haltijan huolimattomuudesta; taikka

3) hän tai muu tunnisteiden haltija on laiminlyönyt ilmoittaa luotonantajalle tunnisteiden katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä ilman aiheutonta viivytystä sen havaittuaan.

Kuluttaja vastaa 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tunnisteiden oikeudettomasta käytöstä enintään 150 euroon saakka. Tätä rajoitusta ei kuitenkaan sovelleta, jos hän on toiminut tahallisesti tai törkeän huolimattomasti.

Kuluttaja ei kuitenkaan vastaa tunnisteiden oikeudettomasta käytöstä:

1) siltä osin kuin tunnistetta on käytetty sen jälkeen, kun luotonantajalle on ilmoitettu tunnisteiden katoamisesta, joutumisesta oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudettomasta käytöstä;

2) jos luotonantaja on laiminlyönyt huolehtia siitä, että tunnisteiden haltijalla on mahdol-

lisuus täyttää 1 momentin 3 kohdan mukainen ilmoitusvelvollisuutensa; tai

3) jos myyjä tai palveluksen suorittaja taikka se, joka näiden edustajana on ottanut vastaan tunnistein, ei ole asianmukaisesti varmistunut haltijan oikeudesta käyttää tunnistetta.

Kuluttaja on 3 momentin estämättä vastuussa tunnistein oikeudettomasta käytöstä, jos hän on tahallaan tehnyt väärän ilmoituksen tai toiminut muuten petollisesti.

Erityisiä luottotyyppejä koskevia säännöksiä

41 §

Ennakkotiedot

Sellaisesta käyttelytiliin liittyvästä kuluttajaluotosta, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa, luotonantajan ja luotonvälittäjän on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään velvollisuudesta antaa tietoja, annettava kuluttajalle ennen luottosopimuksen tekemistä tiedot seuraavista seikoista:

- 1) luotonantaja;
- 2) tarjottava luotto, luottokustannukset ja luoton takaisinmaksu;
- 3) sopimusrikkomuksen seuraamukset;
- 4) kuluttajalle lain nojalla kuuluvat oikeudet.

Mitä 1 momentissa säädetään ennen sopimuksen tekemistä annettavista tiedoista, sovelletaan myös, jos luotonantaja tekee kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tämän kanssa maksujärjestelysopimuksen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus.

Annattavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

42 §

Ennakkotietojen antaminen puhelimesta

Jos kuluttaja pyytää puhelimitse, että saa välittömästi käyttöönsä 41 §:n 1 momentissa tarkoitettua luottoa, kuluttajalle on annettava 6 a luvun 10 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 ja 3—6 kohdassa säädetty tiedot sekä

tiedot tarjottavasta luotosta ja sen takaisinmaksusta. Annattavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös, jos kuluttaja puhelimitse pyytää tehtäväksi 41 §:n 2 momentissa tarkoitettua maksujärjestelysopimuksen.

43 §

Ennakkotietojen toimittaminen pysyvällä tavalla

Edellä 41 §:ssä tarkoitettua ennakkotiedot on annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä erityisiä luottotyyppejä koskevalla Eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot -lomakkeella tai muulla pysyvällä tavalla, luotonantajan tai luotonvälittäjän valinnan mukaan. Lomakkeesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Jos sopimus tehdään kuluttajan pyynnöstä puhelimitse tai muuta sellaista etäviestintä käyttäen, että ennakkotietoja ei voida toimittaa pysyvällä tavalla ennen sopimuksen tekemistä, luotonantajan on toimitettava pysyvällä tavalla 45 §:n mukaiset tiedot viipymättä sopimuksen tekemisen jälkeen.

Kuluttajalle on lisäksi pyynnöstä ja maksettua annettava luottosopimusluonnos.

44 §

Sivutoimisia luotonvälittäjiä koskeva poikkeus

Mitä 41—43 §:ssä säädetään luotonvälittäjän velvollisuudesta antaa kuluttajalle tietoja, ei koske kuitenkaan päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivaa myyjää tai palveluksen suorittajaa.

45 §

Käyttelytiliin liittyvät luottosopimukset

Käyttelytiliin liittyvä luottosopimus, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa, on tehtävä kirjallisesti ja kuluttajalle on annettava kirjallinen sopimusta. Sopimus voidaan tehdä myös

sähköisesti siten, että kuluttaja voi tallentaa ja toisintaa sopimuksen muuttumattomana.

Sopimuksessa on mainittava tiedot seuraavista seikoista:

- 1) luottosopimuksen osapuolet;
- 2) tarjottava luotto, luottokustannukset ja luoton takaisinmaksu;
- 3) peruuttamisoikeus.

Sopimuksessa mainittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kuluttajalta ei saa luottosuhteen perusteella periä korkoa tai maksuja, joista ei ole sovittu 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

46 §

Tiedonantovelvollisuus käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen voimassaoloaikana

Luotonantajan on säännöllisesti pysyvällä tavalla toimitetun tiliotteen avulla annettava kuluttajalle seuraavat tiedot käyttelytiliin liittyvän luoton käytöstä:

- 1) ajanjakso, jota tiliote koskee;
- 2) tilitapahtumat päivämäärineen;
- 3) edeltävän tiliotteen loppusaldo ja päivämäärä;
- 4) uusi saldo;
- 5) kuluttajan luotonantajalle suorittamien maksujen määrä ja päivämäärät;
- 6) korko ja mahdollisesti perityt muut maksut;
- 7) vähimmäismäärä, joka kuluttajan on suoritettava velan lyhennyksenä.

Kuluttajalle on ilmoitettava koron ja muiden maksujen muutoksista pysyvällä tavalla ennen muutosten voimaantuloa. Jos lainakoron muutos johtuu viitekoron muutoksesta, luottosopimuksen ehdoissa voidaan sopia, että tiedot annetaan kuluttajalle 1 momentissa tarkoitettulla tiliotteella edellyttäen, että uutta viitekorkoa koskevat tiedot julkistetaan asianmukaisesti ja että ne ovat saatavilla myös luotonantajan toimitiloissa.

47 §

Käyttelytilisopimukseen liittyviä tiedonantovelvoitteita

Jos käyttelytiliin ei liity luottosopimusta, mutta käyttelytilin tarjoaja voi harkintansa

mukaan joissakin tapauksissa myöntää luottoa kuluttajalle sallimalla käyttelytilin saldon ylityksen, käyttelytiliä koskevassa sopimuksessa on mainittava ylityksestä perittävä korko, koron määrätymisen perusteet ja korkoa koskevat muut ehdot sekä ylityksestä perittävät muut maksut ja ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa. Lisäksi nämä tiedot on toimitettava kuluttajalle säännöllisesti pysyvällä tavalla.

Jos kuluttaja on ylittänyt käyttelytilinsä saldon huomattavasti ja ylitys on kestänyt yli kuukauden, luotonantajan on viipymättä annettava kuluttajalle pysyvällä tavalla seuraavat tiedot:

- 1) tieto tilin saldon ylittymisestä;
- 2) ylityksen määrä;
- 3) perittävä korko;
- 4) sopimusrikkomuksen johdosta perittävät muut maksut.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään käyttelytilin saldon ylittämisestä, koskee myös käyttelytiliin liittyvän luottosopimuksen luotonantajan ylittämistä.

Eräitä luotonvälittäjän velvollisuuksia

48 §

Valtuuksista ilmoittaminen

Luotonvälittäjän on markkinoinnissa ilmoitettava valtuuksistaan välittää kuluttajaluottoja, erityisesti siitä, toimiiko hän tietyn tai tiettyjen luotonantajien asiamiehenä vai riippumattomana luotonvälittäjänä.

49 §

Kuluttajalta perittävät maksut

Kuluttajalle on ennen luotonvälitystä koskevan sopimuksen tekemistä ilmoitettava pysyvällä tavalla palvelusta perittävästä maksusta.

Luotonvälittäjällä on oikeus saada maksu kuluttajalta vain, jos kuluttajalle on 1 momentin mukaisesti ilmoitettu maksusta ja siitä on sovittu kuluttajan kanssa kirjallisesti tai sähköisesti siten, että kuluttajan voi tallentaa ja toisintaa sopimuksen muuttumattomana.

Luotonvälittäjän on ilmoitettava maksun suuruus luotonantajalle luoton todellisen vuosikoron laskemiseksi.

Valvonta

50 §

Seuraamukset

Luotonantajaa ja luotonvälittäjää, joka rikoo tämän luvun säännöksiä, voidaan, jos se on kuluttajansuojan kannalta tarpeellista, kieltää jatkamasta tällaista menettelyä taikka uudistamasta sitä tai siihen rinnastettavaa menettelyä. Kiellon määräämisestä ja sen tehostamisesta uhkasakolla säädetään 2 ja 3 luvussa.

51 §

Valvontaviranomaiset

Tämän luvun säännösten noudattamista valvovat kuluttaja-asiamies, Kuluttajavirasto ja sen alaisina piirihallintoviranomaisina aluehallintovirastot sekä myös Finanssivalvonta silloin, kun luotonantajana on Finanssivalvonnan valvottava.

Valvontaviranomaisten on oltava tarkoituksenmukaisessa yhteistyössä keskenään. Viestintävirasto antaa pyynnöstä valvontaviranomaiselle 15 §:n noudattamista valvotta-

essa lausunnon siitä, täyttääkö luotonantajan käyttämä sähköinen henkilöllisyyden tunnistusmenetelmä vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain 8 §:ssä säädetty vaatimukset.

Luotonantaja ja luotonvälittäjä ovat velvollisia luovuttamaan valvontaviranomaisen nähtäviksi kuluttajaluottoja koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset asiakirjat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin sovelletaan kuitenkin 13 §:n 1 momenttia ja 2 momentin 4 kohtaa, 14 §:n 2 momenttia ja 25 §:ää.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin kertaluottoa koskeviin sopimuksiin sovelletaan lisäksi 23 §:ää.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin jatkuvaa luottoa koskeviin sopimuksiin sovelletaan lisäksi 24, 30—32 ja 46 §:ää sekä 47 §:n 1 momenttia siltä osin kuin momentissa säädetään tietojen toimittamisesta kuluttajalle säännöllisesti pysyvällä tavalla, 2 momenttia sekä 3 momenttia siltä osin kuin siinä säädetään tietojen toimittamisesta kuluttajalle säännöllisesti pysyvällä tavalla ja luottoajan ylittämistilanteissa annettavista tiedoista.

2.

Laki**eräiden luotonantajien rekisteröinnistä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee elinkeinonharjoittajia, jotka myöntävät kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottoja.

Tämä laki ei koske:

- 1) elinkeinonharjoittajia, joita Finanssivalvonta valvoo Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n nojalla;
- 2) elinkeinonharjoittajia, jotka myöntävät kuluttajaluottoja vain myymiensä kulutushyödykkeiden oston rahoittamiseksi;
- 3) valtiota, kuntaa eikä muuta julkisyhteisöä;
- 4) toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautuneita elinkeinonharjoittajia, jotka tarjoavat tilapäisesti kuluttajaluottoja Suomessa.

2 §

Oikeus myöntää kuluttajaluottoja

Muu kuin 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu elinkeinonharjoittaja saa myöntää kuluttajaluottoja vain, jos se on rekisteröity tämän lain mukaisesti luotonantajaksi.

3 §

Luotonantajarekisteri ja rekisteri-ilmoitus

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää rekisteriä luotonantajista (*luotonantajarekisteri*).

Sen, joka aikoo tarjota kuluttajaluottoja, on tehtävä ilmoitus aluehallintovirastolle rekis-

teriin merkitsemistä varten. Rekisteri-ilmoitukseen on sisällytettävä:

- 1) 7 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot;
- 2) selvitys 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin henkilöistä, joiden luotettavuus tulee arvioidavaksi, jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö;
- 3) selvitys ilmoituksen tekijän, tai jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, 6 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden koulutuksesta ja työkokemuksesta.

Ilmoituksen tekijän on aluehallintoviraston pyynnöstä toimitettava muitakin tietoja, jotka ovat tarpeen rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arvioimiseksi.

4 §

Rekisteröinnin edellytykset

Aluehallintoviraston on rekisteröitävä ilmoituksen tekijä luotonantajaksi, jos:

- 1) ilmoituksen tekijällä on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) ilmoituksen tekijä ei ole konkurssissa ja, jos hän on luonnollinen henkilö, on täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 3) ilmoituksen tekijä on luotettava;
- 4) ilmoituksen tekijällä on sellainen luotto-toiminnan tuntemus kuin harjoitetun luotto-toiminnan luonteeseen ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Aluehallintovirasto voi evätä rekisteröinnin, jos olosuhteet huomioon ottaen on ilmeistä, että ilmoituksen tekijä aikoo harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista toisen välikätenä.

5 §

Luotettavuus

Ilmoituksen tekijää ei pidetä 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa edellytetyllä tavalla luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden arviota edeltäneen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen arviota edeltäneen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan kuluttajaluottojen tarjoamista, omistamaan kuluttajaluottojen tarjoamista harjoittavaa yhteisöä tai säätiötä taikka toimimaan sen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muussa ylimmässä johdossa, taikka jos hän on muutoin aikaisemmallalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton toimimaan mainitunlaisessa tehtävässä.

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, vaatimus luotettavuudesta koskee toimitusjohtajaa ja hänen sijaistaan, hallituksen jäsentä ja varajäsentä, hallintoneuvoston ja siihen rinnastettavan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, vastuunalaista yhtiömiestä sekä muuta ylimpään johtoon kuuluvaa samoin kuin sitä, jolla on suoraan tai välillisesti vähintään kymmenesosa osakeyhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänivallasta taikka vastaava omistus- tai määräämisvalta muussa yhteisössä.

6 §

Luottotoiminnan tuntemus

Jos ilmoituksen tekijä on oikeushenkilö, 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty vaatimus luottotoiminnan tuntemuksesta koskee ylintä johtoa. Jos ilmoituksen tekijä harjoittaa myös muuta liiketoimintaa kuin kuluttajaluottojen tarjoamista, vaatimus koskee niitä henkilöitä, jotka tosiasiallisesti vastaavat luottotoiminnasta.

7 §

Luotonantajarekisteriin merkittävät tiedot ja muutoksista ilmoittaminen

Luotonantajarekisteriin merkitään:

1) yksityisen elinkeinonharjoittajan täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika sekä toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa luottotoimintaa harjoitetaan;

2) oikeushenkilön toiminimi, mahdollinen aputoiminimi, yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunniste ja niiden toimipaikkojen käyntiosoite, joissa luottotoimintaa harjoitetaan;

3) niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika, joiden luotettavuus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty;

4) niiden henkilöiden täydellinen nimi ja henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika, joiden luottotoiminnan tuntemus on rekisteröinti-ilmoitusta käsiteltäessä selvitetty;

5) rekisteritunnus ja rekisteröinnin päivämäärä;

6) luotonantajalle 11 §:n 2 momentin nojalla määrätyt varoitukset sekä sellaiset kehoitukset ja kiellot, joiden tehosteeksi on asetettu uhkasakko;

7) rekisteristä poistamisen syy ja ajankohta. Rekisteriin merkitään myös tiedot niistä, joille on määrätty 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu kiello harjoittaa kuluttajaluottojen tarjontaa ilman rekisteröintiä. Tällainen tieto sekä tieto 1 momentin 6 kohdassa mainituista sanktioista on poistettava rekisteristä viiden vuoden kuluttua sen vuoden päättymisestä, jona kiello tai muu sanktio on määrätty.

Luotonantajan on viipymättä ilmoitettava aluehallintovirastolle rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista. Lisäksi luotonantajan on ilmoitettava aluehallintovirastolle toimintansa lopettamisesta.

8 §

Tietojen luovuttaminen

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, rekisteristä saa luovuttaa henkilötietoja tulosteena taikka saattaa ne yleisesti saataville sähköisen tietoverkon kautta tai luovuttaa ne muutoin sähköisessä muodossa. Tieto henkilötunnuksesta saadaan kuitenkin luovuttaa tämän lain nojalla vain, jos tieto annetaan tulosteena tai teknisenä tallenteena ja jos luovutuksensaajalla on oikeus henkilötunnuksen käsittelyyn henkilötietolain (523/1999) 13 §:n tai muun lain nojalla.

9 §

Luotonantajan johdon velvoitteet

Luotonantajan tai, jos luotonantaja on oikeushenkilö, sen ylimmän johdon on huolehdittava siitä, että toiminnassa noudatetaan hyvää luotonantotapaa ja että toimintaa muutoinkin harjoitetaan lainmukaisesti. Näiden on lisäksi huolehdittava siitä, että toimintaan osallistuvilla henkilöillä on tehtävässä tarvittava riittävä ammattitaito.

10 §

Valvonta ja valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeus

Tämän lain noudattamista valvoo Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

Luotonantajan on salassapitosäännösten estämättä pyynnöstä annettava aluehallintovirastolle valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja tiedot.

Aluehallintovirastolla on oikeus saada sakkon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitetusta sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun henkilön luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään rikosrekisterilaissa (770/1993).

11 §

Pakkokeinot

Aluehallintoviraston on kiellettävä kuluttajaluottojen tarjoaminen, jota harjoitetaan tämän lain vastaisesti ilman rekisteröintiä. Kielto voidaan, jos siihen on erityistä syytä, kohdistaa myös tällaista toimintaa harjoittavan palveluksessa olevaan henkilöön tai muuhun, joka toimii hänen lukuunsa.

Jos luotonantaja laiminlyö 7 §:n 3 momentissa tai 10 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden, aluehallintovirasto voi kehottaa luotonantajaa täyttämään velvollisuuden määräajassa. Jos luotonantaja laiminlyö 9 §:ssä säädetyn velvollisuuden, aluehallintovirasto voi antaa luotonantajalle varoituksen. Jos laiminlyönnit ovat vakavia tai jos ne annetusta kehotuksesta tai varoituksesta huolimatta toistuvat, aluehallintovirasto voi kieltää osaksi tai kokonaan luotonantajan toiminnan määräajaksi, kuitenkin enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Aluehallintovirasto voi asettaa tässä pykälässä tarkoitetun kiellon tai kehotuksen tehosteeksi uhkasakon. Edellä 1 momentissa tarkoitettua kieltoa on tehostettava uhkasakolla, jollei se erityisestä syystä ole tarpeetonta. Uhkasakosta säädetään muutoin uhkasakkolaissa (1113/1990).

12 §

Rekisteristä poistaminen

Aluehallintoviraston on poistettava luotonantaja luotonantajarekisteristä, jos:

- 1) luotonantaja on lopettanut toimintansa;
- 2) 4 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytykset eivät enää täyty;
- 3) luotonantaja harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista toisen välikätenä;
- 4) 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetty rekisteröinnin edellytys ei enää täyty eikä luotonantaja ole aluehallintoviraston kehotuksessa asetetussa määräajassa ilmoittanut uusia henkilöitä, jotka täyttävät asetetut vaatimukset luottotoiminnan tuntemuksesta; tai
- 5) luotonantajan tai sen ylimmän johdon toiminnassa ilmenee vakavia tai toistuvia

laiminlyöntejä ja luotonantajalle on jo aiemmin asetettu määräaikainen toimintakielto.

Aluehallintovirasto voi rekisteristä poistamisen yhteydessä antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

13 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan ilman rekisteröintiä harjoittaa kuluttajaluottojen tarjoamista, on tuomitettava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luotonantajarikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Sitä, joka rikkoo 11 §:n nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta.

14 §

Muutoksenhaku aluehallintoviraston päätökseen

Muutoksenhausta aluehallintoviraston tekemään päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä rekisteristä poistamisesta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Rekisteri-ilmoitus voidaan ottaa käsiteltäväksi ennen tämän lain voimaantuloa ja ilmoituksen tekijä voidaan rekisteröidä luotonantajarekisteriin tämän lain tullessa voimaan.

16 §

Siirtymäsäännökset

Se, joka tämän lain voimaan tullessa harjoittaa tämän lain mukaan rekisteröintiä edellyttävää toimintaa, saa jatkaa toimintaansa, kunnes päätös rekisteriin merkitsemisestä on tehty, jos 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu rekisteri-ilmoitus tehdään kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

3.

Laki**panntilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan panttilainauslaitoksista 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1353/1992) 14 a, 18 ja 19 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 769/1997, sekä *lisätään* lakiin uusi 3 a, 14 b ja 15 a § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

3 a §

Sopimusehto, jolla poiketaan tämän lain säännöksistä lainanottajan vahingoksi, on mitätön.

14 a §

Lainan mainonnassa on ilmoitettava lainan todellinen vuosikorko, jos mainonnasta ilmenee lainan korko tai muu lainasta perittäviä kustannuksia kuvaava luku taikka muu lainasopimuksen ehtoja koskeva tieto. Lisäksi mainonnasta on tällöin käytävä ilmi seuraavat tiedot:

- 1) lainan korko sekä muut lainanannosta ja panttauksesta perittävät kustannukset;
- 2) lainan määrä;
- 3) lainasopimuksen kesto;
- 4) lainan ja lainakustannusten yhteismäärä.

Todellisen vuosikoron ja muiden 1 momentissa mainittujen tietojen on vastattava panttilainauslaitoksen tavanomaisesti tarjoamia lainaehtoja. Todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä olettuksista säädetään oikeusministeriön asetuksella.

14 b §

Panttilainauslaitoksen on lainanannossa meneteltävä vastuullisesti. Erityisesti edellytetään, että panttilainauslaitos ei markkinoi lainaa siten, että markkinointi on omiaan selvästi heikentämään lainan hakijan kykyä harkita lainan ottamista huolellisesti.

15 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen lainasopimuksen tekemistä annettava lainan hakijalle seuraavat tiedot:

- 1) lainan määrä;
- 2) lainan korko sekä muut lainanannosta ja panttauksesta perittävät kustannukset;
- 3) milloin laina erääntyy;
- 4) muut lainaehdot;
- 5) 19 §:ään perustuva oikeus maksaa luotto enneaikaisesti ja siitä mahdollisesti perittävän korvauksen määräytyminen;
- 6) lainan todellinen vuosikorko.

Lainan hakijan pyynnöstä panttilainauslaitoksen on annettava tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

18 §

Antamastaan lainasta panttilainauslaitoksella on oikeus periä koron lisäksi korvaukset, jotka vastaavat lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvia kustannuksia. Panttikuittiin merkittyä korkoa ja muita lainakustannuksia vastaavien korvausten määrää ei saa laina-aikana muuttaa lainansaajan vahingoksi.

Panttilainauslaitos ei saa etukäteen periä korkoa eikä muitakaan lainakustannuksia.

19 §

Laina-ajan on oltava enintään yksi vuosi. Panttikuitin haltijalla on oikeus lunastaa pantti ennen lainan erääntymistä suorittamalla lainapääoma sekä korko ja muut sovitut lainakustannukset siltä ajalta, joka kohdistuu lainansaajan käyttämään luottoaikaan. Jokai-

nen alkanut kuukausi laina-ajan alkamispäivästä lasketaan tällöin täydeksi kuukaudeksi.

Laina voidaan uudistaa. Uudistamisesta on tehtävä uusi panttikuitti tai muu kirjallinen sopimus panttilainauslaitoksen ja panttikuitin haltijan välillä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

4.

Laki

osamaksukaupasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan osamaksukaupasta 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun lain (91/1966) 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 4 momentti, 5 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti ja 19 a §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 4 momentti, 5 §:n 4 momentti ja 8 §:n 2 momentti laissa 386/1986 sekä 19 a § laissa 893/1972,

muutetaan 1 a, 4, 9 ja 10 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 a § mainituissa laissa 893/1972 ja laissa 86/1993, 4 § osaksi mainituissa laissa 386/1986, 9 § mainituissa laeissa 386/1986 ja 86/1993 sekä laissa 687/2003 ja 10 § mainituissa laissa 386/1986, sekä

lisätään lakiin uusi 1 b ja 1 c § seuraavasti:

1 a §

Tämä laki ei koske sellaista osamaksukauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja.

1 b §

Jos esinettä osamaksuehdoin markkinoitessa ilmoitetaan sen hinta, on samalla ilmoitettava käteishinta, osamaksuhinta, maksuerien lukumäärä ja maksuajan pituus. Jos elinkeinonharjoittaja markkinoi esineitä erilaisin ehdoin, voidaan tiedot ilmoittaa elinkeinonharjoittajan tarjoamien tavanomaisten osamaksuehtojen mukaisena esimerkkinä.

Pelkän osamaksumahdollisuuden mainitsemista ei pidetä 1 momentissa tarkoitettuna esineen markkinointina osamaksuehdoin.

1 c §

Osamaksusopimus on tehtävä kirjallisesti, se on päivättävä, ja myyjän tai hänen edustajansa sekä ostajan on allekirjoitettava se. Ostajalle on annettava kappale sopimusta.

Osamaksusopimuksessa on mainittava:

- 1) tiedot sopimusosapuolista;
- 2) tiedot kaupan kohteesta ja sen toimittamisesta;
- 3) hintaa ja sen maksamista koskevat tiedot ja ehdot;
- 4) tiedot osamaksutilityksissä toimivaltaisesta viranomaisesta.

Osamaksusopimuksessa mainittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Myyjällä ei ole oikeutta periä ostajalta osamaksukaupan perusteella korkoa

tai maksuja, joista ei ole sovittu 1 momentissa tarkoitettussa sopimuksessa, jollei ostajan maksuvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevista tämän lain säännöksistä muuta johdu.

Jos ostajia on useita ja ainakin yksi heistä on kuluttaja, sopimuksen tekemisessä on noudatettava, mitä kuluttajansuojalain 7 luvussa säädetään.

4 §

Jos esineen arvo tilityksessä on havaittu suuremmaksi kuin se määrä, joka 3 §:n mukaan on luettava myyjän hyväksi, myyjällä ei ole oikeutta saada esinettä takaisin, ellei hän suorita ostajalle erotusta tai, milloin ulosottomies on toimittanut esineen arvioinnin, talleta tämän haltuun sanottua erotusta.

Milloin esineen arvo on pienempi kuin se määrä, joka on luettava myyjän hyväksi, myyjällä ei ole esineen lisäksi oikeutta vaatia enempää kuin niiden välinen erotus.

9 §

Jos sopimus on tehty 1 c §:n 1 ja 2 momentissa säädetyllä tavalla, myyjällä on oikeus hakea virka-apua esineen takaisin ottamiseksi esineen sijaintipaikkakunnan taikka ostajan asuin- tai kotipaikan ulosottomieheltä.

Hakemus virka-avun saamiseksi on tehtävä kirjallisesti. Siinä on ilmoitettava, minkä ver-

ran osamaksuhinnasta on suorittamatta, sekä, jos myyjä vaatii korkoa, vakuutusmaksun hyvitystä tai 3 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua korvausta, näiden vaatimusten määrät. Hakemukseen on liitettävä alkuperäinen sopimuskirja ja sen oikeaksi todistettu jäljennös.

Ulosottomiehen antamaa virka-apua koskee soveltuvien osin, mitä ulosottokaaren (705/2007) 3 luvun 33 ja 34 §:ssä säädetään vireilletuloilmoituksesta sekä ennakoilmoituksesta ja kutsusta.

10 §

Virka-apua annetaan vain, jos on ilmeistä, että maksu on viivästynyt 2 §:n 1 momentissa säädetyin tavoin tai että ostaja on muuten laiminlyönyt velvollisuuden, jonka täyttämällä on olennainen merkitys myyjälle.

Virka-apua ei saa antaa, jos ostaja saattaa todennäköiseksi, että hänellä on myyjän sopimuksenvastaisen suorituksen vuoksi oikeus pidäytyä maksamasta kauppahintaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

5.

Laki**rikoslain 30 luvun 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 30 luvun 3 §, sellaisena
 kuin se on laissa 515/1999, seuraavasti:

30 luku	elävältä kuluttajaluottoon perustuvasta saata-
Elinkeinorikoksista	vasta kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun
3 §	18 §:ssä kielletyn vekseli- tai muun sitou-
<i>Kuluttajaluottorikos</i>	muksen taikka käyttää kuluttajasaatavan pe-
	rimiseksi trattaa, on tuomittava <i>kuluttajaluot-</i>
	<i>torikoksesta</i> sakkoon tai vankeuteen enintään
	yhdeksi vuodeksi.

Joka elinkeinotoiminnassa ottaa kuluttajal-
 ta tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

6.

Laki**luottotietolain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun luottotietolain (527/2007) 29 § seuraavasti:

29 §

Tiedottaminen rekisteröidylle

Luonnolliselle henkilölle, jota koskevat tiedot on ensimmäistä kertaa merkitty luottotietorekisteriin, on lähetettävä tieto rekisteröinnistä, rekisteröidyn oikeudesta tehdä oikaisuvaatimus sekä saatavan suorittamisen vaikutuksesta luottotietorekisteriin tehtäviin merkintöihin. Tietojen ilmoittaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kysymys on yrityskytentätietojen tallettamisesta.

Sen, joka hankkii rekisteröidyn henkilöluottotietoja käytettäväksi luottoa myönnettäessä tai 19 §:n 2 momentin 4—6 kohdassa säädettyyn tarkoitukseen, on huolehdittava

siitä, että rekisteröity voi saada ennakolta tiedon henkilöluottotietojensa käytöstä ja siitä, mistä rekisteristä luottotiedot hankitaan. Jos luottihakemus on hylätty luottotietorekisteristä saatujen henkilöluottotietojen perusteella, luottotietorekisteristä tietoja hankineen on lisäksi välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava rekisteröidylle tällaisesta luottotiedon käytöstä ja siitä, mistä luottotietorekisteristä tiedot ovat peräisin. Yrityskytentätiedoista tai yrityksen vastuuhenkilöä koskevien tietojen hankkimisesta yrityksen sitoumuksenhoitokyvyn arvioimiseksi ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

7.

Laki**kauppakaaren 10 luvun 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kauppakaaren 10 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 687/1988 ja 127/2004,
uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

10 luku

myös pantin omistajan etu.
-----**Pantista**2 §

Panttia myytäessä on otettava huomioon

Tämä laki tulee voimaan
kuuta 20 .-----
päivänä

8.

Laki

rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajat ylittävästä kieltomenettelystä 21 päivänä joulukuuta 2000 annetun lain (1189/2000) 1 § ja 2 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 § osaksi laeissa 31/2005 ja 1167/2009 ja 2 §:n 2 momentti laissa 789/2009, seuraavasti:

1 §

Sovellettamisala

Tässä laissa säädetään:

1) ulkomaisen viranomaisen ja järjestön oikeudesta panna Suomessa vireille kuluttajien etujen suojaamista tarkoittavista kieltokanteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/22/EY, jäljempänä *kieltokannedirektiivi*, tarkoitettu kieltokanne, jos Suomesta peräisin oleva toiminta on vastoin 2 momentissa mainittuja direktiivejä tai direktiivien artikloja sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa;

2) suomalaisen viranomaisen ja yhdistyksen oikeudesta panna vireille kieltokanne toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jäljempänä *ETA-valtio*, jos tästä valtiosta peräisin oleva toiminta on vastoin 2 momentissa mainittuja direktiivejä tai direktiivien artikloja sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja direktiivejä ja direktiivien artikloja ovat:

1) sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) 2005/29/EY;

2) muulla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltuja sopimuksia koskevasta kuluttajansuojasta annettu neuvoston direktiivi 85/577/ETY;

3) kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY;

4) televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY 19—26 artikla sellaisina kuin ne ovat direktiivissä 2007/65/EY;

5) matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista annettu neuvoston direktiivi 90/314/ETY;

6) ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/83/EY 86—100 artikla;

7) kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY;

8) ostajien suojaamisesta kiinteistöjen osaikaisen käyttöoikeuden ostosopimuksen tiettyihin osiin nähden annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/47/EY;

9) kuluttajansuojasta etäsovimuksissa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/7/EY;

10) kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevista tietyistä seikoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 99/44/EY;

11) tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") 2000/31/EY;

12) kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY;

13) palveluista sisämarkkinoilla annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY.

2 §

Ulkomaisen viranomaisen ja järjestön vireilepano-oikeus Suomessa

Edellä 1 momentissa tarkoitetun vaatimuksen käsittelee markkinaoikeus. Vaatimuksen 1 §:n 2 momentin 4 kohdassa mainitun direktiivin 21 artiklan sekä momentin 6 kohdassa mainitun direktiivin vastaisen toiminnan kieltämisestä käsittelee kuitenkin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus siten kuin lääkelaisissa (395/1987) säädetään ja momentin 5 kohdassa mainitun direktiivin 7 artiklan vastaisen toiminnan kieltämisestä Kuluttajavirasto siten kuin valmismatkaliikkeistä annetussa laissa (939/2008) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Tuija Brax*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

3.

Laki

panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan panttilainauslaitoksista 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1353/1992) 14 a, 18 ja 19 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 769/1997, sekä
lisätään lakiin uusi 3 a, 14 b ja 15 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleiset säännökset

3 a §

Sopimusehto, jolla poiketaan tämän lain säännöksistä lainanottajan vahingoksi, on mitätön.

14 a §

Antamastaan lainasta panttilainauslaitoksella on oikeus periä koron lisäksi korvaukset, jotka vastaavat lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvia kustannuksia. Panttikuittiin 17 §:n 1 momentin mukaisesti merkittyä korkoa ja muita lainakustannuksia vastaavien korvausten määrää ei saa laina-aikana muuttaa lainansaajan vahingoksi.

14 a §

Lainan mainonnassa on ilmoitettava lainan todellinen vuosikorko, jos mainonnasta ilmenee lainan korko tai muu lainasta perittäviä kustannuksia kuvaava luku taikka muu lainasopimuksen ehtoja koskeva tieto. Lisäksi mainonnasta on tällöin käytävä ilmi seuraavat tiedot:

- 1) lainan korko sekä muut lainanannosta ja panttauksesta perittävät kustannukset;*
- 2) lainan määrä;*
- 3) lainasopimuksen kesto;*
- 4) lainan ja lainakustannusten yhteismäärä.*

Todellisen vuosikoron ja muiden 1 momentissa mainittujen tietojen on vastattava pant-

tilinauslaitoksen tavanomaisesti tarjoamia lainaehdoja. Todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä oletuksista säädetään oikeusministeriön asetuksella.

14 b §

Panttilainauslaitoksen on lainanannossa meneteltävä vastuullisesti. Erityisesti edellytetään, että panttilainauslaitos ei markkinoi lainaa siten, että markkinointi on omiaan selvästi heikentämään lainan hakijan kykyä harkita lainan ottamista huolellisesti.

15 a §

Panttilainauslaitoksen on ennen lainasopimuksen tekemistä annettava lainan hakijalle seuraavat tiedot:

- 1) lainan määrä;*
- 2) lainan korko sekä muut lainanannosta ja panttauksesta perittävät kustannukset;*
- 3) milloin laina erääntyy;*
- 4) muut lainaehdot;*
- 5) 19 §:ään perustuva oikeus maksaa luotto enneaikaisesti ja siitä mahdollisesti perittävän korvauksen määräytyminen;*
- 6) lainan todellinen vuosikorko.*

Lainan hakijan pyynnöstä panttilainauslaitoksen on annettava tiedot kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

(ks. 14 a §) 18 §

Panttilainauslaitos ei saa etukäteen periä korkoa eikä muitakaan lainakustannuksia.

19 §
Laina-ajan on oltava enintään yksi vuosi.
Panttikuitin haltijalla on oikeus lunastaa pantti ennen lainan erääntymistä suorittamalla lainapääoma, korko ja muut sovitut lainakus-

18 §
Antamastaan lainasta panttilainauslaitoksella on oikeus periä koron lisäksi korvaukset, jotka vastaavat lainanannosta ja panttauksesta aiheutuvia kustannuksia. Panttikuittiin merkittyä korkoa ja muita lainakustannuksia vastaavien korvausten määrää ei saa laina-aikana muuttaa lainansaajan vahingoksi.

Panttilainauslaitos ei saa etukäteen periä korkoa eikä muitakaan lainakustannuksia.

19 §
Laina-ajan on oltava enintään yksi vuosi.
Panttikuitin haltijalla on oikeus lunastaa pantti ennen lainan erääntymistä suorittamalla lainapääoma sekä korko ja muut sovitut

tannukset. Tällöin korko ja muut lainakustannukset saadaan kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 12 §:n 2 momentin estämättä laskea siten, että jokainen alkava kuukausi laina-ajan alkamispäivästä lasketaan täydeksi kuukau-

deksi.
Laina voidaan uudistaa. Uudistamisesta on tehtävä uusi panttikuitti tai muu kirjallinen sopimus panttilainauslaitoksen ja panttikuitin haltijan välillä.

lainakustannukset *siltä ajalta, joka kohdistuu lainansaajan käyttämään luottoaikaan. Jokainen alkanut kuukausi laina-ajan alkamispäivästä lasketaan tällöin täydeksi kuukau-*

deksi.
Laina voidaan uudistaa. Uudistamisesta on tehtävä uusi panttikuitti tai muu kirjallinen sopimus panttilainauslaitoksen ja panttikuitin haltijan välillä.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin
sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.*

4.

Laki**osamaksukaupasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan osamaksukaupasta 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun lain (91/1966) 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 4 momentti, 5 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti ja 19 a §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 3 momentti, 3 §:n 4 momentti, 5 §:n 4 momentti ja 8 §:n 2 momentti laissa 386/1986 sekä 19 a § laissa 893/1972,

muutetaan 1 a, 4, 9 ja 10 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 a § mainitussa laissa 893/1972 ja laissa 86/1993, 4 § osaksi mainitussa laissa 386/1986, 9 § mainituissa laeissa 386/1986 ja 86/1993 sekä laissa 687/2003 ja 10 § mainitussa laissa 386/1986, sekä

lisätään lakiin uusi 1 b ja 1 c § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 a §

Osamaksukaupasta on tehtävä erityisellä lomakkeella päivätty kirjallinen sopimus, joka on myyjän tai hänen edustajansa sekä ostajan allekirjoitettava. Sopimus on tehtävä kahdena kappaleena, toinen ostajalle ja toinen myyjälle. Sopimuksessa on muiden kaupan ehtojen lisäksi ilmoitettava esineen käteishinta.

Osamaksukaupassa ei myyjällä ole oikeutta, ellei ostajan maksuvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevista tämän lain säännöksistä muuta johdu, vaatia ostajalta erikseen maksettavaa korkoa, hyvitystä tai korvausta, mikäli sen markkamäärää ja perustetta ei ole ilmoitettu 1 momentissa tarkoitettussa sopimuksessa.

Elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä osamaksukaupassa on lisäksi noudatettava, mitä kuluttajansuojalain 7 luvun 10 ja 11 §:ssä säädetään.

1 a §

Tämä laki ei koske sellaista osamaksukauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja.

1 b §

Jos esinettä osamaksuehdoin markkinoitessa ilmoitetaan sen hinta, on samalla ilmoitettava käteishinta, osamaksuhinta, maksuerien lukumäärä ja maksuajan pituus. Jos elinkeinonharjoittaja markkinoi esineitä erilaisin ehdoin, voidaan tiedot ilmoittaa elinkeinonharjoittajan tarjoamien tavanomaisten

osamaksuehtojen mukaisena esimerkkinä.
Pelkän osamaksumahdollisuuden mainitsemista ei pidetä 1 momentissa tarkoitettuna esineen markkinointina osamaksuehdoin.

1 c §

Osamaksusopimus on tehtävä kirjallisesti, se on päivättävä, ja myyjän tai hänen edustajansa sekä ostajan on allekirjoitettava se. Ostajalle on annettava kappale sopimusta.

Osamaksusopimuksessa on mainittava:

- 1) tiedot sopimusosapuolista;
- 2) tiedot kaupan kohteesta ja sen toimittamisesta;
- 3) hintaa ja sen maksamista koskevat tiedot ja ehdot;
- 4) tiedot osamaksutilityksissä toimivaltaisesta viranomaisesta.

Osamaksusopimuksessa mainittavista tiedoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Myyjällä ei ole oikeutta periä ostajalta osamaksukaupan perusteella korkoa tai maksuja, joista ei ole sovittu 1 momentissa tarkoitettussa sopimuksessa, jollei ostajan maksuvelvollisuuden laiminlyöntiä koskevista tämän lain säännöksistä muuta johdu.

Jos ostajia on useita ja ainakin yksi heistä on kuluttaja, sopimuksen tekemisessä on noudatettava, mitä kuluttajansuojalain 7 luvussa säädetään.

2 §

Elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä osamaksukaupassa on noudatettava, mitä kuluttajansuojalain 7 luvun 16 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty.

(kumotaan)

3 §

Elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä osamaksukaupassa on noudatettava, mitä kuluttajansuojalain 7 luvun 17 §:ssä on säädetty.

(kumotaan)

4 §

Jos esineen arvo tilityksessä on havaittu suuremmaksi kuin se määrä, joka 3 §:n mu-

4 §

Jos esineen arvo tilityksessä on havaittu suuremmaksi kuin se määrä, joka 3 §:n mu-

kaan tai, elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä osamaksukaupassa, kuluttajansuojalain 7 luvun 17 §:n mukaan on luettava myyjän hyväksi, myyjällä ei ole oikeutta saada esinettä takaisin, ellei hän suorita ostajalle erotusta tai, milloin ulosottomies on toimittanut esineen arvioinnin, talleta tämän haltuun sanottua erotusta.

Milloin esineen arvo on pienempi kuin se määrä, mikä myyjän hyväksi on luettava, myyjällä ei ole esineen lisäksi oikeutta vaatia enempää kuin niiden välinen erotus.

kaan on luettava myyjän hyväksi, myyjällä ei ole oikeutta saada esinettä takaisin, ellei hän suorita ostajalle erotusta tai, milloin ulosottomies on toimittanut esineen arvioinnin, talleta tämän haltuun sanottua erotusta.

Milloin esineen arvo on pienempi kuin se määrä, joka on luettava myyjän hyväksi, myyjällä ei ole esineen lisäksi oikeutta vaatia enempää kuin niiden välinen erotus.

5 §

Elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä osamaksukaupassa on 1 ja 3 momentin säännösten sijasta noudatettava, mitä kuluttajansuojalain 7 luvun 12 ja 17 §:ssä on säädetty.

(kumotaan)

8 §

Elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisessä osamaksukaupassa on noudatettava, mitä kuluttajansuojalain 7 luvun 16 §:n 3 momentissa on säädetty.

(kumotaan)

9 §

Jos sopimus on tehty 1 a §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla, myyjällä on oikeus hakea virka-apua esineen takaisin ottamiseksi sen paikkakunnan ulosottomieheltä, missä ostaja asuu tai esine on. Jos sopimus on elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen, sen on täytettävä myös kuluttajansuojalain 7 luvun 10 ja 11 §:ssä säädetyt vaatimukset.

Hakemus virka-avun saamiseksi on tehtävä kirjallisesti. Siinä on ilmoitettava, minkä verran osamaksuhinnasta on suorittamatta, sekä, jos myyjä vaatii korkoa, vakuutusmaksun hyvitystä tai 3 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua korvausta, näiden vaatimusten määrät. Jos kysymys on elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisestä sopimuksesta, hakemuksessa on kuitenkin ilmoitettava myyjän vaatimat kuluttajansuojalain 7 luvun 17 §:n 3 momentin mukaiset määrät. Hakemukseen on liitettävä alkuperäinen sopimuskirja ja sen

9 §

Jos sopimus on tehty 1 c §:n 1 ja 2 momentissa säädetyllä tavalla, myyjällä on oikeus hakea virka-apua esineen takaisin ottamiseksi esineen sijaintipaikkakunnan taikka ostajan asuin- tai kotipaikan ulosottomieheltä.

Hakemus virka-avun saamiseksi on tehtävä kirjallisesti. Siinä on ilmoitettava, minkä verran osamaksuhinnasta on suorittamatta, sekä, jos myyjä vaatii korkoa, vakuutusmaksun hyvitystä tai 3 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettua korvausta, näiden vaatimusten määrät. Hakemukseen on liitettävä alkuuperäinen sopimuskirja ja sen oikeaksi todistettu jäljennös.

oikeaksi todistettu jäljennös.

Ulosottomiehen antamaa virka-apua koskee soveltuvin osin, mitä ulosottolain (37/1895) 3 luvun 33 ja 34 §:ssä säädetään vireilletuloilmoituksesta sekä ennakoilmoituksesta ja kutsusta.

10 §

Virka-apua annetaan vain, jos on ilmeistä, että maksu on viivästynyt 2 §:n 1 momentissa säädetyn tavoin tai, *jos sopimus on elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen, kuluttajansuojalain 7 luvun 16 §:n 1 ja 2 momentissa säädetyn tavoin taikka* että ostaja on muuten laiminlyönyt velvollisuuden, jonka täyttämällä on olennainen merkitys myyjälle.

Virka-apua ei saa *kuitenkaan* antaa, jos ostaja saattaa todennäköiseksi, että hänellä on myyjän sopimuksenvastaisen suorituksen vuoksi oikeus pidättäytyä maksamasta kauppahintaa.

Ostajalle, hänen puolisolleen ja turvatomille lapsilleen tai ottolapsilleen välttämättömiä pito- ja makuuvaatteita älköön otettako takaisin.

19 a §

Kauppa- ja teollisuusministeriön tulee päätöksellään antaa tarkemmat määräykset lomakkeista, joita myyjän on osamaksukaupassa käytettävä. Ministeriön tulee niin ikään päätöksellään antaa tarvittavat määräykset siitä, mitä myyjän on hintailmoittelussaan noudatettava tarjotessaan tavaroita osamaksuehdoin. Myyjä on, milloin ministeriö niin määrää, velvollinen ministeriölle tai muulle viranomaiselle toimittamaan tämän lain täytäntönpäntöä varten tietoja tehdyistä osamaksusopimuksista.

Myyjä, joka ei ole noudattanut 1 momentin nojalla annetun päätöksen määräyksiä tai on ilman pätevää syytä laiminlyönyt vaadittujen tietojen toimittamisen määräajassa viranomaiselle, on tuomittava sakkoon. Milloin myyjä ei ole noudattanut ministeriön määräystä tietojen toimittamisesta, lääninhallitus voi ministeriön pyynnöstä uhkasakolla pakottaa myyjän täyttämään velvollisuutensa, jollei tuomioistuimessa ole vaadittu asianomaiselle rangaistusta mainitusta laiminlyönnistä ja

Ulosottomiehen antamaa virka-apua koskee soveltuvin osin, mitä *ulosottokaaren (705/2007)* 3 luvun 33 ja 34 §:ssä säädetään vireilletuloilmoituksesta sekä ennakoilmoituksesta ja kutsusta.

10 §

Virka-apua annetaan vain, jos on ilmeistä, että maksu on viivästynyt 2 §:n 1 momentissa säädetyn tavoin tai että ostaja on muuten laiminlyönyt velvollisuuden, jonka täyttämällä on olennainen merkitys myyjälle.

Virka-apua ei saa antaa, jos ostaja saattaa todennäköiseksi, että hänellä on myyjän sopimuksenvastaisen suorituksen vuoksi oikeus pidättäytyä maksamasta kauppahintaa.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

siinä yhteydessä hänen velvoittamistaan toimittamatta jätettyjen tietojen antamiseen.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin
sopimuksiin sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.*

5.

Laki**rikoslain 30 luvun 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 30 luvun 3 §, sellaisena
 kuin se on laissa 515/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 luku

30 luku

Elinkeinorikoksista**Elinkeinorikoksista**

3 §

3 §

Kulutusluottorikos

Kuluttajaluottorikos

Joka elinkeinotoiminnassa ottaa kuluttajalta tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa elävältä kulutusluottoon perustuvasta saatavasta kuluttajansuojalain 7 luvun 14 §:ssä kielletyn vekseli- tai muun sitoumuksen taikka käyttää kuluttajasaatavan perimiseksi trattaa, on tuomittava kulutusluottorikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka elinkeinotoiminnassa ottaa kuluttajalta tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa elävältä kuluttajaluottoon perustuvasta saatavasta kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 18 §:ssä kielletyn vekseli- tai muun sitoumuksen taikka käyttää kuluttajasaatavan perimiseksi trattaa, on tuomittava *kuluttajaluottorikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 . _____

6.

Laki**luottotietolain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 11 päivänä toukokuuta 2007 annetun luottotietolain (527/2007) 29 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

29 §

Tiedottaminen rekisteröidylle

Tiedottaminen rekisteröidylle

Luonnolliselle henkilölle, jota koskevat tiedot on ensimmäistä kertaa merkitty luottotietorekisteriin, on lähetettävä tieto rekisteröinnistä, rekisteröidyn oikeudesta tehdä oikaisuvaatimus sekä saatavan suorittamisen vaikutuksesta luottotietorekisteriin tehtäviin merkintöihin. Tietojen ilmoittaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kysymys on yrityskytentätietojen tallettamisesta.

Sen, joka hankkii rekisteröidyn henkilöluottotietoja käytettäväksi luottoa myönnettäessä tai 19 §:n 2 momentin 4—6 kohdassa säädettyyn tarkoitukseen, on ilmoitettava rekisteröidylle henkilöluottotietojen käytöstä sekä siitä, mistä rekisteristä luottotiedot hankitaan tai on hankittu. Yrityskytentätiedoista tai yrityksen vastuuhenkilöä koskevien tietojen hankkimisesta yrityksen sitoumuksenhoitokyvyn arvioimiseksi ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa.

Luonnolliselle henkilölle, jota koskevat tiedot on ensimmäistä kertaa merkitty luottotietorekisteriin, on lähetettävä tieto rekisteröinnistä, rekisteröidyn oikeudesta tehdä oikaisuvaatimus sekä saatavan suorittamisen vaikutuksesta luottotietorekisteriin tehtäviin merkintöihin. Tietojen ilmoittaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos kysymys on yrityskytentätietojen tallettamisesta.

Sen, joka hankkii rekisteröidyn henkilöluottotietoja käytettäväksi luottoa myönnettäessä tai 19 §:n 2 momentin 4—6 kohdassa säädettyyn tarkoitukseen, on *huolehdittava siitä, että rekisteröity voi saada ennakoita tiedon henkilöluottotietojensa käytöstä ja siitä, mistä rekisteristä luottotiedot hankitaan. Jos luottihakemus on hylätty luottotietorekisteristä saatujen henkilöluottotietojen perusteella, luottotietorekisteristä tietoja hankkineen on lisäksi välittömästi päätöksen jälkeen ilmoitettava rekisteröidylle tällaisesta luottotiedon käytöstä ja siitä, mistä luottotietorekisteristä tiedot ovat peräisin.* Yrityskytentätiedoista tai yrityksen vastuuhenkilöä koskevien tietojen hankkimisesta yrityksen sitoumuksenhoitokyvyn arvioimiseksi ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

7.

Laki**kauppakaaren 10 luvun 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kauppakaaren 10 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 687/1988 ja 127/2004,
uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 luku

Pantista

2 §

*Panttia myytäessä on otettava huomioon
myös pantin omistajan etu.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

8.

Laki**rajat ylittävästä kieltomenettelystä annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajat ylittävästä kieltomenettelystä 21 päivänä joulukuuta 2000 annetun lain (1189/2000) 1 § ja 2 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 § osaksi laissa 31/2005 ja 1167/2009 ja 2 §:n 2 momentti laissa 789/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään:

1) ulkomaisen viranomaisen ja järjestön oikeudesta panna Suomessa vireille kuluttajien etujen suojaamista tarkoittavista kieltokanteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 98/27/EY, jäljempänä *kieltokannedirektiivi*, tarkoitettu kieltokanne, jos Suomesta peräisin oleva toiminta on vastoin 2 momentissa mainittuja direktiivejä sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa;

2) suomalaisen viranomaisen ja yhdistyksen oikeudesta panna vireille kieltokanne toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jäljempänä ETA-valtio, jos tästä valtiosta peräisin oleva toiminta on vastoin 2 momentissa mainittuja direktiivejä sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja direktiivejä ovat:

1) harhaanjohtavaa mainontaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 84/450/ETY;

Tässä laissa säädetään:

1) ulkomaisen viranomaisen ja järjestön oikeudesta panna Suomessa vireille kuluttajien etujen suojaamista tarkoittavista kieltokanteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/22/EY, jäljempänä *kieltokannedirektiivi*, tarkoitettu kieltokanne, jos Suomesta peräisin oleva toiminta on vastoin 2 momentissa mainittuja direktiivejä *tai direktiivien artikloja* sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa;

2) suomalaisen viranomaisen ja yhdistyksen oikeudesta panna vireille kieltokanne toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jäljempänä ETA-valtio, jos tästä valtiosta peräisin oleva toiminta on vastoin 2 momentissa mainittuja direktiivejä *tai direktiivien artikloja* sellaisina kuin ne on kansallisesti pantu täytäntöön sovellettavaksi tulevassa laissa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja direktiivejä ja *direktiivien artikloja* ovat:

1) *sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja*

2) muulla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltuja sopimuksia koskevasta kuluttajansuojasta annettu neuvoston direktiivi 85/577/ETY;

3) kulutusluottoja koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 87/102/ETY;

4) televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY 10—21 artikla;

5) matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista annettu neuvoston direktiivi 90/314/ETY;

6) ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden mainonnasta annettu neuvoston direktiivi 92/28/ETY;

7) kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY;

8) ostajien suojaamisesta kiinteistöjen os aikaisen käyttöoikeuden ostosopimuksen tiettyihin osiin nähden annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/47/EY;

9) kuluttajansuojasta etäsopimuksissa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/7/EY;

10) kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevistä tietyistä seikoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 99/44/EY;

11) tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevistä tietyistä oikeudellisista näkökohdista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") 2000/31/EY;

12) kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY;

neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) 2005/29/EY;

2) muulla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa neuvoteltuja sopimuksia koskevasta kuluttajansuojasta annettu neuvoston direktiivi 85/577/ETY;

3) kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY;

4) televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY 19—26 artikla sellaisina kuin ne ovat direktiivissä 2007/65/EY;

5) matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista annettu neuvoston direktiivi 90/314/ETY;

6) ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/83/EY 86—100 artikla;

7) kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY;

8) ostajien suojaamisesta kiinteistöjen os aikaisen käyttöoikeuden ostosopimuksen tiettyihin osiin nähden annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/47/EY;

9) kuluttajansuojasta etäsopimuksissa annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/7/EY;

10) kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevistä tietyistä seikoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 99/44/EY;

11) tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevistä tietyistä oikeudellisista näkökohdista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") 2000/31/EY;

12) kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY;

13) palveluista sisämarkkinoilla annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY.

13) palveluista sisämarkkinoilla annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/123/EY.

2 §

Ulkomaisen viranomaisen ja järjestön vireillepano-oikeus Suomessa

Edellä 1 momentissa tarkoitetun vaatimuksen käsittelee markkinaoikeus. Vaatimuksen 1 §:n 2 momentin 4 kohdassa mainitun direktiivin 14 artiklan sekä momentin 6 kohdassa mainitun direktiivin vastaisen toiminnan kieltämisestä käsittelee kuitenkin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus siten kuin lääkelaisissa (395/1987) säädetään ja momentin 5 kohdassa mainitun direktiivin 7 artiklan vastaisen toiminnan kieltämisestä Kuluttajavirasto siten kuin valmismatkaliikkeistä annetussa laissa (939/2008) säädetään.

2 §

Ulkomaisen viranomaisen ja järjestön vireillepano-oikeus Suomessa

Edellä 1 momentissa tarkoitetun vaatimuksen käsittelee markkinaoikeus. Vaatimuksen 1 §:n 2 momentin 4 kohdassa mainitun direktiivin 21 artiklan sekä momentin 6 kohdassa mainitun direktiivin vastaisen toiminnan kieltämisestä käsittelee kuitenkin Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus siten kuin lääkelaisissa (395/1987) säädetään ja momentin 5 kohdassa mainitun direktiivin 7 artiklan vastaisen toiminnan kieltämisestä Kuluttajavirasto siten kuin valmismatkaliikkeistä annetussa laissa (939/2008) säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

Valtioneuvoston asetus

kuluttajalle luottosopimuksesta annettavista tiedoista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä, säädetään 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun kuluttajansuojalain (38/1978) 7 luvun 9 §:n 2 momentin, 10 §:n, 17 §:n 3 momentin, 37 §:n 4 momentin, 41 §:n 3 momentin, 42 §:n, 43 §:n 1 momentin ja 45 §:n 3 momentin nojalla, sellaisina kuin ne ovat laissa /20 , seuraavasti:

1 §

Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Luotonantajan ja muun luotonvälittäjän kuin päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivan myyjän tai palveluksen suorittajan on hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä annettava kuluttajalle tämän asetuksen 1 liitteen 1—4 kohdassa tarkoitettut tiedot. Luottojen etämyynnissä kuluttajalle on kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvun 6—9 §:n mukaisten tiedonantovaatimusten täyttämiseksi annettava myös 1 liitteen 5 kohdassa tarkoitettut tiedot. Kuluttajalle mahdollisesti annettavat muut tiedot on annettava erillisessä asiakirjassa.

2 §

Ennakkotiedot puhelinmyynnissä

Puhelinmyynnissä luotonantajan ja muun luotonvälittäjän kuin päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivan myyjän tai palveluksen suorittajan on annettava kuluttajalle kuluttajansuojalain 6 a luvun 10 §:n 2 momentin 2 kohdan vaatimusten täyttämiseksi ainakin seuraavat tiedot:

- 1) luoton määrä tai luottoraja ja luoton nostoa koskevat ehdot;
- 2) luottosopimuksen kesto;

3) hyödyke ja sen käteishinta, jos kyse on tietyn hyödykkeen oston rahoittamiseksi markkinoidusta luotosta;

4) korko, koron määräytymisen perusteet ja korkoa koskevat muut ehdot;

5) todellinen vuosikorko ja luoton ja luotokustannusten yhteismäärä edustavan esimerkin avulla esitettynä;

6) maksuerän suuruus, lukumäärä ja maksuvälit.

3 §

Ennen luottosopimuksen tekemistä annettavat tiedot käyttelytiliihin liittyvissä luotoissa ja maksujärjestelysopimuksissa

Jos kyse on sellaisesta käyttelytiliin liittyvästä luotosta, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa, luotonantajan ja muun luotonvälittäjän kuin päätoimensa ohella luotonvälittäjänä toimivan myyjän tai palveluksen suorittajan on annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen luottosopimuksen tekemistä tämän asetuksen 2 liitteen 1—4 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Jos kyse on kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tehtävästä maksujärjestelysopimuksesta, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus, luotonantajan ja muun luotonvälittäjän kuin päätoimensa ohella luotonvälit-

täjänä toimivan myyjän tai palveluksen suorittajan on annettava kuluttajalle hyvissä ajoin ennen maksujärjestelysopimuksen tekemistä tämän asetuksen 2 liitteen 1—5 kohdassa mainitut tiedot, lukuun ottamatta liitteen 2 kohdassa mainittua luotonantajan mahdollista oikeutta vaatia milloin tahansa luotto maksettavaksi takaisin kokonaisuudessaan.

Luottojen etämyynissä kuluttajalle on kuluttajansuojalain 6 a luvun 6—9 §:n mukaisen tiedonantovaatimusten täyttämiseksi annettava myös 2 liitteen 6 kohdassa tarkoitetut tiedot.

4 §

Erityisiä luottotyyppjä koskevien ennakkotietojen antaminen puhelimitse

Jos kuluttaja pyytää puhelimitse, että saa välittömästi käyttöönsä sellaisen käyttelytiliin liittyvän luoton, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa, kuluttajansuojalain 6 a luvun 10 §:n 2 momentin 2 kohdan täyttämiseksi kuluttajalle on annettava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) luoton kokonaismäärä;
 - 2) korko, koron soveltamista koskevat ehdot ja alkuperäiseen korkoon sovellettava indeksi tai viitekorko, luottosopimuksen teko- hetkestä alkaen sovellettavat maksut ja mahdolliset ehdot, joiden mukaan näitä maksuja voidaan muuttaa;
 - 3) luoton todellinen vuosikorko edustavien esimerkkien avulla esitettynä siten, että mainitaan kaikki koron laskemisessa käytetyt oletukset;
 - 4) maininta luotonantajan mahdollisesta oikeudesta vaatia milloin tahansa luotto maksettavaksi takaisin kokonaisuudessaan.
- Mitä edellä 1 momentin 1—3 kohdassa säädetään annettavista ennakkotiedoista, sovelletaan myös, jos luotonantaja tekee kuluttajan maksuvaikeuksien johdosta tämän kanssa maksujärjestelysopimuksen, joka ei ole ehdoiltaan kuluttajan kannalta epäedullisempi kuin alkuperäinen luottosopimus. Tällöin kuluttajalle on näiden tietojen lisäksi annettava hyvissä ajoin ennen maksujärjestely-

sopimuksen tekemistä myös tieto luottosopimuksen kestosta.

5 §

Kuluttajaluottosopimuksessa mainittavat tiedot

Kuluttajaluottosopimuksessa on mainittava seuraavat tiedot:

- 1) osapuolten nimet ja käyntiosoitteet sekä vastaavat tiedot mahdollisesta luotonvälittäjästä;
- 2) luottotyyppi;
- 3) luoton määrä tai luottoraja ja luoton nostoa koskevat ehdot;
- 4) luottosopimuksen kesto;
- 5) hyödyke ja sen käteishinta, jos kyse on tietyn hyödykkeen oston rahoittamiseksi markkinoidusta luotosta;
- 6) korko, koron määräytymisen perusteet ja korkoa koskevat muut ehdot;
- 7) kuluttajan maksettavaksi tuleva kokonaismäärä, luoton todellinen vuosikorko ja kaikki koron laskemisessa käytetyt oletukset luottosopimuksen teko- hetkellä;
- 8) maksuerän suuruus, lukumäärä ja maksuvälit;
- 9) tilinhoitomaksut, luoton käyttämiseksi tarvittavasta maksuvälineestä perittävät maksut ja muut mahdolliset luottosopimuksen johdosta perittävät maksut sekä ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa;
- 10) mahdolliset maksut, jotka kuluttajan on suoritettava notaarille luottosopimuksen tekemisestä;
- 11) jos luoton saamisen edellytyksenä markkinoiduin ehdoin on, että kuluttaja tekee vakuutusta tai muuta lisäpalvelua koskevan sopimuksen, maininta tällaisesta edellytyksestä sekä mahdollisesti vaadittavista vakuuksista;
- 12) tieto oikeudesta maksaa luotto ennakko- aikaisesti ja luotonantajan mahdollisesta oikeudesta saada tästä korvausta sekä korvauksen määräytymisen perusteista ja ohjeet ennakko- aikaisen takaisinmaksuoikeuden käyttämisestä;
- 13) viivästyskorko ja sen muuttumista koskevat säännökset sekä mahdolliset muut sopimusrikkomuksen johdosta perittävät maksut;

14) varoitus maksulaiminlyönnin seurauksista;

15) tieto kuluttajan oikeudesta saada pyynnöstä ja maksutta lyhennystaulukko milloin tahansa luottosopimuksen kuluessa, jos kyse on luottosopimuksesta, joka tehdään määrääjäksi ja jonka ehtojen mukaan velan pääomaa lyhennetään erissä;

16) luettelo korkojen ja maksujen maksu-kausista ja -ehdoista, jos korkoja ja maksuja on suoritettava ilman velan pääoman lyhennystä;

17) tieto peruuttamisoikeudesta tai siitä, ettei sitä lain mukaan ole;

18) peruuttamisaika, tieto kuluttajan velvollisuudesta palauttaa luottosopimuksen nojalla saamansa varat ja maksaa korko siltä ajalta, jonka varat ovat olleet kuluttajan käytettävissä, maksettavan koron määrä päivää kohden sekä peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat muut ehdot ja ohjeet;

19) tieto liitännäisen luottosopimuksen peruuntumisesta kuluttajansuojalain 6 luvun 24 §:n ja 10 luvun 12 §:n mukaisesti siinä tapauksessa, että kuluttaja peruuttaa kotimyyntissä tai etämyyntissä tehdyn sopimuksen taikka aikaosuuksasunnon kaupan;

20) tieto kuluttajansuojalain 7 luvun 39 §:n mukaisesta oikeudesta vaatia hyvitystä myyjän tai palveluksen suorittajan sopimusrikkomuksen johdosta myös luotonantajalta, jos kyse on hyödykesidonnaisesta luotosta;

21) tiedot osapuolten oikeudesta irtisanoa, eräännyttää tai purkaa luottosopimus;

22) mahdolliset muut sopimusehdot;

23) onko kuluttajan käytettävissä tuomioistuimen ulkopuolisia oikeussuojamenettelyjä, ja jos on, miten kuluttaja voi käyttää niitä;

24) asianomaisen valvontaviranomaisen yhteystiedot.

Asuntoluottoa koskevassa sopimuksessa on 1 momentin 15 kohdan sijaan mainittava tieto kuluttajan oikeudesta saada pyynnöstä lyhennystaulukko milloin tahansa sekä tieto siitä, että lyhennystaulukon saa maksutta vain kerran vuodessa.

Jos kyse on luottosopimuksesta, jonka mukaan kuluttajan suorittamat maksut eivät johda välittömään luoton kokonaismäärän vastaavaan lyhenemiseen, vaan ne käytetään pääoman kartuttamiseen luottosopimuksessa tai lisäsopimuksessa vahvistettuina ajanjak-

soina ja siinä määrätyn ehdoin, sopimusehdoissa on ilmaistava selkeästi ja tiiviisti, että tällaisessa luottosopimuksessa ei taata luottosopimuksen mukaisesti nostetun luoton kokonaismäärän takaisinmaksua, paitsi jos tällainen takuu annetaan.

6 §

Käyttelytiliin liittyvässä luottosopimuksessa mainittavat tiedot

Käyttelytiliin liittyvässä luottosopimuksessa, jota koskevien sopimusehtojen mukaan luottoaika on enintään kolme kuukautta tai luotto on maksettava takaisin vaadittaessa, on mainittava:

1) osapuolten nimet ja käyntiosoitteet sekä vastaavat tiedot mahdollisesta luotonvälittäjästä;

2) luottotyyppi;

3) luottoraja ja luoton nostoa koskevat ehdot;

4) luottosopimuksen kesto;

5) korko, koron määrätymisen perusteet ja korkoa koskevat muut ehdot sekä muut mahdolliset luottosopimuksen johdosta perittävät maksut ja ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa;

6) luoton todellinen vuosikorko siten, että mainitaan kaikki koron laskemisessa käytetyt oletukset, ja luotosta kuluttajan maksettavaksi tuleva kokonaismäärä;

7) maininta luotonantajan mahdollisesta oikeudesta vaatia milloin tahansa luotto maksettavaksi takaisin kokonaisuudessaan;

8) peruuttamisaika ja kuluttajan peruuttamisoikeutta koskevat muut ehdot.

7 §

Osamaksusopimuksessa mainittavat tiedot

Osamaksusopimus on päivättävä sekä otsikoitava nimellä ”Osamaksusopimus”. Sopimuksen ensimmäiselle sivulle on muuta tekstiä suuremmalla kirjasinlajilla painettava huomautus siitä, ettei omistusoikeus tavaraan siirry ostajalle ennen kuin kauppahinta on kokonaan maksettu tai että myyjä on pidättänyt myytyyn tavaraan takaisinotto-oikeuden.

Osapuolista ja kaupan kohteesta on annettava seuraavat tiedot:

1) ostajan ja myyjän nimi ja käyntiosoite sekä vastaavat tiedot luotonantajasta, jos luotonantajana on muu kuin tavaran myyjä;

2) kaupan kohde ja mahdolliset lisävarusteet yksilöityinä;

3) kaupan kohteen toimitustapa ja -aika sekä muut toimitusehdot;

4) kaupan kohteen ja mahdollisten lisävarusteiden käteishinta ja käteismaksuus sekä käteishinnan ja luottokustannusten yhteismäärä;

Luotosta on annettava seuraavat tiedot:

1) luottosopimuksen kesto;

2) luoton määrä, maksuerän suuruus, niiden lukumäärä ja maksuvälit;

3) korko, koron määräytymisen perusteet ja korkoa koskevat muut ehdot;

4) muiden luottokustannusten peruste ja määrä sekä ehdot, joiden mukaisesti näitä maksuja voidaan muuttaa;

5) luoton todellinen vuosikorko ja kaikki koron laskemisessa käytetyt oletukset luottosopimuksen tekohetkellä;

6) ostajan luottosopimuksen nojalla maksettavaksi tuleva kokonaismäärä;

7) jos luoton saamisen edellytyksenä markkinoituin ehdoin on, että ostaja tekee vakuutusta tai muuta lisäpalvelua koskevan sopimuksen, maininta tällaisesta edellytyksestä sekä mahdollisesti vaadittavista vakuuksista;

8) mahdolliset muut sopimusehdot.

Sopimuksen päättämisestä on annettava seuraavat tiedot:

1) tieto kuluttajan oikeudesta peruuttaa luotto tai siitä, ettei sitä lain mukaan ole;

2) peruuttamisaika, tieto kuluttajan velvollisuudesta maksaa luotonantajalle luoton määrä sekä luoton korko käytetyltä luottoajalta, maksettavan koron määrä päivää kohden sekä peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevat muut ehdot ja ohjeet;

3) tieto oikeudesta suorittaa maksut ennakko-aikaisesti ja luotonantajan mahdollisesta oikeudesta saada tästä korvausta sekä korvauksen määräytymisen perusteista ja ohjeet en-

nenaikaisen takaisinmaksuoikeuden käyttämisestä;

4) tieto liitännäisen luottosopimuksen peruuttamisesta kuluttajansuojalain 6 luvun 24 §:n ja 10 luvun 12 §:n mukaisesti siinä tapauksessa, että kuluttaja peruuttaa kotimyyntissä tai etämyyntissä tehdyn sopimuksen taikka aikaosuusasunnon kaupan;

5) tiedot osapuolten oikeudesta irtisanoa, eräännyttää tai purkaa luottosopimus.

Osapuolten muista oikeuksista ja velvollisuuksista on annettava seuraavat tiedot:

1) tieto kuluttajan oikeudesta saada pyynnöstä ja maksutta lyhennystaulukko milloin tahansa luottosopimuksen kuluessa;

2) viivästyskorko ja sen muuttumista koskevat säännökset sekä mahdolliset muut sopimusrikkomuksen johdosta perittävät maksut;

3) varoitus kuluttajan maksulaiminlyönnin seuraamuksista;

4) kuluttajansuojalain 7 luvun 39 §:n mukainen oikeus vaatia hyvitystä myyjän sopimusrikkomuksen johdosta myös luotonantajalta;

5) tieto siitä, että tavaraa takaisin otettaessa on tilitys suoritettava kuluttajansuojalain 7 luvun 36 §:ssä tarkoitettulla tavalla;

6) tieto siitä, että sopimukseen muutoinkin sovelletaan kuluttajansuojalain 7 lukua.

Oikeussuojakeinoista on annettava seuraavat tiedot:

1) osamaksutilityksissä toimivaltainen viranomainen;

2) onko kuluttajan käytettävissä tuomioistuimen ulkopuolisia oikeussuojamenettelyjä, ja jos on, miten kuluttaja voi käyttää niitä;

3) asianomaisen valvontaviranomaisen yhteystiedot.

8 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Vakiomuotoiset eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot

1. Luotonantajan/luotonvälittäjän henkilöllisyys ja yhteystiedot

Luotonantaja Osoite Puhelinnumero* Sähköpostiosoite* Faksinumero* Internet-osoite*	[Nimi] [Käyntiosoite, jossa kuluttaja voi asioida]
Tarvittaessa Luotonvälittäjä Osoite Puhelinnumero* Sähköpostiosoite* Faksinumero* Internet-osoite*	[Nimi] [Käyntiosoite, jossa kuluttaja voi asioida]

* Luotonantajalle valinnainen tieto

Luotonantajan on täytettävä maininnalla "tarvittaessa" varustetut kohdat, jos tiedoilla on merkitystä luottotuotteen kannalta, tai poistettava tieto tai koko rivi, jos tiedoilla ei ole merkitystä kyseisen luottotyypin kannalta.

Hakusulkeissa olevat maininnat ovat selityksiä luotonantajalle, ja ne on korvattava vastaavilla tiedoilla.

2. Kuvaus luoton pääominaisuuksista

Luottotyyppi	
Luoton kokonaismäärä <i>Tämä tarkoittaa luottorajaa tai luottosopimuksen mukaisesti käyttöön annettavaa kokonaissummaa.</i>	
Nostoa koskevat ehdot <i>Tämä tarkoittaa, miten ja milloin rahat ovat saatavissa.</i>	
Luottosopimuksen voimassaoloaika	
Maksuerät ja tarvittaessa se järjestys, jossa maksut kohdistetaan eri saatavien lyhentämiseen	Maksettavananne on seuraavaa: [Kuluttajan suoritettaviksi tulevien maksujen suuruus, lukumäärä ja maksuvälit] Korko ja/tai maksut on maksettava seuraavasti:
Maksettava kokonaismäärä <i>Tarkoittaa lainapääoman määrää sekä korkoja ja mahdollisia luottoon liittyviä muita kustannuksia.</i>	[Luoton kokonaismäärä ja luoton kokonaiskustannukset]

Tarvittaessa Luotto myönnetään tavaran tai palvelun maksamisen lykkäyksen muodossa tai liittyy tietyn tavaran toimittamiseen tai tietyn palvelun suorittamiseen. Tavaran/palvelun nimi Käteishinta	
Tarvittaessa Vaadittavat vakuudet <i>Tässä kuvataan vakuus, joka teidän on annettava luottosopimuksen yhteydessä.</i>	[Vakuustyyppi]
Tarvittaessa <i>Takaisinmaksut eivät johda pääoman välittömään kuoletukseen.</i>	

3. Luoton kustannukset

Lainakorko tai tarvittaessa sopimukseen sovellettavat erisuuruiset lainakorot	[% – kiinteä tai – vaihtuva (alkuperäiseen lainakorkoon sovellettava indeksi tai viitekorko) – kaudet]
Todellinen vuosikorko <i>Kokonaiskustannukset ilmaistuina vuosikorkona luoton kokonaismäärälle.</i> <i>Todellisen vuosikoron perusteella on helpompi vertailla erilaisia tarjouksia.</i>	[% Havainnollinen esimerkki, jossa mainitaan kaikki koron laskemisessa käytetyt oletukset.] [Luotonantajan on otettava huomioon todellista vuosikorkoa laskiessaan myös mahdolliset kuluttajan ilmoittamat tiedot halutun luoton määrästä, luottosopimuksen kestosta ja muista luottoa koskevista seikoista.]
Onko luoton saamiseksi yleensä tai markkinoituin ehdoin otettava – vakuutus – tehtävä muu lisäpalvelua koskeva sopimus <i>Jos näiden palvelujen kustannukset eivät ole luotonantajan tiedossa, ne eivät sisälly todelliseen vuosikorkoon.</i>	Kyllä/ei; [jos kyllä, niin vakuutuksen tyyppi] Kyllä/ei; [jos kyllä, niin lisäpalvelun tyyppi]

Muut kustannukset

Tarvittaessa Sekä maksu- että luotonnostotapahtumien kirjaamiseen vaaditaan yksi tai useampi tili	
--	--

Tarvittaessa Tietyn maksuvälineen (esimerkiksi luottokortin) käytöstä aiheutuvien kulujen määrä	
Tarvittaessa Kaikki muut luottosopimuksesta johtuvat kustannukset	
Tarvittaessa Edellytykset, joiden mukaisesti edellä mainittuja luottosopimukseen liittyviä kustannuksia voidaan muuttaa	
Tarvittaessa Velvollisuus maksaa notaarikuluja	
Maksuviivästyksestä aiheutuvat kulut <i>Maksujen maksamatta jättämisellä voi olla vakavia seurauksia (esimerkiksi pakkomyynti) ja luoton saaminen voi vaikeutua.</i>	Teiltä veloitetaan maksun viivästyessä: [... (sovellettava korko ja sen muuttamista koskevat järjestelyt sekä mahdolliset maksun laiminlyönnin johdosta perittävät muut maksut].

4. Muita tärkeitä oikeudellisia näkökohtia

Peruuttamisoikeus <i>Teillä on oikeus peruuttaa luottosopimus 14 päivän kuluessa.</i>	Kyllä/ei
Ennenaikainen takaisinmaksu: <i>Teillä on milloin tahansa oikeus maksaa luotto ennenaikaisesti takaisin kokonaisuudessaan tai osittain.</i>	
Tarvittaessa Luotonantajalla on oikeus saada korvausta ennenaikaisen takaisinmaksun yhteydessä	[Korvauksen määrittely (laskentamenetelmä) kuluttajansuojalain 7 luvun 28 §:n, tai, jos kyse on asuntoluotosta, 29 §:n mukaan]
Haku tietokannasta <i>Luotonantajan on annettava Teille maksutta välittömästi tieto tietokantaan tehdystä hausta, jos luottihakemus on hylätty tämän haun perusteella. Tätä ei sovelleta, jos tällaisten tietojen antaminen on Euroopan yhteisön lainsäädännössä kielletty tai se on oikeusjärjestyksen perusteiden tai yleisen turvallisuuden tavoitteiden vastaista.</i>	
Oikeus saada luottosopimusluonnos <i>Teillä on oikeus saada pyynnöstä ja maksutta luottosopimusluonnos. Tätä säännöstä ei sovelleta, jos luotonantaja ei pyynnön esittämishetkellä ole halukas tekemään luottosopimusta teidän kanssanne.</i>	
Tarvittaessa Ajanjakso, jonka ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot sitovat luotonantajaa.	Nämä tiedot ovat voimassa ... ja ... välisenä aikana.

Tarvittaessa

5. Rahoituspalvelujen etämyynnin yhteydessä annettavat lisätiedot

a) luotonantajan osalta	
Tarvittaessa Luotonantajan edustaja jäsenvaltiossa, jossa asutte Osoite Puhelinnumero* Sähköpostiosoite* Faksinumero* Internet-osoite*	[Henkilöllisyys] [Käyntiosoite, jossa kuluttaja voi asioida]
Tarvittaessa Rekisteröinti	[Kaupparekisteri, johon luotonantaja on merkitty ja hänen rekisterinumeronsa tai muu vastaava tunniste kyseisessä rekisterissä]
Tarvittaessa Valvova viranomainen	
b) luottosopimuksen osalta	
Tarvittaessa Peruuttamisoikeuden käyttö	[Käytännön ohjeita peruuttamisoikeuden käyttöä varten, muun muassa peruuttamisoikeuden käyttöä koskeva määräaika, osoite, johon ilmoitus peruuttamisoikeuden käyttämisestä on lähetettävä ja tämän oikeuden käyttämättä jättämisen seuraukset]
Tarvittaessa Laki, jonka nojalla luotonantaja luo asiakassuhteen teihin ennen luottosopimuksen tekoa	
Tarvittaessa Luottosopimukseen sovellettavaa lainsäädäntöä ja/tai toimivaltaista tuomioistuinta koskeva lauseke	[Asiaankuuluva lauseke esitetään tässä]
Tarvittaessa Kielijärjestelyt	Tiedot ja sopimusehdot toimitetaan [erikseen mainitulla] kielellä. Suostumuksellanne tarkoituksemme on luottosopimuksen keston aikana käyttää viestinnässä [erikseen mainittua kieltä / mainittuja kieliä]
c) oikeussuojan osalta	
Tuomioistuimen ulkopuolisten valitus- ja oikeussuojajamenettelyjen olemassaolo	[Onko etäsopimuksen osapuolena olevalla kuluttajalla käytettävissä tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- ja oikeussuojajamenettelyjä ja jos on, miten kuluttaja voi käyttää niitä]

* Luotonantajalle valinnainen tieto

Liite 2

- 1) Tilinylityksiä
 2) tiettyjen luotto-organisaatioiden (direktiivin 2008/48/EY 2 artiklan 5 kohta) myöntämiä kuluttajaluottoja
 3) velan muuntamista koskevat eurooppalaiset kuluttajaluottotiedot

1. Luotonantajan/luotonvälittäjän henkilöllisyys ja yhteystiedot

Luotonantaja Osoite Puhelinnumero* Sähköpostiosoite* Faksinumero* Internet-osoite*	[Henkilöllisyys] [Käyntiosoite, jossa kuluttaja voi asioida]
Tarvittaessa Luotonvälittäjä Osoite Puhelinnumero* Sähköpostiosoite* Faksinumero* Internet-osoite*	[Henkilöllisyys] [Käyntiosoite, jossa kuluttaja voi asioida]

* Luotonantajalle valinnainen tieto

Luotonantajan on täytettävä maininnalla "tarvittaessa" varustetut, jos tiedoilla on merkitystä luottotuotteen kannalta, tai poistettava se, jos tiedoilla ei ole merkitystä kyseisen luottotyypin kannalta.

Hakusulkeissa olevat maininnat ovat selityksiä luotonantajalle ja ne on korvattava vastaavilla tiedoilla.

2. Kuvaus luottotuotteen pääominaisuuksista

Luottotyyppi	
Luoton kokonaismäärä Tämä tarkoittaa luottorajaa tai luottosopimuksen mukaisesti käyttöön annettavaa kokonaissummaa.	
Luottosopimuksen voimassaoloaika	
Tarvittaessa Teitä voidaan milloin tahansa vaatia maksamaan takaisin koko luoton määrä.	

3. Luoton kustannukset

Lainakorko tai tarvittaessa	[%
-----------------------------	----

luottosopimukseen sovellettavat erisuuruiset lainakorot	– kiinteä tai – vaihtuva (alkuperäiseen lainakorkoon sovellettava indeksi tai viitekorko)]
Tarvittaessa Todellinen vuosikorko Kokonaiskustannukset ilmaistuina vuosikorkona luoton kokonaismäärälle. Todellisen vuosikoron perusteella on helpompi vertailla erilaisia tarjouksia.	[% Havainnollinen esimerkki, jossa mainitaan kaikki koron laskemisessa käytetyt oletukset]
Tarvittaessa Kulut Tarvittaessa Ehdot, joiden mukaisesti kyseisiä kuluja voidaan muuttaa	[Luottosopimuksen tekohetkellä sovellettavat kulut]
Maksuviivästyksestä aiheutuvat kulut	Teiltä veloitetaan maksun viivästyessä: [... (sovellettava korko ja sen muuttamista koskevat järjestelyt sekä mahdolliset maksun laiminlyönnin johdosta perittävät muut maksut)].

4. Muita tärkeitä oikeudellisia näkökohtia

Luottosopimuksen päättäminen	[Luottosopimuksen päättämistä koskevat ehdot ja menettely]
Haku tietokannasta Luotonantajan on annettava teille maksutta välittömästi tieto tietokantaan tehdystähausta, jos luottihakemus on hylätty tämän haun perusteella. Tätä ei sovelleta, jos tällaisten tietojen antaminen on Euroopan yhteisön lainsäädännössä kielletty tai jos se on oikeusjärjestyksen perusteiden tai yleisen turvallisuuden tavoitteiden vastaista.	
Tarvittaessa Ajanjakso, jonka ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot sitovat luotonantajaa.	Nämä tiedot ovat voimassa ... ja ... välisenä aikana.

Tarvittaessa

5. Lisätiedot, jotka on annettava, kun tietyt luotto-organisaatiot (direktiivin 2008/48/EY 2 artiklan 5 kohta) toimittavat ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot tai kun ne liittyvät velan muuntamista koskevaan kuluttajaluottoon

Maksuerät ja tarvittaessa se järjestys, jossa maksut kohdistetaan eri saatavien lyhentämiseen	Maksettavananne on seuraavaa: [Havaintoesimerkki maksuerätaulukosta, jossa on esitetty kuluttajan suoritettaviksi tulevien maksujen suuruus, lukumäärä ja maksuvälit].
Maksettava kokonaismäärä	
Ennenaikainen takaisinmaksu	

<p>Teillä on milloin tahansa oikeus maksaa luotto ennenaikaisesti takaisin kokonaisuudessaan tai osittain.</p> <p>Tarvittaessa</p> <p>Luotonantajalla on oikeus saada korvausta ennenaikaisen takaisinmaksun yhteydessä.</p>	<p>[Korvauksen määrittely (laskentamenetelmä) kuluttajansuojalain 7 luvun 28 §:n mukaisesti]</p>
--	--

Tarvittaessa

6. Rahoituspalvelujen etämyynnin yhteydessä annettavat lisätiedot

a) luotonantajan osalta	
<p>Tarvittaessa</p> <p>Luotonantajan edustaja jäsenvaltiossa, jossa asutte</p> <p>Osoite</p> <p>Puhelinnumero*</p> <p>Sähköpostiosoite*</p> <p>Faksinumero*</p> <p>Internet-osoite*</p>	<p>[Henkilöllisyys]</p> <p>[Käyntiosoite, jossa kuluttaja voi asioida]</p>
<p>Tarvittaessa</p> <p>Rekisteröinti</p>	<p>[Kaupparekisteri, johon luotonantaja on merkitty ja hänen rekisterinumeronsa tai muu vastaava tunniste kyseisessä rekisterissä]</p>
<p>Tarvittaessa</p> <p>Valvova viranomainen</p>	
b) luottosopimuksen osalta	
<p>Peruuttamisoikeus</p> <p>Teillä on oikeus peruuttaa luottosopimus 14 päivän kuluessa.</p> <p>Tarvittaessa</p> <p>Peruuttamisoikeuden käyttö</p>	<p>Kyllä/ei</p> <p>[Käytännön ohjeet peruuttamisoikeuden käyttämisestä varten, muun muassa osoite, johon ilmoitus peruuttamisoikeuden käyttämisestä on lähetettävä ja oikeuden käyttämättä jättämisen seuraukset]</p>
<p>Tarvittaessa</p> <p>Laki, jonka nojalla luotonantaja luo asiakassuhteen teihin ennen luottosopimuksen tekoa</p>	
<p>Tarvittaessa</p> <p>Luottosopimukseen sovellettavaa lainsäädäntöä ja/tai toimivaltaista tuomioistuinta koskeva lauseke</p>	<p>[Kyseinen lauseke esitetään tässä]</p>
<p>Tarvittaessa</p> <p>Kielijärjestelyt</p>	<p>Tiedot ja sopimusehdot toimitetaan [erikseen mainitulla] kielellä. Suostumuksellanne tarkoituksemme on käyttää luottosopimuksen keston aikana viestinnässä [erikseen mainit-</p>

	tua kieltä / mainittuja kieliä]
c) oikeussuojan osalta	
Tuomioistuimen ulkopuolisten valitus- ja oikeussuojamenettelyjen olemassaolo	[Onko etäsopimuksen osapuolena olevalla kuluttajalla käytettävissä tuomioistuimen ulkopuolisia valitus- ja oikeussuojamenettelyjä ja jos on, miten kuluttaja voi käyttää niitä]

*Luotonantajalle valinnainen tieto

Valtioneuvoston asetus

osamaksusopimuksessa annettavista tiedoista

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty oikeusministeriön esittelystä, säädetään 18 päivänä helmikuuta 1966 annetun lain (91/1966) 1 c §:n 3 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa (/20), seuraavasti:

1 §

Osamaksusopimus on otsikoitava nimellä ”Osamaksusopimus”. Sopimuksen ensimmäiselle sivulle on muuta tekstiä suuremmalla kirjasinlajilla painettava huomautus siitä, ettei omistusoikeus esineeseen siirry ostajalle ennen kuin kauppahinta on kokonaan maksettu tai että myyjä on pidättänyt myytyyn esineeseen takaisinotto-oikeuden.

Sopimuksessa on lisäksi mainittava:

1) ostajan ja myyjän nimi ja käyntiosoite sekä vastaavat tiedot luotonantajasta, jos tämä on muu kuin tavaran myyjä;

2) kaupan kohde ja mahdolliset lisävarusteet yksilöityinä;

3) kaupan kohteen toimitustapa ja -aika sekä muut toimitusehdot;

4) kaupan kohteen ja mahdollisten lisävarusteiden käteishinta ja käteismaksuosuus ja luottokustannukset;

5) mahdollisen erikseen maksettavan koron ja muiden luottokustannusten peruste ja määrä sekä loppuosa kauppahinnasta;

6) luottoaika, maksuerien lukumäärä, erien suuruus ja niiden eräpäivät;

7) mahdollisen viivästyskoron määrä ja ajankohta, josta alkaen se lasketaan;

8) että ostajalla on oikeus suorittaa maksumensa myös sovittua aikaisemmin ja että myyjän saatava on tällöin laskettava osamaksukaupasta annetun lain 3 ja 5 §:ssä tarkoitulla tavalla;

9) osamaksutilityksissä toimivaltainen viiranomainen; sekä

10) että sopimukseen muutoinkin sovelletaan osamaksukaupasta annettua lakia (91/1966).

2 §

Jos osamaksukaupan yhteydessä myydään lisävarusteita, on niistä erikseen hinnoiteltuna tehtävä merkintä sopimukseen.

Jos osamaksusopimuksin myydään irtain esine, johon voidaan vahvistaa kiinnitys, voimassa olevista kiinnityksistä on tehtävä merkintä sopimukseen.

3 §

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä kuuta 2010.

Asetusluonnos

Oikeusministeriön asetukset

todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä oletuksista

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti säädetään päivänä _____ kuuta 20

1 §

Todellisen vuosikoron laskeminen

Todellinen vuosikorko lasketaan asetuksen liitteen I osassa esitetyn matemaattisen kaavan mukaisesti.

Jos luottosopimuksissa on ehtoja, joiden mukaan todelliseen vuosikorkoon sisältyvät luoton korko ja mahdolliset maksut voivat muuttua mutta niiden suuruutta ei laskentahetkellä voida määrittää, todellinen vuosikorko lasketaan olettaen, että luoton korko ja muut maksut pysyvät alkuperäiseen tasoon nähden ennallaan ja että niitä sovelletaan luottosopimuksen loppuun asti.

2 §

Laskemisessa käytettävät oletukset

Todellista vuosikorkoa laskettaessa on perusoletuksena, että luottosopimus on voimassa sovitun jakson loppuun ja että luotonantaja ja kuluttaja täyttävät velvollisuutensa luottosopimuksessa määrättyjä ehtoja ja päivämääriä noudattaen.

Lisäksi todellista vuosikorkoa laskettaessa on käytettävä liitteen II osassa mainittuja lisäoletuksia.

3 §

Voimaantulo

Tämä asetukset tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2010.

I Perusyhtälö, joka osoittaa yhtäältä luoton nostoerien ja toisaalta takaisinmaksujen ja maksujen vastaavuuden

Perusyhtälö, joka määrittelee todellisen vuosikoron, osoittaa vuositasolla yhtäläisyyden yhtäältä luoton nostoerien summan nykyarvon ja toisaalta takaisinmaksujen ja maksujen summan nykyarvon välillä, eli:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1+X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1+X)^{-s_l}$$

Yhtälössä

X	=	todellinen vuosikorko
m	=	viimeisen nostoeran järjestysnumero
k	=	nostoeran numero, joten $1 \leq k \leq m$
C_k	=	nostoeran k määrä
t_k	=	vuosina ja vuosien osina ilmaistu ensimmäisen nostoeran nostopäivän ja kunkin myöhemmän nostoeran nostopäivän välinen aika, joten $t_1 = 0$
m'	=	viimeisen takaisinmaksun tai maksun numero
l	=	takaisinmaksun tai maksun numero
D_l	=	takaisinmaksun tai maksun määrä
s_l	=	vuosina ja vuosien osina ilmaistu ensimmäisen nostoeran nostopäivän ja kunkin takaisinmaksun tai maksun maksupäivän välinen aika.

Huomautuksia:

- 1) Osapuolten eri ajankohtina maksamien määrien ei tarvitse olla samansuuruisia, eikä niitä tarvitse maksaa noudattaen samoja maksuvälejä.
- 2) Ensimmäinen päivämäärä on ensimmäisen nostoeran nostopäivä.
- 3) Laskelmissa käytettävien päivämäärien välinen aika ilmaistaan vuosina ja vuosien osina. Vuodessa on 365 päivää (karkausvuosina 366), 52 viikkoa tai 12 yhtä pitkää kuukautta. Tällaisen kuukauden pituus on 30,41666 päivää, (ts. $365/12$) riippumatta siitä, onko kyseessä karkausvuosi.
- 4) Laskelman tulos ilmoitetaan vähintään yhden desimaalin tarkkuudella. Jos seuraava desimaali on 5 tai suurempi, sitä edeltävän desimaalin arvoon lisätään 1.
- 5) Yhtälö voidaan kirjoittaa toisin käyttäen vain yhtä summaa ja käsitettä rahavirta (A_k), joka on positiivinen tai negatiivinen eli vuosina ilmaistuna jaksoina 1-k joko maksettuja tai vastaanotettuja suorituksia, eli:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1+X)^{-t_k},$$

jossa S on nykyarvoiksi muutettujen rahavirtojen saldo. Jos rahavirrat halutaan säilyttää tasapainossa, S:n arvo on nolla.

II Todellisen vuosikoron laskemisessa käytetyt lisäoletukset

1) Jos kuluttaja saa luottosopimuksen perusteella päättää luoton nostoista, luoton kokonaisuusmäärä katsotaan nostettavan kerralla ja välittömästi.

2) Jos luottosopimuksessa on sovittu erilaisista nostotavoista, joihin sovelletaan erisuuruisia maksuja tai lainakorkoja, luoton kokonaisuusmäärä katsotaan nostettavan kyseisen luottosopimustyyppin yleisimpään nostotapaan sovellettavan suurimman maksun ja lainakoron mukaisesti.

3) Jos kuluttajalla on luottosopimuksen perusteella oikeus yleisesti päättää luoton nostotavoista, mutta eri nostotavoissa on määrällisiä ja ajallisia rajoituksia, luoton määrä katsotaan nostettavan aikaisimpana mahdollisena sopimuksessa sovittuna ajankohtana ja näiden nostoa koskevien rajoitusten mukaisesti.

4) Jollei takaisinmaksun aikataulusta ole sovittu, oletetaan, että

a) luotto on myönnetty vuoden ajaksi kyseisestä ajankohdasta lähtien ja

b) luotto maksetaan takaisin kahtenatoista samanmääräisenä eränä kuukauden välein.

5) Jos takaisinmaksun aikataulusta on sovittu, mutta tällaisten takaisinmaksujen määrä on joustava, kunkin takaisinmaksuerän määrän katsotaan olevan sopimuksessa sovittu alhaisin määrä.

6) Jos luottosopimuksessa on sovittu useammasta takaisinmaksupäivästä, luotto asetetaan saataville ja sitä maksetaan takaisin aikaisimpina sopimuksessa mainittuina päivämäärinä, jollei toisin ole sovittu.

7) Jos luottorajaa ei ole vielä sovittu, luottorajaksi oletetaan 1 500 euroa.

8) Tilinylitysmahdollisuuden osalta luoton kokonaisuusmäärä katsotaan nostettavan kokonaisuudessaan ja koko luottosopimuksen voimassaoloajalta. Jos luottosopimuksen voimassaoloaika ei ole tiedossa, todellinen vuosikorko lasketaan olettaen, että luoton voimassaoloaika on kolme kuukautta.

9) Jos tietyksi ajanjaksoksi tai tietylle määrälle tarjotaan erisuuruisia korkoja ja maksuja, korkokannaksi ja maksuiksi katsotaan korkein korko ja maksu koko luottosopimuksen voimassaoloaikana.

10) Sellaisten kuluttajaluottosopimusten, joiden osalta on sovittu kiinteästä luoton korosta alkuvaiheessa, jonka lopussa määritellään uusi lainakorko, jota tämän jälkeen määräjain muutetaan sovitun indikaattorin mukaisesti, todellinen vuosikorko lasketaan olettaen, että kiinteäkorkoisen jakson päätyttyä lainakorko on sama kuin ajankohtana, jolloin todellinen vuosikorko lasketaan kyseisenä ajankohtana sovitun indikaattorin arvon perusteella.

11) Markkinoitaessa asuntolainaa enintään 20 vuodeksi on tyypillisenä luottomääränä todellista vuosikorkoa laskettaessa pidettävä 75 000 euroa ja tyypillisenä laina-aikana 15 vuotta. Yli 20 vuodeksi asuntolainaa markkinoitaessa on tyypillisenä luottomääränä pidettävä 125 000 euroa ja tyypillisenä laina-aikana 25 vuotta.

12) Opintolainan todellista vuosikorkoa laskettaessa on tyypillisenä luottomääränä pidettävä 4 500 euroa ja tyypillisenä laina-aikana 15 vuotta.